

وزارت فرهنگ و هنر

اداره کل کتابخانه‌ها

فهرست

نسخه های خطی کتابخانه عمومی

اصفهان

جلد اول

تهیه و تنظیم

جواد مقصود

همدانی

تهران - آبانماه ۱۳۴۹

**Collection of Prof. Muhammad Iqbal Mujaddidi
Preserved in Punjab University Library.**

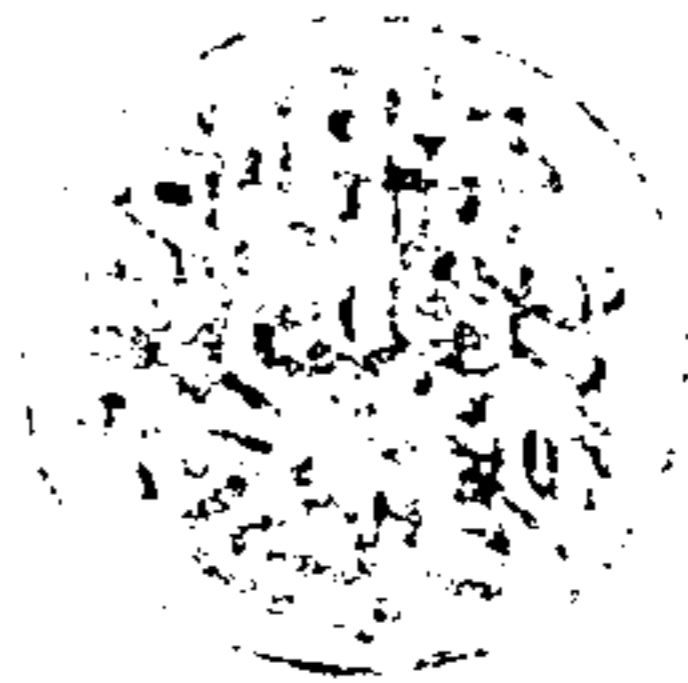
پروفیسر محمد اقبال مجددی کا مجموعہ
پنجاب یونیورسٹی لائبریری میں محفوظ شدہ

از انتشارات وزارت فرهنگ و هنر
بمناسبت جشن فرهنگ و هنر
آبان‌ماه ۱۳۴۹

تهران - چاپ میهن

وزارت فرهنگ و هنر
اداره کل کتابخانه‌ها

فہرست نسخہ ہای خطی کتابخانہ عمومی اصفہان

جلد اول

تہیہ و تنظیم

جواد مقصود

تہران - آبانماہ ۱۳۴۹

137711

کوشش آقای دکتر جواد مقصود در
تنظیم و تدوین جلد اول (فهرست نسخه‌های
خطی کتابخانه عمومی اصفهان) شایسته همه
گونه تحسین و تمجید میباشد امید است این
فهرست مورد استفاده دانش پژوهان قرار گیرد.

اداره کل کتابخانه‌ها - جمشید بهروش

بعونك يالطيف

مقدمه

معرفی نسخه‌های خطی و شناسانیدن گنجینه‌های علمی کشور بهترین نمودار ارزنده میراث ملی و تمدن قومی و نیز بارزترین طریقه نمایانیدن طرز تفکر مردم هر مملکت و دیار بشمار میرود و از طرف دیگر پژوهش و کنجکاوی در آثار گذشتگان گمشده‌های علمی بسیاری را آشکار میکند که گاه پیدایش بعضی آثار بقیمت ملیت قومی و یا روشن شدن آراء حقیقی گروهی بشمار میرود.

برای حفظ آثار علمی خطی پیشینیان باید دو طریقه را معمول داشت : نخست حفاظت و نگهداری صحیح از لحاظ کتابخانه و کتابدار . دوم ترتیب و تنظیم فهرست صحیح علمی که روشنگر ذخایر مخفی کتابخانه بوده باشد خوشبختانه این موضوع مهم در اثر توجه مقامات علمی کشور قرار گرفته و هر کدام بسهم خود جهت پیش برد این مقصود مهم قدمهای مؤثری برداشته و یا خواهند برداشت.

و نیز وزارتخانه جوان فرهنگ و هنر موضوع کتاب و کتابخانه‌های مملکت را مطمح نظر قرار داده و در اثر بذل مساعی دائمی جناب آقای پهلبد وزیر محترم فرهنگ و هنر کتابخانه‌های ایران زیر نظر اداره کل کتابخانه‌ها دگرگونی کاملاً محسوسی پیدا کرده و امید است که روز بروز بهتر و شایسته‌تر گردد.

الف

جای بسی خرسندی است که هنوز اسناد تاریخی و کتب ارزنده خطی علمی و همچنین کتیبه‌ها و نیز فرامین بسیاری در گوشه و کنار کشور ما بصورت کتابخانه و یا موزه وجود دارند که هر کدام بنوبه خود مبهمات تاریخی و جغرافیائی و یا حقوقی و سایر رشته‌های علمی مملکت ما را روشن مینمایند .

گذشته از مرکز در سایر شهرهای ایران ، اصفهان پایتخت شاهان صفوی را میتوان خزانهای مملو از کتب خطی شمرد که بعضی از آنها در کتابخانه‌های عمومی و برخی دیگر در کتابخانه‌های اختصاصی و مقداری نیز در نزد اشخاص پراکنده است.

و در بین کتابخانه‌های عمومی شهر اصفهان «کتابخانه عمومی اصفهان» (فرهنگ سابق) از لحاظ کیفیت و دارا بودن نسخ خطی حائز رتبه اول و در ردیف مهمترین کتابخانه‌های کشور بشمار میرود.

زیرا از ۱۴۰۰۰ مجلد کتاب حدود ۱۲۰۰ جلد آن خطی است و در بین کتب خطی نسخه‌هایی بدیع و آثاری کمیاب و احياناً نایاب و منحصر بفرد یافت میشود که از لحاظ علم و ادب و فرهنگ و معرفت آن عصر، شایان توجه است. و اینک که جلد اول فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی اصفهان در اثر توجه و کمکهای مادی و معنوی اداره کل کتابخانه‌ها و اداره فرهنگ و هنر اصفهان در دسترس

ب

محققین قرار میگیرد شامل شناسائی ۷۰۶ جلد کتاب خطی است که در سه بخش بشرح ذیل تهیه و تنظیم گردیده است.

۱- فهرست کتب خطی فارسی بترتیب حروف الفبا

از صفحه ۱ الی صفحه ۱۷۲

۲- فهرست کتب خطی عربی بترتیب حروف الفبا

از صفحه ۱۷۴ الی صفحه ۳۲۶

۳- فهرست مجموعه‌ها اعم از کتب عربی و فارسی

بترتیب شماره کتابخانه از صفحه ۳۲۸ الی صفحه ۳۶۶

(ناگفته نماند یکجلد کتاب ترکی بشماره ۱۵۴ در بخش اول

گنجانیده شده)

روش نگارنده در تدوین این فهرست طریقه معمول

یعنی ابتدا کتابشناسی نسخه و پس از ذکر شماره کتاب در

کتابخانه نسخه شناسی کتاب مورد بررسی واقع شده

برای مزید اطلاع کتابشناسان عکس بعضی از

نسخه‌های خطی ممتاز در مقابل اصل کتاب معدودی نیز

در آخر فهرست تقدیمی گراور شده تا نمودار بیشتری برای

خوانندگان بوده باشد.

لازم بتذکر است که اسامی کتب و مؤلفین و عبارات

آغاز و انجام کتب و حتی سالهای تحریر و تالیف مطابق با

اصل نسخه نوشته شده و متعمداً هیچگونه دخل و تصرفی

از طرف نگارش دهنده در املاء و انشاء آنها بعمل نیامده تا

نمایشگر متن اصلی کتاب بوده باشد.

در خاتمه نگارنده با وقتی محدود و عدم دسترسی

بمآخذ و منابع مهم اقدام به تهیه این فهرست نمود. بدیهی است عاری از نقیصه‌هایی که مبتنی بر کمبود وقت و عدم اطلاع شخصی است نخواهد بود و از متخصصین فن درخواست دارم در صورت سهو و اشتباه اینجانب را متذکر نموده باشد که در جلد دوم جبران شود .

جواد مقصود

فارغ التحصیل دوره دکتری فلسفه از دانشکده

الهیات و معارف اسلامی

۱۳۴۹۰۸۰۱

۴

۵

علامات اختصاری و رموزیکه در فهرست موجود بکار رفته

شماره‌هایی که در سمت راست نام کتاب و داخل پرانتز قرار گرفته نمره ردیف فهرست میباشد و اعدادی که در طرف چپ اسم کتاب و بین کروشه قرار دارد تعداد عنوانهای هر بخش را مشخص میسازد و شماره‌های درشت وسط صفحه شماره کتاب را در کتابخانه معین میکند .

در مواردی که اشاره به شماره کتاب شده منظور شماره ردیف فهرست میباشد .

ذریعه	=	الذریعه الی تصانیف الشیعه
کشف	=	کشف الظنون
ایضاح	=	ایضاح المکنون
مع	=	معجم المطبوعات
ف . فا . م . ص	=	فهرست کتب چاپی فارسی مشار ، صفحه
ف . ع . م . ص	=	فهرست کتب چاپی عربی مشار ، صفحه
ف . م . م . ص	=	فهرست مؤلفین کتب چاپی مشار ، صفحه
ف . ملی . ج	=	فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی ، جلد
ف . مجلس . ج	=	فهرست نسخ خطی کتابخانه مجلس شورایی ملی ، جلد
رک	=	رجوع کنید
دفتر پنجم نشریه	=	نسخه‌های خطی ، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه
قک	=	قطع کتاب بحسب سانتیمتر
ان	=	اندازه نوشته بحسب سانتیمتر
ج	=	جلد کتاب
س یا سطر	=	تعداد سطر در هر صفحه
ش	=	شماره کتاب در کتابخانه
ص	=	صفحه کتاب
ع	=	عربی
ق	=	سال هجری قمری
ک	=	نوع کاغذ کتاب
م	=	متوفی (فوت شده)

یادآوری

کتابهایی که در این فهرست معرفی شده چنانچه تاکنون بچاپ رسیده باشند در قسمت کتابشناسی ، به مآخذی که محل چاپ آنها را نوشته‌اند مانند : «معجم المطبوعات و فهرستهای مشار» و غیره اشاره شده .

کتابهایی که بطبع نرسیده ولی نسخه‌های خطی دیگری از آنها در سایر کتابخانه ها یافت میشود با استفاده از فهرستهایی که مورد دسترسی بوده ، حتی الامکان کوشش بعمل آمده که تعداد نسخه‌های موجود و همچنین کتابخانه‌های محتوی نسخه‌های مزبور معرفی گردد . و برای بهتر شناسانیدن آندسته از کتب خطی که اطلاعی از نسخه دیگر برای آنها بدست نیامده سعی شده که با ذکر آغاز و انجام و بیان فصول و ابواب و نوشتن سایر خصوصیات و یا احیاناً گراور صفحه‌ای از کتاب ، شرح بیشتری برای نسخه مورد نظر داده شود تا نمودار بهتری برای مراجعین بوده باشد .

و این نکته نیز لازم بتذکر است، در باره کتابهایی که نوشته شده : « نام این کتاب یا رساله در کتب فهرس دیده نشد» این ادعا مبتنی بر عدم اطلاع شخصی است و باید اضافه نمود که نگارنده معترف به : «عدم الوجدان لایدل علی عدم الوجود» نیز میباشد .

بخش اول

نسخه‌های خطی فارسی کتابخانه عمومی اصفهان

در این بخش ۲۴۸ کتاب معرفی میشود

(۱) ابواب الجنان [۱]

از : ملامحمد رفیع واعظ قزوینی (م-۱۰۸۹ ق) باب اول ودوم (۱)
«فهرست فارسی مشار جلد اول صفحه ۴۲»

شماره ۲۶۶۵

باب اول بخط نسخ محمدقاسم نائینی درجیب ۱۲۳۱ و باب دوم بخط
نسخ ابوالقاسم نائینی در سال ۱۲۳۶ قمری تحریر شده ، قطع کتاب ۲۱ X ۳۰
سانتیمتر اندازه نوشته ۱۲ X ۲۲ سانتیمتر ، تعداد سطر در هر صفحه : باب
اول ۳۳ ، باب دوم ۲۶ ، ۴۷۴ صفحه ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی سیاه ضربی
نقشه دار

***

(۲) احوال تراکمه [۲]

ترجمه : بارن فرمان ، کتابی است که بزبان نمسه (اطریشی) تألیف
و بطبع هم رسیده ولی مترجم مذکور آنرا از زبان نمسه بفارسی ترجمه کرده
آغاز : از تراکمه روایات مختلفه شده است ولی هر يك از روایات
بملاحظه وضع پلظیکی و هواخواهی روایت کنندگانی که متعلق بیکی از دول
هستند که در منتهای مشرق صرفه بجهد آنها منظور است ...

انجام : در تمام این مطالب باید اظهار امیدواری نمائیم که این دولت
معظم اروپائی که عبارت از روس وانگلیس است ... و در آسیای وسطی شده و

(۱) مؤلف نظر داشته کتابرا در هشت باب بعدد ابواب پنجم تألیف نماید
ولی پس از اتمام باب اول ودوم فوتش فرا رسیده و ما بقی ابواب کتابرا فرودندوی
ملامحمد شفیع تألیف نموده

در آنجا رفاه و تمدن بمیان آورند .
 يك نسخه از این کتاب در کتابخانه ملی تهران وجود دارد (فهرست نسخ
 خطی کتابخانه ملی جلد ۲ ص ۱۲۹)

* شماره ۱۱۴۵۳

بخط شکسته نستعلیق محمود بزجلوئی بسال ۱۲۹۹ تحریر شده قطع
 کتاب ۱۳ × ۲۱ سانتیمتر ، اندازه نوشته ۹ × ۱۶ سانتیمتر تعداد سطر در
 هر صفحه ۱۰ ، ۹۰ صفحه ، کاغذ فرنگی آبی با مهر شیر و خورشید، جلد کتاب
 مخمل آبی سیر .

(۳) احوال روس و افغانستان و هندوستان [۳]

ترجمه سید حسین شیرازی مترجم اخبار هندی ، از روزنامه‌های
 هندوستان.

آغاز : نگارنده کوه نور شهر لاهور منطبعه هفتم‌ماه ژوئن ۱۸۸۴
 عیسوی مینویسد ، هر فردی از افراد بشر که انگذکی از علم جغرافی و کتب تواریخ
 اطلاع داشته باشد تصدیق این مطلب را مینماید ...

انجام : الغرض رأی راقم مضمون بر این است که مهم‌امکن بر حکومت
 موصوف واجب است که امیر کابل را حامی و مددکار خود نماید و الامذبذب بودن
 امیر برای دولت انگلیس بهیچوجه مناسب نیست.

* شماره ۱۱۴۴۷

بخط نستعلیق عالی ، در دارالترجمه همایونی در ۲۱ ذیحجه سنه ۱۳۰۱
 تحریر یافته، قطع کتاب ۱۴/۵ × ۲۰ س ، اندازه نوشته ۹ × ۱۴ س
 تعداد سطر ۱۱ ، صفحه ۱۹۱ ، کاغذ فرنگی نازک آبی رنگ ، جلد مقوایی
 تمامی کتاب برای ظل السلطان وسیله میرزا فتح‌اله نامی خوانده شده
 (در آخر کتاب مسطور است) .

(۴) احوال و وقایع مملکت مصر: ... [۴]

ترجمه مسیو نورمان سرتیپ ، منشی اول وزارت امور خارجه در ۲۵ جمادی الاولی ۱۳۰۰ بفارسی ترجمه شده .

آغاز : درباب احوال و وقایع مملکت مصر و ارسال و مرسولیکه درباب آن شده است . تفصیل ذیل درباب عرابی پاشا میباشد...

انجام : عرابی پاشا باعمر اهانس به جزیره سیلن نفی شدند و جزیره سیلن از متصرفات انگلیس است و در آنجا دولت انگلیس مادام العمر بآنها مستمری بجهت معاش آنها خواهد داد محتمل است که قشون انگلیس هنوز مدتی در مصر بماند ولی جنگ مصر بادستگیر نمودن عرابی پاشا و حکم تنبیه درباره او با تمام رسیده است .

نامی از این ترجمه و مترجم آن در کتب فهرس دیده نشد

ش ۱۱۳۵۹

مصور به تصاویر چاپی الصاقی ، نستعلیق عالی قرن چهاردهم ، قج ۲۱ × ۲۳
ا.ن. ۱۳ × ۲۴ ، سطر ۱۳ ، ص ۱۹۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد مخمل آبی .

(۵) اخلاق محسنی (جواهر الاسرار) [۵]

از کمال الدین ملاحسین کاشفی (.. - ۹۱۰)
« فهرست فارسی مشار صفحه ۶۰ »

* شماره ۱۱۵۶۲

بخط نستعلیق خوش اصح کرمانی درهرات بسال ۱۰۱۷ نوشته شده قلع کتب
۱۵ × ۲۵ س ، ا.ن ۱۶ × ۷ س ، سطر ۱۲ ، ۴۷۵ ص ، ک اصفهانی
ضخیم ، جلد ساغری مشکی .

این نسخه دارای يك سر لوحه مذعب و چه-ارقطعه نقاشی مینیاتوری

ظریف میباشد و تمام صفحات کتاب با خط‌کشی‌های دقیقی زینت شده و از لحاظ ظاهر، نسخه ممتاز و نفیسی بشمار میرود .

(۶) اخلاق ناصری [۶]

خواجه نصیرالدین طوسی محمد بن محمد بن حسن (۵۹۷-۶۲۷)
(فهرست فارسی مشار ص ۶۲) .

* شماره ۳۳۰۱

بخط نستعلیق ... در قرن دهم نوشته شده، ق.ک ۱۲ X ۱۹، ا. ن ۵/۶ X ۱۳ س،
سطر ۱۵، کاغذ اصفهانی، جلد ساغری قهوه رنگ .

(۷) ادیان و عقائد مختلفه و اثبات دین حنیف اسلام [۷]

از میرزا محمدعلی توپسر کانی مقیم اصفهان بنا بر آنچه در مقدمه کتاب
ذکر شده مؤلف کتاب را برای ظل السلطان نوشته .

آغاز : و به نستعین طواهر حمد و سپاس و جواهر شکر بی قیاس ملازم
حدائق واجب الوجود و سزاوار خزائن حضرت معبودی است که ... و بعد بر
ورق گزارش چنین مینگارد ضعیفترین بندگان خدا ... محمدعلی بن محمد تقی
التوپسر کانی ... در ظل ظلیل حضرت ... ظل السلطان ... ولی ادراک حضور
شریفش را نکرده و در مجلس مبارکش تشرف ننموده تا در این اوان که باین
فیض فائض ... فرمایشاتی در حالات شیطان شد ... بعد از ترخص به خیالم خلید
که بنحو اجمال کلمات آن وزر و وبال را مشروح دارم ...

انجام : و اثر و نتیجه و ثمر را عالم معاد گویند و دار آخرت خوانند و روح
را در آن عالم فایده و جسد را از آن ثواب و عقاب بهره، رزقنا له سعاده الدارین ...
مطالب عالیها بسمت تحریر در آورده و تشریف قدوم مبارک میمنت لزوم نموده ... کتبه
العبد الضعیف محمدعلی بن محمد تقی التوپسر کانی فی العید الاضحی فی العام (۱۳۲۳)

* شماره ۱۱۴۸۸

بخط نستعلیق خوش مؤلف در عید قربان ۱۳۲۳ تحریر شده ق ک
 ۱۳۵ × ۲۰ س ، ۱۶ × ۹ س ، سطر ۱۴ ، ص ۵۳ ، کاغذ فرنگی ،
 جلد مقوایی .

(۸) ارشاد (مجله ترکی) :

صاحب امنیاز احمد بک آقاییوف شماره يك شنبه ذیقعدہ سنہ ۱۳۲۳
 مطابق ۱۹۰۵ از صفحه اول تا ۱۹ ترکی واز ۱۹ تا ۲۳ فارسی .

* شماره ۱۱۳۵۴

بخط نسخ ... در قرن ۱۴ نوشته شده ق ک ۳۵ × ۲۲ س ، ۱۰ ن
 ۱۸ × ۲۸ س ، سطر ۳۱ ، ص ۲۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

(۹) اس انقلاب

تألیف احمد مدحت ، ترجمه ... مؤلف کتاب را بنام و بامر سلطان غازی
 عبدالحمید خان در وقایع (۱۲۹۳ الی ۱۲۹۴) نوشته .
 مشتمل بر دو مقدمه و منقسم بدو قسم میباشد ، قسم اول محتوی بردوازده
 فقره است که این ترجمه شامل دو مقدمه و قسم اول است .
آغاز مقدمه مصنف . تاریخ داستان وضع و حال مدنیت بنی نوع بشر
 است که در واقع وصف حال جامعی است چون از پادشاهان . . . مناسب ترین اسمی
 که از برای این تاریخ ناچیز خود یافته ام «اس انقلاب» است .
آغاز کتاب : مقدمه اولی نظر داخلی بتاریخ دولت علیه این دور
 جلیلی که در آن هستیم از برای سلطنت سنیہ عثمانیہ اس الاساس يك انقلاب سعادت ...
انجام موجود : و با چندین منظریات عظیمه شان و شوکت دولت و ملت
 را تزیید بفرمایاد آمین تمت .

* ش ۱۱۴۱۶

نستعلیق قرن چهاردهم ، ق ك ۱۴ × ۲۲ ، ان ۱۷ × ۱۷ ، س ۱۷ ،
ص ۲۸۱ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مقوایی .

(۱۰) اشعار انوار سهیلی [۱۰]

نویسنده بامر ظل السلطان اشعار کتاب انوار سهیلی تألیف ملاحسین کاشفی
را در ۲۴۰۰ بیت بیرون نویس کرده و سپس اشعاری در مدح ظل السلطان و فرزند
او اکبر مسعود (صارم الدوله) و تاریخ تحریر کتاب که ظاهراً اثر طبع خود او
میباشد در آخر آن اضافه نموده .

* شماره ۱۱۵۱۴

بخط شکسته نستعلیق عالی محمد علی آشتیانی منشی خلوت سرکاری در
۱۵ شعبان ۱۳۲۱ نوشته شده ، ق.ك . ۱۷/۵ × ۲۲ س ، ان ۱۵ × ۱۹ س ،
سطر مختلف ، ۸۲ ص ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماجی قرمز .

(۱۱) اشعار نقیب الممالک شیرازی [۱۱]

اشعار مزبور بامر ظل السلطان وسیله کاتب نسخه جمع آوری و نوشته
شده و نیز اشعاری هم در مدح ظل السلطان در کتاب مسطور است

* ش ۱۱۵۲۴

نستعلیق خوش ... ج ۱-۱۳۱۳ ، ق.ك ۱۴ × ۲۱/۵ ، ان ۱۷ × ۹ ،
سطر ۱۵ ، ۱۷۳ ص ، کاغذ فرنگی نخودی ، جلد مقوایی ، عناوین اشعار و کتاب
باشنگرف نوشته شده

(۱۲) اشعار تقیب الممالک شیرازی [۸۸]

این نسخه نیز بامر ظل السلطان جمع آوری و تحریر شده ولی از شماره قبل منظم تر و بهتر تهیه شده

* ش ۱۱۵۲۵

بخط نستعلیق عالی ... در ۱۸ جمادی الاولی ۱۳۱۳ نوشته شده قطع کتاب ۱۴ × ۲۱/۵ س ، اندازه نوشته ۹ × ۱۴/۵ س ، سطر ۱۴ ، ۲۱ ص ، کاغذ فرنگی نخودی ، جلد مقوائی ، عناوین اشعار با شنکرف نوشته شده .

(۱۳) اشعار تقیب الممالک شیرازی [۸۸]

این نسخه علاوه بر اشعاری که در دو نسخه قبل تحریر گشته دارای مقدمه است در شرح حال شاعر و بامر امام جمعه اصفهان نوشته شده .

* شماره ۱۱۵۲۶

بخط نسخ خوب تحریر شده ، قطع جلد ۱۵ × ۲۱ س ، اندازه نوشته ۸ × ۱۴ س ، سطر ۱۴ ، صفحه ۲۹۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی زرد .

(۱۴) اقبال نامه جهانگیری [۱۲]

از معتمد خان ، نواب سلطان نوارخان بهادر
آغاز : شایسته سریر سلطنت و فرمانروای و زیننده افسر خلافت و کشورگشائی بلند اقبالی تواند بود ... (به گراور شماره یک رجوع شود)
انجام : تمام شد کتاب اقبال نامه عرف تواریخ جهانگیری . عمل نواب سلطان نوارخان بهادر قاهر جنگ ... (رجوع شود به گراور شماره ۲)
 يك نسخه از این کتاب در مکتبه سید راحه محمد مهدی معرفی شده
 (ذریعه ج ۲ ص ۲۶۶)

۱۱۴۲۱
بسم الله الرحمن الرحيم

شایسته سیرت و فرزانگی و زینده از دست رفت که کوفت
نزد آفتاب از آنکه کمال مرادش از جوید رحمت ایزدی که بر او شایسته
باشد و غلغله و لنگش و سرگشتش عدالتش که در حق او هیچ کس از کلام
نمی تواند در روش و نور کند و گمانش است که در حق او کس
گردد و شجاعت صاحب کوشش افرو گیسای جهان با آب و آتش از او
نجات بخشد و همیشه سار دین دو با خاکی از او حشمتش نشانی بماند
سیرت او سیرت از حق و حق از او است و حق از او است و حق از او است

بشیر خاور خاور که از کوبید بدیج و در کوبید تمام با او
لا اله الا الله و الله اعلم بالصواب که از او است و از او است
و از حق این کلامت در دست است که در دست است که در دست است
وست قدر که نیامد از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس
سودوزان محمود و محمود و محمود و محمود و محمود و محمود و محمود
که در کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس
معدوم و معدوم و معدوم و معدوم و معدوم و معدوم و معدوم و معدوم
بمقام حق و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس
خبر طلبی و خبری و خبری و خبری و خبری و خبری و خبری و خبری و خبری
نورانی که در کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس
به کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس
نعمت و سعادت از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس

گر او ر شماره ۱ صفحه اول و دوم اقبال نامه جهانگیری

بسم الله الرحمن الرحيم
بشیر خاور خاور که از کوبید بدیج و در کوبید تمام با او
لا اله الا الله و الله اعلم بالصواب که از او است و از او است
و از حق این کلامت در دست است که در دست است که در دست است
وست قدر که نیامد از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس
سودوزان محمود و محمود و محمود و محمود و محمود و محمود و محمود
که در کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس
معدوم و معدوم و معدوم و معدوم و معدوم و معدوم و معدوم و معدوم
بمقام حق و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس
خبر طلبی و خبری و خبری و خبری و خبری و خبری و خبری و خبری
نورانی که در کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس
به کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس
نعمت و سعادت از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس

بسم الله الرحمن الرحيم
بشیر خاور خاور که از کوبید بدیج و در کوبید تمام با او
لا اله الا الله و الله اعلم بالصواب که از او است و از او است
و از حق این کلامت در دست است که در دست است که در دست است
وست قدر که نیامد از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس
سودوزان محمود و محمود و محمود و محمود و محمود و محمود و محمود
که در کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس
معدوم و معدوم و معدوم و معدوم و معدوم و معدوم و معدوم و معدوم
بمقام حق و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس
خبر طلبی و خبری و خبری و خبری و خبری و خبری و خبری و خبری
نورانی که در کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس
به کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس
نعمت و سعادت از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس و از کس

سطلی ماهی
صورت تمام است

امید از روت نماند با یغمد در تسم کین تسم آنها بر صغیر خطای بود
اصح است آن دارد که بخار بود مهن در مهن نشت درت فراتر
زایه ازین حال که درت

ش ۲۲ اقبال نامه جهانگیری صفحه آخر

* ش ۱۱۴۳۱

نستعلیق شکسته قرن ۱۲، قج ۱۵ × ۲۲، ن. ۱۰ × ۱۶، سطر ۱۳، ص ۳۸۳، ک اصفهانی نخودی، جلد تیماج قرمز ضربی.

(۱۵) امثال عرب و حکایات غریبه و عجیبه [۱۳]

مترجم در مقدمه پس از حمد و ثنای الهی و تعریف و تمجید از ظل السلطان چنین مینویسد:

حضرت اشرف امجدارفع والاذل السلطان دام اقباله کتابی که اول او مفقود و آخر او غیر موجود و نه از نسخه او کسی را نشانی و نه خط عربی او را بفارسی ترجمانی باسانی بود برضه میرمنیر که هر مشکلی را آسان مینماید خطوز کرد که آن کتاب ترجمه شود تحت اللفظ بدون تصرف همان معنی کان یکون لهدادعا گوزاده صمیم که بنعمت آن ولی نعمت از قدیم پرورش یافته بود بقدر امکان نظم و نثر آنرا ترجمان آمد امید است در محضر ضیاء گستر...

آغاز: حکایت میکند بعضی از ایشان که صبح نمودم روزی و حال آنکه تمام شده بود مأکول و مشروب من و من از شدت هم غم بقسمی بودم که وصف اون نتوان گفتم...

انجام: پس خندید مصعب گفتم می بینم تو را قابل صنعتی و قرارداد او را درندماء خود و نیکو کرد صلوة او را.

* ش ۱۱۵۵۶

نسخ عالی، قج ۱۴ × ۲۲، ن. ۹ × ۱۵، س. ۱۹، ص ۳۶۷، ک فرنگی نخودی اعلا جلد مقوایی، دارای دوسر لوحه مذهب کوچک که نام ظل السلطان در وسط آن نوشته شده.

(۱۶) امثال و اخبار و حکایات [۱۴]

از شیخ القاضی ابوعلی الشعرخی (نام مؤلف در ص ۲۴۱ نوشته شده) مؤلف

کتابرا در ترجمه اخبار و ذکر امثال و شواهد تاریخی در ۱۲ باب ترتیب داده‌ولی این نسخه مشتمل بر ۶ باب از ۱۲ باب میباشد .

باب اول : در بیان آثار و شرح اخباریکه مشتمل است بر ذکر جماعتی که محنت و بلا کشیدند .

باب دوم : حکایت جماعتی که بغال نیک یا بدعاه خوب یا سخن خوش شدت ایشان بفرج انجامید ... مشتمل بر ۲۶ حکایت .

باب سوم : مشتمل بر ۱۸ حکایت از حال جماعتی که پادشاه برایشان غضب کرده باشد و بنصیحت و وعظ از خود دفع کنند .

باب چهارم : در ذکر جماعتی که بحبس و زندان گرفتار بودند و خدا ایشانرا نجات ارزانی فرمود مشتمل بر ۱۸ حکایت .

باب پنجم : در احوال جماعتیکه بشدت و بلا مبتلا شدند و از آن محنت حق تعالی ایشانرا فرج ارزانی فرمود مشتمل بر ۱۱ حکایت .

باب ششم : مشتمل بر ۲۹ حکایت از حال جماعتیکه بواقعه سهمناک گرفتار شدند و بدرویشی و فقر مبتلا گشتند خدا در دست کسی که گمان نداشتند ایشانرا نجات داد .

آغاز موجود : هرغمی که بوی رسد بر خواند بشادی بدل گردد اگر چه در بلیه باشد که بیم مرگ در آنجا بوده باشد ... و این کتاب مشتملست بر ۱۲ باب ، باب اول در بیان ...

انجام موجود : حضرت فرمود که سو گند میدهم بر تو که لبنی را با پسر خود قیس عقد و نکاح بندی در بیح گفت سمعاً و طاعة حضرت با اعیان و پدر قیس بقبیله لبنی آمد و لبنی را بجهة قیس حضرت ع صیغه گفته میان ایشان زفاف واقع شد و قیس ...

* ش ۳۲۸۱

شکسته نستعلیق قرن یازدهم ، قج ۱۳ × ۲۳ ، ان ۱۷ × ۸ سطر ۲۲
ص ۲۴۲ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی ، ضربی سیاه رنگ

(۱۷) **انساب امام زاده‌ها** [۱۵]

کتابی است در نام اولاد و فرزندان اولادهای ائمه و شرح حال هر يك باختصار ولی مؤلف آن معلوم نشد .

آغاز موجود : محسن بن امام زین العابدین را چهار فرزند بود بدین اسامی محمود و یعقوب و حسین و حسن اما نقی بن محسن بن امام زین را چهار فرزند بود بدین اسامی طیب و طاهر و فضل و حارث اما عسگری بن امام زین العابدین ...

انجام موجود : اما هادی بن امام زین العابدین را شش فرزند بود بدین اسامی محمد زقر (۱) و عبدالله و عقیل و ابراهیم و حامد اما نقی .

* ش ۳۳۰۷

نستعلیق قرن یازدهم ، قج ۱۱ × ۱۹ ، ن. ۱ ، ۱۲ × ۷ ، سطر ۱۲ ، ص ۲۳۴ ، کاغذ اصفهانی چرک ، جلد تیماج قهوه‌ای .

(۱۸) **انقلاب فی الاسلام بین الخواص و العوام** [۱۶]

از محمد عارف بن حاج محمد شریف معروف با سپناچی مؤلف کتاب را در شرح حال شاه اسمعیل صفوی و جنگ‌های او با سلطان سلیمان عثمانی بنام ناصرالدین شاه تألیف نموده و بعداً آنرا با انضمام هفت جلد دیگر بکتابخانه ظل السلطان اهدا کرده .

آغاز دیباچه : ستایش و ثنا سزاوار درگاه الوهیت اکتناه حضرت قیوم و توانا و دانا است که در آن غیر منقسم انقلابی درین دیر فنا ظاهر و هویدا مینماید .

انجام دیباچه : جناب جلالت‌آب ... آقای محمد حسن خان اعتماد - السلطنه ... وزیر انطباعات و رئیس دارالترجمه خاصه همایونی ... اکمال این نقصان را من غیر لیاقة بهوده این چاکر محول فرمودند و مأموریت بامر عالی

(۱) در کتاب محمد زقر ضبط شده ؟

امثال و اطاعت کرده امروز که روز پنجشنبه هیجدهم شهر صیام هزار و سیصد و هفت هجری است از کتب آتیه الذکر شروع بالتقاط و تلفیق و انتقاد و تنمیق این کتاب نمودم و به انقلاب فی الاسلام بین الخواص و العوام نامش نهادم .

آغاز اصل کتاب : شاه اسمعیل الصفوی الحسینی این شاه با شہامت که بزور بازوی نجدت و جلالت بانی بنای سلطنت صفویہ در مملکت ایران و نخستین حکمران آن دودمان است از نوادہ طایفہ بود کہ از قدیم الایام در اردبیل پوست نشین ارشاد و مشیخت و منسوب بخانوادہ نبوت و ولایت بوده اند ...

انجام :

تابہ بینیم از درون خمپارہ مسئلہ شرقیہ کہ نزدیک است بترکدچہ شرارہ - های جان و جهان سوز نیز منبہد بر سر عالم اسلامیت ریختہ و پاشیدہ خواهد شد مگر دستی از غیب برون آید و کاری بکند. تم ...

* ش ۱۱۳۴۷

بخط نستعلیق و قسمتی نسخ محمد بن حاج محمد قلی قزوینی معروف باشوری در ۱۵ محرم ۱۳۰۹ در قریہ دز آشوب از قراء شمیران نوشته شد ق ج ۲۳ × ۳۵ ، ن ۱۴ × ۲۴ ، س ۱۳ ، ص ۶۳۱ ، ک فرنگی آبی رنگ ، جلد چرمی قرمز رنگ .

این نسخه دارای دوسر لوحہ مذهب زیبا است و تمام صفحات کتاب با آب طلا خط کشی شدہ و از کتب ارزندہ بشمار میرود .

(۱۹) انوار البلاغہ (در علم معانی بیان) [۱۷]

تألیف آقا محمد هادی بن مولی محمد صالح مازندرانی (م، حدود ۱۱۳۴) (۱) این کتاب بنام حسینعلی خان نامی که گویا حاکم وقت بوده تألیف شده و مشتمل بر مقدمه و سه فن میباشد .

(۱) تاریخ وفات مؤلف در ذریعہ ج ۲ ص ۴۲۵ (۱۱۳۴) ضبط شدہ ولی در ریحانۃ الارذب «ج ۳ ص ۴۳۵» فوت مؤلف بسال (۱۱۲۰) در اصفهان نوشته شدہ .

فن اول در علم معانی محتوی ۷ باب

فن دوم در علم بیان ۳ باب

فن سوم در علم بدیع ۵ باب

آغاز : الحمد للمبین المعانی والبیان وصلى الله على مبلغ المثنى والبیان
وآله العالمین بیدایع القرآن... وموسوم بانوار البلاغه ساخته ومشتمل بر مقدمه
وفنون ثلثه اش گردا بند...

انجام : پس اگر احسن باشد موجب التذاد سامع بیشتر است و تدارك
نقصانی اگر بیش واقع شده باشد مینماید وبهترین مقطعه آنست که مشعر بر
انتهای کلام باشد...

تمت الرسالة الشریفه المنیفة من تحقیقات افضل المتقدمین والمتاخرین
وقدوة العلماء والمتکلمین .

(بقیه عبارات آخر کتاب در اثر پاره گی خوانده نمیشود)

یک نسخه از این کتاب در الذریعه ج ۲ ص ۴۲۵ معرفتی شده .

* شماره ۳۲۶۵

بخط نسخ... در یکشنبه ۲۳ ج ۱، ۲، ۱۱۴۱ نوشته شده ق، ک، ۱۶ X ۲۰ س،
ا. ن. ۹ X ۱۵ س، سطر ۲۰ ص، ۳۳۶، کاغذ فرنگی ضخیم، جلد ساغری سیاه.
صفحه اول کتاب نو نویسی شده و حواشی بعضی اوراق آخر کتاب وصالی گشته

(۲۰) ایران و ایرانیان : [۱۸]

ترجمه ... این کتاب ترجمه فصول هفتم و هشتم ونهم و یازدهم وهفدهم
اطلاعاتی است که مستر بنی جامین (سفير سابق دولت آمریکا در ایران) درباره
ایران حاصل نموده و پس از مراجعت بوطن خود آنها را در ضمن هفده فصل
برشته تحریر در آورده و در شهر بستن بطبع رسانیده .

آغاز فصل هفتم : در بیان وضع و حال نو کرداری در ایران، یکی
از اصول مقررده که شایان اعتنا است در ایران (مداخل) است که با اصطلاح

انگلیسها ده يك كمیسیون گرفتند است ...

انجام فصل هفدهم : مانند ایران که عظمت آن در تواریخ عالم همیشه

مذکور بوده است حاصل نشود تمام شد فصل هفدهم .

در فهرست فارسی مشار ص ۱۸۷ نیز کتابی باین نام معرفی شده ولی

مؤلف آن سردنیس راس و مترجم ابوتراب شایگان ملایری است

* شماره ۱۱۵۵۴

بخط نستعلیق ... در قرن سیزدهم نوشته شده

ق.ك. ۲۱×۱۴ ، ا.ن. - ۱۸×۱۰ ، س ۲۰ ، ص ۲۰۰ کاغذ فرنگی

آبی رنگ ، جلد تیماج سبز

(۲۱) ایران و مسئله ایران [۱۹]

تألیف مستر لرد کرزن جرژ پارلمنت، ترجمه میرزا محمود خان افشار
کنگاوری، مترجم مخصوص ظل السلطان و مدیر روزنامه فرهنگ فصول و ابواب کتاب
بشرح ذیل است .

از ص ۱-۳ فصل سیزدهم از جلد اول مشتمل بر بیان احوال شاه و خانواده
سلطنت و وزرای دولت ارکان حکومت ایران .

از ص ۳-۹۴ در بیان دولت قاجاریه و ذکر سلطنت ناصرالدین شاه

از ص ۹۵-۱۷۱ فصل هفدهم از جلد اول

از ص ۱۷۲-۲۹۶ فصل نوزدهم از جلد دوم کتاب

از ص ۲۹۷-۴۲۷ فصل بیست و هشتم از جلد دوم کتاب میباشد

آغاز: اینجا در خصوص وضع پلنیککی حالیه ایران بحث خواهم کرد در
مملکتی که اینقدر از جهت فقدان قوانین اساسی دولت و ملت پس افتاده است و
از قاعده و نظام و احکام و امر عاده محروم و بی نصیب است ...

انجام : و در فصول سابقه بکار افتادن ثروت ملت و رواج تجارت را

جزوی شرح نمودم و در فصل آینده بیشتر توضیح خواهم داد

نسخه از ترجمه فارسی جلد اول این کتاب که بامر نظام السلطنه وسیله

میرزا محمد شاگرد توپخانه دارالفنون در سنه ۱۳۱۱ ترجمه شده در کتابخانه
مجلس شورای ملی موجود است

فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی تألیف یوسف اعتصامی ج ۲ ص ۱۲۳،

* شماره ۱۱۴۰۲

بخط نستعلیق شکسته خود مترجم (احتمالاً) در اواخر رمضان ۱۳۱۰

نوشته شده ق. ک. ۱۷ × ۵ / ۲۵ س ، ا. ن. ۱۲ × ۲۱ س ، سطر ۱۶ ، ۴۲۷ ص .
ک فرنگی ، جلد مقوایی .

(۲۲) تاریخ اصفهان [۲۰]

حیدر علی بن محمد مهدی اصفهانی ملقب به ندیم الملك، مؤلف کتاب را تقدیم
به صارم الدوله فرزند ظل السلطان نموده و در آخر کتاب تصریح شده

آغاز : بعد الحمد والصلوة در سال ۱۳۴۵ هجری این بنده بیمه مقدار

حیدر علی بن محمد مهدی اصفهانی ملقب به ندیم الملك رساله مختصری در تاریخ
شهر اصفهان که از بلاد معظم قدیمه ایران است نوشته مشتمل بر اصول و مهمات
تاریخی و شرح ابنیه قدیمه مهمه بطور ایجاز ... اصفهان قسمتی از عراق عجم
و از بلاد شرقی ایران و جزء قطعه آسیا محدود است ...

انجام : سیم خرقة مخصوص شیخ صفی الدین جدااعلای سلاطین صفوی که
جنساً از ابریشم و کرباس و بی نهایت مورد تکریم و احترام سلسله صفویه است
و متعلق است بهفت قرن قبل تمت الرساله ...

* ش ۱۱۴۶۵

بخط نستعلیق خوش ظاهراً مؤلف ، در ج ۱-۱۳۴۵ نوشته شده ، ق. ک.

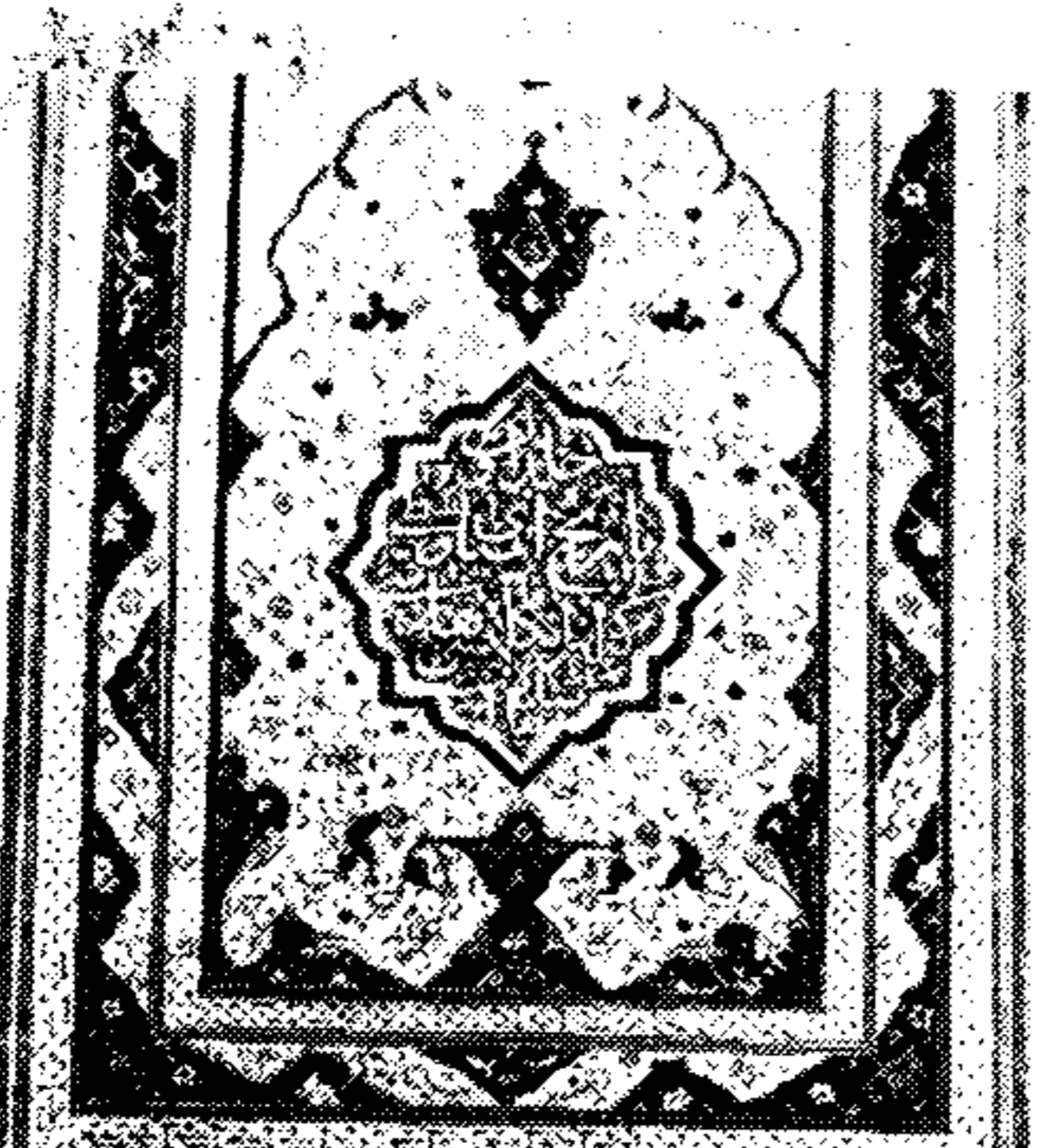
۱۱ × ۱۷ ، ا. ن. ۱۳ × ۷ ، س ۱۱ ، ص ۶۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی

(۲۳) تاریخ آسیای وسطی [۲۱]

تألیف فرنیسیس هنری اسکریبن و ادوارد دنیس راس معلمین زبان فارسی در العلوم

لندن (اصل کتاب بزبان انگلیسی درسال ۱۸۹۹-م مطابق با ۱۳۱۷ قمری
طبع شده) ، مشتمل بر جلد اول و دوم

عنوان کتاب: تاریخ اسپای و سلف نام و اشکانی

تاریخ اسپای و سلف نام اصل آذربایجان است و کسی که نیز از آذربایجان باخارا که خود
ناید به آثار تحقیقات و مذابح فقهی و سبب میسر و باید بدو نسبت توان این تاریخ
و رنگ دروس را اطلاع نماید پس در ضمن سلف نام مشهور است که تاریخ معنی را که
قطر زمین اسپای و سلف نام که هم از ترکستان است و در طرف شمال و شرقی آن سیون
بند و کس است و در شرقی آن در بی غرض لاطه نامیم اشارت نامی قدیم در باب ترکستان که
رسیده در تصایر جنگ نامی بند و ایران هم نسبت و در ویست برای قیاس بودن یک
با سرفامای اولی و طایفه آریان بوده است و در آن قطر زمین که این چون اگر چه حی
و نسب میخوانند که در نزد و در کتب معنی خود است که در کتب معنی خود است که در کتب معنی خود است

۱۶۵۱۱

ش ۳ تاریخ اسپای وسطی جلد اول، صفحه اول

ترجمه جلد اول این کتاب توسط محمد حسن بن یوسف آشتیانی
(پیشخدمت سرکاری ویاور توپخانه) بامر ظل السلطان در ربیع الثانی ۱۳۲۱
انجام شده (صفحه ۱۴۳ کتاب)
و جلد دوم آن نیز بامر ظل السلطان وسیله میرزا احمد خان سرتیپ
مترجم مخصوص وی در ذیحجه الحرام ۱۳۲۰ ترجمه گشته (صفحه ۲۳۹ کتاب)

در جلد اول از تاریخ ترکستان روسیه و سلسله خانهای آسیای وسطی از زمان باستان بحث می‌شود و در بیست و نه فصل خاتمه مییابد.
و در جلد دوم از تاریخ و شرح احوال بلاد و ممالک آسیای مرکزی در ضمن یازده فصل و دو لاقه گفتگو میشود.

آغاز جلد اول : فصل اول زمانهای سلف تاموت اسکندر تاریخ آسیای وسطی تاریخ اصل آدمیان است و کسیکه میخواند آنرا از اجتماع اخبارات گرفته واضح نماید به آثار تبعیات ...

انجام جلد اول : دیگر چیزی که داریم اینست به منشاء سلطنتی که مقدر شد باول درجه اشتهار در تاریخ آسیای وسطی گوئی بزند پی بریم و جنگهای چنگیز و تیمور را تکرار کنیم کتبه الداعی عبدالجواد الحسینی ۱۳۲۱

آغاز جلد دوم : فصل اول ایجاد روسیه در ازمنه سالفه و در تمامی قرون و سنواتی که احوال و وقایع آن در صفحات تاریخ عالم پوشیده و نامرئی است ...

انجام جلد دوم : هنگام فتح فرغانه ریاست قراولان پیش رو با من بود و در هشتاد و یک بریاست دسته قشون از ترکستان بمعاونت جنرال اسکوبلف رفته با ترکمانان مکه مشغول شدیم و هم در موقع تصرف کیوگ تپه ریاست یکی از دستجات حمله‌ور با اینجانب بود کتبه الداعی عبدالجواد الحسینی الشهبانی فی شهر محرم الحرام ۱۳۲۳

ترجمه تاریخ مذکور در کتب فهارس دیده نشد و شاید منحصر به نسخه‌های این کتابخانه باشد

* شماره ۱۱۳۹۲

بخط نستعلیق عبدالجواد حسینی جلد اول در تاریخ ۱۳۲۱ و جلد دوم محرم ۱۳۲۳ تحریر شده

ق. ک. ۱۸ × ۲۸ س ۱۰ ن ۱۰ × ۱۹ س ۱۰ سطر ۱۷ ص (ج ۱)
۱۴۳-۱ (ج ۲) ۱۴۴ - ۲۳۹ کاغذ فرنگی شمعی نخودی رنگ ، جلد ساغری قرمز ضربی .

در اول هر يك از مجلدات سر لوحه‌ای مذهب بسیار عالی ترسیم گشته و

نام کتاب و مجلد آن در وسط سر لوحه نوشته شده و نیز خط‌کشی‌های ظریفی در آن بکار رفته که به نفاست کتاب می‌افزاید. گراور شماره ۳ نمایشگر صفحه اول جلد اول کتاب میباشد

(۲۴) تاریخ آسیای وسطی [۲۱]

جلد اول (نام مؤلف و مترجم در شماره قبل ذکر شد)

* ش ۱۱۳۹۳

شکسته نستعلیق مترجم (بـاحتمال) ع. ۲۰-۱۳۲۱، ق. ک ۱۸ × ۲۳
ا. ن- ۱۴ × ۱۹، سطر ۱۲، ۱۵۸ ص، ک فرنگی، جلد مقوائی .

* * *

(۲۵) تاریخ آسیای وسطی [۲۱]

جلد دوم و سه فصل از جلد اول (نام مؤلف و مترجم در شماره قبل ذکر شد) مترجم علاوه بر ترجمه جلد دوم سه فصل از جلد اول را (۲۶-۲۹) نیز ترجمه کرده و بدین لحاظ عبارات فصول سه گانه این شماره با جملات جلد اول مذکور مختصر اختلافی دارد .

* ش ۱۱۳۹۴

شکسته نستعلیق مترجم (بـاحتمال) ذیحجه ۱۳۲۰، ق. ک ۱۷ × ۲۲
ا. ن- ۱۴ × ۲۰، سطر ۱۵، ۲۴۲ ص، ک فرنگی نازک، جلد مقوائی .

(۲۶) تاریخ الفی یا الفی : [۲۲]

احمد بن نصراله دیبلی سندی معروف به قاضی زاده تتوی، (شہید در لاهور در ۱۵ صفر سال ۹۹۶)
جلد اول، مشتمل بر وقایع پانصد سال بعد از رحلت رسول اکرم (مطابق

۵۱۰ هجری مؤلف کتاب را در سال ۹۹۳ قمری بامر سلطان جلال الدین محمد اکبر پادشاه و مؤسس اکبر آباد هند (۱۰۱۴ م) تألیف نموده و بعداً خود وی کتاب را مختصر کرده و به «احسن القصص» موسومش داشته و سپس چند تن دیگر در تکمیل تاریخ مزبور کوشیده اند .

نسخه از این کتاب در کتابخانه رضوی مشهد (ذریعه ج ۲ ص ۲۹۴) و نسخه دیگر در کتابخانه مجلس شورای ملی بشماره ۵۵۱۳ وجود دارد (فهرست اعتصامی جلد ۲ ص ۱۲۵) و نیز چند نسخه در (فهرست دانشگاه ج ۳ ص ۲۴۴۲) و در (فهرست سپهسالار بخش سوم ص ۲۹۳) و در (فهرست کتابخانه دانشکده الهیات ج ۱ ص ۲۰ معرفی شده .

* شماره ۱۱۳۷۹

بخط نسخ احمد بن ابوالفتح اصفهانی در حدود ۱۲۴۶ ق تحریر یافته (آخر جلد دوم) .
ق . ک . ۱۹ × ۳۱ س ، ۱۲ × ۲۲ س ، سطر ۲۸ ، ص ۱۲۵۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی سیاه منقش .

(۲۷) تاریخ الفی : [۲۲]

جلد دوم در اخبار و سوانح دوره سلاطین مغول تا ایام سلطنت شاه طهماسب صفوی از سال ۵۰۱ رحلت پیغمبر ص تا اوایل هزاره اول رحلت .

* شماره ۱۱۳۸۰

بخط نسخ احمد بن ابوالفتح اصفهانی در بلد کرمانشاه بتاریخ ج ۲ ، ۱۲۴۶ نوشته شده ق . ک ۱۸ × ۳۱ س ، ۱۰ × ۲۳ سطر ۳۴ ، ص ۱۴۰۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی سبز .

[در صفحه اول کتاب چنین نوشته شده: در تاریخ رحب ۱۲۴۴ هجری بکتابخانه شاهزاده بهمن میرزا واصل شد، با توجه بتاریخ کتابت (۱۲۴۶) تاریخ مذکور اشتباه است .]

(۲۸) تاریخ بابل:.... [۲۳]

مشمول بر (۱۱) فصل در سرگذشت و تاریخ بابل
آغاز: یکی از سلاطین قدیم بابل زمین که او را بلوس مینامیدند از کثرت استقلال و استقرار خود را اول سلطان عالم بلکه اولین شخص روی زمین میدانست ...
انجام: خلاصه آن جشن چنان مفصل شد که هفتاد نفر از شعرای بزرگ مشغول قصیده‌سرایی و مداحی آن بزم بودند و تعریفات او را در کتابهای خود می‌نوشتند.

* ش ۱۱۴۳۸

نستعلیق قرن سیزدهم ق. ک ۱۵/۵ × ۲۲ ، ا. ن ۱۷ × ۹ ، سطر ۱۴ ، ص ۱۵۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی ضربی.

(۲۹) تاریخ بخارا [۲۴]

تألیف آرمینیوس وامبری ، ترجمه ...
 اصل کتاب که بزبان انگلیسی است و بشماره (۱۰۶) در این کتابخانه موجود است در سال ۱۸۷۳ م در لندن چاپ شده و از زبان انگلیسی بفارسی ترجمه گردیده و شامل دوره قبل از اسلام تا عصر مذکور (۱۸۷۳) میباشد .
آغاز: فصل دوره قبل از اسلام ، بنام خداوند جان آفرین ... در موقعی که با اهمیت‌ترین زمینهای (آسیا) پنهان کرده‌اند ابتدای تواریخشان در میان ابرهای پرافسانه و قصه‌های بخارا شروع مینماید تاریخ خود را ... بخارا در قدیم الایام بود يك زمين مجوفی که پوشیده بود از لجن‌زارها ...
انجام: حالا تمام شد تاریخ بخارائی من وقتیکه بیدق روسها را علم نمودند در روی قلعه سمرقند (وبعد از ۱۱ سطر) و بازگمان میتوان برد که اگر چه امروز نمیشود ولی روزی بیاید که باز همین بخارا سبب خوشبختی مسلمین عالم بشود تمام شد این کتاب بعون الملك الوهاب (در نشریه مرکزی دانشگاه

ج ۵ ص ۳۱۶ - بطور اختصار معرفی شده)

* شماره ۱۱۳۸۳

بخط شکسته نستعلیق ، کاتب ، چاکر خانہ زاد امیر ، ۱۴ ذیحجہ ۱۳۲۲ ق.ک ۲۱ × ۲۷/۵ ، ن.۱ ۱۴ × ۱۸ ، س ۱۵ ص ۳۰۷ ، کاغذ فرنگی نخودی ، جلد مخمل آبی .

(۳۰) تاریخ بخارا (خلاصه از ترجمه تاریخ بخارا) (۱) [۲۵]

محمد بن زفر بن عمر (فهرست فارسی مشارح اول صفحه ۳۰۲)

* شماره ۱۱۳۵۸

بخط نستعلیق خوش ... بسال ۱۳۱۰ قمری نوشته شده قطع کتاب ۲۱ × ۳۴ ، ن.۱ ۱۴ × ۲۵ س ۱۳ ، ص ۱۴۶ . کاغذ فرنگی آبی ، جلد مخمل شش رنگ .

(۳۱) تاریخ بخارا [۲۵]

محمد بن زفر بن عمر (شرح در شماره قبل گذشت)

در نشریه مرکزی دانشگاه دفتر پنجم ص ۳۱۶ مؤلف این شماره کتاب سهواً ابونصر احمد بن محمد بن نصر قباوی نوشته شده .

در این نسخه علاوه از ترجمه تاریخ بخارا از صفحه ۸۶ به بعد قسمتهائی از کتاب مجمل التواریخ و تاریخ گزیده در ذکر امراء آن دیار و سپهسالاری تاش و آمدن بغراخان به بخارا و ذکر ابوالقاسم سیمجور و امیر عبدالملک بن رضی بن نوح و وقایع فیما بین اسمعیل بن نوح و ایلک خان و تعریف شهر بخارا و سمرقند و

(۱) تاریخ بخارا عربی تألیف ابوبکر محمد بن جعفر نرشچی (۱۳۴۷م) میباشد ترجمه آن بفارسی از ابونصر احمد بن محمد بن نصر قباوی است تلخیص ترجمه از محمد بن زفر بن عمر میباشد که در سال ۵۷۴ از خلاصه آن فراغت یافته و همین کتاب مزبور است .

فاریاب و دیگر شهرهای آن سامان اضافه شده

* ش ۱۱۴۳۴

بخط نسخ ... در قرن سیزدهم نوشته شده ق.ك. ۱۶ × ۲۱ س، اندازه نوشته ۹ × ۱۴ س، ۱۸ س، ص ۲۵۵، کاغذ فرنگی، جلد فیبرسیاه.

(۳۲) تاریخ بخارا [۲۵]

محمد بن زفر بن عمر (شرح در شماره ۱۱۳۵۸ گذشت)

* شماره ۱۱۵۵۰

بخط عالی نسخ مسیح در رجب ۱۲۹۲ نوشته شده قطع کتاب ۱۵ × ۲۲ اندازه نوشته ۸ × ۱۵، سطر ۱۵، صفحه ۱۳۸، کاغذ فرنگی، جلد مقوا.

(۳۳) تاریخ پرتقال [۲۶]

ترجمه عیسی مترجم مخصوص ظل السلطان، از جنگ اوریک الی یومنا هذا بطور خلاصه.

آغاز: در سنه هزار و نود و دو مسیحی که شهرها و بلوکات نوردتانی در تصرف خلفای ملوک کرد و بود و فقط چند بلده و بلوکی که عبارت از منهو و تراشمت و قسمتی از بعیره باشد در ید تمالک عیسویان باقی مانده بود ...

انجام: بواسطه این وصلت و سرپرست شخص خودش تعهد کرد که بسیره برادرش رفتار نماید و یکی از حافظ و نگاهداران قویم استقلالات و ایمنهای مملکتش باشد، (نام این کتاب در کتب فهرس دیده نشد.)

* شماره ۱۱۳۶۳

نستعلیق مترجم ربیع الاخر ۱۳۰۲، ق ك ۲۱ × ۳۳، ن.ا ۱۲ × ۲۱، سطر ۱۲، صفحه ۶۵، کاغذ فرنگی آبی، جلد تیماج سرخ، دارای جدول بندی صفحات با آب طلا

137711

(۳۴) تاریخ پر تقال [۲۶]

ترجمه عیسی مترجم مخصوص ظل السلطان
خصوصیات و آغاز و انجام (در کتاب شماره ۱۱۳۶۳) گذشت .

* شماره ۱۱۴۴۸

شکسته نستعلیق قرن چهاردهم ، قک ۱۳/۵ × ۲۲ × ۱۹ ، ان ۹ × ۱۹ ،
س ۱۲ ، ص ۵۸ ، کاغذ فرنگی مغزپسته ، جلد تیماج سرخ کوبیده .

(۳۵) تاریخ جنگ استریا [۲۷]

مشمول بروقایع جنگی که در سال ۱۷۰۵ م مطابق با ۱۲۲۰ قمری
فیما بین دولت فرانسه و نهمه و روس در استریا واقع شده و بفارسی ترجمه گشته .
آغاز : ترجمه بیانی از جانب جناب ناپلئون امپراطور فرانسه باهل
مجلس سناست که مجلس کبرا و بزرگ زادگان دولت فرانسه است خطاب جناب
ناپلیون باهل مجلس سنا . .

انجام : صورت التفات نامه که از طرف جناب ناپلئون بعموم لشکر فرانسه
باین مضمون خطاب میشود : ای سالداتها در ما بین امپراطور شما و امپراطور
نهمه امر مصالحه با تمام رسید (و پس از یک صفحه) اگر آرام نگیرند زیاده از آن
تأدیب خواهیم کرد و این کیفیت را باهل عالم ظاهر خواهیم ساخت .

* ش ۱۱۴۵۸

شکسته نستعلیق خوش قرن سیزدهم ق. ک ۱۳ × ۲۰ ، ان ۸/۵ × ۱۴/۵ ،
س ۱۴ ، ص ۱۴۱ کاغذ فرنگی ، جلد چرمی ضربی منقوش مذهب نارنجی ، روس مطالب
بامر کب آبی نوشته شده .

(۳۶) تاریخ جنگ مشرق زمین [۲۸]

تألیف امدلوفر فرانسوی ، ترجمه محمد کاظم بن احمد محلاتی معلم

طبیعی مدرسه دارالفنون، مترجم کتاب را با امر ناصرالدین شاه و بفرمایش مخبرالدوله وزیر علوم و تلگراف از فرانسه بفارسی ترجمه نموده و در رمضان ۱۲۹۹ آنرا بپایان رسانیده

جلد اول : مشتمل بر وقایع بین دولت روس و عثمانی در سال ۱۸۷۷ م شامل هفت فصل و هر فصلی مبوب بر چند باب است .
(در جلد دوم فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی ص ۱۵۸ مترجم با قید ظاهراً میرزا محمد علی، کاتب کتاب معرفی شده

ش ۱۱۳۶۵

نستعلیق خوش فرج الله تفرشی (جلد دوم) ، ق.ك ۲۱ × ۱۳۳ . ن ۱۲ × ۲۳ ، ص ۱۷ ، ص ۳۳۲ کاغذ فرنگی آبی ، جلد چرمی سبزرنگ ، رئوس مطالب با قلم شنگرف .

***

(۳۷) **ش ۱۱۳۶۶** [۲۹]
جلد دوم : مشتمل بر وقایع مذکور در سال ۱۸۷۷ الی ۱۸۷۸ شامل ۱۵ فصل و هر فصلی محتوی چند مطلب .

بخط نستعلیق زیبای فرج الله تفرشی محرر تلگرافخانه در ۱۴ صفر ۱۳۰۱ تحریر شده ، ق.ك ۲۱ × ۳۳ ، ن ۱۴ × ۲۵ ، سطر ۱۷ ص ۷۴۷ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد چرمی ضربی گلدار ، صفحه اول این مجلد تشعیر (اطراف کلمات را با آب طلا پوشانیدن) شده و نیز در صفحه دوم سر لوحه مذهب ظریفی ترسیم گشته که نام ناصرالدین شاه در آن نوشته شده ، تمام صفحات کتاب با آب طلا خط کشی گشته .

***

(۳۸) **تاریخ جنگ مشرق زمین** [۲۸]

جلد اول : رجوع شود به شماره ۳۶

ش ۱۱۳۶۹

نسخ عالی اوائل قرن ۱۴ ، ق.ك ۲۲ × ۳۵ ، ن ۱۳ × ۲۲ ، ص ۲۴ ،

ص ۲۴۵ ، ك فرنگی سفید ، جلد مخمل سبز رنگ ، رؤوس مطالب شنگرف .

***

(۳۹) ش ۱۱۳۶۸ (جلد دوم) [۲۹]
صفحه ۶۳۲ ، سایر خصوصیات نسخه شناسی مطابق با شماره ۱۱۳۶۹ میباشد .

(۴۰) تاریخ جهانگشای نادری
(تاریخ نادری)

تألیف میرزا مهدی خان منشی استرآبادی ابن میرزا محمد نصیر ، این کتاب بنام دره نادری (دره نادره) معروفست چاپی وف . فا . م . ص . ۳۰۹ ،

* ش ۳۲۳۰

نستعلیق محمد محسن ، چهارشنبه ۲۴ ذیحجه ۱۲۵۳ ، ق.ك ۱۸/۵ X ۳۰ ، ان ۱۱ X ۲۳ ، س ۱۴ ، ص ۵۳۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه .

تاریخ حیات فوبلااس (رك ترجمه تاریخ حیات فوبلااس)

***

تاریخ دولت روم (رك تاریخ قیصره : شیرازی)

(۴۱) تاریخ دولت علیہ عثمانی [۳۱]

تألیف خیراله افندی (۱) بزبان ترکی عثمانی ، ترجمه میرزا محمود خان افشار کنگاوری ، مترجم مخصوص زبان انگلیسی و ترکی دربار ظل السلطان و مدیر روزنامه فرهنگ که با امر ظل السلطان کتابرا ترجمه نموده (۲)

در این شماره کتاب و همچنین شماره های بعدی تاریخ تأسیس و تشکیل دولت عثمانی و شرح حال سلاطین آن از زمان سلطان عثمان مؤسس این دولت بشرح

(۱) نام مؤلف در کتاب بعد شماره ۱۱۴۱۵ ، نوشته شده .

(۲) در مقدمه کتاب شماره ۱۱۴۱۵ تصریح شده .

ذیل نگاشته شده .

کتاب ثانی (۱) : شرح حال سلطان عثمان تا آخر سلطان محمد اول از سنه ۶۸۰ الی ۸۲۴ مشتمل بر ۶ دفتر بدین قرار :

دفتر اول سلطان عثمان خان غازی مؤسس دولت عثمانیه ۶۸۰-۷۲۵
محتوی ۲ فصل

دفتر دوم وقایع عمومه چهل و پنج ساله سلطان عثمان غازی ۶۸۰-۷۲۵
دفتر سوم (که اشتبهاً بعنوان فصل ثانی نوشته شده) در بیان وقوعات سی و شش ساله سلطان اورخان ، ۷۲۶-۷۶۱

دفتر چهارم ، از وقایع دولت علیه عثمانیه از سنه ۷۶۱-۷۹۱

دفتر پنجم » » » » ۷۹۱-۸۰۵

دفتر ششم » » » » ۸۰۵-۸۲۴

آغاز : پس از حمد و ثنای خالق و دود و درود نامحدود بر پیغمبر محمود ص مخفی نماناد که دفتر اول که قبل از این سمت نگارش یافت شامل مقدمه اعتلای کوکبه دولت علیه عثمانیه بود که از سال ۶۷۰ هجری الی ۶۸۰ یعنی از دخول اردنرل غازی بمملکت روم تا روز وفات او که مدت شصت سال باشد واحوالات معاصرین را فهرستی است اجمالی و این کتاب ثانی نیز مشتمل خواهد بود بر بیانات وقوعاتیکه از سال ۶۸۰ الی ۷۲۵ یعنی در زمان امارت عثمان غازی بساحه ظهور پیوسته است ...

انجام : در این تاریخها بود که ناخدای مشهور (گریستف کلمب) که در یکی از قریبه‌های ژنو متولد گشته ... گرفتار بلای حسد و نفسانیت بدمنشان گشته مورد چندین زحمتها و فلاکت‌ها گردید که تفصیل احوالش در دفترهای هفتم و هشتم مندرج است مراجعت شود . م .

نام این نسخه که بخط مترجم است در کتب فهارس دیده نشد و از کتب ممتاز و شاید نسخ آن منحصر بهمین کتابخانه باشد .

* ش ۱۱۴۱۲

شکسته نستعلیق مترجم (در اکثر صفحات قلم خوردگی های بسیاری وجود دارد که صحیح آن در بالا و یا پائین سطر نوشته شده) در ۱۸ ربیع الاول ۱۳۰۲

(۱) جهت اطلاع از کتاب اول با غازی که برای کتاب مزبور نوشته شده مراجعه شود.

تحریر شده و در ۲۱ ربیع الاول ۱۳۰۲ تصحیح آن خاتمه یافته، ق.ک ۱۷ × ۲۱ ،
ن.ا ۱۴ × ۱۸ ، ش ۱۵ ، ص ۵۴۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج نارنجی .

***

(۴۲) ش ۱۱۴۱۳ [۳۱]

کتاب ثانی : از دفتر اول تا آخر دفتر سوم .

نستعلیق بسیار عالی و نفیس میربرغانی در محرم الحرام ۱۳۰۴ تحریر
شده ، ق.ک ۱۶ × ۲۴ ، ن.ا ۱۰ × ۱۸ ، س ۱۵ ، ص ۲۲۳ ، کاغذ فرنگی
خطدار ، جلد تیماج نارنجی .

***

(۴۳) ش ۱۱۴۱۴ [۳۱]

کتاب ثانی : دفتر چهارم .

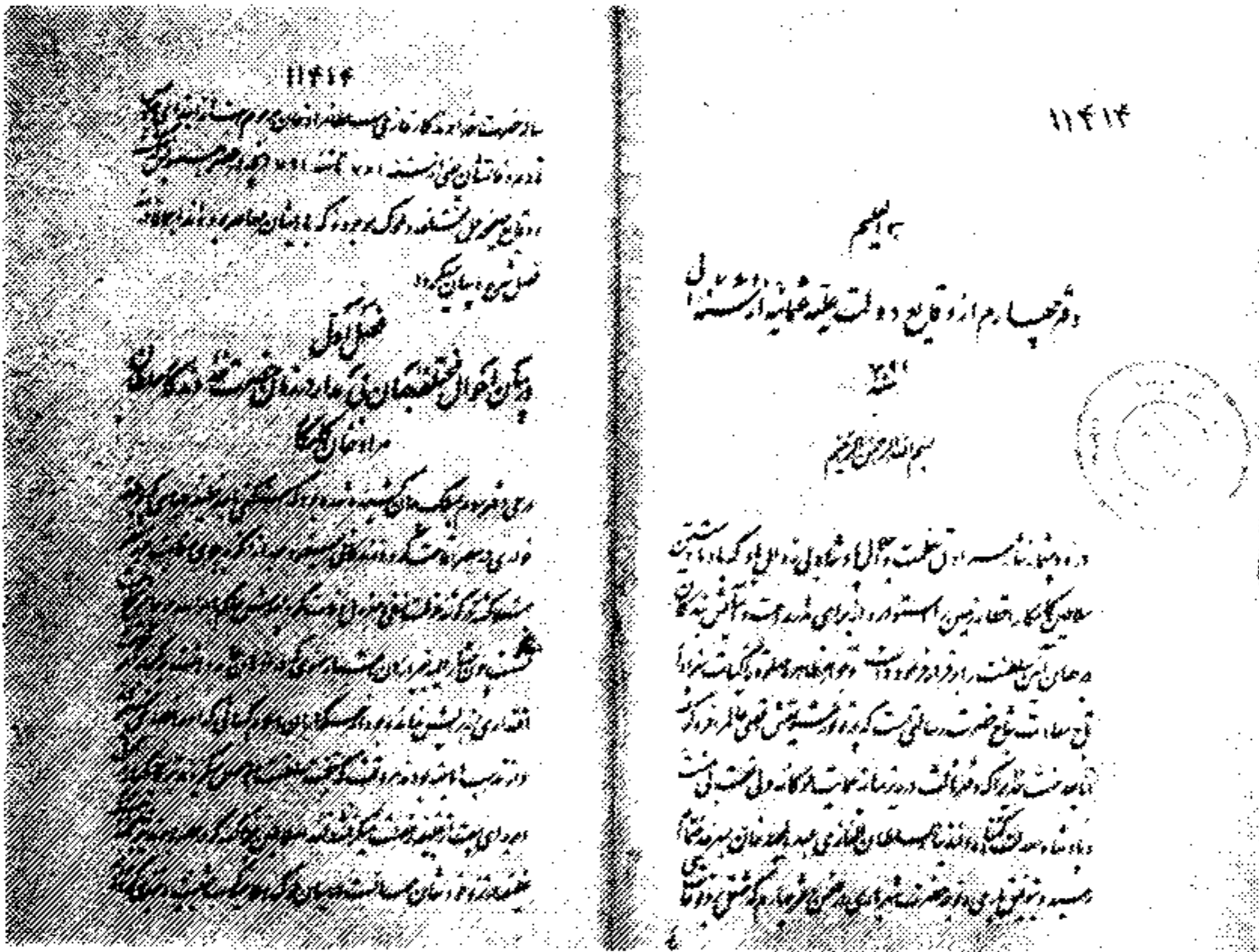
بخط نستعلیق بسیار عالی میربرغانی مرتضی الحسینی در (حدود ۱۳۰۴)
نوشته شده ق.ک ۱۶ × ۲۵ ، ن.ا ۱۰ × ۱۸ ، س ۱۵ ، ص ۱۲۴ ، کاغذ فرنگی
خطدار ، جلد تیماج نارنجی .
این دو شماره کتاب از لحاظ خط میربرغانی خیلی جالب اهمیت میباشد
رجوع شود به گراور شماره ۴

***

(۴۴) ش ۱۱۴۱۵ [۳۱]

مشمول بروقایع سلطان سلیم دوم تا سلطان محمد چهارم از دفتر دوازدهم
الی هیجدهم بشرح ذیل .

دقتر دوازدهم	از سنه	۹۷۴ قمری	تاسنه	۹۸۲ قمری
دقتر سیزدهم	»	»	»	۱۰۰۳
» چهاردهم	»	»	»	۱۰۱۲
» پانزدهم	»	»	»	۱۰۲۶
» شانزدهم	»	»	»	۱۰۳۲
» هفدهم	»	»	»	۱۰۴۹
» هیجدهم	»	»	»	۱۰۵۸

ش ۴ صفحه ۲۹۱ دقتر چهارم تاریخ دولت عثمانی کک ۴۳

آغاز دیباچه : فراید منظومه محامدمسعوده ولائی منضوده اثنبه محموده
 نثار بارگاه حضرت کبریائی باد ... اما بعد ... از آن جمله علم قصص و اخبار و
 فن تاریخ امم سالفه ... است ... و از آن جمله تاریخ دولت علیه عثمانیه است که ...
 جناب سعادت مآب خیراله افندی در زبان ترکی عثمانی بسبک جدید ... جمع و تألیف
 نموده است ... چون ولی نعمت ... ظل السلطان مسعود میرزا ... اراده مبارک
 والا براین تعلق گرفت که تاریخ مذکور نیز بزبان عذب البیان فارسی ترجمه
 شود لهذا ترجمه آنرا باین چاکر جان نثار محمود افشار کنگاوری که در

دارالترجمه مبارکه مترجم زبان انگلیسی و ترکی و غیره میباشد محول فرمودند...
و به نستعین .

آغاز کتاب : الحمد لله العليم والصلوة على رسوله الكريم بعد از تقدیم دعای پادشاه هفت اقلیم از جلوس سلطان سلیم ثانی ابن سلطان سلیمان ابن سلطان سلیم تا تسلیم امانت دیهیم و خرامیدن او بدارالنعیم ... در این دفتر دوازدهم ثبت و ترقیم مینمائیم فصل اول ...

انجام کتاب : شان و شهرت عثمانی شروع به ترقی و هیبت و محبت در قلوب عامه تجدید کرده بهارستان علم و هنر و صنایع رونق و طراوت تازه کسب نمود تم دفتر هیجدهم از تاریخ عثمانی بتاریخ ۱۰ ج ۱۳۰۳ .
(مطالب بین دفاتر ۷ تا ۱۱ در این کتابخانه بدست نیامد)

شکسته نستعلیق مترجم ، ق.ک ۱۶ × ۲۱ ، ا.ن ۱۴ × ۱۷ ، سطر ۱۳ ، ص ۸۰۱ ، ک فرنگی ساده جلد مقوایی (در اول هر دفتر این شماره نام مؤلف و مترجم و تاریخ ترجمه ثبت شده) .

(۴۵) تاریخ رشیدی [۲۲]

تألیف میرزا محمد حیدر بن دوغلات گورگان ابن محمد حسین میرزا ، ترجمه میرزا احمد خان سر قیپ مترجم مخصوص ظل السلطان که با امر او ترجمه شده .

مترجم چنین گوید :

این کتاب مشتمل است بر یک مقدمه و دو دفتر و سه لاحقہ : مقدمه و لواحق ثلاثه متعلق به مؤلف انگلیسی (مستر الیاس جنرال قونسول دولت انگلیس مقیم خراسان و سیستان) است که بمعاونت (مستر دنیزن راس) آنرا از فارسی بر زبان انگلیسی ترجمه نموده و در سال ۱۸۹۵ هم بطبع رسیده .

و دو دفتر که در حقیقت متن تاریخ رشیدی است نگارش میرزا حیدر است ، فهرست مقدمه و دفاتر بنحو تفصیل در اول کتاب ذکر شده .

«فهرست ، فارسی ، مشار ، ص ۱۹۵۵» ولی صاحب کشف العنون ۲۹۵ درج کرده

این کتاب مینویسد : « فارسی لمیرزا حیدر بن محمد الفه لمیرزا عبدالرشید ابن السلطان
ابی سعید بهادر » :

* شماره ۱۱۳۸۴

بخط نسخ عنایت الله اصفهانی در ۳ شنبه ۲۹ شعبان ۱۳۲۲ تحریر شده
ق.ک ۲۱ × ۲۸ ، ن.ا ۱۳ × ۲۰ ، س ۲۱ ، ص ۴۳۵ ، کاغذ فرنگی نخودی ،
جلد مخمل سبزه ، رئوس مطالب شنکرف .

(۴۶) تاریخ روسیه [۳۳]

تألیف سرکی سالاوویووا ، ترجمه محمود میرزا فرزند بهمن میرزا بمر اقبه
و جمع آوری و نگارش علی محمد بن محمود متخلص به طغرل و ملقب به شمس الشعرا
نگارنده کتاب را با مر ظل السلطان جمع آوری و به نگارش در آورده مشتمل
بر : مقدمه و دو بخش و متفرعات دیگر .

مقدمه : در بیان نگارش و تألیف و ترجمه کتاب (۶ صفحه) .

بخش اول : تاریخ روس برای اطفال دبستان که در سال ۱۸۸۰ در مطبع
مدرسه م کاتکوف طبع شده ص ۱-۳۱۹

بخش دوم : شرح حال و تاریخ نیکلای اول از سنه ۱۸۲۵-۱۸۵۵ م
ایضاً از ص ۱ الی اواسط ص ۴۳۸

متفرعات : شامل مطالب متفرقه دیگری است در تاریخ روس جهت
بصیرت خواننده (اواسط ص ۴۳۸- تا آخر کتاب ۴۶۳)

آغاز بخش ۱ کتاب : فصل اول اصل ولایت روس نشین یعنی وطن اصلی
روسها چنانکه در نقشه مملکت روس دیده میشود تا اواسط عصر نهم میلادی از این قرار
است که ...

انجام بخش ۱ : در اول ماه اوت (وینکربا کرکی) با سی هزار قشون و
یکصد و بیست اراده توپ تسلیم ژنرال روس (ردکر) گردید .

آغاز بخش دوم : فصل اول (پس از فهرست فصل) الکساندر اول ارشد اولاد
ذکور (امپراطور پل) در سیزدهم ماه دسامبر سنه ۱۸۲۵ میلادی در شهر تاکانروک

فوت کرد و هیچ اولادی باقی نگذاشت برادرش نیکللاکه بر تخت سلطنت نشست
پسر سیم (امپراطور پل) بود ...

انجام بخش دوم ص ۴۳۸ : بساری تا جنگ اخیر عثمانی گریبان
(دیپلومات روس از گفتگوی اروپا خلاص نشد که باصلاح ایالات آسیائی خود
بپردازد این بود مختصری از جمع آوری تواریخ روسی که نوشتیم . سپس بذکر
متفرعات پرداخته میشود .

نامی از مترجم این تاریخ در کتب فهارس برده نشده و شاید این ترجمه و
مجلدات دیگر آن که ذکر خواهد شد اختصاص باین کتابخانه داشته باشد .

شماره ۱۱۳۶۷

نسخ خوب آغاز قرن چهاردهم ، ق.ك ۲۱/۵ × ۳۴ ، ا.ن ۱۲ × ۲۱ ،
س ۲۴ ، ص بخش ۱ از ۱-۳۱۹ بخش ۲ از ۱ الی ۴۳۸ مجموعاً ۷۸۷ صفحه
بانضمام متفرعات و مقدمه ، کاغذ فرنگی نخودی ، جلد مخمل سبز .

***

(۴۷) ش ۱۱۳۷۰ [۳۳]

از اواخر باب هفتم فصل شانزدهم شروع و تا آخر فصل اول باب بیست و سیم
خاتمه پیدا میکند (مطالب از فصول و ابواب متفرق نوشته شده) .

نستعلیق خوب قرن چهاردهم ، ق.ك ۲۲ × ۳۴/۵ ، ا.ن ۱۱ × ۲۲ ،
س ۱۴ ، ص ۳۱۲ ، کاغذ فرنگی نازک نخدی ، جلد مقوایی

(۴۸) ش ۱۱۳۷۳ [۳۳]

بخش اول : تاریخ روس برای اطفال دبستان

نسخ عالی اوائل قرن ۱۴ ، ق.ك ۲۱ × ۲۷ ، ا.ن ۱۳/۵ × ۱۹ ، س
۱۵ ، ص ۶۲۸ ، کاغذ فرنگی آبی کم رنگ ، جلد مخمل سبز رنگ ، دارای
سر لوحه گل و بوته مذهب که نام کتاب در وسط آن نوشته شده با خط کاشی تمام صفحات .

***

ش ۱۱۳۸۱

بعنوان تعلیم تاریخ روسی خواهد آمد

***

[۳۳]

ش ۱۱۴۲۰

(۴۹)

باب اول تا قسمتی از باب ششم فصل شانزدهم (آزادی دهاقین)
 آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم مقدمه تاریخی نیکلای اول از سنه ۱۸۲۵
 الی سنه ۱۸۰۰ عیسوی (باب اول فصل اول... آلكساندر اول ارشد اولاد
 ذکور امپراطور پل...)

انجام: ازقرار این اصول برای تنظیم وضع آینده رعایای مملوك و
 نوکر و حقوق و تکالیف مالک و مملوك و فرایض ذمه رعایا نسبت بدولت و
 ملاکین از روی دقت قوانین مفصله تاسیس شده است .
 نستعلیق اوائل قرن ۱۴ قک ۲۰ × ۲۵/۵ ، ان ۱۸ × ۲۲/۵ ، سطر
 ۲۷ ، ص ۲۷۹ . کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

***

[۳۳]

ش ۱۱۴۲۱

(۵۰)

مشمول بر چهارباب و هر باب دارای چند فصل است
 این کتاب از ابتدای باب اول شروع و تا آخر فصل اول باب چهارم در
 شرح حال نیکلای اول از سنه ۱۸۲۵ - ۱۸۵۵ م خاتمه پیدا میکند
 آغاز: اجمال مطالب جلوی نیکلاعیان عسکریه در سنت پترزبورغ بظهور رسید...
انجام: ولردپالمرستون در این باب شکایت و اظهار تأسف نمود خلاصه

بدین وضعها جنگ اعلان شد و اروپا بعد از چهل سال صلح عمومی دوباره مبتلا بر بلای عظیمی گردید .

شکسته نستعلیق اوایل قرن ۱۴ ق ک ۱۷ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۵ ، سطر ۱۷ ، ص ۳۲۲ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد مقوایی عطف میشن

***

(۵۱) ش ۱۱۴۲۲ [۳۳]

مشمول بر نظام لشکر روسیه و غیره

آغاز : قوشن روس که امروز عالم را متزلزل و قانون نظام و انتظامشان اهل کره را مات و حیران دارد یکی از طوایف و قوام تاجگذران تاتاران شمالی بوده اند ...

انجام : و فایده از آمدن من به بلاد هند همین حضور تو بوده و این فایده تمام دارد و بعد از آن اسکندر فیلسوف را بخلعت عای گرانمایه و تشریفات فاخره سرافراز گردانید .

شکسته نستعلیق او آخر قرن ۱۳ ، ق ک ۱۷/۵ × ۲۲ ، ان ۱۱ × ۱۵ ، ص ۱۲۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

***

(۵۲) ش ۱۱۴۲۳ [۳۳]

جلد دوم از ابتدای فصل دوم باب چهارم تا فصل شانزدهم و فصل شانزدهم (در آزادی دهاقین) مبوب بر نه باب است و پس از پایان ابواب نهگانه باب هجدهم که متضمن هشت فصل است ذکر میشود .

آغاز : فصل دوم فهرست مطالب ... در انضای تدارکات جنگ در يك قسمت فرنگ تغییرات بیحد نسبت بر روسیه ظاهر گردیده بود و مخصوصاً شخص

امپراطور نیکلا طرف‌عداوت و تهمت‌های آنها واقع شده .
انجام : با اینکه دائما در يك مملکت مغشوش که استقلال خود را از دست داده و بواسطه ضعف خود اسباب دست‌اندازی همسایه‌های خود گردیده است زندگی کند .

شکسته نستعلیق اوائل قرن ۱۴ قک ۱۷ × ۲۲ ، ان ۱۵ × ۹ ، س ۱۷ ، ص ۵۳۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

***

[۲۳] ۱۱۴۳۳ ❁ (۵۳)

تمام خصوصیات این شماره مانند کتاب شماره قبل است .

***

تاریخ سلاطین آل عثمان

بعنوان «مراقات الزمان» خواهد آمد .

[۲۴] تاریخ شوالیه دنکیش (۵۴)

ترجمه جلال‌الملک قاجار ، مقداری از جلد اول
آغاز : این قصر در یکی از فواحی اسپانیول که مانس نامند واقع است در قلیل زمانی قبل از این عصر نجیب‌زاده که در فن شکار قابل و ماهر بود سکنا داشت ...

انجام : رشپور برای توبه کردن و ریاضت کشیدن و چله نشینی بوده ...
 برای بجا آوردن اینگونه اعمال است نمیخواهم .
 (این کتاب گویا چاپ شده باشد)

* ش ۱۱۴۵۰

نستعلیق اواخر قرن ۱۳ ، قك ۱۴ × ۲۱ ، ان ۱۰ × ۱۶ ، س ۱۴ ،
ص ۱۲۴ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مخمل گلی .

(۵۵) تاریخ عسگری عثمانی [۳۴]

تالیف احمد جواد بيك ، ترجمه حسن خان یاور معلم سواره و محرر
روزنامه روسی مترجم کتاب مزبور را بامر ظل السلطان از ترکی بفارسی
ترجمه نموده .

بنابر آنچه از مقدمه کتاب استفاده میشود مؤلف تمامی تألیف خود را
در، سی کتاب نگارش داده که قسمتی هم از آن بطبع رسیده این نسخه ترجمه
کتاب اول تاریخ مزبور میباشد .

مشمول بر مقدمه و بیست و دو فصل است که فهرست فصول در اول کتاب
نوشته شده .

آغاز مقدمه: پس سپاس و حمد بقیاس حضرت خداوندی و درود حضرت ..
اجازه تحریر یافتم لهذا به تحریر تاریخ عسگری عثمانی به بسم الله ابتدا نموده شده ...
آغاز کتاب: مقدمه قوه بریه عثمانیه ، غلامان و اقسام دیگر که قبل از
یکچریها بدولت علیه خدمات شایان نموده اند. در ایام یکچریه اقوه بریه دولت
عثمانی را ...

انجام کتاب: بعضی کوتاه بینان مسئله القای یکچریها را ندانسته
محاكمه مینمایند ... از پادشاهان عظام سلف ... بنابراین دولت و ملت محض
سلامتی چندین هزار یکچری را قربان نموده تم الكتاب الاول.

* ش ۱۱۴۱۱

بخط شکسته نستعلیق در رمضان ۱۳۱۵ نوشته شده، قك ۱۸ × ۲۲ ، ان
۱۴ × ۱۸ ، س ۱۸ ، ص ۲۹۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی عطف میشن .

(۵۶) تاریخ قیصره یا تاریخ دولت رم [۳۵]

تالیف محمدابراهیم شیرازی. (در سال ۱۲۴۷ از مؤلف مزبور خواستند که کتابی در تاریخ دولت روم و رومیان از هفتصد سال قبل مسیح تا ۶۰ سال پس از ظهور اسلام و انقراض آن دولت که قریب به دو هزار سال میشود بنویسد و مؤلف پس از سیزده سال جدوجهد کتاب مذکور را تألیف نموده).

آغاز: خدایا خالقا پرورده گارا اصح تواریخ کلام و کتاب مجید تو و اصدق و افسح مورخین حبیب و پیغمبر برگزیده تو است ...

فصل اول در بیان اصل و نسب رومیان و وجه تسمیه شهر روم ۲۸۲۴ سال بعد از خلقت آدم که از ۱۱۸۰ سال قبل از تولد مسیح و ۴۲۸ سال پس از بنای شهر روم باشد...

انجام: ذکر طاعون و قحطی که در ولایت روم اتفاق افتاد ... و بعد از آن نوشته‌اند در مملکت روم مخلوق خدا بحدی کم شد که چندین سال بعد از آنکه مردم بسیار و جمعیت زیاد شد و در شهر اسکندریه حسابی نگاهداشته بودند نصف مخلوق اولین زنده بود...

باین مرتبه بملکت روم همه جهت روز بروز تنزل رویداد چنانچه بعد از این تفصیل مرقوم خواهد شد.

نسخه‌ی ناتمامی از این کتاب در کتابخانه مجلس هست (فهرست مجلس

ج ۲ ص ۱۲۸).

* شماره ۱۱۳۶۲

با خطوط مختلف با هم مقام محمد علی منشی خلوت بدستور ظل السلطان محرم ۱۳۱۰ در اصفهان تحریر شده، قک ۲۲ × ۳۵، ان ۱۶ × ۲۸، س ۲۴، ص ۴۲۳، کاغذ فرنگی آبی، جلد تیماج سرخ کوبیده، رئوس مطالب باشکرف نوشته شده.

تاریخ قیصره ناصره همایونی: علی منشی

رجوع شود به: کتاب قیصره ناصره همایونی

(۵۷) تاریخ کاشغر (جزء اول از مجلد اول) [۳۶]

تألیف محمد عاطف بیک ، ترجمه محمد عارف معروف به «اسپناقچی»
ارضرومی منشی و مترجم لسان ترکی عثمانی در دارالترجمه مخصوصه شاهي
بتصحیح میرزا محمد حسین اصفهانی متخلص به فروغی . مترجم کتاب را بامر
ناصرالدین شاه قاجار از ترکی عثمانی بفارسی ترجمه نموده در رجب ۱۳۰۴
شروع و در ۲۵ شعبان ۱۳۰۵ خاتمه یافته .

آغاز : حمد بیحد و شکر بی عد سزاوار است بآن احد و صمد ولم یلد و
لم یولد ... اما بعد چون در سال گذشته ... بامر ناصرالدین شاه ... تاریخ
و سفرنامه خیون تألیف «مستر ماگهان امریقائی» از ترکی بفارسی ترجمه
کردم ... در همانروز فروز ... فرمان عنایت عنوان شفاهی اعلیحضرت ...
بترجمه این کتاب که تاریخ کاشغر و ازه و لقات محمد عاطف بیک است ... شرف
صدور یافت ...

انجام : و علمای علم تاریخ هر قوم این کتاب را که موسوم به عنوان العبره
است بزبانهای مختلف ترجمه کرده و بانظار مدققین رسانیده اند . ترجمه جزء
اول جلد اول تاریخ کاشغر بیاری خدای بی همتا به پایان رسیدان شاءالله ...
جزء ثانی جلد مذکور نیز قریباً ترجمه و تقدیم خواهد شد .
نسخه از مجلد سوم این کتاب در کتابخانه مجلس شورایی ملی به شماره
۵۳۹۱ وجود دارد «فهرست کتابخانه مجلس تألیف اعتصامی ج ۲ ص ۱۳۰»
[نام مترجم در دفتر پنجم نسخه های خطی نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه
ص ۳۱۶ محمودخان افشار نوشته شده ولی در آخر کتاب مزبور و نیز آغاز
جزء ثانی و همچنین نسخه کتابخانه مجلس مترجم محمد عارف ضبط شده]
(به گراور شماره پنج مراجعه شود .)

شماره ۱۱۴۰۷

بخط نستعلیق خوش محمد علی قصیر آشتیانی پیشخدمت و منشی ظل السلطان
و بامروی در ذی قعدة الحرام سال ۱۳۰۶ در اصفهان نوشته شده (از صفحه ۹۶
کتاب تا آخر) ، ق. ک. ۱۶ × ۲۲ س. ۱. ن. ۱۰ × ۱۶ س. ، سطر ۱۲ ،

ص ۵۱۸ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مخمل سبز .

ش ۵ تاریخ کاشغر ۲ صفحه آخر کتاب ، ک ۵۷

(۵۸) تاریخ کاشغر جزء دوم از مجلد اول [۳۷]

آغاز : (بعد ادای ما و جب علینا) چون ترجمه و تدوین (تاریخ کاشغر) من مؤلفات (محمد عاطف بیک) ... بفرمان شفاهی ... ناصرالدین شاه قاجار در سنه ۱۳۰۴ شروع ... محض ایفای شکر و محمدمت شروع بترجمه و تنمیق مجلد دوم از جلد اول این کتاب پر عبرت نمود ... محمد عارف المنشی و مترجم لسان العثماني دارالترجمه مخصوصه اعلی حضرت شاهنشاهی . در بیان مناسبات قمرالدین پادشاه مغولستان و کاشغر با امیر تیمور کورکان ...

انجام : بعزم استخلاص مسلمانان بهمراهی متفقین لشکر بکاشغر که از مملکت خود دو بیست فرسخ دور است فرستاده با چینیان بجنگند نه چون مجلد ثانی جلد اول این کتاب را مؤلف در آخر این فصل بختام رسانیده بود فقیر نیز خط خاتمه بترجمه این مجلد کشیده مستنداً بتوفیقه تعالی شروع بترجمه مجلد سوم جلد اول مینماید .

شماره ۱۱۴۰۶

بخط نستعلیق محمدعلی آشتیانی بامر ظل السلطان در شوال ۱۳۰۷
تحریر شده ق ک ۲۲ × ۱۸ ، ان ۱۲ × ۱۷ ، سطر ۱۲ ص ۲۰۴ ، کاغذ فرنگی
آبی ، جلد مخمل عنابی .

(۵۹) تاریخ کرمان [۳۸]

ترجمه ، میجر سایکس قنصل انگلیس در کرمان از کتاب سیاحتنامه خود
موسوم به (تن توژن میلزان پرشن)
بدستیاری میرزا نصراله خان نواب شیرازی مترجم قونسلگری کرمان
ترجمه شده و بتصحیح افضل الملك کرمانی در سنه ۱۳۲۲ در کرمان در سه جزء
اختتام پذیرفته . (به گراور شماره ۶ نگاه کنید)

سیاحت ده هزار میل در میان ایران است و هیچ و مرود
و آثار مینند که بنام خود در سیاحت خویش دیده و زین
و نظیر نموده است معمم کرده که آنچه را در تاریخ کرمان
است بغاری ترجمه فرماید و در پیش مجمع دانش طبری زیا
پاراد . لهذا این مختصر تاریخ کرمان بدستیار و معارف
فحاشت صاحب جواد ضراب خان نواب شیرازی مترجم قونسلگری
کرمان ترجمه کرده و تصحیح صاحب مناصب افضل الملك کرمانی
در سنه ۱۳۲۲ در کرمان اختتام پذیرفته

تاریخ کرمان کتاب ارزشمند و تاریخی است که در این کتاب
فقراداد و در تاریخ شکان پایه عورت و ناموس خویش
از نامه کان راهل و غیره این رساله از برای تسلیم
در پیش
چون در سنه ۱۳۲۲ هجری مطابق سنه ۱۹۰۴ میلادی صاحب
ناب میرزا شیرازی از طرف دولت قیامه انگلیس
مخبرین فوئیل بود که بنویسند تاریخ کرمان و بلوچستان
آمد و بعد از تفحص و تحقیق بسیار و زحمت بنهار اثر
تاریخ کرمان و بلوچستان تاریخ جمعی جمع کرده و
سیاحتنامه خود که موسوم به (تن توژن میلزان پرشن)

ش ۶ تاریخ کرمان صفحه ۱ و ۲ مقدمه ، ک ۵۹

آغازستایش خدا را که کتاب آفرینش را تاریخ‌پیش ارباب دانش قرار داد ... و بعد چون در سنه ۱۳۱۲ هجری مطابق ۱۸۹۰ میلادی جناب جلالت مآب (میجرسکس سی امجی) از طرف دولت بهیه انگلیس نخستین قونسولی بود که به قونسولگری کرمان و بلوچستان آمد ...

انجام : رتق وفتق اغلب امور بجناب اجل شهاب الممالک نایب‌الایاله سپرده است الحمد لله رعیت آسوده و مملکت منظم است فی شهر شعبان سه ۱۳۲۲ در فهرست فارسی مشارح ۱ ص ۳۳۳ ترجمه از تاریخ کرمان مزبور به مستعان الملك ابوتراب قاجار کرمانی نسبت داده شده و از ترجمه مذکور ذکر شده ،

* ش ۱۱۴۵۴

نسخ عالی ، ق.ك ۱۴ × ۲۱ ، ا.ن ۸ × ۱۵ ، سطر ۱۵ ص ۷۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد مخمل سبز ، در آخر کتاب عین عبارت و خط مؤلف بزبان انگلیسی و عربی بدین شرح نوشته شده و الی الجناب الافخیم شهاب الممالک نایب‌الایاله کرمان من حبیبه میجرسایکس قونسول انگلیس فی کرمان .

(۶۰) تاریخ گزیده [۳۹]

تألیف حمدیاحمدالله مستوفی (م ۷۵۰)

چاپی (ف.ف.م) ص ۲۳۴

* شماره ۱۱۴۱۰

بخط نسخ مصطفی بن گورشاه علی روملو درقریه فرزاد شمیران در ۳ شنبه ۲۶ رجب ۱۰۲۸ تحریر شده ، ق.ك ۱۵ × ۲۶ ، ا.ن ۱۰ × ۱۸ ، سطر ۲۵ ، ص ۳۸۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی تریاکی .

تاریخ مارک (مراکش)

رجوع شود به : کاشف الکرب

(۶۱) تاریخ مغولها (منوستان و ترکستان) [۴۰]

تألیف هانری هورف انگلیسی ، ترجمه فریدون میرزا پسر ظل السلطان که
بفرمان پدر از انگلیسی بفارسی ترجمه نموده.

آغاز : فصل هشتم تفصیل وقایع حالات (وای برد) و (کوئیزقزاق) و
(براک خان) شرح و درج نموده بود حالات وقایع سلطنت نمودن سلاطین را که
درقازان وقازیموف و پدرخان و کریم سلطنت نمودند ...

انجام : و تا زمانیکه محمدعلی خان حیات داشت دو بیست جین مبلغ معاهد
را بوی میداد و پس فوت او بسایر حکمرانان خوقند داده مقطوع داشت و تمام
شد کتاب تاریخ مغولستان و ترکستان و غیره بسی و اهتمام ... فریدون بن
ظل السلطان .

کتاب مزبور تا ص ۲۷۵ پایان مییابد و از ص ۲۷۶ قسمتی از تاریخ
خراسان بقلم مترجم نوشته شده و صفحه آخر را مترجم بخط خود امضاء نموده

* شماره ۱۱۳۳۵ *

بخط نسخ حسن خان یاورد در رجب ۱۳۲۳ تحریر یافته (صفحه ۲۷۵) ق.ک
۱۷ × ۲۲ ، ۱۴ × ۹ ، سطر ۱۱ ، ص ۲۹۰ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد
مخمل بنفش .

***

(۶۲) تاریخ ناپلئون [۴۱]

ترجمه یحیی بن محمد نبی که بامر ناصرالدین شاه در اواخر سال ۱۲۷۴ از
فرانسه بفارسی ترجمه شده ، مشمل بر ۴۸ فصل و هر فصلی محتوی چند بیان
آغاز : سپاس و ستایش آنچنان که باید و بندگی و پرستش بدانسان که
شاید پادشاهی را سزا است که بهر کاری توانا است ... اما بعد بر حسب اقتضای
رای آفتاب نمای ... ناصرالدین شاه قاجار ... این بنده پرستنده یحیی بن محمد

نبی ... هرچند که این کتاب ترجمه شده (در تاریخ امپراطور ناپلئون بزرگ که بزبان فرانسه بوده) لیکن چون عبارتش خالی از شائبه تکلف و عاری از غایله تصلف نبود پسند طبع بلندشهریار ... نیفتاد به تجدیدش اشارت فرمود بنا بر این خانه زاد ملتزم گردید که آنمعانی را در بیانی سهل و نیک ... ادا نماید ...

انجام: و چون حکم بترجمه این کتاب رفته بود و مقصود آنکه بدون کم و زیاد همان عباراتیکه مورخ بزبان فرانسه نوشته بود تسوید یابد باغلاق و عبارات خارجی ... و ترجمه فی یوم پنجشنبه شهر رجب المرجب سنه ۱۲۷۴ صورت انجام یافت .

(نام مترجم مذکور در کتب فهرس دیده نشد)

* شماره ۱۱۳۶۰

نستعلیق عالی قرن سیزدهم، ق.ک ۲۲ × ۳۴ . ا.ن . ۱۳ × ۲۵ . ص ۲۱۵ ، کاغذ فرنگی نخودی جلد ساغری ضربی مشکی .
در صفحه آخر چنین نوشته شده: و این کتاب را از بدو تا ختم برای ظل السلطان قرائت نمودم شهر صفر المظفر ۱۳۰۲ فتح الله .

(۶۳) تاریخ نادرشاه [۴۲]

تالیف جیمس فریزر (مؤلف خود نادرشاه را دیده و در بعضی جنگهای او حاضر بوده) ترجمه ابوالقاسم خان قراگزلو «ناصر الملک»
چاپی (فهرست فارسی مشارح ۱ ص ۳۴۳)
آغاز و انجام این نسخه با آنچه که آقای دکتر رضا زاده شفق در کتاب «نادرشاه سلسله انتشارات انجمن آثار ملی ۳۹ ص ۱۸۸» از مترجم مذکور چاپ نموده اند مطابقت دارد

* شماره ۱۱۳۵۲

بخط نستعلیق محمد رضای سلطان الکتاب در شوال ۱۳۱۷ نوشته شده
ق.ک ۱۴ × ۲۱ ، ا.ن ۸ × ۱۳ ، سطر ۱۵ ، ص ۱۰۳ ، کاغذ فرنگی خط دار ،
جلد تیماج سبزرنگ ضربی ، در صفحه ۷ کتاب عباراتی بخط ظل السلطان در مقایسه اوضاع و احوال زمان نادر با دوره خود حاشیه نویسی شده .

(۶۴) تاریخ و جغرافیای مملکت پنجاب [۴۳]

تألیف سید محمد نصرت علیخان دهلوی ، ترجمه سید حسین بن سید رضای فارسی .

مترجم در مقدمه نام ناصرالدین شاه را بالقاب معموله ذکر کرده و در صفحه ۷ کتاب را به ظل السلطان اهدا مینماید .

آغاز مقدمه : الحمد لله الذی جعل اللسان ترجماناً للبیان وجعل البیان مفسراً عما فی الجنان والصلوة علی ... و بعد چنین مینگارد ... سید حسین بن سید رضای فارسی که در روزگار خجسته آثار ... سلطان صاحبقران ناصرالدین شاه قاجار ... وقتی در سرافتادم و بخاطر گشتم که ... کتاب مولف مولوی سید محمد نصرت علیخان دهلوی ... بزبان فارسی و بیان پهلوی ترجمانی نماید .

آغاز کتاب : بر ساکنان ربع مسکون و شایقان این سنجی سرا مخفی و مستور نماناد که ... از جمله شعب کشور هندوستان یکی مملکت پنج آب است که پنجاب نیز خوانند .

انجام : بیان دو ضلع سیم از قسمت دهم مملکت پنجاب ... ابنیه و عماراتی که از گچ و آجر بنا شده سیصد باب و از خشت و گل هفتاد و پنج هزار باب است زبان مردمان اینجا اردو و پشتو و پنجابی است و این ممالک مذکور کلاً در قبضه دولت انگلیس است تمت الکتاب بعون الملك الوهاب .

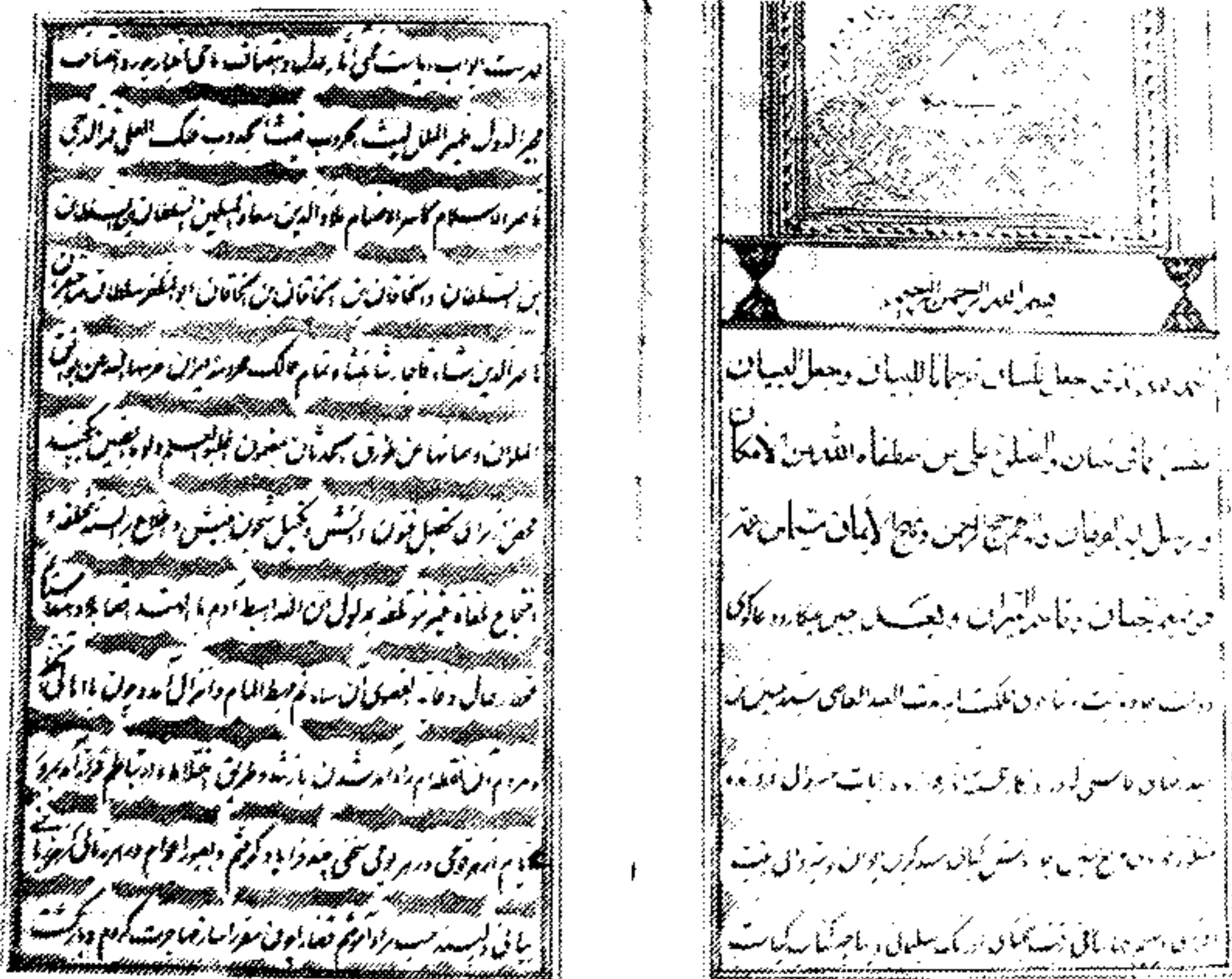
* شماره ۱۱۴۰۱

بخط نستعلیق محمد بن حاج محمد قلی قزوینی معروف با شوری در ۲۰ دیحجه ۱۳۰۰ قمری نوشته شده .

ق. ک. ۱۷ × ۲۶ س. ۱۱ × ۱۹ س. ۱۲ ، ص ۱۲۴ ، کاغذ فرنگی شمعی ، جلد مخمل مینائی رنگ .

این نسخه دارای سرلوحه مذهب بسیار ظریفی است و اطراف کلمات سطور صفحه اول و دوم آن بطرزی زیبا با آب طلا پوشانیده شده و نیز در صفحه

هفتم ، سر لوحه مذهب دیگری ترسیم گشته که صورت اهدائی مترجم به ظل السلطان در وسط آن با خط شنکرف نوشته شده و نام کتاب ابراهیم کاتب در طرفین (بسم الله) با قلم شنکرف تحریر نموده و رویهم از لحاظ آرایش ظاهری کتاب جالب توجهی میباشد . (گراور شماره ۷ نمودار صفحه ۲۹۱ مقدمه کتاب است) .

ش ۷ - صفحه اول و دوم مقدمه تاریخ و جغرافیای پنجاب ، ک ۶۴

[۴۴]

تاریخ هندوستان

(۶۵)

(اخبار راجپوت جنگ ماها را هزاروپانصدسال قم)

ترجمه اردشیر که بامر ظل السلطان از انگلیسی بفارسی ترجمه شده

آغاز : طوایف معظم و فرمانفرمای هندوستان به راجپوتها موسوم هستند آنها طوایف جنگی هندوستان و بعلاوه جنگی بودند نشان خیلی هم مغرور و

ذوالحواس هستند (بگراور شماره ۸ نگاه شود) . ←

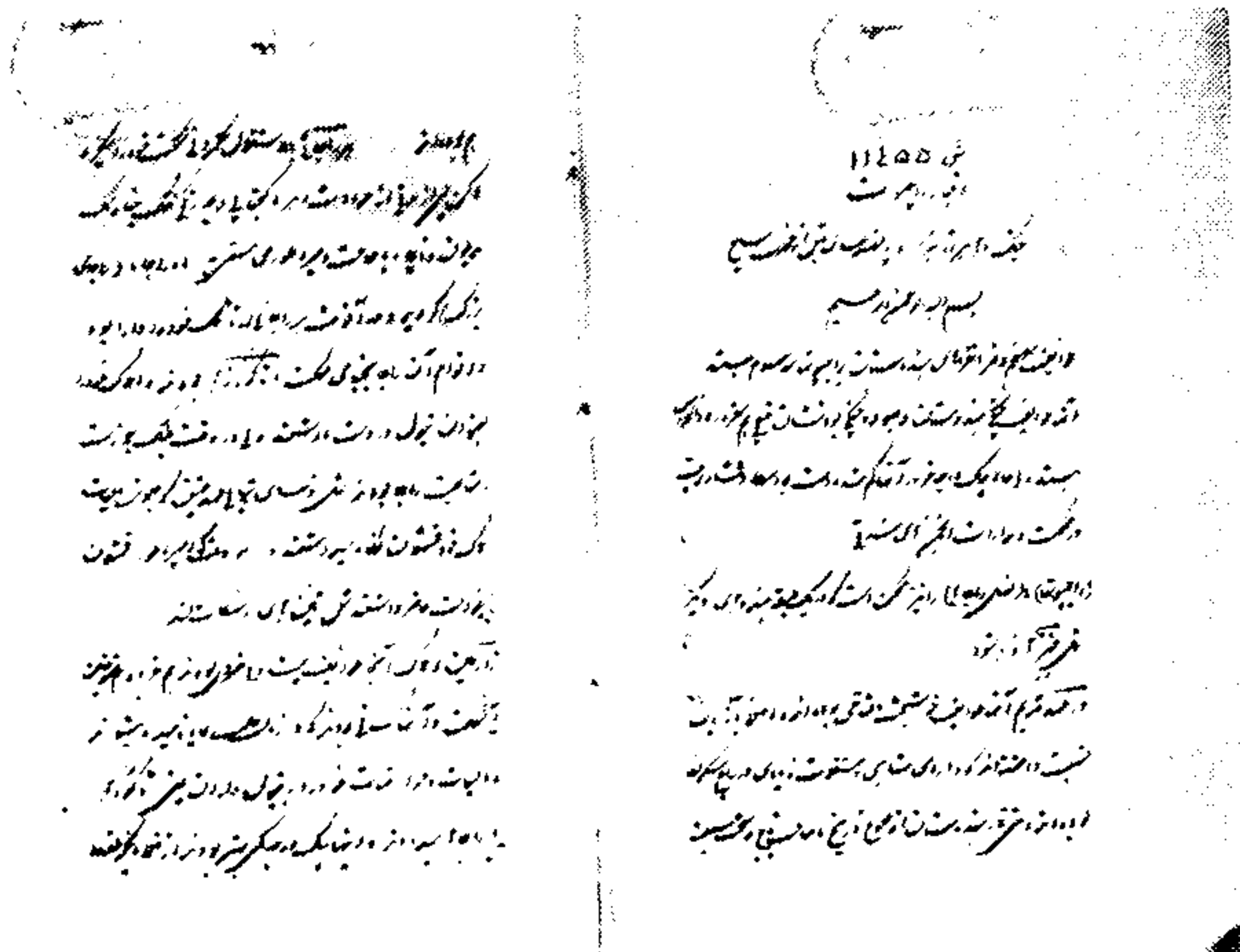
انجام : و از چندین هزاره عریضه که در هر ماهی از هندوها بفرمانفرمای

انگلیس داده میشود فقط سه چهار عریضه شکایت از وکلا و رؤسای انگلیسی است

وما بقی شکایت از رؤسای بومی خود .

* شماره ۱۱۴۵۵

بخط شکسته نستعلیق قرن چهاردهم نوشته شده ، ق.ک ۱۳ × ۲۱ ، ا.ن ۱۴ × ۸ ، ص ۱۳ ، ۲۸۳ ، کاغذ فرنگی جلد مخمل آبی .

ش ۸- تاریخ هندوستان صفحه ۲۹۱ ، کک ۶۵

تاریخ هندوستان

رجوع شود به : عالم‌نمای مسعودی

***

تاریخ هندوستان

تألیف علی‌محمد اصفهانی متخلص به طغورل ضمن مجموعه (۱۱۳۷۶) خواهد آمد .

(۶۶) تاریخچهٔ مدرسه دارالفنون [۴۵]

(وشرح حال مختصری از جمع آورنده کتاب)

گردآوری آقاخان مصفی محاسب الدوله فرزند مرحوم حسینقلی خان
 آغاز : درموضوع مدرسه دارالفنون اگر بخواهم شرحی بنویسم باید
 مقدمه مختصری از حال مرحوم مغفور رضاقلیخان امیرالشعرا متخلص به هدایت
 رحمة الله شروع نمایم ...
 انجام : حالا دیگر بواسطه ضعف قوا گوشه انزو و اختیار کرده حتی المقدور
 کمتر رفت و آمد دارم و منتظرم که چه وقت این جان ناقابل را تسلیم کنم و بگذرم
 خداوند انشاءاله عاقبت را خیر کند .

* شماره ۳۸۷۳

بخط نستعلیق خودمOLF نوشته شده ، ق.ج ۱۱×۱۸ ، ا.ن ۷×۱۴ ،
 س ۱۳ ، ص ۱۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد کاغذی .

(۶۷) تجارب السلف [۴۶]

(ترجمه فارسی تاریخ فخری با بعضی زیادات) (۱)

از هندو شاه بن بدرالدین سنجر بن عبدالله صاحبی نخبجوی کیرانی. این
 کتاب بتصحیح عباس اقبال آشتیانی بسال ۱۳۱۳ شمسی بطبع رسیده و در کتاب
 الذریعه ج ۳ ص ۳۴۸ و فهرست فارسی مشار ص ۳۵۸ معرفی شده لکن این
 نسخه از برگ ۱۵۵ ببعده زیاداتی بر چاپ اقبال آشتیانی دارد که برای مزید
 اطلاع به دفتر پنجم نسخه‌های خطی نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه ص ۳۱۹
 مراجعه شود ، داری فهرستی در آغاز و نیز تملکاتی در سالهای ۱۰۳۵ و ۱۰۶۵

(۱) تاریخ الفخری تالیف صفی‌اله محمد بن علی طباطبا معروف بابن طقطقی
 (م ۷۰۲ یا ۷۰۹) است که بنام زنکی شاه بن صاحب السعید بدرالدین حسن بن احمد
 دامغانی در سال ۷۰۱ تألیف شده (ذریعه ج ۱۶ ص ۱۲۵) و در نسخه شماره ۱۱۴۰۳
 نام تاریخ فخری «منیة الفضلا فی تواریخ الخلفاء و الوزراء» ضبط گردیده.

در کتاب نوشته شده (گراور شماره ۹ نمودار برگ ۱۵۵ و شماره ۱۰ صفحه آخر کتاب را نشان میدهد)

ما در پیر کتایب پیدا شد که چه معاشرت تواند کرد و جسر نور و جله
ظاهر ساخت و معا ران فخر البر احمد بود پسر وزیر قبی و چون جسر نام
شد شعر از مدح کسند و نقیب قطب البر حسین از اسامی قصیده
گفت که این است از انجاست و قدمه جسر اعلی دجله و لوشاء مدعی التوا
ولوشاء منظم عنبراً و انشاء بقائه عوداً و تبراً امام یحیی جزیل الثواب قدحاً و ذکر اجداد
و موفق البر قاسم بن ابی الحدید که کاتبان بنا بود هم قصیده گفت که این آیات
امام مجرم ذل السؤال و یعمل لکرم الواجب
اقام طرفاً علی جانبی لذل النصد متاول للذاهب
فعارض جسر اعلی جانبی بجزیر جدید علی جانبی
فقد اصححاً فرجة للوری و نزهة ذی النظر الثاقب
کسطنین فی کاغذ ابیض اجاد سما قلم الکاتب
کجنتی عنبر ضمتنا بیاض التراکب کزکاب
کصنین مزابل اصبحیا و قوفا علی جدید لاجب

و ظاهر روز آدینه دوازدهم رجب سه ثلاث و عشرين و ستماه در کدشت
رحمه الله تعالی در پیران مویده البر می بود وزیر پدرش رحمه الله

کنیت او ابو جعفر است و نام و نسب منثور بر این تصویر الظاهر
در سه ماهه سنه دهم رجب سنه ثلاث و عشرين و ستماه با او
کردند اول خورشیدان از بنی عم و بود در آن در آمدند بعد از آن خواهی از کار دو
و چون بیعت ایشان تمام شد منبسطه در ششتر قبه مباحث نشد
جامه بردن معا بر صلی الله علیه و سلم بر شیده مویده البر وزیر قبی عرون
شباک بر پایه اول منبر با استاد و استاد الدار زیر اریک ایله و وزیر
مردم از الفاظ مباحثه گفتن می کرد می گفت بگری با یفت سیدنا و مرلاما
الامام المعترض الطاعة علی جمیع الامام اما جعفر المنصور المستنصر بالله
تعالی ابراهیم بن صلوات الله علیه علی کتاب الله تعالی و سنه بنیه صلوات

ش ۹ ، برگ ۱۵۵ تجارب السلف ، ک ۶۷

* ۱۱۴۰۳

نسخ ۱۵ ذیحجه ۸۴۶ در شهر هرات تحریر شده ، ق ک ۱۷ × ۲۵ ،

۱۱۴۰۲

بود ده هزار مجلد کتب نفیس داشت چون از مواعیت فارغ
 می شد مطالعه مشغول می بود و در همان سال که از جانب
 پادشاه حاکم بغداد شد وفات یافت در جهادی لایحه
 سه ست و خمین و ستمانه و حمد الله تعالی و چون احوال
 خلفا و وزراء جنانک و عدو رفته بود بجهلی سقر بر سرست بغداد
 کتاب را ختم کنیم باری تعالی این تالیف را بر متاقلان
 مبارک و مهورن گرداناد بالنبی و آله الطاهرین و اصحاب
 الغر المحجلین قدم کتاب تجارب السلف فی متصفی
 الحجج الجرام لسه سید و از زمین و ثمان نامه هجره بویه هلاله
 بیله هرا صیبت عز الافات و العاهات و ابلیات

ش ۱۰ صفحه آخر تجارب السلف ، ۶۷۴

ان ۱۰ × ۱۸ ، س ۲۷ ، ص ۱۶۳ برگ ، ك اصفهانی ، جلد چرمی مشکی .

***

(۶۸) ش ۱۱۴۰۴ [۴۶]

این نسخه نیز بمانند شماره قبل اضافاتی بر نسخه چاپی از ص ۳۳۵ بیعد دارد رجوع شود به دفتر پنجم نشریه کتابخانه مرکزی ص ۳۱۹ .

نستعلیق ریز محمد باقر بن عبدالحسین خان اصفهانی که بدستور ظل السلطان در شوال ۱۳۱۴ از روی نسخه مغوش و مغلوطی نوشته شده ق. ک ۱۵ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۷ ، سطر ۱۹ ، ص ۳۵۶ ، ك فرنگی ، جلد تیماج سرخ ضربی دارای سرلوحه مذهب .

***

(۶۹) ش ۱۱۴۰۵ [۴۶]

نستعلیق محمود بن شهاب الدین محمد علوی فاطمی برای آقاباشی در ۲۸ شعبان ۱۳۲۰ تحریر شده ، ق ک ۱۶ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۴ ، سطر ۱۵ ، ص ۵۶۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج مشکی ضربی ، این نسخه بمانند چاپی است و اضافاتی ندارد

تحفة الأبرار

(۷۰) [۴۷]

از محمد باقر بن محمد تقی موسوی (معروف بحجة الاسلام اصفهانی (م، ۱۲۶۰) در بیان صلوة واحکام آن .

« ذریعه ج ۳ - ص ۴۰۴ »

* شماره ۳۰۲۶

نسخ قرن سیزدهم ، ق ک ۱۴ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۵ ، س ۲۲ ، ص ۷۷۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج مشکی مسائل متفرقة بطریق سؤال و جواب در آخر کتاب نوشته شده رئیس مطالب باشنگرف مسطور است .

(۷۱) تحفة الزائر [۴۸]

از ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (تا آخر زیارات حضرت رضا
علیه السلام)
چاپی « ف ، فا . م . ص ۳۶۶ »

* شماره کتاب ۳۰۱۷ *

نسخ قرن سیزدهم ، ق ك ۱۴ × ۲۴ ، ان ، ۸ × ۵ / ۱۵ ، سطر ۱۷ ،
ص ۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج مشکی ضربی .

***

(۷۲) ش ۱۱۴۹۱ [۴۸]

نسخ خوش ... بامر امام جمعه در سال ۱۲۶۹ نوشته شده ، ق ك ۱۵ × ۲۵
ان ۹ × ۱۷ سطر ۲۴ ص ۵۸۹ کاغذ ترمه نظریف جلد ساغری مشکی دارای یک سر لوحه
مذهب و خط کشی صفحات ، رؤوس مطالب باشکرف نوشته شده .

(۷۳) تحفة المؤمنین ، تحفه حکیم مؤمن [۴۹]

محمد مؤمن بن محمد زمان حسینی
« ف ، فا . م . ص ۳۶۵ »

* شماره ۳۲۳۹ *

نسخ قرن سیزدهم ، ق ك ۱۶ × ۲۲ ، ان ، ۱۰ × ۱۶ ، س ۲۵ ،
ص ۴۷۰ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج ضربی .

(۷۴) تحفة المسعودیه فی عقائد الدینیہ [۵۰]

عنايت الله بن ملك محمد طبرسی لاریجانی اسکی مؤلف کتابرا در اصول

عقائد و بالخصوص مبحث امامت بنام ظل السلطان در دهه دوم ذیحجه ۱۳۰۳
تالیف نموده .

مشمول بر مقدمه و چهار باب و خاتمه : مقدمه در بیان وجوب ایمان
بر همه مکلفین عقلاً ، باب اول در بیان اعتقادات عقلیه مرتب بر پنج رکن .
رکن اول در بیان توحید است ... و این رکن مشتمل بر تحقیق مقدمه و ذکر
سه تحفه تحقیق مقدمه در بیان معنی وجود است ...

آغاز : حمد کثیر جلیل بیحد و ثنای جمیل خارج از احصا و عدد مریدگانه
خالقی را سزد و شکر و سپاس بیرون از وهم و قیاس پادشاهی را رسد ... در باب
عقائد فرقه ناجیه اثنی عشریه ... بفارسی تألیفی که مشتمل بر براهین از
دلائل و اقوال فریقین ... خصوصاً احادیث مرویه در باب امامت ... و این
کتاب مرتب است بر مقدمه و چهار باب و خاتمه . مقدمه در بیان وجوب
ایمان بر همه مکلفین عقلاً باب اول در بیان اعتقادات عقلیه است ...

انجام: پس اگر این نسخه را اختلالی باشد از بی وقوفی این تبه روزگار
است البته از اغماض اعین غمض [۱۹] خواهند فرمود قد فرع من تالیفه مولفه ...

* شماره ۱۱۴۲۴

نستعلیق قرن چهاردهم ، ق ک ۱۶ × ۲۶ ، ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر
۲۰ ، ص ۸۵۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج ضربی سرخ گل و بوته دار دارای
سرلوحه و نقاشی اکلیلی چهارده صفحه اول کتاب .

(۷۵) تحفه المسعودیه و تبشیرة الشیعة الاثنی عشریه [۵۱]

حسین بن اسمعیل الحسینی واعظ یزدی مولداً و طهرانی مسکناً ، مؤلف
کتاب را با اسم ظل السلطان هنگام ورود خود باصفهان نوشته مشتمل بر یک مقدمه
در دو اصل و دوازده باب در چهار فصل (تمامی فهرست فصول و ابواب در
صفحه اول کتاب نوشته شده)

آغاز دیباچه: الحمد لله الذی خلقنا من الماء والطين .. اما بعد جنین
عرضه میدارد این داعی دولت ابد ... حسین بن اسمعیل الحسینی ...

آغاز کتاب: مقدمه در دواصل، اول در اختلاف عوالم، بسم‌الرحمن الرحیم و به نستعین الحمد لله الذی خلق ارواحنا قبل الاجساد ...

انجام کتاب: تا شادی و سرور اهل بهشت و حزن و اندوه اهل جهنم زیاد گردد گرم‌نزل افلاک شود منزل تو - و زکوثر اگر سرشته گردد گل تو چون مهر علی نباشد اندر دل تو مسکین تو و وسیع‌های نیجاصل تو

تمام شد این کتاب بشارت مآب مراد که من البدو الی الختم مژده بشارت برای شیعیان ... است خصوصاً اعلی حضرت شاهنشاه ایمان پناه ارواحنا فداه بابناء عظام کرام لاسیما نواب اشرف ... ظل السلطان ... در در السلطنه اصفهان در محله چهارسوق در پناه ظل و مرحمت ... آقای میرزا محمدها شما ... بتاریخ سیزدهم رجب ۱۳۰۴ .

نام این کتاب در کتب فهارس مسطور نیست و از نسخ منحصر باین کتابخانه میباشد .

شماره ۱۱۴۸۳

بخط نسخ احتمالاً خود مؤلف در رجب ۱۳۰۴ نوشته شده ق ک ۱۳ × ۲۱ ، ان ۸ × ۱۵ ، سطر ۱۲ ، ص ۱۹۰ ، کاغذ فرنگی ، جلد مخمل سبز عطف میشن .

تحفة السعودیه در امامت: محمد باقر بن محمد جعفر فشارکی

(رک مجموعہ ۱ / ۱۱۴۸۴)

(۷۶) تذکرة الائمة [۵۲]

محمد باقر بن محمد تقی لاهیجی (معاصر محمد باقر مجلسی)
فهرست ، فارسی ، مشار ص ۳۷۷ و ۱۹۹۴

* شماره ۳۲۶۹

بخط نسخ محمد نصیر بن محمد اشرف تبریزی ... اصفهانی در ۱۲ ذیحجه ۱۱۱۵ تحریر شده ق ک ۱۵ × ۲۱ ، ان ۸ × ۱۴ ، س ۱۵ ، ص ۵۰۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی ، صفحه اول کتاب افتاده .

تذکره الخواتین ، رك نقل مجلس

(۷۷) تذکره شعرا و نمونه از اشعار آنان [۵۳]

گرد آورنده ... شرح حال چند تن از شعرا با منتخبی از آثار هر يك در این کتاب بشرح ذیل جمع آوری نموده .

۳۶۱	۷- شیخ عطار	۷۶-۱	۱- اثیرالدین آخستگی ص
۴۱۳	۸- مغربی	۷۷	۲- سعدی
۴۵۷	۹- امیر خسرو دهلوی	۱۴۷	۳- عراقی
۵۱۰	۱۰- عمادی	۲۲۳	۴- مختاری
۵۱۹	۱۱- حافظ	۳۱۲	۵- مولوی رومی
۵۵۳	۱۲- بابافغانی	۳۴۶	۶- عبدالواسع جبلی

و چند تن دیگر

ش ۱۱۵۰۴

نستعلیق قبل از ۱۰۳۳ (بتاریخ ۲۲ ج ۱ ، ۱۰۳۳ بقدر وسع و امکان مقابله شد ، ص ۵۰۴) ق ك ۱۷ X ۳۰ ، ان ۱۱ X ۲۴ س ۲۷ ، ص ۶۳۱ ك اصفهانی ؛ جلد تیماج سرخ .

(۷۸) تذکره محمد شاهی [۵۴]

تالیف بهمن قاجار فرزند عباس میرزا

جلد پنجم ، مشتمل بر ترجیع بند شیخ سعدی ، اشعار معاصرین ، منتخب شهنشاه نامه فتحعلی خان ملك الشعرا صبا ، منتخب سبعه حامی . که جمعاً بالغ بر ۸۰۰۰ بیت منتخب و نوشته شده .

[در جلد چهارم ذریعه ص ۴۷ مؤلف را فرزند فتحعلی شاه نوشته و اضافه می کند که کتاب را به اسم برادر زاده خود محمدشاه تألیف نموده و حال اینکه

در اول و آخر کتاب بنام پدر مؤلف (عباس میرزا) تصریح شده . [

* شماره ۱۱۵۰۱

نستعلیق خوش احمد بن حاج ملا محمد خوانساری ۱۲۵۸ ق . ق ك
۲۰×۳۱، ان ۱۳×۲۲، سطر ۱۳، صفحه ۵۸۰، کاغذ فرنگی
جلد ضربی ماشی رنگ .

(۷۹) تذکره مقیم خانی: [۵۵]

محمد یوسف منشی ابن خواجه بقا
مؤلف کتاب را جهت سید محمد مقیم بهادرخان در تاریخ اجداد مهدی‌الیه
مشمول بر مقدمه و سه مقاله، مقدمه در نسب آباء عظام اجداد کرام شهریار ...
مقاله اول در بیان خروج پادشاه خلفیه الرحمن محمدشیبانی ...
مقاله دوم در ذکر جلوس ... خان محمدخان ...
مقاله سوم در ذکر طلوع نیر دولت این پادشاه .
آغاز : افتتاح مقال بعون حضرت واجب ذوالجلال قادرمتعال تعالی
شانه عما یقال که در مبداء فطرت و منشاء خلقت ...
انجام : حضرت قادر ذوالجلال خورشید سعادت و اقبال و کوکب ابهت
واجلال این پادشاه معدلت خصال را از سمت هبوط و وبال مصون و مامون
دارد بحق محمد و آله الامجاد «ف.فا.م.ص.۱۲۰۰»

* شماره ۱۱۴۰۸

نستعلیق... ۱۲۳۷، قك ۱۵×۲۵، ان ۸×۱۸، سطر ۱۵، ص ۲۷۵،
کاغذ فرنگی . جلد مقوایی ، متفرعاتی در اول و آخر .

[۸۰] ترجمه احوال شیخ جمال‌الدین افغانی [۵۶]

ترجمه حیدرغلام که بامر ظل‌السلطان از روزنامه روسی ترجمه شده

آغاز : یکنفر شخص جمال‌الدین نام افغان ساکن مسکو از طایفه عرب تولد یافته در کابل سنه ۱۸۳۸ م اعنی از اولادان سادات ذوی‌الفر و الاحترام در بیست سال [۱۹] از این جلاء وطن اختیار فرمود ...

انجام : و شیخ جمال‌الدین میفرماید که اغلب هستند از دولت هندوستان و افریقا (۱) ... سوای پیشرفت کار آخر سلطان عبدالحمید چنانچه مجاب نمود دوستی آنها را من باب مسئله مصر که باو تقدیم کرده بودند بتحریر ...

* شماره ۱۱۴۷۰

شکسته نستعلیق محمدعلی میرزا در ذیحجه ۱۳۰۴ نوشته شده ق ک
 ۱۵ × ۲۱ ، ۸ × ۱۵ ، ۱۲ س ، ۳۴ ص ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج
 قرمز .

(۸۱) ترجمه اقوام المسالك في معرفة احوال الممالك [۵۷]

تألیف خیرالدین پاشای تونسوی بسال ۱۲۸۴ بعبری و ترجمه میرزا حیدرعلی اصفهانی ملقب به فخر الادبا، اهداء به ظل السلطان این کتاب در معرفت احوال امم و ممالك اروپا و اوضاع سیاسی اروپائیان تألیف گشته و در سال ۱۲۸۵ در تونس چاپ شده .

مشمول بر یکمقدمه و دو کتاب و هر کتاب دارای ابوابی چند است .
آغاز : اقل بندگان میرزا حیدرعلی اصفهانی که از خانه زادان ... ظل السلطان ... بزرگ است خدائی که قراردادده است از نتایج عدل، عمودیت را و مزیت داده است نوع انسان را بعضی بر بعضی ...

انجام : دولی که در این جدول ذکر نشد کشتی ندارند ... الا مملکت بلجیک که در مقام خود بیان شد دیگر اینجا حاجت به بیان نیست تمت بالآخر نسخه از این کتاب در کتابخانه مجلس شورای ملی موجود است .
 (فهرست مجلس ج ۲ ، ص ۴۳۷)

ش ۱۱۴۳۶

نسخ اوائل قرن ۱۴ ق ک ۱۵ × ۲۲ ، ۸ × ۱۴ ، ۱۴ س .

(۱) عین متن کتاب نوشته شده و منظور افریقا است .

ص ۷۸۶ ، ك فرنگی نخودی ، جلد مخمل آبی عطف میشن

(۸۲) ترجمه بعضی آیات : محمدندیم [۵۸]

مترجم بعضی از آیات قرآن را که مبتنی بر مصالح عموم و احکام و تهدید و وعید است بر سبیل اختصار بامر ظل السلطان و برای او ترجمه نموده است. از آیه قل اللهم مالک الملك از سوره آل عمران شروع شده .

* شماره ۱۱۴۸۵

بخط نستعلیق شکسته خود مترجم در ۷ رجب ۱۲۹۹ تحریر شده ق ك
۱۴ × ۲۲ ، ۱۸ × ۹ ، سطر ۹ ، ص ۳۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج
سیاه کوبیده .

(۸۳) ترجمه تاریخ حیات فوبلاس ، (جلد اول) [۵۹]

ترجمه علی بخش بن اسکندر بن عباس شاه بن فتحعلی شاه قاجار در بیان سرگذشت و شرح حال و هوس رانیهای فوبلاس میباشد که بزبان فرانسه تألیف و بفارسی ترجمه شده .

آغاز : ترجمه تاریخ حیات (فوبلاس) بطریق زبان فرانسه اتفاقاً تیکه در مدت یکسال رویداده است . بمن گفتند که اجداد تو ...

انجام : (مسئود و وال برون) اگر چه اول ادعا نمود که حسود نیست اما الی در مضیف (مادام لین پول) ترك نکرده با ما آمد .

دو نسخه از این ترجمه در کتابخانه ملی تهران وجود دارد .

(فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جلد اول ص ۱۸ ، جلد دوم ۴۰۲)

ش ۱۱۳۹۵

نستعلیق محمد حسن یوسف آشتیانی؟ در ذیحجه ۱۳۰۹ برای ظل السلطان

تحریر شده ، ق ك ۲۰ × ۲۷ ، ۱۴ × ۲۱ ، ص ۱۴ ، ص ۴۵۸ ،
کاغذ فرنگی آبی ضخیم ، جلد مخمل بنفش .

(۸۴) ترجمه تاریخ حیات فوبلاس (جلد دوم) [۶۰]

ترجمه علی بخش بن اسکندر . . . واقعات شش هفته زندگی شوالیه
دوفوبلاس است .

آغاز : واقعات شش هفته از تاریخ حیات شوالی دوفوبلاس

بیاتاگل برافشانیم ومی در ساغر اندازیم ...

مسیولین پول در اطاق مادام لین پول بود هنگامیکه اذن دخول خواستیم
مادام برون در حالتیکه مرابه کونتس عرضه میداشت گفت من این دختر خوشگل
جوان را که از هر نوع ...

انجام : آیا ممکن است که تا دم مرگ آنها را فراموش نمایم ؟ .

نه بخدا . آیاچه شد قد رسای مارکز و چهره رعنا کونتس ! ... صد هزاران
گل شکفت و بانک مرغی برنخواست . عندلیبان راچه پیش آمد هزاران راچه شد .
دو نسخه از ترجمه جلد دوم در کتابخانه ملی تهران هست . (ف . خ .

ملی ج ۱ ، ص ۲۰۴ و ۲۱۵)

ش ۱۱۳۹۶

شکسته نستعلیق محمد حسن آشتیانی ؛ ق ک ۱۶ × ۲۱ ، ان
۱۳ × ۸ ، سطر ۱۳ ، ص ۱۰۶۰ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد چرمی سبز .

(۸۵) [۶۱]

ترجمه توحید مفضل «تقریر امام صادق برای مفضل بن عمر جعفری»

از محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

د ف . فا . م . ج ۱ . ص ۳۹۶

* شماره ۳۳۰۸

نسخ قرن سیزدهم ق . ک ۱۲ × ۱۹ ، س ۱۳ × ۶ ، سطر ۱۵ ، ص
۷۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج ضربی قهوه سوخته . از آغاز و انجام افتادگی
دارد .

(۸۶) ترجمة الجريدة في شرح القصيدة : ... [۶۲]

این نسخه ترجمه شرح قصیده «حرز الامانی و وجه التهااتی» معروف به قصیده شاطبیه شیخ ابو محمد قاسم بن فیره شاطبی ضریب (م ۵۹۰) میباشد که در قرآت سبع سروده شده و ۱۱۷۳ بیت است و قریب بیست و شش شرح عربی بر قصیده مزبور نوشته شده (۱) که کتاب مذکور ترجمه فارسی یکی از شروح عربی است .

آغاز موجود : جمعی از مستفیدان التماس نمودند که آنرا شرحی ... و چون آن شرح بعربی نوشته شده بود و بعضی ... بواسطه قلت بضاعت محروم می ماندند شرحی دیگر مختصر ... شد بفارسی، تا منفعت آن عام باشد ... و آن ترجمه الجریده فی شرح القصیده کرده شد ... رجوع شود به گراور شماره ۱۱ ←

انجام : و زرنب را بعضی تفسیر به نبات خوش بوی و بعضی به زنجبیل کرده اند و بعضی گفته اند درختی است بکوه لبنان ورق او مانند بورق بید و قرنفل معروفست و الله اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب تم الكتاب بعون رب الارباب فی وقت العصر لیوم الخمیس سبع عشرین شهر الحرام ذی الحججه المبارک سنه تسع عشر وتسعمائه بید العبد . . . طبیب بن سالکی بن احمد الحلی المرحوم امین الله .

(این نسخه گویا تاکنون شناخته نشده و در فهرست‌ها نامی از آن نیست و از لحاظ نشر فارسی کهن قابل اهمیت است)

ش ۲۶۹۸

نسخه طبیب بن سالکی پنجشنبه ۲۷ ذیحجه ۹۱۹ تالیف و یا تحریر انجام یافته، ق ک ۱۵ × ۲۱ اندازه نوشته ۱۰ × ۱۶، سطر ۱۶، ص ۷۱۴، کاغذ اصفهائی، جلد تیماج . متفرعاتی در تعقیب نماز و غیره از ص ۷۱۰ بیعد نوشته شده .

(۱) کشف الظنون ص ۶۴۶ . ایضاح المکنون ص ۴۰۰

۱۱ ترجمه الجریده فی شرح القصیده الشاطیبه س اول
 در شرح جیب الفاظ متلا فی افتد چون صحت معانی باشد
 و جمل نعم المولى ونعم النصیر
 ان ترجمه الجریده فی شرح القصیده کرد و پیشد و حبنا الله
 یند شد بقاری تا شفیعین از عام باشد و طلبه از آن شنید
 اذ ان بواسطه قلبت فصاحت محروم می مانند شرح و پیشد
 یاد انیمان للذو والذیبا والیینه چون ان شرح بود نوشته بود و بنی
 شرح نوشتت و دیباچه از اشترو کرد انید بطراز الامم بعلوم
 زبانه از مناسخ خود شنیده باشد یاد کند انما منشیان من بدل
 زبانه بیان کند و ایرادی خود شرح کرده باشند بقند
 از شرح اجازی بکند و اختلافی که مناسخ ابان سبب افتد
 دایمه حاصل خود جوی از شنیدان انما منشیان من بدل از ان
 ۱۱ ترجمه الجریده فی شرح القصیده الشاطیبه س اول
 انما منشیان من بدل از ان
 ۱۱ ترجمه الجریده فی شرح القصیده الشاطیبه س اول
 انما منشیان من بدل از ان

۷۶۵۱

ش ۱۱ ترجمه الجریده فی شرح القصیده الشاطیبه س اول

(۸۷) ترجمه روزنامه تان (لوتان) [۶۳]

ترجمه ای است از روزنامه تان (لوتان) فرانسوی از ۲ ژوئن ۱۸۸۲

مربوط به حوادث عمومی دنیا و مخصوصاً مصر .

آغاز : روزنامه‌تان جمعه ۲ ژون ۱۸۸۲ دیروز در آخرین ساعت اطلاع دادیم که وزیر امور خارجه ما پس از اختتام مجلس شورای بدولت انگلیس پیغام فرستاد ...

انجام : روزنامه تایمس اطلاعات ذیل را از قاهره می‌نویسد بنا بر اطلاعات تیکه حاصل کرده‌ایم عدد تلفات نفوس مصریه در تمام مدت جنگ پنجهزار ... و غرامت‌هاییکه باید بمظلومین دادانده کرور لیره انگلیسی تجاوز نمیکند و محض بدست آوردن این مبلغ بهتر از همه کار غصب اموال شورشیان است بعلاوه قرضیکه ضمانت آن املاک موقوفه باشد .

نسخه‌ای از ترجمه روزنامه مذکور از ۷-۳۱ ، اکتبر ۱۸۸۲ م در کتابخانه ملی تهران موجود است (فهرست ملی ج ۱ ص ۲)

* شماره ۱۱۴۴۶

نستعلیق خوش قرن چهاردهم ، ق ك ۱۶ × ۲۱ ، ان ۱۵ × ۹ ، ص ۱۵ ، ص ۶۲۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد مخمل بنفش .

(۸۸) ترجمه روزنامه تایمس [۶۴]

ترجمه مقاله است از روزنامه تایمز اول سپتامبر ۱۹۰۵ مطابق ۲۸ رجب ۱۳۲۳ درباره جنگ خاوند نزدیک .

آغاز : يك چیز لازم ، قسمت ابتدائی يك مقاله به دین رسم از قول (کنت تالسنای) ترجمه شده از روزنامه روسی بتوسط (وی چرتکف و آی افام) روز ۳ شنبه در تایمز مذکور بود در شرح مجمل ذیل فقط دو قسمت ابتدائی آن بطریق مفصل ذکر میگردد ...

انجام : که از برای عصر مابقاعده است و بنا بر این زندگی بیشتر و بیشتر بی معنی و منزجر میگردد .

* شماره ۱۱۴۶۷

نستعلیق قرن چهاردهم ، ق ك ۱۲ × ۱۹/۵ ، ان ۱۴/۵ × ۷ ،
 سطر ۱۶ ، ص ۲۹ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مخمل آبی .

(۸۹) ترجمه روزنامه‌جات هندوستان [۶۵]

ترجمه سید حسین شیرازی ، مترجم اخبار و روزنامه‌های هندوستان در
 دارالترجمه همایونی ، این نسخه و شماره‌های بعد با مرظل السلطان از هندی بفارسی
 ترجمه شده و اکثر آنها را بر وی خوانده‌اند و یا خود قرائت نموده .
 در این شماره از اخلاق و عادات اهالی ایران ... و سلطنت نادر شاه افشار
 گفتگو بمیان آمده .

آغاز : مملکت ایران اینوقت بیش از آنچه ممالک عثمانی حالت تمدن
 حاصل نموده از مدنیت بهره‌مند شد و ترقی کرده بود ...

انجام : برنامه‌نگار موصوف لازم بود که بعوض اینهمه مطالب طول و
 دراز يك مضمونی را اختیار کند که فوائد عملی با میرافغانستان و هم بدولت انگلیس
 برسد و برای جلوگیری روس در ضمن آرتیکل خود بطرق دیگر يك سدسکندری
 بکار برد والسلام .

* ش ۱۱۴۴۳

بخط نستعلیق میرزا محمد قزوینی در ۱۵ صفر ۱۳۰۲ نوشته شده ،
 ق ك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۱۳ × ۹ ، سطر ۱۱ ، ص ۱۹۰ ، کاغذ فرنگی آبی جلد
 تیماج سرخ . در صفر ۱۳۰۲ تمام کتاب برای ظل السلطان وسیله میرزا فتح‌الله
 نامی قرائت شده (در آخر کتاب مسطور است .)

(۹۰) ش ۱۱۴۷۱ [۶۵]

در احوال قیامت صغری و ظهور مهدی آخر الزمان مطابق کتب اسلامی
 آغاز: روزنامه اوده اخبار مطبوعه شهر لکنهو نقل از روزنامه انگلیسی
 مینماید ...

انجام : گویند که چندین هزار روپیه زیورآلات تلف گردیده است حالا جمعی را دستگیر کرده در محکمه عدلیه آنها را استنطاق مینمایند .

***

نستعلیق ۱۶ ربیع المولود ۱۳۰۲ ، ق ك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۴
س ۱۱ ، ص ۱۶۴ . کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج قرمز .

(۹۱) * ش ۱۱۴۷۲ [۶۵]

مراسلات دیپلوماسی راجع بممالک آسیا (جلد اول کتاب آبی) .
نستعلیق شکسته قرن چهاردهم ، ق ك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۸ × ۱۴ ، س
۱۲ ، ص ۱۹۳ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج قرمز .

در آخر کتاب ظل السلطان بخط خود چنین نوشته :
«بتاریخ سه شنبه پانزدهم رجب المرجب در منزل علی آباد بالمره ملاحظه
شد» .

۴

(۹۲) * ش ۱۱۴۷۳ [۶۵]

ترجمه وصیت نامه پطر کبیر از روزنامه کوه نور ششم ژانویه ۱۸۸۵
نستعلیق خوب قرن ۱۴ ، ق ك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۴ ، س ۱۰ ،
ص ۱۶۴ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج سبز . در اول کتاب بخط ظل السلطان
نوشته شده : «خوانده شد» .

(۹۳) * ش ۱۱۴۷۴ [۶۵]

اخبار راجع به روس و مرو
آغاز : نامه نگار اوده اخبار منطبعه لکنهو از روزنامه استاندرو نقل
مینماید .

انجام : اهالی هندمه پریشان و به نان شب محتاج و دولت مطلقاً در خیال نیست پس عقلاً تصور کنند که در مال چه نتیجه خواهد بخشید .

نستعلیق خوش قرن چهاردهم ، ق ک ۱۴ × ۲۱ ، ان ۱۴ × ۹ ، س ۱۱ ص ۱۲۳ ، کاغذ فرنگی آبی جلد تیماج قرمز .
(تمام کتاب وسیله میرزا فتح اله در صفر ۱۳۰۲ برای ظل السلطان قرائت شده) .

(۹۴) * ش ۱۱۴۷۵ [۶۵]

راجع به ایران و روس و انگلیس بانضمام صورت دو نامه که گویا مترجم بظل السلطان فرستاده .

آغاز : نگارنده اوده اخبار منطبعه لکهنو مورخ ۳۱ مارس مطابق سیزدهم جمادی الثانی نقل از روزنامه ملتری گازت انگلیسی مینماید ...
انجام : احتمال کلی میدهد که ظل السلطان را ولیعهد خود قرار بدهد چنانکه خیلی از اهالی ایران هم طالب همین مطلب میباشند .

نستعلیق ، ۱۳۰۲ ق ق ک ۱۵ × ۲۰ ، ان ۱۴ × ۸ ، س ۱۰ ص ۱۴۳ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج قرمز .

(۹۵) * ش ۱۱۴۷۶ [۶۵]

راجع به روس و انگلیس
آغاز : روزنامه کوه نور مورخه ۲۱ آوریل مطابق ششم رجب مینگارند که ...

انجام : لیکن تا یک مدت متمادی از هنکامه و بلیه عنایمی آسوده میشویم یعنی قدری جنگ روس بطول میانجامد .

شکسته نستعلیق خوب - دور ۱۳۰۲ ق ، ق ک ۱۶ × ۲۱ ، ان .

۱۴×۹ ، سطر ۱۱ ، ص ۱۴۸ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج مینائی .

(۹۶) * ش ۱۱۴۷۷ [۶۵]

اخبار روس وانگلستان

آغاز : نامه نگار کشف الاخبار منطبعه بندر بمبئی مـ ورخه نوزدهم ماه فوریه مطابق سیم جمادی الاولی تحریرات مسترو امبری را که متدرجاً در رساله موسوم به «نین نین ته» سنجوری ... که بزبان انگلیسی بطبع میرسد مینگارد...
انجام : وعلاوه بر آن نقشه از حاکم بدخشان طلب کرده که از حدود بدخشان مستحضر باشم باقی سلامتی سرکار را طالب میباشم . از ص ۱۴۴ بیعد ترجمه کتابچه است که از عراق عرب رسیده .

بخط شکسته نستعلیق محمد قزوینی در ۱۵ رجب ۱۳۰۲ تحریر شده ، ق ک ۱۵×۲۱ ن ۱۴×۹ ، س ۱۰ ، ص ۱۵۷ ، کاغذ فرنگی آبی جلد تیماج قرمز .

ع

(۹۷) * ش ۱۱۴۷۸ [۶۵]

اخبار مصر و احوال حالیه آنجا .

آغاز : نگارنده کوه نور منطبعه لاهور می نویسد چندی قبل يك اربیکلی در خصوص واقعات و آفات حالیه مصر درج اخبار نموده بودیم ...
انجام : وفتح میکند مهدی شهر روم را بقوه تکبیر و تهلیل یعنی محتاج به توب و تفنک و غیره نخواهد شد و مراد از مدینه روم شهر قسطنطنیه است .

نستعلیق خوش حدود ۱۳۰۱ ق ، ق ک ۱۵×۲۱ ، ان ۱۵×۹ ، س ۱۰ ، ص ۱۳۹ ، کاغذ فرنگی آبی . جلد تیماج قرمز . این کتاب نیز در سفر ۱۳۰۲ تماماً وسیله میرزا فتح الله بر ظل السلطان خوانده شده .

(۹۸) ترجمه شرح فقه اکبر [۶۶]

فقه اکبر در علم کلام تألیف ابوحنیفه نعمان بن ثابت کوفی (م ۱۵۰) میباشد شرح آن از علی بن سلطان محمد قاری است که در شوال ۱۰۱۰ از تألیف آن فراغت یافته و در سال ۱۳۰۴ در چاپخانه دولت عثمانی بطبع رسیده .
 نام این شرح بنا بر نوشته کشف الظنون ج ۲ ص ۱۲۸۷ «منح الازهر» یا «منح الروض الازهر» میباشد لکن نام مترجم فارسی آن معلوم نشد .
آغاز : سپاس و ستایش واجب الوجودی را سزا است که صاحب بخشش و فضل و جود است ، اول قدیمی است بدون ابتدا و آخر کریمی است بلا انتها...
انجام : پس خدا یاری کننده و آقا است و ستایش مرا و را است در اول و آخر و درود و سلام بر پیغمبر ما محمد در ظاهر و باطن آمین یا رب العالمین و پیامرزد خدا بنده را که بگوید آمین نوشت این رساله را مؤلف و مصنفش در میان ماه شوال ۱۰۱۰ از هجرت پیغمبری .
 (این ترجمه و نام مترجم آن در کتب فهراس دیده نشد) .

شماره ۱۱۴۸۲

نستعلیق ... ، ۲۳ ربیع الثانی ۱۳۰۵ ، ق جلد ۱۳ × ۲۲ ، ۱ ن
 ۱۵ × ۶ ، ۱۴ س ، ۱۳۹ ص ، کاغذ رنگی آبی ، جلد تیماج نارنجی کوبیده .

(۹۹) ترجمه کتاب سانیتیت کنت [۶۷]

مترجم این کتاب معلوم نشد و مشتمل بر پنجاه حکایت است .
آغاز : حکایت اول خدای حقیقی جوان عیسوی در خانه بت پرستی زندگی میکرد و اغلب با او میگفت که نیست مکر یک خدا ...
انجام : ترجمه شعر : حیوان همیشه خیر خواهش را می شناسد آیا دل و حافظه انسان کم از آنست

* شماره ۱۱۵۴۵

نسیعلیق خوب قرن ۱۴، ق ك ۱۵ × ۲۲، ان ۹ × ۱۴، س ۹،
ص ۸۵، کاغذ فرنگی آبی، جلد چرمی قرمز.

[۶۸] ترجمه مختصر نافع محقق حلی (۱۰۰)

مترجم احتمالاً محمد صالح بن سلطان علی فراهانی است
آغاز: حمد و سپاس خدا را که کوچک است در جنب عظمت او عبادت عابدان و
گنگ شده اند... اما بعد بدرستی که من ایراد خواهم کرد در این مختصر خلاصه
مذهب معتبر بالفاظ گزیده... کتاب طهارت و ارکان او چهار است رکن اول
در بیان آنها...

کتاب نکاح فصل اول و اقسام آن سه است در نکاح دائم و آن مستدعی فصول
است اول در صیغه عقد و احکام او...

انجام: عاقله ضامن بهیمة و ایلاق؟ نباشد و خاص باشد ضامن او
بجنایت او بر آدمی. والله اعلم بالصواب... تمام شد کتاب مختصر نافع در شب
دوشنبه ششم شهر ربیع الاول سنه ۱۰۲۷ لطفیقر الحقیقیر العبد الاقل محمد صالح بن
علی فراهانی شرای قم.

* ش ۳۰۶۱

نسیعلیق محمد صالح بن سلطان علی فراهانی در ۶-۱۶-۱۰۲۷ تحریر شده،
ق ك ۱۲/۵ × ۲۰، ان ۸ × ۱۴، س ۱۵، ص ۴۱۰، کاغذ اصفهانی ضخیم،
جلد تیماج قهوه بک لائی.

[۶۹] ترجمه مروج الذهب و معادن الجواهر (۱۰۱)

از میرزا حیدر علی ملقب به فخر الادبیا، که مترجم و ندیم باشی ظل السلطان
بوده و کتاب را با مروی در ۱۳۱۶ از عربی بفارسی ترجمه کرده.
مقدمه تاریخ مزبور ترجمه نشده و آغاز آن از «قال ابو الحسن المسعودی

ولم نذكر من كتب التواريخ والخبار... شروع شده مترجم در ابتدای ترجمه کتابرا مشتمل بر ۱۲۰ باب نموده ولی بعضی متفرعات ابواب را در اواخر کتاب باب جداگانه محسوب داشته و بالنتیجه تمام ترجمه در ۱۵۸ باب و دو خاتمه پایان میپذیرد.

جلد اول (باب اول تا صفحه‌ای از باب هفتاد و یکم)

آغاز: گفته است ابوالحسن علی بن حسین بن علی المسعودی بیان نمیکنم از کتابهای تاریخ و اخبار و سیر و روایات مگر آنچه را که مشهور است مصنف آن... و نام نهادم کتاب خود را بکتاب مروج الذهب و معادن الجواهر...
انجام: باب هفتاد و یکم در بیان حکمین و ابتدای تحکیم ابو موسی اشعری قبل از واقعه صفین... و آن وقتیکه صحیفه نوشته شد چند روز بمه صفر سی و هفت هجری مانده بود آورد.

نسخه از ترجمه کتاب مزبور در کتابخانه مجلس شورای ملی بشماره ۵۴۹۳ موجود است. «فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی تألیف اعتصامی جلد ۲ ص ۱۳۶»

اخیراً هم آقای ابوالقاسم پاینده تاریخ مسعودی را ترجمه نموده‌اند (۱) و با وجود ترجمه مذکور در کتابخانه فرهنگ اصفهان و مجلس شورای ملی معنای اولین مترجم تاریخ مسعودی نیستند!
شکل شماره ۱۲ صفحه اول ترجمه مذکور را نشان میدهد.

* شماره ۱۱۴۱۸

بخط نسخ سلیمان از فقراء نعمتیه در سلخ مجرم ۱۳۱۶ تحریر شده (آخر جلد دوم) قك ۱۶ × ۲۲ س، ان ۱۰ × ۱۵، سطر ۱۷، ص ۷۴۵. کاغذ فرنگی، جلد چرمی حنائی رنگ.

...

(۱) فهرست بنگاه ترجمه و نشر کتاب شماره ۹

کتابخانه فرهنگ اسفهان

۱۱۴۱۸

کتابخانه مسجد جامع کربلا

بسم الله الرحمن الرحيم

کتابخانه ابوالحسن علی بن الحسن بن علی السعودی قبا نمیکیم از کتابخانه تاریخ و اخبار سیر و دیوانه
مکران و اگر منتهی بر مصنفان و معرّفان مؤلفان شعرین نمیشویم ذکر کتابخانه تاریخ و اخبار سیر و دیوانه
که در مشاعرین اسرار جلال و عاقبات آنها لطیفان آنها است که ذکر کرده بران است که آورده شود در این
کتابت او هم تمام اهل از سنه را از تاریخ اخبار و نقل سیر اخبار واقف اهل علم از زمان صحابه
بر نیالی ان قدر داریم تا بعین نبی و اهل هجره مان با اختلاف نوع آنها و نزاع آنها در احوال و احوال آنها
بلا و غیره از اهالی رای و ملل و مذاهب اهل جلد ناسال سببند که در او آورده اند در کتاب خود که در
شده است بخان اخبار الزمان و کتاب الوسط و نامها در کتاب خود و این کتاب مروج الذهب معادن الجواهر
بودن آنچه که در آنست بزرگ آنچه که در آنست بزرگ است بران از برخواستن بود و در آنست که متغییر است
قدیمه ما یعنی از او مطالب عالیه مؤلفان ما که عاقل است کتب قدیمه ما معنی از او فرادادم این کتاب را آنچه
اشرف از باد شاهان و اهل دانش نیز اگر در آنست آنچه که در آنست حاجت است داشتن کتب قدیمه ما و متغییر است
و کلمات جامع که بیکو است برای ما نظر ادیبان و در آنست که در آنست که در آنست که در آنست که در آنست
را ۱۱۴۱۸ و این کتاب بطور تفصیل ذکر کردیم و در فهرست بطور اخصا و اشاره نمودیم

باز

ش ۱۲ - ترجمه مروج الذهب یا تاریخ مسعودی ص اول (۱۰۱)

[۷۰]

ش ۱۱۴۱۹

(۱۰۲)

جلد دوم مابقی باب هفتاد و یکم تا آخر خاتمه دوم

آغاز: اشعث صحیفه را و قرائت کرد بر مردم از روی فرح و سرور تار سید

بمجلس بنی تمیم که آنجا جمع بودند بزرگان آنها منجمله عروہ بن زبیر تمیمی
که برادر بلال خارجی است ...

۷۵۵

خلل السلطان اردلان شاه

از اخبار عجم و عرب و حوادث در سارایم پس کسیکه تحریف کند چیزی از این کتاب
یا برود و در کتب انبیاء یا باین غیر و تبدیل دهد یا نسبت دهد بغیر ما یا آسانه
کند مطلبی را گرفتار شود بغضب خداوند و انتقام عاجل و انواع بلاها که عاجزانه
از صبر و تحمل آن و قرار دهد خداوند او را عبرت مردم و تسلیم کند نعم خود را از او
و زایل کند نعم خود را از قوت و نعمت مبدع اسمان و زمین آن الله علی کل شیء
قدر بر بیان کردیم این تحریف را در اول و آخر کتاب خود و در سارایم کتابت شده
کتاب بعد مراتب باشد هر کس رتبت خود را تا در انقلابات واقع نشود ایضا اعتقاد
نمودیم در مواضع چند از این کتاب سهو و تصحیف و تغییر کاتب را در بر آنکه واقع
بودیم در اسفار متواتره و حرکت متصله کاهی طرف شرق کاهی غرب کاهی
کاهی بسیار و آنچه که به ما رسیده است از سهواً آسایسته و بجزئیات آن را نیز مدبر
میخواهیم اگر چه خداوند فرماید و فوق کل ذی علم علیم مسئلت میکنم از خداوند
توفیق طاعت دهد ما را و محو کند شرود ما را بجزیر و شامل دارد ما را بفضل خود
انه جواد منان لا اله الا هو رب العرش العظيم فراغت حاصل نمودند از ترجمه این

کتاب مستطاب جناب مفتی الالقاب عمده الفضلاء زبده الفقهاء

جامع العقول والنقول حاوی الأصول والفروع و اما میرزا

حیدر علی الملقب بلقب فخر الاولاد باندم باشی

حضرت اندر اشرف افخم امجد والاه

روز سه شنبه هفتم شهر محرم الحرام در قریه مبارکه لغان قیستان حره و اطراف اطلالک

العقل والنقل
توسیع محرم الحرام

ش ۱۳ - صفحه آخر جلد دوم ترجمه تاریخ روح الذهب

انجام : لاله‌الاهورب العرش العظیم فراغت حاصل نمودند از ترجمه این کتاب ... آقامیرزا حیدرعلی الملقب بلقب فخرالادباندیم باشی حضرت اقدس ... ظل‌السلطان ...

(گراور شماره ۱۳ نمایشگر صفحه آخر کتاب میباشد)

بخط نسخ سلیمان از فقراء نعمتیه در قریه مبارکه لنجان ، سلخ محرم ۱۳۱۶ تحریر یافته ، قك ۱۶ × ۲۲ ، ان ۱۰ × ۱۶ ، سطر ۱۸ ، ص ۷۵۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی حنائی رنگ .

(۱۰۳) ترجمه مختصری از جغرافیای زمین [۷۱]

مترجم اسماعیل ...

* شماره ۳۲۵۶

بخط نستعلیق مترجم در ۱۳۱۹ ق نوشته شده ، قك ۱۸ × ۲۲ ، ان ۱۳ × ۱۸ ، سطر ۱۸ ، ص ۳۷ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج قرمز .

۴

(۱۰۴) ترجمه مفتاح الفلاح شیخ بهائی [۷۲]

مترجم جمال‌الدین محمد بن حسین خوانساری

(ف ، فا ، م ، ص ۲۰۰۹)

* شماره ۳۲۷۵

نسخ اواخر سده دوازدهم ، قك ۱۶ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۳ ، سطر ۱۴ ، ص ۲۹۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماجی سرخ .

(۱۰۵) ترجمه نهج البلاغه [۷۳]

مترجم ، محمد باقر نواب لاهیجانی اصفهانی (جلداول)

این نسخه که متضمن نصف کتاب شریف نهج البلاغه است بنام و امر فتحعلیشاه قاجار در غره رمضان ۱۲۲۵ ترجمه شده
(ف، فا، م، ص ۱۰۳۰ و ۲۴۴۱ و فهرست مؤلفین مشارح ۲ ص ۷۶)

* ش ۱۱۴۴۹

نسخ قرن سیزدهم، ق ک ۱۲ × ۳۴، ان ۱۲ × ۲۲، سطر ۲۷،
س ۳۳۸، کاغذ فرنگی، جلد تیماج زرد.

(۱۰۶) ترجمه و فیات الاعیان مشهور به تاریخ ابن خلکان [۸۴]

(تالیف شمس الدین احمد بن محمد بن خلکان برمکی شافعی مشتمل ۸۶۴ ترجمه)

مترجم محمد حسن خان انصاری معروف به شیخ جابری اصفهانی

(۱۳۷۶ - ۲ ج ۱۴)

جزء دوم، از حرف الباء الموحده (بادیس) تا آخر حیان بن خلف (مطابق
ص ۹۲ الی ۱۸۵ تاریخ ابن خلکان چاپ تهران ۱۳۸۴).

آغاز: ابو مناد بادیس بن منصور بن ملکین ...

انجام: ابومروان حیان بن خلف ... و ابوعبدالله حمیدی در کتاب

جذوة المقتبس و ابن بشکوال در کتاب الصله نام حیان را ذکر نموده اند.

مترجم در ابتدای جزء اول ترجمه مزبور که در کتابخانه شخصی فرزند

وی آ میرزا علی آقا انصاری در اصفهان بشماره ۵۳ موجود است چنین نوشته:

«در سن ۲۱ سالگی کتاب تاریخ ابن خلکان را با مر ظل السلطان در ده

مجلد ترجمه بفارسی نمودم و در ایام پیری از آقای صارم الدوله فرزند ظل-

السلطان تقاضای استرداد ترجمه مزبور را جهت چاپ آن کردم متأسفانه فقط

جلد اول و سوم را مسترد داشته و اظهار نمودند که مابقی مجلدات مفقود شده» (۱)

(۱) جزء سوم و چهارم این ترجمه وسیله صارم الدوله به کتابخانه فرهنگ

اصفهان داده شده ولی از مابقی اجزا اطلاعی نیست.

ترجمه دیگری از تاریخ مذکور قبل از ترجمه مزبور توسط کبیرین اویس لطیفی مشهور بقاضی زاده بامر سلطان سلیم خان عثمانی بفارسی شده است .
(فهرست مجلس ج ۲ ص ۳۱۸)

* ش ۱۱۳۴۹ *

بخط نستعلیق در ۲۵ حمادی الاولی ۱۳۱۱ تحریر شده ، ق ک ۲۲ × ۳۶ ،
ان ۱۴ × ۲۵ ، سطر ۲۱ ، ص ۱۲۳ ، ک فرنگی آبی جلد مقوایی .

***

(۱۰۷) * ش ۱۱۳۵۰ * [۷۵]

جزء چهارم از حرف العین ، عاصم قاری ابوبکر ... تا آخر عکرمه بن
عبدالله (مطابق ص ۲۶۴ الی ۳۴۶ تاریخ ابن خلکان چاپ تهران ۱۲۸۴) .
آغاز : حرف عین مهمله ابوبکر عاصم بن ابی النجود بهدله مولای بنی
خزیمه بن مالک ...
انجام : و عمارة بن حمزة که بنخوت و کبر موصوف بود از اولاد ابن عکرمه
است ، خطیب بغدادی گوید عمارة دختر زاده عکرمه است و خداوند براه صواب
دانایتر است .
صفحه ۱۲۷ ، سایر خصوصیات نسخه شناسی مطابق شماره قبل است .

(۱۰۸) ترجمیات هاتف باچند غزل [۷۶]

اثر طبع سید احمد اصفهانی متخلص به هاتف

(ف . ف . م . ص ۴۱۸)

* ش ۱۱۵۲۳ *

نستعلیق خوش محمد علی جهت ظل السلطان تحریر شده ق ک ۱۴/۵ × ۲۱/۵

ان ۱۰ × ۱۶ ، س ۱۲ ، ص ۶۸ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد مخمل سبز ، دارای یک سر لوحه مذهب عالی و تذهیب کلیه صفحات بطالای اشرفی و جدول بندی تمام کتاب بطرزی جالب و شیوا .

(۱۰۹) تشریح العوالم [۷۷]

از ملا علی محمد مشهور به مقدس جهرمی ، (نام مؤلف درص ۵۳۹ نوشته شده) در نجوم و هیئت مشتمل بر ۸ باب و یک خاتمه که جمعاً شامل ۳۹۵ - مطلب یا عنوان میباشد با انضمام دو بیست لوحه شکل و فهرست کامل در آخر **آغاز دیباچه: الحمد لله رب العالمین** - حمداً ازلیاً با بدیهة و ابدیاً با زلیتمه... شکر و سپاس بیک حد و قیاس یزدان پاک یکتای بی همتا را سزد و سزا است... و پس از سیزده صفحه مقدمه ، اصل کتاب شروع میشود .

آغاز کتاب : مطلب ۱ - غرض تشریح العوالم شرح حرکات اجسام آسمانی است ...

انجام : دایره مکرر نجومی را بردا وضع نمود ، دور بین پلاریسکپ را اراکه وضع نمود . نام این کتاب در کتب فهراس دیده نشد و گراورهای ۱۴ و ۱۵ آغاز کتاب و صفحه ۵۳۹ را نشان میدهد .

* شماره ۱۱۴۹۸

خط نستعلیق قرن دوازدهم ، مصور ، قک ۲۱ × ۳۵ ، ان - ۱۳ × ۲۷ ، سطر ۲۱ ، ص ۵۴۱ ، کاغذ فرنگی نازک ، جلد چرمی قرمز .

(۱۱۰) تعلیم تاریخ روسی [۷۸]

انشاء سرقی [سرقی] سالوویووا (۱) ترجمه محمود میرزا ابن بهمن میرزا

(۱) مترجم در مقدمه کتاب مؤلف را «کات لوف» ! مینویسد .

که بامر ظل السلطان ترجمه شده این کتاب ترجمه تحت اللفظی «تاریخ روس برای اطفال دبستان» است که در بخش اول کتاب تاریخ روسیه شماره (۱۱۳۶۷) بطور آزاد ترجمه شده

تشریح العوالم

بسم الله الرحمن الرحيم

در این عوالم تشریح شده است که در این کتاب شرح حرکات اجسام است و این که
 نسبت حرکات اجسام جاری شوند و علی‌البداهت توجیه آن حرکات و
 بود به آن نام و در وقت که آن اجسام بتواند به خاطر سازند
 اجسام است و این اجسام که در بعضی اجسام است و این که در بعضی اجسام
 است و این که در بعضی اجسام است و این که در بعضی اجسام
 است و این که در بعضی اجسام است و این که در بعضی اجسام

باب اول

ستاره اول

فصل اول

منظر عمومی آسمان

۱- آسمان را می‌توان یک طرف صاف در یک منظر فرضی که بتواند
 از هر طرف و همه زوایای را در نظر خود بردارد بایستد و نگاه کند که
 خود شبیه کم کم زود آمد و مغرب نماید و در پیش شب زبا می‌آید و آسمان
 به بلایه فضا غیره که ستاره و بزبان عربی خیر یا کوب که به نقش می‌کند
 این نجوم ساکن نباشد و هرگاه آن شخص نظری را بعد از آن ستاره که در
 در آنجا فروب است راست خود بر او علوم او بگوید که ستاره را از
 ناحیه مخالف که سمت چپ او باشد حرکت نماید با ارتفاعات پیش و کم زبا می‌کند

ش ۱۴ - آغاز کتاب تشریح العوالم ، ک ۱۰۹

آغاز : وضع اطراف که حالا معلوم است واسم روس الی به نصف قرن
 هر یکصدسال را يك قرن مینامند بعد از تولد حضرت عیسی ...

۱	۱۳	۱	۱۳
۲	۲۲	۲	۲۲
۳	۲۶	۳	۲۶
۴	۲۹	۴	۲۹
۵	۳۰	۵	۳۰
۶	۳۲	۶	۳۲
۷	۳۳	۷	۳۳
۸	۳۴	۸	۳۴
۹	۳۵	۹	۳۵
۱۰	۳۶	۱۰	۳۶
۱۱	۳۷	۱۱	۳۷
۱۲	۳۸	۱۲	۳۸
۱۳	۳۹	۱۳	۳۹
۱۴	۴۰	۱۴	۴۰
۱۵	۴۱	۱۵	۴۱
۱۶	۴۲	۱۶	۴۲
۱۷	۴۳	۱۷	۴۳
۱۸	۴۴	۱۸	۴۴
۱۹	۴۵	۱۹	۴۵
۲۰	۴۶	۲۰	۴۶
۲۱	۴۷	۲۱	۴۷
۲۲	۴۸	۲۲	۴۸
۲۳	۴۹	۲۳	۴۹
۲۴	۵۰	۲۴	۵۰
۲۵	۵۱	۲۵	۵۱
۲۶	۵۲	۲۶	۵۲
۲۷	۵۳	۲۷	۵۳
۲۸	۵۴	۲۸	۵۴
۲۹	۵۵	۲۹	۵۵
۳۰	۵۶	۳۰	۵۶
۳۱	۵۷	۳۱	۵۷
۳۲	۵۸	۳۲	۵۸
۳۳	۵۹	۳۳	۵۹
۳۴	۶۰	۳۴	۶۰
۳۵	۶۱	۳۵	۶۱
۳۶	۶۲	۳۶	۶۲
۳۷	۶۳	۳۷	۶۳
۳۸	۶۴	۳۸	۶۴
۳۹	۶۵	۳۹	۶۵
۴۰	۶۶	۴۰	۶۶
۴۱	۶۷	۴۱	۶۷
۴۲	۶۸	۴۲	۶۸
۴۳	۶۹	۴۳	۶۹
۴۴	۷۰	۴۴	۷۰
۴۵	۷۱	۴۵	۷۱
۴۶	۷۲	۴۶	۷۲
۴۷	۷۳	۴۷	۷۳
۴۸	۷۴	۴۸	۷۴
۴۹	۷۵	۴۹	۷۵
۵۰	۷۶	۵۰	۷۶
۵۱	۷۷	۵۱	۷۷
۵۲	۷۸	۵۲	۷۸
۵۳	۷۹	۵۳	۷۹
۵۴	۸۰	۵۴	۸۰
۵۵	۸۱	۵۵	۸۱
۵۶	۸۲	۵۶	۸۲
۵۷	۸۳	۵۷	۸۳
۵۸	۸۴	۵۸	۸۴
۵۹	۸۵	۵۹	۸۵
۶۰	۸۶	۶۰	۸۶
۶۱	۸۷	۶۱	۸۷
۶۲	۸۸	۶۲	۸۸
۶۳	۸۹	۶۳	۸۹
۶۴	۹۰	۶۴	۹۰
۶۵	۹۱	۶۵	۹۱
۶۶	۹۲	۶۶	۹۲
۶۷	۹۳	۶۷	۹۳
۶۸	۹۴	۶۸	۹۴
۶۹	۹۵	۶۹	۹۵
۷۰	۹۶	۷۰	۹۶
۷۱	۹۷	۷۱	۹۷
۷۲	۹۸	۷۲	۹۸
۷۳	۹۹	۷۳	۹۹
۷۴	۱۰۰	۷۴	۱۰۰

ش ۱۵ فهرست کتاب تشریح العوالم ص ۵۳۹، ک ش ۱۰۹

انجام : ونقریا قرقی تسلیم شد بجنرال روس ردقر ، با ۳۰۰۰۰ نفر
 قشون و ۱۲۰۰ عراده توپ .

* شماره ۱۱۳۸۱

نستعلیق قرن چهاردهم ، قك ۲۱×۲۶ ، ان ۱۳×۱۹ ، سطر ۱۲
ص ۹۹۸ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج نارنجی .

(۱۱۱) تفسیر قرآن (کامل) [۷۹]

آغاز : بنام خداوند بخشاینده مهربان . این کتاب هیچ شکی در آن نیست راهنمای پرهیزکارانست کسانی که گرویده‌اند به نادیده یعنی خدا و روز قیامت و برپای میدارند نماز را ...

آغازسوره آل عمران : بنام خدای بخشاینده مهربان خدا نیست هیچ معبودی بحق جز او زنده پاینده فرو فرستاد بر تو قرآن را براستی ...

انجام : (سوره فلق) بگو پناه می‌برم به پروردگار سپیده دم از بد آنچه آفریده و از بد هر تاریکی چون در آید و از بد زنان دم دهندگان در گرهها و از بد هر حسودی چون حسد برده (سورناس) بگو پناه می‌گیرم به پروردگار آدمیان، پناه مردمان، خدای مردمان، از شر دیو فریبند و باز پس جهنده از نام خدا آنکه وسوسه می‌کند در سینه‌های مردمان از پریان و آدمیان .

* ش ۲۶۸۲

نستعلیق بسیار خوب ، ق جلد ۱۹×۲۵ ، ان ۸×۱۴ ، سطر ۱۵ ،
صفحه ۷۶۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج .
حواشی بسیار نافع و یا خط خوش نستعلیق و با مضامین (منه) در کتاب نوشته شده .

(۱۱۲) تفسیر قرآن (از سوره حمد تا قسمتی از سوره طه) [۸۰]

آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين ، مقولی قولوا اینجا مضمراست یعنی بگوئید پرستش و ستایش مر خدا براه که آفریدگان جهانیان است و پروردگار ایشان ... الرحمن الرحيم ، مهربان بر همه بندگان و مطعبان و

عاصیان یگانه روزی دهند در این جهان و در آن جهان ...

انجام موجود : ولقد مننا عليك مرة اخرى ، بدرستی که ما منت نهادیم بر تو بار دیگر یعنی منت های ما بر تو بسیار است خیرا (۱) آن منت که آن همه خواست های تو بدادیم اذ او حینا الی امک ما یوحی یادکن .

* ش ۱۱۷۶۱

بخط نستعلیق در حدود قرن نهم نوشته شده قك ۱۷ × ۲۸ ، ان ، ۱۰ × ۲۲ ، سطر ۲۱ ، ص ۷۷۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه ضربی ترنجدار .
حواشی بسیاری با امضاهای (نوری ص ۵) و زاهدی (ص ۱۵۲) و غیره در کتاب نوشته شده ، آخر کتاب افتادگی دارد .

(۱۱۳) **تقویم سنه ۱۳۲۰ قمری** [۸۱]

تقویمی است که بسال ۱۳۱۹ برای ظل السلطان راجع بحوادث ۱۳۲۰ ترتیب داده شده

* شماره ۱۱۴۶۹

نستعلیق... ۱۳۱۹ . قك ۱۴ × ۲۱ ، ان ، ۱۰ × ۱۶ ، سطر ۹ ، ص ۳۱ کاغذ فرنگی شمعی ، جلد مخمل سبز گلدار زری دوزی عطف میشن . این تقویم از لحاظ کادربندی و تذهیب مقدمه که بنام ظل السلطان نوشته شده و نیز دوسر لوحه در صفحه ۶۵ و تقسیم بندی صفحات و جدول کتاب قابل توجه است و در بالای هر صفحه نام ظل السلطان با آب طلا نوشته شده و خود ظل السلطان هم در اول کتاب دستخط نموده :

ونه شکوفه ام نه برگم نه ثمر نه سایه دارم

متحیرم که دهقان بچه کار کشت مارا ،

(۱۱۴) **جغرافیای تاریخی آبد گلتید** [۸۲]

ترجمه علی ... مترجم فراسه وانکلیسی در سنه ۱۳۰۷ ق .
(۱) عین متن کتاب است .

آغار : اروپا کوچکترین پنج قسمت دنیا است تخمیناً بقدر يك عشر از قسمت اقیانوس کوچکتر است اگر اروپا را با سایر اقالیم تطبیق نمائیم ثلث افریقا یا ربع ینگی دنیا ...

انجام : میتوان جزیره کرکلان یادزولاسین و سایر زمینهای راکه در منجمد جنوبی منکشف شده‌اند جزء اقیانوس محسوب داشت این جزایر غیر مسکون بوده یا قابل سکنی نیستند ترجمه خانه زادعلی ، مترجم فرانسه وانگلیسی جمعه ۲۹ رجب ۱۳۰۷

نسخه از ترجمه مزبور در کتابخانه ملی تهران وجود دارد (فهرست ، ملی ، ج ۱ ص ۴۴۷) گراور ۱۶ صفحه اول کتاب است .

* شماره ۱۱۳۵۲

نستعلیق قرن چهاردهم ، قك ۳۲ × ۳۵ ، ان ۱۳ × ۲۲ ، سطر ۱۳ ، ص ۲۷۹ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد مقوایی .

(۱۱۵) * شماره ۱۱۳۵۳ [۸۲]

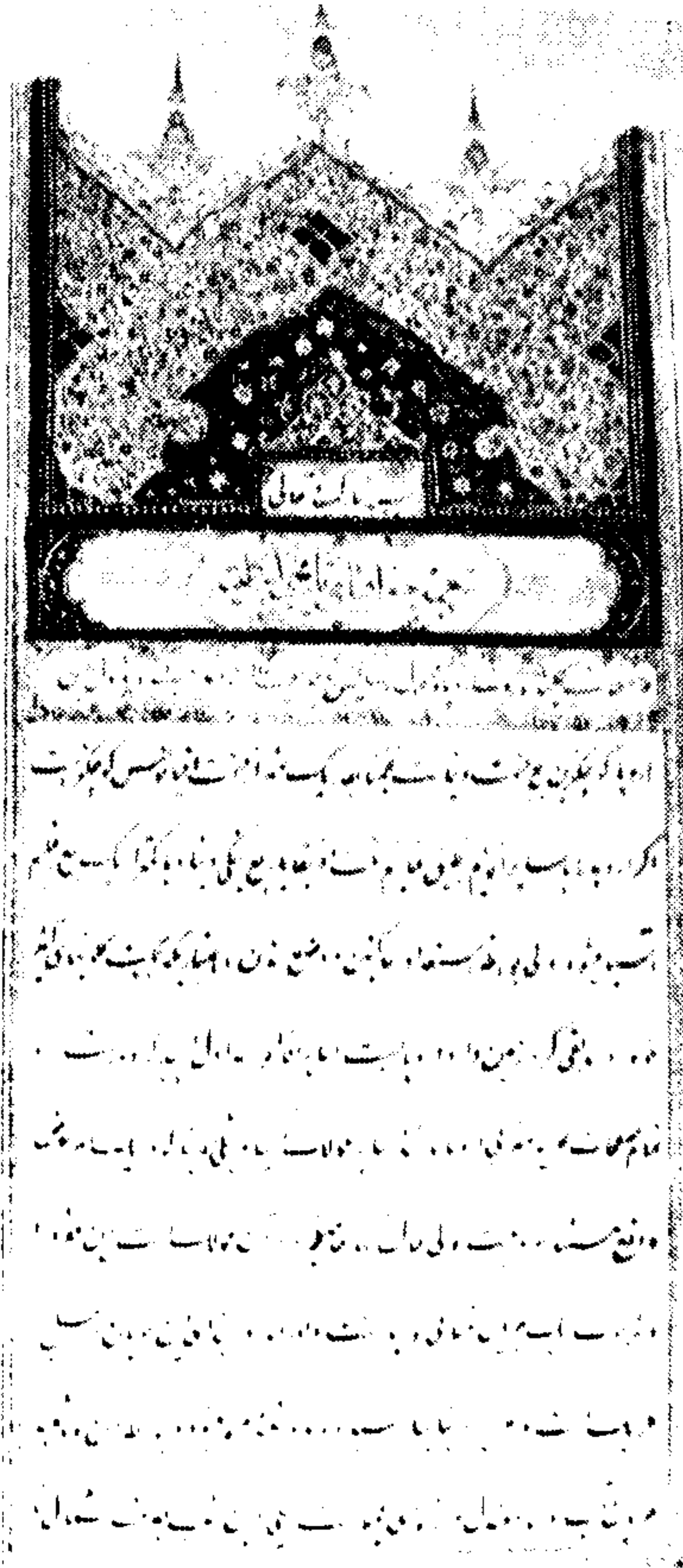
نستعلیق قرن چهاردهم ، قك ۲۲ × ۳۶ ، ان ۱۴ × ۲۵ ، سطر ۱۳ ، ص ۲۷۹ ، کاغذ فرنگی آبی ذره دار ، جلد مخمل بنفش . باسرلوحه مذهب و جدول صفحات .

(۱۱۶) جغرافیای جهان‌نما [۸۳]

تألیف فلوغون رفائیل ، مشتمل بر مقدمه و پنج مطلب و خاتمه . در فهرست فارسی مشارص ۴۹۰ کتابرا تألیف فلوغون نوشته و ترجمه آنرا بدیگر کس نسبت میدهد ولی از این کتاب استفاده میشود که خود فلوغون کتابرا پیارسی نوشته .

*ش ۱۱۴۶۲

نستعلیق آخوند ملا صالح تبریزی ۲ ربیع ۲- ۱۲۸۱ ، قک ۱۳ × ۱۹ ،
ان . ۱۴ × ۷ ، سطر ۱۳ ، ص ۲۳۵ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد ساغری شکلی .

ش ۱۶ - صفحه اول جغرافیای تاریخی آبه دلیقه، ۱۳۴۵

(۱۱۷) جغرافیای گلپویه [گلتیه] [۸۴]

ترجمه محمود کاشانی مأمور حفظ الصحه اصفهان در سال ۶ ۱۳ هجری
باسم ظل السلطان ترجمه شده

آغاز مقدمه : سپاس بیرون از قیاس خداوندی را سزا است که بقدرت
کامله الهیه کره زمین را مسکن و مأوی آدمیان قرار داده ... اما بعد برارباب
دانش و بینش مخفی نیست ... این جاگر جان نثار محمود کاشانی ... از میان
انواع کتب جغرافی کتاب جغرافی گلپویه را خیلی مناسب یافتیم ... فلهدا به ترجمه
آن اقدام نمود ...

آغاز کتاب : جغرافیا علمی است که در آن گفتگو میشود از احوال و
اوضاع بسیط کره زمین و آن بردو قسم است جغرافی حکایتی و صورتی ...
انجام کتاب : و برخلاف طوایف اسکیمه که در آفاق شمالی سکنا دارند
که امتیاز این طایفه بواسطه کوتاهی قامت آنها است .

* شماره ۱۱۴۵۷

نسخ قرن چهاردهم قک ۱۳ × ۲۰ ، ان ۷/۵ × ۱۵ ، سطر ۱۱ ،
ص ۳۱۴ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مخمل گلی . باسر لوحه مذهب .

(۱۱۸) جغرافیای مختصر ایران [۸۵]

آغاز : بعد از بسمله ، دیر زمانی است که دانشمندان هر قرن و علمای
هر عصر در اصول ملل و نژادهای آنها اباحت مطوله گشوده اند و آراء مختلفه
زده اند و اقدم و اعم اقوال و آراء در این مسئله عویضه همانست که در نظر خلقت
از کتاب مقدس مشروح کتب که تسلسل نسل و نژاد انسان را منتهی است ...
انجام : سلاطین ایران و مالکان این کشور عبارتند از کمینه ها ، هخامنشی ،
باکیان ، سلوسیدیا اسکندر و اخلاف او ، اشکانیان ، ساسانیان ، خلفا ، طاهریان ، صفاریان ،
سامانیان ، غزنویان ، سلجوقیان ، خوارزمیان ، چنگیزیان ، تیموریان ، صفویان ،

افشاریان ، زندیان وقاجاریان .

سپس نام تمام سلاطینی که در ایران از کوروش کبیر تا مظفرالدین شاه قاجار سلطنت کردند با سال جلوس و وفات ومدت سلطنت نوشته شده .

* شماره ۳۳۳۳

شکسته نستعلیق قرن چهاردهم ، قج ۱۰ × ۱۴ ، ان ۶ × ۱۰ ، س ۱۲ ، ص ۱۰۱ ، کاغذ رنگی ، جلد مقوایی .

(۱۱۹) جغرافیای هندوستان (۸۶)

ترجمه سید حسین حسینی ابن سید رضای شیرازی مترجم هندی دربار ظل السلطان .

آغاز دیباچه: ای آنکه بحکمت بالغه محوطه هستی را وسعت دادی و بقدرت کامله در اضلاع آن انواع نعمت نهادی ... و هنگام تشکیل این انجمن ... این دعا گوی ...
سید حسین الحسینی ... بعضویت قبول ... و ترجمه روزنامه های هندی مشغول شد ... از تکالیف عمده خود دانست که جغرافیا و تاریخ هندوستان را از کتب معتبره این مملکت ترجمه کرده ... و کتاب جغرافی را بر تاریخ مقدم داشت ..
(گزارش شماره ۱۷ نمودار صفحه اول و دوم دیباچه میباشد .)

آغاز کتاب : بر ارباب دانش مخفی و مستور نما نادله جغرافیا آن علمی را گویند که از اوشناخته شود هیئت و شکل کره ارض و وضع آبادیهای آن ...
انجام کتاب : شهر کرنال و پانی پت و ریواری و شهر ستارا این چهار شهر نیز هر کدام بیست و پنج هزار نفر جمعیت دارد ، امروزه سی و پنج هزار جمعیت دارد .

نسخه ای از کتاب مزبور بدون ذکر نام مترجم در کتابخانه مجلس موجود است (فهرست مجلس ج ۲ ص ۴۳۷) .

* ش ۱۱۳۶۴

تستعلیق ، نویسنده پس از تحریر و تصحیح کتابرا در ج ۱- ۱۳۰۱ بنظر مترجم رسیده و مترجم به مهر بنوشته (عبدہ حسین الحسینی) در آخر کتاب مضمون

بنا شده است و بنا بر طبق آن در روزنامه‌ها و مجله‌ها گوناگون
 در کتابت بهر جهت و نوع و دانش باور و دست‌نویس و چاپ
 که در کتابت جهان در بندی و بیان است یک در روزنامه‌ها و مجله‌ها
 است و بیان است در روزنامه‌ها و مجله‌ها و بیان است چون بی است
 و در نوعی مرکزی و سایر جهات است و بیان است و بیان است
 نسبی را مشاهده و شرح و بیان و بیان و بیان و بیان و بیان
 کارش را در روزنامه‌ها و مجله‌ها و بیان و بیان و بیان و بیان
 که از آنجا بهر جهت و در روزنامه‌ها و مجله‌ها و بیان و بیان
 پرستش را در روزنامه‌ها و مجله‌ها و بیان و بیان و بیان و بیان
 و در روزنامه‌ها و مجله‌ها و بیان و بیان و بیان و بیان و بیان
 مضمون و بیان و بیان و بیان و بیان و بیان و بیان و بیان
 و در روزنامه‌ها و مجله‌ها و بیان و بیان و بیان و بیان و بیان
 سلام بخش او نام خوانده و بعد چون در این فرقه و بیان و بیان
 سادات قرآن می‌باشند و بیان و بیان و بیان و بیان و بیان

سید ...
 در کتابت بهر جهت و نوع و دانش باور و دست‌نویس و چاپ
 که در کتابت جهان در بندی و بیان است یک در روزنامه‌ها و مجله‌ها
 است و بیان است در روزنامه‌ها و مجله‌ها و بیان است چون بی است
 و در نوعی مرکزی و سایر جهات است و بیان است و بیان است
 نسبی را مشاهده و شرح و بیان و بیان و بیان و بیان و بیان
 کارش را در روزنامه‌ها و مجله‌ها و بیان و بیان و بیان و بیان
 که از آنجا بهر جهت و در روزنامه‌ها و مجله‌ها و بیان و بیان
 پرستش را در روزنامه‌ها و مجله‌ها و بیان و بیان و بیان و بیان
 و در روزنامه‌ها و مجله‌ها و بیان و بیان و بیان و بیان و بیان
 مضمون و بیان و بیان و بیان و بیان و بیان و بیان و بیان
 و در روزنامه‌ها و مجله‌ها و بیان و بیان و بیان و بیان و بیان
 سلام بخش او نام خوانده و بعد چون در این فرقه و بیان و بیان
 سادات قرآن می‌باشند و بیان و بیان و بیان و بیان و بیان

ش ۱۷ - صفحه اول و دوم جغرافیای هندوستان کتاب ۱۱۹

نموده ، با فهرست مطالب و اسامی شهرها و قصبات هندوستان قك ۲۱ X ۳۱
 ان ۱۳ X ۲۴ ، سطر ۱۴ ، ص ۱۹۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد مخمل بنفش با سر لوحه
 زرین و طلا اندازی میان سطور ص ۲۰۱ دیباچه بطلای اشرفی ، سر لوحه مذهب
 کوچکتری نیز در اول کتاب ترسیم شده و تمام صفحات دارای جدول بندی
 سه رنگ میباشد .

فرنگی ، جلد مقوائی .

***

(۱۲۱) جفر (بطریق دیگر) [۸۸]

ش ۱۱۵۰۰

نسخ ، قك ۲۲ × ۲۷ ، ان ۱۸ × ۲۴ ، سطر ۲۸ ، ص ۷۸۴ ، کاغذ فرنگی
الوان ، جلد تیماج قرمز (گراور ۱۸ صفحه اول کتاب مزبور میباشد)

(۱۲۲) جلاء العیون [۸۹]

ملا محمد باقر بن ملا محمد تقی مجلسی (تاریخ تألیف ۶ محرم ۱۰۸۹)
« ف . فا . م . ص ۴۹۶ »

شماره ۳۱۲۱

نستعلیق شیخ ضیاء الدین ۲۶ ربیع الآخر ... قرن یازدهم ، قك ۱۸ × ۲۶ ،
ان ۱۱ × ۲۲ ، س ۲۰ ، ص ۶۲۹ ، کاغذ صفهانی ، جلد تیماج سیاه .

(۱۲۳) جنگ در ترکستان (جنگ ترکمان) [۹۰]

ترجمه امان‌الله میرزا بن بشک‌الله میرزا (۱) از روسی بفارسی ، شرح
جنگهای روس با تراکمه میباشد در این جنگ ژنرال اسکوبلف روسی از سال
۱۸۸۰ م. تا ۱۸۸۱ م فرماندهی قوای روس را در آن نواحی داشته

جلد اول مشتمل بر پنج باب :

باب اول ، شرح مختصری از مملکت ماوراء الخزر .

باب دوم ، تدابیر و حرکتیکه روسها کرده‌اند در گرفتن ماوراء الخزر

تا اول سنه ۱۸۷۹

(۱) - امان‌الله میرزا سپهد جهانبانی فعلی است .

باب سوم ، طرحهائیکه ریخته شده برای تسخیر آوازیس آخال ...
 باب چهارم : تهیه و تدارک سفر جنگی در سپترزبورغ ...

بسم الله الرحمن الرحيم

قطعه مملکت وسیعی که واقع است تا این بحکم خمر در دو ناحیه ارال و خمر
 بمملکت ماوراء النهر در دو مملکت از سمت شمال محدود است بر مملکت
 سام و از سمت جنوب رودخانه نوزگان و شمال خستند
 و از جانب شرق عمدتاً است تا کرکات و از جانب غرب

ش ۱۹۰ ، جنگ در ترکستان صفحه اول از ۱۲۳

باب پنجم ، وارد شدن ژنرال اسکوبلف در تفلیس ...

آغاز : قطعه مملکت وسیعی که واقع است مابین بحر خزر و دریاچه

آرال معروفست بملکت ماوراء الخزر ...

گراور شماره ۱۹ صفحه اول کتاب است .

انجام : اگر پنجاه هزار پود بیاورد از قرار پودی بیست و چهار کپک و

اگر صد هزار پود بیاورد از قرار پودی بیست و دو کپک و اگر صد و پنجاه هزار پود

بیاورد از قرار بیست کپک حساب شود .

یک نسخه از این جلد در کتابخانه مجلس شورایی ملی موجود است .

(ف، مجلس ، ج ۲ ص ۴۴۱) .

نسخه‌ای از جلد دوم این کتاب که از باب ششم شروع شده بدون ذکر نام

مترجم جزء کتب خطی کتابخانه ملی فهرست شده (ف، ملی، ج ۱ ص ۱۳۱)

* ش ۱۱۳۷۵ *

شکسته نستعلیق اوائل قرن چهاردهم ، ق ک ۱۹ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۰ ،

سطر ۱۱ ، ص ۵۶۴ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مخمل بنفش ، دارای سرلوحه

زرین بارنگهای لاجورد و شنگرف ، جدول بندی صفحات ، بر روی جلد کتاب

مزبور عکس ظل السلطان باقاب شیشه جاسازی شده و ذیل آن نوشته مخصوص

حضرت اشرف ... ظل السلطان .

***

[۹۰]

ش ۱۱۳۸۵

(۱۲۴)

این نسخه فهرست کاملی اضافه بر مطالب شماره قبل دارد .

شکسته نستعلیق آغاز قرن چهاردهم ، ق ک ۲۱ × ۲۷ ، ان ۱۲ × ۲۰ ،

سطر ۱۸ ، ص ۳۶۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سرخ یک لائی ، رؤوس مطالب

شنگرف .

(۱۲۵) جنگ روسیه و فتح ترکمان [۹۱]

این کتاب از فصل نهم شروع شده و محتمل است مترجم آن امان‌الله میرزای سابق‌الذکر بوده باشد .

آغاز : فهرست ، جنگ آسیا ، حرکت چهارستون سپاه روس ، جنگ جلو باطوم حمله و تسخیر ازدهان ... مطلب اول اگر نقشه معرکه قتال آسیا را بدقت رسم کنند و وضع حالت نقشه را که ما در یکی از فصول سابقه ذکر کردیم ملنفت باشد ...

انجام : جنگ در قراطاع بمتارکه انجامید و زمین آزاد شد.

* شماره ۱۱۳۷۱ *

نستعلیق عبدالنفار اصفهانی در ۱۵ مجرم ۱۳۰۱ ، قک ۲۰ × ۳۳ ، ان ۱۳ × ۲۶ ، سطر ۱۵ ، ص ۵۰۹ ، کاغذ رنگی آبی ، جلد تیماج سرخ .

***

(۱۲۶) ش ۱۱۳۷۲ [۹۱]

جنگ روسیه (مانند شماره قبل) .

نستعلیق ، ج ۱ - ۱۳۰۰ قک ۲۱ × ۳۳ ، ان ۱۲ × ۲۵ ، سطر ۱۵ ، ص ۵۳۴ ، کاغذ رنگی آبی ، جلد تیماج سرخ با ترینج زرد .

(۱۲۷) جنگ شعرا [۹۲]

مجموعه است از شعرای مختلف بدین شرح :

وقاری ، باقی افندی ، وفائی مصطفی دده بگری ، بهائی افندی ، ندیمی - بیبی افندی ، اخگری افندی ، ادیبی زاده ، طبعی ، محبی و محمد رضا ، (تا صفحه ۱۸) سپس

شروع بالتقاط از کتاب «تذکرہ صادق (۱)» شدہ کہ متضمن اشعاری از شاہ عباس، شاہ اسمعیل، سلطان محمد خدا بندہ لو و غیرہ می باشد و در آخر بہ شیخ فیضی خاتمہ مییابد .

ش ۱۱۵۲۹

نستعلیق قرن دوازدهم، قك ۱۴ × ۲۰، ان ۱۰ × ۱۵، س ۱۴، ص ۱۵۷، کاغذ فرنگی، جلد مقوای .

(۱۲۸) چهار مقاله [۹۳]

نظامی عروضی سمرقندی (مکرر چاپ شدہ)

ش ۱۱۵۶۰

نسخ بسیار خوب ہدایت اللہ، ۵ محرم ۱۳۰۳، قك ۱۴ × ۲۲، ان ۸ × ۱۵، سطر ۱۲، ص ۱۴۱، کاغذ خان بالغ خوب، جلد کالینگوی مشکی . دارای یک سر لوحہ بسیار ظریف عالی زرین در اول کتاب و طلاکاری اطراف کلمات صفحہ اول و دوم و جدول بندی طلائی صفحات .

(۱۲۹) حدائق السحر فی دقائق الشعر [۹۴]

محمد بن محمد، رشید الدین و طواط (۴۸۰ یا ۴۸۷-۵۷۳) مکرر چاپ شدہ .

* شماره ۱۱۵۴۶

نسخ محمد باقر بن عبدالحسین خان اصفہانی بدستور ظل السلطان در شعبان

(۱) تذکرہ صادق تألیف صادق بیگ افشار تبریزی است کہ متخلص بصادقی است (متولد ۹۴۰ ق) تذکرہ بزبان ترکی جغتائی بنام «مجمع الخواص» بودہ و آقای عبدالرسول خیامپور اورا بفارسی ترجمہ و چاپ کردہ .
«تاریخ نظم و نثر در ایران تألیف سعید نفیسی ج ۱ ص ۴۵۷» و «ف، فام، ص ۳۸۴» .

۱۳۰۴ نوشته شده، قک ۱۴ × ۲۲، ان ۸ × ۱۶، سطر ۱۷، ص ۹۶، کاغذ اصفهانی مرغوب، جلد ترمه عطف می‌شن اطراف خطوط چهار صفحه اول کتاب تذهیب زیبایی شده و نیز در صفحه سوم سر لوحه مذهب نفیسی ترسیم گشته و همچنین تمام کتاب با آب طلا جدول بندی شده.

(۱۳۰) **حدائق السیاحه** (حديقة السیاحه) [۹۵]

تألیف حاج میرزا زین العابدین شیروانی ابن ملا اسکندر (۱۱۹۴-۱۲۵۳ ق) در تهران چاپ شده.

* شماره ۱۱۳۵۵

شکسته نستعلیق، در اصفهان یکشنبه ۲۳ شوال ۱۳۱۴ نوشته شده قک ۲۲ × ۳۵، ان ۱۵ × ۲۸، سطر ۳۲، ص ۴۷۱، کاغذ فرنگی الوان، جلد تیماج سرخ کوبیده.

(۱۳۱) [۹۶]

حديقة المتقين فی معرفة احکام الدین لارتقاء معارج الیقین:

ملا محمد تقی بن مقصود علی مجلسی اصفهانی (متوفای ۱۰۷۰ ق) تألیف بسال ۱۰۶۴ ق. مشتمل بر مقدمه و ۵ باب و خاتمه.

د، ف، فا، م، ص ۵۵۸، الذریعه ج ۶ ص ۳۸۹، ریحانه الادب ج ۳ ص ۴۶۲،

* شماره ۲۹۶۳

بخط نستعلیق عزیز الله بن مولی محمد تقی مجلسی در سه شنبه سوم صفر ۱۱۴۴ در بندرسورت نوشته شده (ص ۱۸۷)، قک ۱۶ × ۵/۲۴، ان ۱۲ × ۲۲، سطر ۲۵، ص ۵۲۹، کاغذ اصفهانی خوب، جلد تیماج سیاه نشانیه اشنگرف.

(۱۳۲) حفظ الصحه : ... [۹۷]

نویسنده کتاب را بنام ظل السلطان نوشته و القاب زیادی برای وی مرقوم داشته و از خود اسمی جز (اضعف بندگان) نبرده .
آغاز : الحمد لله رب العالمین و لاحول و لا قوة الا بالله العلی العظیم ... و بعد اضعف بندگان و اقل دعاگویان خدمت سراسر عظمت و جلالت واقفین حضور مهر ظهور معدلت دستور نواب کامیاب . شاهنشاه زاده اعظم ظل السلطان ...
انجام : در ظاهر بحسب ارتکاب اسباب باین وتیره طریق سلوک رامقرر فرمایند خداوند عمر طولانی از برای آن ... و ظل مرحمت و عنایت و رأفت آن ظل اعظم ظل الله الاتم بر قاطبه امم مستدام ...

* شماره ۱۱۵۶۶

نستعلیق قرن چهاردهم، قك ۱۶ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۵ ، سطر ۱۶ ، ص ۲۹
 کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج ضربی نارنجی .

۴

(۱۳۳) حقیقة الاخبار فی احوال آل قاجار : ... [۹۸]

مؤلف کتاب را در ۲۸ رجب ۱۳۰۹ هجری اهداء بکتابخانه ظل السلطان نموده و مشتمل بر دو فصل و یک خاتمه میباشد .

فصل اول در تحقیق انساب ایل قاجار از ص ۴ پیعد

فصل دوم در تحقیق زمان مهاجرت ایل قاجار بشامات از ص ۲۲ پیعد

آغاز دیباچه : نگارنده این اثر محقر بعرض مطالعه کنندگان کتب تواریخ و سیر میرساند ... نگارنده مناسب دید که عجاله بتحقیق انساب ... دولت قاجاریه ... اشتغال ورزد ... و موسوم به حقیقة الاخبار ... نمود ... (گراور شماره ۲۰ نمایشگر مقومه کتاب است)

آغاز فصل اول : هر گاه اسم ایل جلیل قاجار را در کتب تواریخ و

سیر ایران و توران تحری و تجسس نمائیم ...
انجام : و باسناد تاریخیه بثبوت رسانید که ایل جلیل قاجار منسوب
 یکی از شاهزادگان اشکانیان و از نیاور اوغوزخان بوده و بعد از هزار و چهار

کتاب درین اثر مختصر عرض حاله کنگدگان کتب تاریخ
 سیر سبک مذکور و حقیقت اشغال حق انساب بر یکی از
 سنین مذکور است این عالی ایران و روم از قبیل اشغال
 است . . . . .
 سیر سبک مذکور است
 که از زمان شاهنشاهی در عالم تاریخ تا ما بر می رسد
 چهار صد و نود و شصت و شش سال و از آن سلاطین

هزار و شصت و سی و چهار پادشاه در حاکمیت
 آسیا و اروپا و آفریقا منت بوقت حکومت سلطنت
 کرده و علاوه بر این دین بسین سلام داد و در مقابل آن
 غامبری و بطنی تا کنون نگاه داشته و چندین بار از محضرت
 رها بنده و بیشتر از غازیان تا زمان وسعت بر روی
 داده اند . . . . .
 این قوم شعیب و بنجیب همان قوم ترک است که از
 توران خروج کرده با داریه تیر و نیزه شمشیر خود ساز
 بسیار مل و اقوام معرفی نموده از ولایت سیر سبک
 عمان طلال و زردریای چین تا دریای و نیز عرضاً بطور
 سلسله و کمرانی منتشر شده با اینکه اختلاف بسیار اقوام

ش ۲۰ حقیقه الاخبار ، صفحه اول و دوم مقدمه ، ک ۱۳۳

صدسال، سلطنت از دست رفته موروث خودشان را بدست آورده با حیاتی ملک و
 سعادت حال اهالی ایران سعی فرموده ... خدایتعالی ... سایه معدلات این
 دودمان بخصوص ... ناصرالدین شاه قاجار ... را بر ایران و ایران مزید
 فرمایاد بمحمد و آل الهامجاد

* ش ۱۱۴۳۲

نستعلیق قرن چهاردهم ، ق ک ۱۵ × ۲۲ ، ان ۸/۵ × ۱۵ ، سطر ۱۱

ص ۱۲۵ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج قرمز .

(۱۳۴) **حکایات مضحك: ...** [۹۹]

جامع حکایات احتمالا یکی از منشیان ظل السلطان بوده.
آغاز: پاکاملکا ملک جهانها از آن تو است و جمله دلها بفرمان تو
 سرپادشاهان گردن فراز... که در شیراز باغی است مشهور بباغ کلانتری شبی در
 آنجا چند نفر از مردان بعیش و عشرت مشغول بودیم...
انجام: چون نیک بنگری، ای بسا خرقه که مستوجب آتش باشد والسلام
 علی من اتبع الهدی.

* شماره ۱۱۵۶۵

بخط شکسته نستعلیق بسیار خوب گرد آورنده ، شوال ... تحریر
 شده ق ک ۱۷ × ۲۲ ، ان ۱۰ × ۱۵ ، سطر ۱۲ ، ص ۸۲ ، کاغذ فرنگی ،
 جلد چرمی یک لائی سرخ .

۴

(۱۳۵) **حیوة القلوب** (جلد دوم) [۱۰۰]

تألیف محمد باقر بن محمد تقی مجلسی .

«ف ، فا ، م ، ص ۵۸۹»

* ش ۳۳۵۳

بخط نستعلیق جواد بن محمد باقر بن سلطان محمد در ۷ ج ۱-۱۲۶۸
 تحریر یافته ق ک ۲۱ × ۳۳ ، ان ۱۲ × ۲۴ ، سطر ۲۸ ، ص ۶۱۰ ، کاغذ
 فرنگی ، جلد چرمی کوبیده تریاکی .

*****

(۱۳۶) **ش ۳۱۰۷** [۱۰۰]

قسمت دوم از جلد دوم (باب سی و یک تا باب شصت و پنج) حیوة القلوب

بخط نستعلیق اسمعیل بن حسین مبارکه در ۲۶ محرم ۱۲۴۵ تحریر گشته ق
ك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲/۵ × ۲۳ ، سطر ۲۷ ، ص ۳۶۹ ، کاغذ فرنگی ،
جلد تیماج سیاه .

(۱۳۷) خلاصه المنهج [۱۰۱]

ملافتح اله کاشانی ، (جلد اول ، از آغاز قرآن تا آخر سوره کهف)
«ف ، فا ، م ، ص ۶۱۶»

* ش ۱۱۴۹۶ *

نستعلیق ولی احمد بن علی ، ۳ صفر ۱۰۵۳ ، ق ج ۲۵ × ۳۸ ، ان
۱۷ × ۲۹ ، سطر ۳۲ ، ص ۵۵۶ ، ک اصفهانی ، جلد چرمی قرمز .

* * * * *

(۱۳۸) ۱۱۴۹۷ [۱۰۲]

(جلد دوم از سوره مریم تا آخر قرآن)
نستعلیق ولی احمد بن علی ، پنجشنبه ۱۷ ذیقعده ۱۰۸۲ تحریر شده ،
ق ك ۲۵ × ۳۸ ، ان ۱۵ × ۲۶ ، سطر ۲۹ ص ۶۷۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد
چرمی قرمز .

* * * * *

(۱۳۹) ۲۷۰۹ [۱۰۱]

(از اول سوره حمد تا آخر سوره آل عمران)
نسخ قرن دوازدهم ، ق ك ۱۴ × ۱۹ ، ان ۹ × ۱۴ ، سطر ۱۵ ص
۶۵۱ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج نارنجی ترنجدار .

* * * * *

- (۱۴۰) * ش ۵۳۵۶ [۱۰۱]
 (از سوره ص تا آخر سوره کهف)
 نسخ ، پنجم محرم ۱۰۷۷ ، ق ك ۱۹ × ۲۵ ، ان ۱۲ × ۱۶ ، سطر ۱۹ ، ص ۵۳۰ ، ك اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی .

*****

- (۱۴۱) * ش ۵۴۴۸ [۱۰۲]
 (از سوره واقعه تا آخر قرآن)
 بخط نستعلیق ملاخواجه محمد بن محمد مقیم نملی در دوشنبه ۶ شعبان ۱۱۲۰ نوشته شده ق ك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۱۱ × ۱۵ ، سطر ۲۰ ، ص ۶۰۸ کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج ماشی رنگ ، از اول ناقص .

- (۱۴۲) **دزدان لامافیا** (جغرافیای ینگی دنیا) [۱۰۳]

مؤلف یا مترجم ... محتملاً کتابرا برای ظل السلطان تألیف و یا ترجمه نموده
آغاز : شهر (نول ارلان) یکی از شهرهای معروف ینگی دنیای شمالی
 است این شهر حاکم نشین بلکه پایتخت ولایت (لوئیزان است) شهر مذکور ...
انجام موجود : بلی عاشق صادق کسی است که بجز خیال معشوقه
 خود از هر عالمی بیخبر باشد و هر چیزی که در دنیا داشته باشد یا بخواهد از برای .

* ش ۱۱۴۲۹

نستعلیق ، ق ك ۱۵ × ۲۳ ، ان ۱۰ × ۱۶ ، سطر ۱۲ ، ص ۴۴۸ ،
 کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج سرخ ، از آخر ناقص است .

*****

- (۱۴۳) * ش ۱۱۵۵۸ [۱۰۳]
 نستعلیق قرن چهاردهم ، ق ك ۱۵ × ۲۳ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر ۱۴ ،

ص ۴۱۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سرخ .

(۱۴۴) دیوان امیر حسینی [۱۰۴]

محتمل است از امیر حسینی غوری ، حسین بن عالم بن حسن حسینی غوری
الاصل (متوفای ۷۱۹ق) بوده باشد، زیرا برای وی علاوه از کتبی که در عرفان
نوشته مثنویاتی نیز ذکر کرده اند . (۱)

آغاز :

ای برتر از آنکه خلق گفتند   و آنان که بدیده نهفتند
آنجا که توئی چو من نشاید   کس محرم این سخن نیاید

***

از پیش و پسند جمله پویان   سبحانک این انت گویان
گویند سخن و روان ایام   از قطب زمانه پیر بسطام

انجام :

چون اهل خرد ز هر دیاری   این تحفه بگرد یادگاری
این نور بهر طرف که تابد   یعنی که قبول هر که یابد
زین گنج که رایگان گشادم   دارد بدعای خیر بادم

* ش ۱۱۵۳۴ *

بخط نستعلیق محمد سمیع درجمادی الاولى قرن سیزدهم در کربلائی معلی
تحریر گشته قطع کتاب ۱۲ × ۲۰ ، ان ۶ × ۱۳ ، سطر ۱۲ ، ص ۱۱۵ ،
کاغذ فرنگی ، جلد چرمی ضربی قرمز .

مهر و نوشته از رکن الملك نایب الحکومه اصفهان سلیمان بن محمد کاظم
در صفحه اول کتاب وجود دارد

(۱) تاریخ نظم و نثر در ایران : سعید نفیسی ج ۱ ص ۱۶۹ ، دریمه ج ۹ ،

جزء ۱ ، ص ۱۰۰

(۱۴۵) دیوان حافظ [۱۰۵]

خواجه شمس‌الدین محمد حافظ

* ش ۱۱۵۰۳

بخط نستعلیق عالی عبداله‌بن مطلب درذیحجه ۱۲۸۳ نوشته شده قطع
کتاب ۱۹ × ۳۰ ، اندازه نوشته ۱۰ × ۲۰ ، سطر ۱۷ ، ص ۳۸۶ ، کاغذ
خان بالغ ، جلد تیماج قرمز مطلا .
این نسخه دارای سرلوحه مذهب بسیار جالبی است و نیز در حاشیه
صفحات اول و دوم نقش و نگاره‌هایی با آب طلا ترسیم شده و اطراف کلمات
صفحات مذکور طلا اندازی گشته .

(۱۴۶) دیوان حافظ [۱۰۵]

* ش ۱۱۵۱۷

بخط نستعلیق خوش محمدعلی در ۲۹ جمادی‌الثانی ۱۳۲۳ با مرطل السلطان
تحریر شده ق ک ۱۵ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۵ ، سطر ۱۵ ، صفحه ۴۳۶ ، کاغذ
فرنگی خوب ، جلد تیماج سیاه خطدار ، دارای سرلوحه مذهب نسبتاً خوب
و جدول تمام صفحات با نقاشی اطراف کلمات از مقطعات (ص ۴۰۳) تا
آخر کتاب

(۱۴۷) دیوان خاقانی [۱۰۶]

افضل‌الدین ابراهیم‌بن نجیب‌الدین علی‌نجار (م ۵۹۵ در تبریز)
« ف ، فا . م ، ص ۷۲۸ »

* ش ۳۲۰۶

نستعلیق ... ۲۲ محرم سنه ۹۰۱ یا ۱۰۰۱ ، ! تحریر شده ، ق ک

۲۱ × ۲۹ ، ان ۱۰ × ۲۰ ، سطر ۱۹ ، ص ۸۵۶ ، کاغذ سمرقندی ، جلد چرمی نارنجی گلداز مذهب .

باتوجه بکیفیت کتاب از لحاظ خط و نوع کاغذ و بید خوردگی ، بنظر میرسد که تحریر نسخه قبل از تاریخ مذکور بوده باشد . و نیز حواشی بسیاری مغایر با خط متن بعنوان شرح مطالب و لغات با امضاهای مختلف (مؤید و جهانگردی و ۱۲ که شاید از آمیرزا حسن جابری انصاری است) بر کتاب نوشته شده ، عناوین اشعار با قلم شنکرف بعداً اضافه شده .

(۱۴۸) دیوان خمسه نظامی: [۱۰۷]

الیاس بن یوسف مؤید ، نظامی گنجوی (م ، ۵۸۲ الی ۶۱۱ ق) مکرر چاپ شده .

* شماره ۱۱۵۱۶

نسخ قرن یازدهم ، ق ۱۵ × ۲۳ ، ان ۱۱ × ۱۸ ، سطر ۲۷ ، ص ۵۲۳ . ک اصفهانی ، جلد تیماج ضربی سیاه .

(۱۴۹) دیوان سعدی ، کلیات [۱۰۸]

شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی

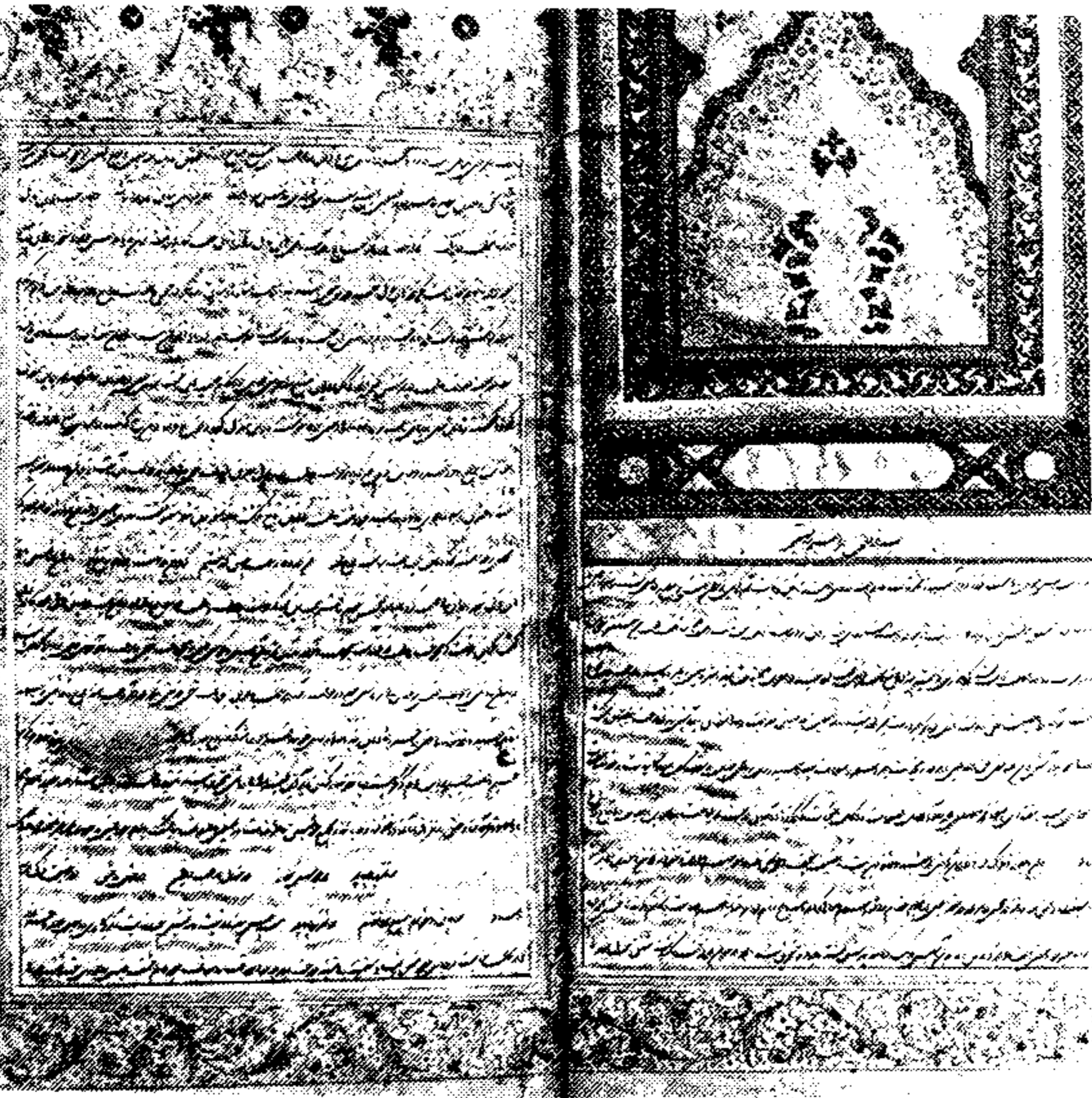
ش ۱۱۵۰۶

شکسته نستعلیق بسیار عالی ، بعضی کتابرا بخط درویش عبدالمجید معروف که از خطاطان نامی بوده میدانند ولی بنا باظهار اساتید فن خط شاگرد او است که بسیار شباهت بخط استاد دارد .

ق ۱۸ × ۲۸ ، ان ۱۲ × ۱۹ ، سطر ۱۹ ، ص ۴۷۲ کاغذ ترمه و خان بالغ ، جلد ساغری سبزرنگ .

این نسخه دارای یک سر لوحه زرین خیلی ظریف است و اطراف کلمات

صفحه اول و دوم آن طلااندازی شده و نیز حاشیه دو صفحه اول با ترسیم گل و بوته‌های طلائی زینت شایانی بکتاب بخشیده .
 متن تمام کتاب از کاغذ ترمه عالی است که بحاشیه‌هایی از کاغذ خان‌بالغ چسبانیده شده . (گراور شماره ۲۱ دو صفحه اول کتاب را نشان میدهد) .

ش ۲۱ - صفحه اول و دوم کلیات سعدی ، ك ۱۴۹

(۱۵۰) دیوان سعدی ، کلیات [۱۰۸]

ش ۱۱۵۱۱
 نستعلیق قرن دهم ، قك ۱۶ × ۲۵ ، ان ۱۰ × ۱۷ ، سطر ۱۷ ، ص ۷۴۰

کاغذ اصفهانی خوب ، جلد چرمی کوبیده مطلا .
دوسر لوحه بسیار نفیس رنگی کار قرن نهم به صفحه اول و دوم کتاب الصاق
شده و نیز نقاشی های دیگری بتقلید از دو سر لوحه در کتاب یافت میشود ،
عناوین اشعار و ابواب مطالب باقلم شنگرف و لاجورد و طلائی نوشته شده ،
جدول بندی های ظریفی در کتاب ترسیم گشته .
قسمت مختصری از مفردات و تمام هزلیات کتاب افتاده است .

(۱۵۱) دیوان ظهیر الدین فاریابی : [۱۰۹]

ظهیر الدین ابوالفضل طاهر بن محمد .

هف ، فا ، م ، ص ۷۴۳

* شماره ۱۱۵۱۸

شکسته نستعلیق قرن چهاردهم ، قک ۱۵ × ۲۲ ، آن ۹ × ۱۶ ، سطر
۱۶ ، ص ۲۰۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه ضربی .

(۱۵۲) دیوان عاشق اصفهانی : [۱۱۰]

محمد ... (م ۱۱۸۱)

هف . فا . م . ص ۷۴۳

* شماره ۱۱۵۱۲

شکسته نستعلیق محمد حسین بن اسمعیل همدانی ۳ شنبه ۹ ذیحجه ۱۲۴۵ ،
قک ۱۵ × ۲۴ ، آن ۸ × ۱۶ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۸۴ ، کاغذ فرنگی ،
مقوای روغنی گلدار .

(۱۵۳) دیوان مثنوی : [۱۱۱]

جلال الدین محمد بلخی روی ابن بهاء الدین (۶۰۴-۶۷۲)

* ش ۱۱۵۱۰

بخط نستعلیق خوش و عالی ... کتابت دفتر اول در چهارشنبه غره ذیحجه ۱۲۶۳ انجام یافته (صفحه ۱۰۳) بگراور شماره ۲۲ نگاه شود .
قك ۱۶ X ۲۵ ، ان ۱۰ X ۱۹ ، سطر ۲۳ ، ص ۶۴۴ ، کاغذ ترمه عالی ، جلد مخمل سرمه .

ترباره اصل خوش بود	توفیق و شرح کشیم بود	من غلام آن پسر بزم بود	که بر آن دست خوش پند بود
من غلام سرخ آن صبا بود	کامیاب کوه بر آرد در غلور	مهرنگ برین شادان در گونا	من نازدم سواز از زمین
فرب چو کس ز خویش فرم بود	باشانده روی دیو کردندند	دو بیخ سوزندین خستنی	دافزید از رخ چندی خستنی
شخ مسلم از رخ آبرو تیره تر	بل زده شکر غم خسته تر	ای درینا قدر در خوردن شد	بهرش نکند از افروخته
کندی فروشید آدم را کوف	چون زب شمع بید خفته	ایت لعل کلاکت کل	با ما درین بود پرده کسل
مان چو سخی بود خورش بود	چو که صورت گشت آینه ز بود	چو غایب سبک گشته سوز	زان پیش صفت و لذت بنا
چو که آن پیش رخ شکست	چون باز میزد بیشتر پشت	سیدان کام بخش ابدیش	کامچان دردی بر شکست بنا
مان چو سخی بود در آن خاتم	چو که صورت شد کنز شکست	تربان عادت گام پیش	خرد بودی ای در جز این
بربان بخوری این شکست	بمدان کاینت منی از شکست	کشت خاک آینه ز شکست	تا کی یاد کنی چو سخی شکست
سخت خاک آردی آبرو	آب بر آید سر و پیشک	کاش پیش از صاف ز شکست	اگر تیره پیش کوه چو شکست
سر آرد آرد آن شکست	سر آرد آرد آن شکست	سر آرد آرد آن شکست	سر آرد آرد آن شکست

ش ۲۲ آخر دفتر اول مثنوی ص ۱۰۳ . ك ۱۵۳

در صفحه سوم ماقبل کتاب نوشته شده . «خط وصال شیرازی است» و نیز در صفحه آخر کتاب چنین مسطور است : «این کتاب مثنوی خط مرحوم وصال شیرازی در شهر صفر قوی ثیل ، اوقات توقف در در الخلافه ایتیماع شد (مهر موتمن السلطنه)»

و در نسخه های خطی ، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه دفتر پنجم ص ۳۱۸ کتاب مزبور بخط وصال شیرازی معرفی شده و لکن با توجه بتاریخ تحریر کتاب (۱۲۶۳) و وفات وصال شیرازی بسال ۱۲۶۲ ق (۱) ادعای اینکه دیوان مزبور بخط وصال شیرازی است اشتباه است .

این نسخه از لحاظ زیبایی و زینت بشرح ذیل حائز بسی اهمیت است .
۱ - دارای شش سرلوحه مذهب عالی است بتعداد ۶ دفتر مثنوی که نام هر دفتر در قسمت پائین سرلوحه نوشته شده .

۲ - طلا اندازی اطراف کلمات صفحه اول و دوم دفتر اول و ششم .
(به گراور شماره ۲۳ در صفحه بعد رجوع شود) .

۳ - در حواشی صفحات اول و دوم شش دفتر تذهیب کاری های بسیار ظریفی بکار رفته که فوق العاده جالب توجه است .

۴ - جدول ۵ قائمه با آب طلا برای تمام صفحات کتاب ترسیم شده .

۵ - رؤوس مطالب و موضوع اشعار بعضی با شنکرف و قسمتی با مرکب آبی و برخی با آب طلا و بخط نسخ زیبا نوشته شده .

متأسفانه مقدار چهار خط از پایان مثنوی و خاتمه بهاء الدین ولد نوشته نشده و سفید باقیمانده و بهر حال این کتاب از شاهکارهای هنری و صنعتی قرن سیزدهم است که جزء کتب کتابخانه ظل السلطان بکتابخانه فرهنگ اصفهان اهداء گردیده .

(۱۵۴) دیوان مسیحی (ترکی) [۱۱۲]

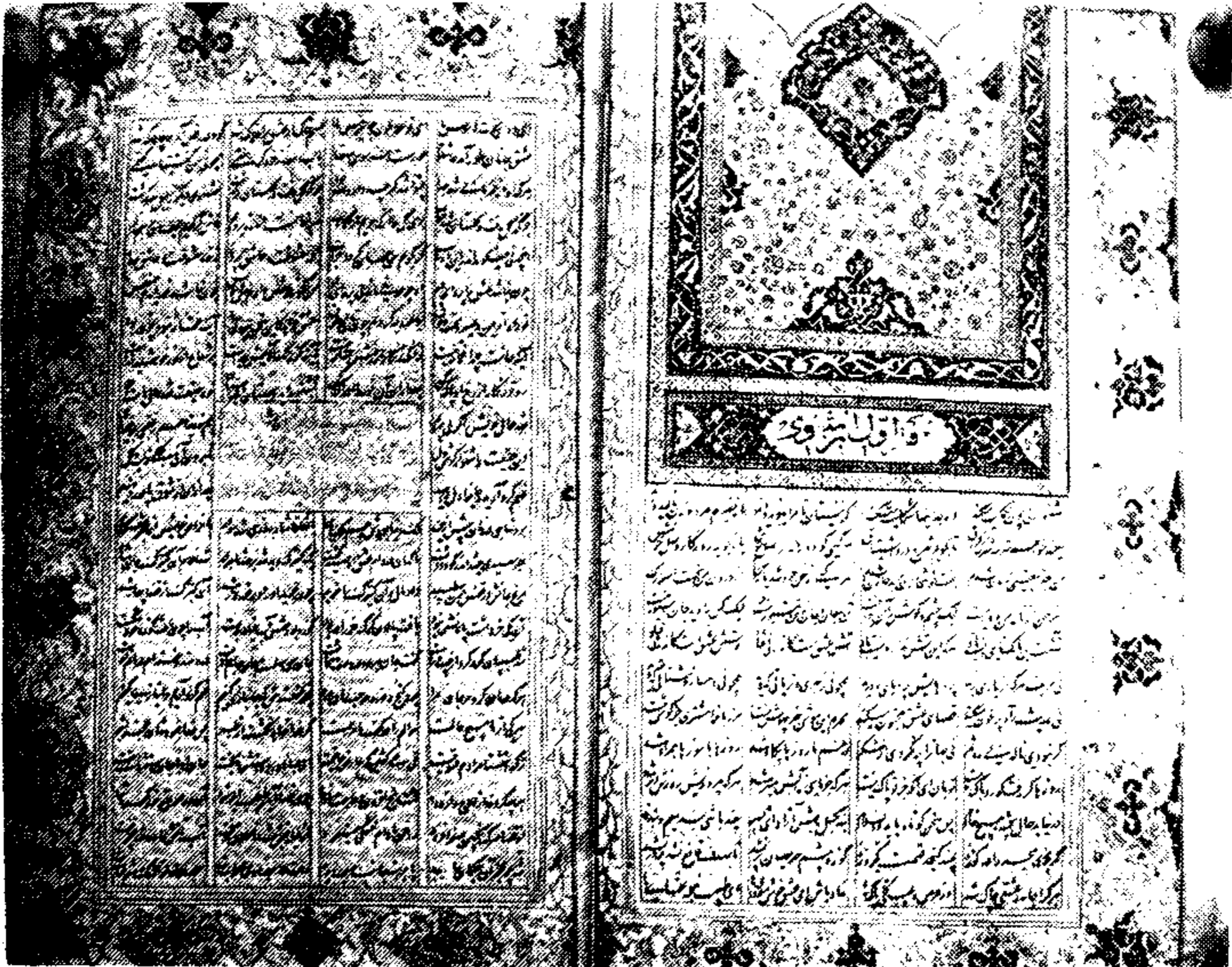
ناظم این دیوان محتمل است مسیحی پر شته وی (م- ۹۱۸ ق) و یا مسیحی

(۱) شیراز در گذشته و حال : حسن امداد ، ص ۳۶۳ ، الذریعه ج ۹ - جزء چهارم ص ۱۲۶۸ ، ریحانه الادب ج ۴ ص ۲۹۰ .

شرقی (۱) بوده باشد زیرا سراینده تخلص خود را در غزلیات فقط مسیحی ذکر کرده شاعر از ابوالمظفر سلطان بهادر خان درص ۵ و از شاهزاده سلطان محمد خدا بنده درص ۷ و از امیر علی شیر نوائی درص ۲۱ نام میبرد .

آغاز مقدمه : فصاحت شعار شاعر لار جوهرین ربط سلکیکا تو ز ما کابلا

راگر اول خالق مخلوقات ...

ش ۲۳ - دیوان مثنوی صفحه اول و دوم از دفتر اول ، ک ۱۵۳

(۱) کشف الظنون ج ۱ ، ص ۸۱۴ .

آغاز دیوان :

زهی حسنونك تجلی سیدین اتلکاسور لایر حا

هجوم ذره تک کیم مهر نور بدین بولور پیدا

انجام دیوان :

ایت عصیان دین خلاص انجا مؤمنی

غفران ورقید اسبت قیل نامؤمنی

* ش ۱۱۵۳۲

نستعلیق قرن دوازدهم ، قك ۱۳ × ۲۰ ، ان ۷ × ۱۲ ، سطر ۱۱ ص ۲۲۰ ،
ك اصفهانی ، جلد تیماج ضربی .
این نسخه دارای سه سر لوحه نسبتاً زیبا است یکی در ابتدای مقدمه و
دومی در آغاز کتاب (ص ۲۵) و سومی در اول مقطعات (ص ۱۸۷) ترسیم گشته با
جدول بندی صفحات .

(۱۵۵) دیوان منصف تهرانی : [۱۱۳]

محمد اسماعیل بن شمس اصلش از شیراز ولی در تجریش نشوونما نموده
ذریعه ج ۹ ص ۱۱۰۸ .

آغاز موجود :

جام می در کف مستان بچه ماندانی
عکس هر ذره در او حلوه رنگین دارد

انجام موجود : بازگشتن باردیگر بمکه معظمه بجهت حج نساء :

باز بر اشتران سوار شدند
تا حریم حرم بحسن قبول

همه دنبال هم قطار شدند

همه در ذکر کرد کار و رسول

.....

جمله گشتند روبمکه روان
با دل شاد و با لب خندان

* شماره ۱۱۵۰۹

نستعلیق قرن یازدهم ، قك ۱۵ × ۲۵ ، ان ۹ × ۱۸ ، سطر ۲۱ ، ص

۸۲۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سرخ کوبیده .

دیوان نقیب الممالک شیرازی

رک، اشعار نقیب الممالک کتاب شماره- ۱۱ و ۱۲ و ۱۳

(۱۵۶) دیوان نورعلیشاه [۱۱۴]

محمد علی بن فیض علیشاه عبدالحسین اصفهانی (۱۲۱۲م ق) این کتاب
بامر ظل السلطان ، سلطان مسعود میرزا تحریر شده .
«ف ، فا ، م ، ص ۷۱۶ ، فهرست ملی ج ۲ ص ۲۶۲»

* ش ۱۱۵۸۲

بخط نستعلیق عباس بن محمد هادی الحسینی (معروف بآ میرزا عباس باقلعه
خاتون آبادی سرسلسله دراویش نعمه‌اللهی) بسال ۱۲۱۲ تحریر شده قک
۱۴ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۷ ، سطر ۱۴ ص ۲۳۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج
سوخته نارنجی .

(۱۵۷) دیوان همای شیرازی (معدن الجواهر) [۱۱۵]

محمد رضاقلی بن ملا بمانعلی بدیع خان (۱۲۱۲-۱۲۹۰ یا ۱۲۸۹ ق)
در سال ۱۲۹۲ هجری بامر ظل السلطان فرزند همای میرزا محمد حسین
خان متخلص به عنقاء اشعار پدر را جمع و تدوین و بصورت مسوده در آورده و
به معدن الجواهر مسمی ساخته .

این دیوان بعنوان شکرستان چاپ شده ، و دزیه ج ۹ ص ۱۲۹۶ ، ف ،
فا ، م ، ص ۱۰۳۹»

* شماره ۱۱۵۰۲

بخط نسخ عالی عبدالغفار بن محمد حسن اصفهانی در ۱۳ رجب ۱۲۹۳
تحریر شده ، قک ۱۹ X ۳۱ ، ان ۱۲ X ۲۱ ، سطر ۲۱ ، ص ۴۳۴ ، کاغذ
فرنگی ، جلد چرمی کوبیده نارنجی .

(Left side handwritten notes in various directions, including 'بسم الله الرحمن الرحیم' and other verses)

۱۱۵۰۲

۴۴

(Right side handwritten notes and signatures)

ش ۲۴ - دیوان حمای شیرازی صفحه ۴۴۰ و ۴۴۱ ، ۱۵۱۵

حواشی زیادی بخط هر حوم عتقا فرزند نظم در کتاب نوشته شده و دارای

یک سر لوحه و جدول بندی صفحات میباشد .

(۱۵۸) دیوان ہمای شیرازی [۱۱۵]

* شماره ۱۱۵۲۷

نستعلیق ناظم! (۱) قك ۱۴ × ۲۱، ان ۱۳ × ۸، سطر ۱۴، ص ۴۶۹،
کاغذ فرنگی، جلد تیماج کوبیده نارنجی
عناوین اشعار شنکرف و بقلم شکسته نستعلیق محمد حسین عنقا تحریر
گشته گراور شماره ۲۴ در صفحه قبل نمایشگر صفحه ۴۴۰ و ۴۴۱ کتاب میباشد.

(۱۵۹) دیوان یغما جندقی (منثور و منظوم) : [۱۱۶]

میرزا ابوالحسن یغما جندقی (م - ۱۲۷۰)

د ف ، فا ، م ، ص ۷۶۶

* شماره ۱۱۵۱۳

شکسته نستعلیق میرزا جعفر در رمضان ۱۲۶۵ با امر حاکم وقت نوشته شده
قك ۱۶ × ۲۴، ان ۱۸ × ۸، سطر ۲۱، ص ۳۸۲، کاغذ اصفهانی، جلد تیماج
کوبیده سرخ.

(۱۶۰) ذخیره خوارزمشاهی [۱۱۷]

تألیف زین الدین اسمعیل بن حسین جرجانی طبیب (م - ۵۳۰) (باب

چهارم و پنجم ...)

(۱) - بنا باظهار متصدیان کتابخانه فرهنگ اصفهان به نقل از آقای جلال
همائی، این نسخه بخط مرحوم هما (رضاقلی) نوشته شده ولی با توجه باین نکته که
در سال ۱۲۹۲ هجری فرزند ناظم میرزا محمد حسین خان عنقا از طرف ظل السلطان
مأمور بجمع آوری اشعار پدر شده (شماره قبل، ک ۱۵۷) بعید بنظر میرسد که نسخه
خط مرحوم هما تحریر شده باشد. گرد آورنده با گراور صفحه ۴۴۰ و ۴۴۱ دیوان
مزبور داوری را بعهده خوانندگان میگذارد.

کتاب مزبور در موضوع طب و داروسازی است و در دوازده جلد (۱) تألیف یافته و بسال ۵۰۴ ق به عمادالدوله ابو الفتح محمد بن معزالدین خوارزمشاه اهداء گردیده . بعضی از مجلدات آن بطبع رسیده (۲) و يك نسخه خطی از جلد ششم آن در کتابخانه ملی تهران یافت میشود (۳) .

* شماره ۲۲۴۰

نستعلیق ، ۱۶ شعبان ۱۰۷۳ ، قك ۱۹ × ۲۴ ، ان ۱۲ × ۱۶ ، سطر ۲۱ ، ص ۲۲۴ ، ك اصفهانی ، جلد تیماج سیاه .

[۱۱۸] روضة الانوار عباسی: (۱۶۱)

ملا محمد باقر بن محمد مؤمن سبزواری

دذیبه ج ۱۱ ص ۲۸۹ . ف ، فا ، م ، ص ۲۳۱۶

شماره ۱۱۴۹۳

نسخ قرن سیزدهم ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر ۲۱ ، ص ۵۹۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی عطف میشن .

[۱۱۹] روضة الصفا فی سیر الانبیاء والملوك والخلفاء: (۱۶۲)

محمد بن خاوندشاه معروف به میرخواند (جلد اول)

ف ، فا ، م ، ص ۸۵۹

شماره ۱۱۳۹۰

بخط نسخ محمد ولد آقا علی اکبر در بیستم . . . . ۱۰۱۹ ق تحریر شده .

- (۱) - كشف الظنون حاجی خلیفه چاپ تازه ، ج ۱ ، ص ۸۲۴ .
- (۲) - فهرست کتب چایی فارسی ، شار ، ج ۲ ، ص ۲۲۵۵ .
- (۳) - فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی تهران ، ج ۱ ، ص ۲۵۰ .

قك ۲۹ × ۱۸ ، ان ۲۰ × ۱۲ ، سطر ۲۱ ، ص ۶۸۲ ، كاغذ اصفهانی ،
جلد میشن مشکی .

(۱۶۳) **روضه الصفا** (جلد چهارم) [۱۲۰]

* ش ۱۱۳۹۱

نستعلیق قرن یازدهم ، قك ۱۷ × ۲۸ ، ان ۱۰ × ۲۰ ، سطر ۲۵ ،
ص ۵۱۶ ، كاغذ خان بالغ ، جلد چرمی کوبیده مطلای بسیار عالی ، داخل جلد
سوخته تر بخدار دارای سر لوحه تذهیبی و طلائاندازی صفحات ۱ و ۲ و جدول بندی
زرین کتاب ، عناوین مطالب باشکرف نوشته شده ، پشت صفحه اول خط مرحوم
حاج فرهاد میرزا بتاریخ ۱۹ ذیقعدہ ۱۳۰۲ هجری مسطور است .

(۱۶۴) **ریاض السیاحه** [۱۲۱]

تألیف حاج میرزا زین العابدین شیروانی (۱۱۹۴-۱۲۵۳)
وف ، فا ، م ، ص ۸۶۷

* شماره ۱۱۳۵۶

شکسته نستعلیق ، در دارالخلافة تهران ۲۶۲ - ۱۳۱۴ تحریر شده ،
قك ۲۲ × ۳۳ ، ان ۱۳ × ۲۲٫۵ ، سطر ۲۵ ، ص ۵۱۲ ، كاغذ فرنگی الوان ،
جلد تیماج ضربی سرخ .

(۱۶۵) **زاد المعاد** [۱۲۲]

محمد باقر مجلسی فرزند محمد تقی ، وف ، فا ، م ، ص ۸۷۲

* ش ۳۳۵۰

نستعلیق و نسخ محمد نجیب بن حاجی ملک ، ۱۴ جمادی الثانی ۱۱۲۴ ،

قك ۲۳ × ۱۷ ، ان ۱۱ × ۱۷ ، سطر ۱۹ ، ص ۳۹۲ ، كاغذ فرنگی ، جلد
مقوای روغنی شكسته . از آغاز مقداری ناقص است و در چند جا كلمه (بلغ)
نوشته شده .

(۱۶۶) زادالمعاد [۱۲۲]

* ش ۳۳۰۲

نسخ ، سده سیزدهم-م ، قك ۱۳ × ۱۹ ، ان ۸ × ۱۳ ، سطر ۱۱ ،
ص ۴۷۹ ، كاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

(۱۶۷) زادالمعاد

* ش ۱۱۴۹۲

نسخ بسیار خوب قرن دوازدهم ، قك ۱۸ × ۲۹ ، ان ۱۱ × ۲۱ ،
سطر ۲۴ ، ص ۶۱۰ ، كاغذ ترمه ظریف ، جلد ساغری مشکی مطلا .
دارای سرلوحه زنگاری و جدول مطالای صفحات ، معانی ادعیه باقلم
شنگرف نوشته شده .

(۱۶۸) سؤال و جواب [۱۲۳]

از حاج سید محمد باقر بن محمد تقی شفتی اصفهانی جیلانی (م-۱۲۶۰ ق)
مجلد اول و دوم .

ذریعه ج ۱۲ ، ص ۲۴۳ ، فهرست ، فارسی ، مشار ، ص ۹۰۹

*****

(۱۶۹) * ش ۲۸۷۴ [۱۲۳]

نسخ قرن سیزدهم ، قك ۲۰ × ۲۹ ، ان ۱۳ × ۲۲ ، سطر ۳۳ ، ص ۶۴۸

کاغذ فرنگی ، جلد تیماج زرد.

*****

(۱۷۰) * ش ۲۹۸۰ [۱۲۳]

از کتاب وصایا تا آخر میراث فهرست ابواب در اول کتاب نوشته شده.

نستعلیق قرن سیزدهم ، قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۶ × ، سطر ۲۴ ،
ص ۲۹۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی برقی ترنجی .

*****

(۱۷۱) * ش ۵۱۹۹ [۱۲۳]

(جلد اول و دوم) ، نسخ عبدالرحیم بن محمد کریم هرندی ۱۸ع ۲-۱۲۴۶
قك . ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر ۲۸ ، ص ۱۰۹۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد
مقوای روغنی ترنجدار
این نسخه در حیات مؤلف نوشته شده و حاشیه‌هایی با امضاء دام‌ظله در
کتاب مسطور است .

*****

(۱۷۲) * ش ۵۴۳۱ [۱۲۳]

از کتاب الحج شروع شده ولی ابواب آن نامنظم است نسخ قرن ۱۳ ،
قك ۱۴ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر ۲۲ ، ص ۵۶۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد
تیماج مشکی .

(۱۷۳) سفرنامه دکتر اوئیلز بممالک ایران [۱۲۴]

ترجمه میرزا سیدعبداله ، مترجم زبان روسی دربار ظل السلطان مؤلف کتابرا در سال ۱۳۰۵ بزبان انگلیسی تألیف نموده و مسیو کرسٹوف سوف روسی آنرا بزبان روسی ترجمه کرده و سپس مترجم مذکور در ۲۲ رجب ۱۳۰۷ بامر ظل السلطان کتابرا از روسی بفارسی ترجمه کرده .

آغاز : ماهمواره محض تفرج واطلاع مقصود خودرا مصروف بانکشاف اماکن جدیدہ خارجہ مینمائیم ولی همینکہ یک نقطہ بسیار خوبی منکشف گردید...
دگر اور شماره ۲۵ صفحه اول کتاب را نشان میدهد .

انجام : ویا آنکہ در همان مکان قدری زهر باو خورانیده و بدیاد آخرت میفرستند ولی این حیلت بندرت دیده شده و بسیار قلیل الوقوع است .

* ش ۱۱۳۵۱

نستعلیق قرن چهاردهم ، قک ۲۲ × ۳۵ ، ۱۴ × ۲۵ ، سطر ۱۳ ، ص ۲۲۴ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مخمل بنفش ، دارای سر لوحه مذهب با خط کشی تمام صفحات .

(۱۷۴) سفرنامه مسیو بابین و هوسه فرانسوی بجنوب ایران [۱۲۵]

ترجمه محمد حسن مترجم حضور ملقب به اعتماد السلطنه .

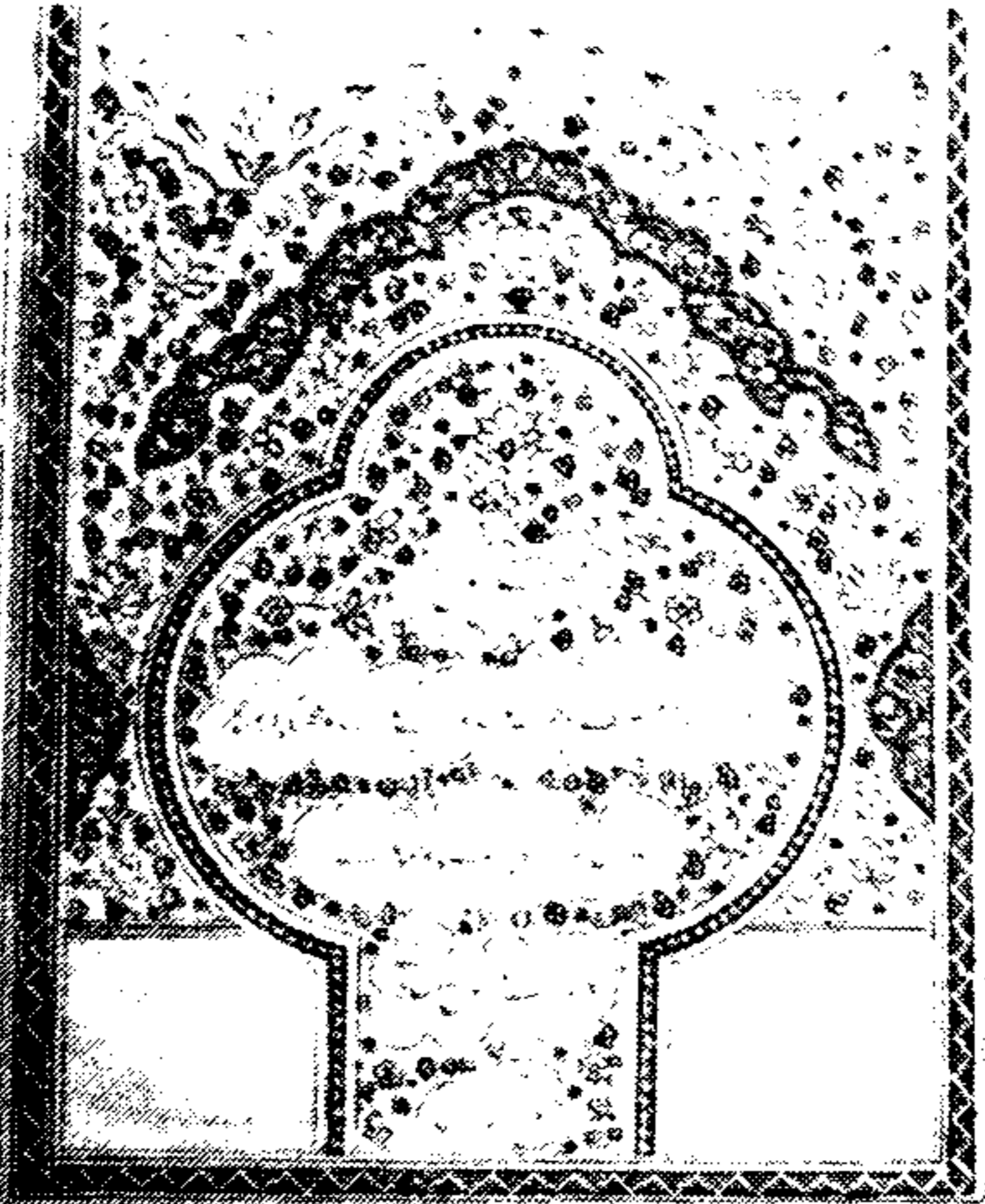
آغاز دیباچه : بعد از حمد کردگار و مدح اعلی حضرت اقدس شہریار روحی فدای چنین مینگارم این چاکر ... محمد حسن مترجم حضور ...

آغاز کتاب : هشت روز بود کہ (دیولافوا) و زوجہ اش منتظر ورود مکاری بودند تا اشیائی را کہ در تمام زمستان گذشتہ در حفریات خرابہ شہر (سوز) انکشاف نموده بودم ...

انجام : پس دیولافوا و زوجہ اش از فرانسه بایران نمی آیند کہ مشغول

این کار شوند و ماهم دیگر بخوزستان نباید برویم باینجهت از تهران بسمت
بوشهر رانندیم که از بوشهر بفرنگ برویم والسلام .

بسم الله الرحمن الرحیم و بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله الرحمن الرحیم و بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله الرحمن الرحیم و بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله الرحمن الرحیم و بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله الرحمن الرحیم و بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله الرحمن الرحیم و بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله الرحمن الرحیم و بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله الرحمن الرحیم و بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله الرحمن الرحیم و بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله الرحمن الرحیم و بسم الله الرحمن الرحیم

ش ۲۵ ، سفرنامه دکتر اوایلر بممالک ایران صفحه اول ، ۱۷۳۳

در دفتر پنجم نشریه مرکزی دانشگاه ص ۳۱۸ به شماره ۳۸ ذکر شده .

* شماره ۱۱۴۴۲

بخط نستعلیق یکی از منشیان ظل السلطان در قرن چهاردهم نوشته شده ،
قک ۱۰ × ۱۶ ، ان ۹ × ۱۵ ، سطر ۱۳ ص ۱۷۵ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد
ساغری مینائی .

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مما مضى
ولا نرجو ان يكون
فيهم نبي بعده
والله اعلم
بالغيب
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مما مضى
ولا نرجو ان يكون
فيهم نبي بعده
والله اعلم
بالغيب

سفرنامه بلوچستان
صفحه اول و دوم
کتابخانه فرهنگ اصفهان
شماره ۱۱۴۴۲
نویسنده: منشیان ظل السلطان
قرن چهاردهم
خط نستعلیق
کاغذ فرنگی آبی
جلد ساغری مینائی

۱۱۴۴۲

ص ۲۶ ، سفرنامه بلوچستان صفحه اول و دوم ، ک ۱۷۸

سفرنامه بلوچستان

(۱۷۵)

[۱۷۵]

مؤلف: لویا یکی از منشیان و درباریان ظل السلطان ، دوره و اسم - مورد را
ننوشته .

آغاز : منزل اول ماهان ، از شهر ، ماهان عفت فرسنگ است بفرسنگهای

اھالی کرمان کہ در حقیقت سہ ربع فرسخ است در عرض راہ آبادی نیست ...
انجام : وجہ قسم از برای حفظ امنیت ملک و آسودہ گی رعیت لازم است
 مشروحاً بعرض خواهد رساند . در دفتر پنجم نشریہ کتابخانہ مرکزی دانشگاہ
 باختصار ذکر شدہ .
 گراور ۲۶ صفحہ اول و دوم سفرنامہ بلوچستان میباشد .

* شماره ۱۱۴۶۳

شکستہ نستعلیق... قرن چہاردم ، قک ۱۲ × ۲۰ ، ان ۸ × ۱۶
 سطر ۱۰ ، ص ۱۲۰ ، کاغذ فرنگی خطدار ، جلد تیماج سیاہ .

(۱۷۶) سفرنامہ خیوق (خیوہ) [۱۲۷]

این کتابرا مستر ماگامان امریکائی در شرح لشکرکشی روسیہ بخیوہ
 بسال ۱۸۷۳-م بزبان انگلیسی تألیف و جمع آوری نمودہ . احمد افندی در
 سنہ ۱۲۹۲ ق آنرا بترکی ترجمہ کردہ و سپس در دارالترجمہ ظل السلطان زیر
 نظر اعتماد السلطنہ وسیلہ حسن بن علی بفارسی ترجمہ شدہ و نیز تزییلی در جوامع
 اخبار تاریخیہ خطہ خوارزم بقلم اعتماد السلطنہ بہ ترجمہ مزبور الحاق شدہ .
 و همچنین حاشیہ ہائی بخط خود اعتماد السلطنہ بر تزییل مزبور اضافہ گشتہ .
 اصل ترجمہ مشتمل بر سہ قسمت و یک مقدمہ میباشد :

مقدمہ تعریف تاریخ و تقاسیم آن ...

قسمت اول در اتصال مشارالیه بمعسکر روسیہ ...

قسمت دوم در تفصیل سوق عسکر روس .. بر سر خطہ خوارزم .

قسمت سوم بحث از پلٹیک دولتین انگلیس و روس کہ در حق آسیای وسطی

دارند ...

آغاز کتاب : در لندن بودم کہ از قشون کشی روسہا بطرف خیوق خبردار

شدم ...

انجام کتاب : بتاریخ و سفرنامہ خیوق کہ بعون و عنایت حضرت رب العزہ

بالصحہ والعافیہ عزیمت و عودت نمودہ بودم در اینجا نہایت دادم .

آغاز تزییل عبدالہ بن عامر کہ در سال بیست و ہشت ہجرت حضرت

فخرالانام ... والی بصره معین و منصوب گردید بعد از دو سال ...
انجام تزییل : ولی افسوس هزار افسوس که جنرال (کوفمان) خطه
 خوارزم را در همین سال استیلا نموده دولت روس را بمقصود اصلی خود نائل
 نمود انتهى .

نسخه ناتمامی از این ترجمه در کتابخانه مجلس شورای ملی یافت میشود
 (فهرست مجلس ج ۲ ص ۴۴۲) .
 «در دفتر پنجم نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه نام این نسخه باختصار
 ذکر شده» .

* شماره ۱۱۴۰۹

نستعلیق ، ۲۵ ج ۱-۱۳۰۴ ، قك ۱۶ × ۲۳ ، ان ۱۱ × ۱۸ ، سطر ۱۶ ،
 ص ۷۱۸ (ترجمه ۶۲۲ ، تزییل ۹۶) ، کاغذ رنگی آبی ، جلد پارچه زری گلدار .
 دارای دوسر لوحه تذهیب شده یکی در اول کتاب و دیگری در اول تزییل
 با جدول بندی مطالی صفحات .

(۱۷۷) سفر نامه مادام دی یورند [۱۲۸]

ترجمه فریدون بن مسعود میرزا (فرزند ظل السلطان)
 مترجم در سفر مادام دی یورند زوجه وزیر مختار انگلیس بغرب ایران
 همراه وی بوده و شرح گزارشات سفر مزبور را از زبان او در شعبان ۱۳۲۰
 بفارسی ترجمه کرده و آنرا در هیجده فصل ترتیب داده .
آغاز : شرح مسافرت (دی یورند) زوجه وزیر مختار انگلیس بغرب
 غرب ایران ... این کتاب مشتمل است بر پاره تصاویر که شرح هر کدام در
 کتاب داده شده است و بر شرح مسافرت خود در غرب ایران مطالعه کنندگان
 در آن نخواهند دید اندکی از پلتیک ...
انجام : هر وقت تصور این مسافرت را میکنم لذت بیمرم اشخاصی هم
 که میخوانند لذت ببرند فراغت حاصل کردم از ترجمه این کتاب ... فریدون
 مسعود .

* شماره ۱۱۴۵۶

نستعلیق قرن چهاردهم ، قك ۱۲ × ۱۹ ، ان ۲۱ × ۱۳ ، سطر ۱۱ ،
 ص ۲۶۶ ، کاغذ رنگی سفید . جلد، جمل مینائی .

(۱۷۸) سفر نامہ ظل السلطان بفرنگ [۱۲۹]

بانشاء و تحریر خود ظل السلطان .
 شرح این مسافرت در تاریخ سرگذشت مسعودی از صفحہ ۳۷۱ ببعد چاپ
 شدہ ولی مزیت نسخہ مزبور این است کہ از اول تا باخر بخط خود ظل السلطان
 تحریر شدہ .
 بہ گراور شماره ۲۷ نگاہ کنید .

بمورد حواشی و تفسیر (۱۵) ...
 گنورم کہ ...
 غولم دار ...
 از دولت کرم ...
 مراد ...
 کہ ...
 و ...
 ...
 ...
 ...
 ...

ش ۲۷ - سفر نامہ ظل السلطان بفرنگ صفحہ اول ، ک ۱۷۸

* شماره ۱۱۴۶۴

شکسته نستعلیق پخته ظل السلطان ، ذیحجه الحرام ۱۳۱۳ ، قك
 ۱۲ × ۱۹ ، ان ۱۱ × ۱۷ ، سطر ۱۱ ، ص ۴۱۲ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد
 مقوای نقابدار .

سفرنامه و امبری

دك ، سیاحت ترکستان کتاب ۱۸۱

(۱۷۹) سفرنامه دکتر هانری لانسدل [۱۳۰]

ترجمه رحیم ... درجمادی الثانی ۱۳۰۲ در طهران ، لانسدل کشیش
 انگلیسی بسال ۱۸۸۲ م مطابق ۱۲۹۹ ق سفری بترکستان روس و ممالک خلدجه
 و بخارا و خیوق نموده و کتاب مزبور را در چهار فصل شرح زیر
 فصل اول مسافرت در ممالک ترکستان روس
 فصل دوم در سیاحت مملکت خلدجه
 فصل سیم در بیان مسافرت در مملکت بخارا
 فصل چهارم در تعریف وضع مملکت خیوق ، ترتیب داده .
آغاز : ترجمه مسافرت نامه دکتر هانری لانسدل کشیش انگلیسی بممالک
 ترکستان روس در آسیای وسطی و ممالک خلدجه و خیوق و بخارا در سنه ۱۸۸۲ .
انجام : امیدوار هستم که سیاحت نامه خود را در ممالک آسیای وسطی و
 مسافرت چهار هزار فرسنگ مسافت را مفصلاً و مشروحاً نگاشته عماقرب در
 دو جلد بطبع برسانم که خوانندگان از آن بهره مند شوند و این کتاب موسوم
 خواهد شد بممالک آسیای وسطی روسی ، نسخه ای از این ترجمه در کتابخانه
 ملی تهران وجود دارد . ف ، ملی ج ۱ ص ۱۳۵

* شماره ۱۱۳۹۸

نسخه - رون چهاردهم ، قك ۱۶ × ۲۴ ، ان ۸ × ۱۵ ، سطر ۱۲ ،

ص ۱۲۹ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماجی کوبیده . دارای سر لوحه مذهب گل و بوته دار با تاج و طایانندازی بین سطور صفحات اول و دوم و خط کشی رنگی و طلائی تمام کتاب با تصاویر مختلف (بطور فتوگرافی) .
گراور شماره ۲۸ نمایشگر صفحه اول و دوم کتاب میباشد .

ترکستان دار داشته و همراه خود به فرنگستان برد
است و برای اطلاعات عامه مسافرت نامه خود
در روزنامه مصور انگلیسی موسوم بکرافت بیج
رسانده و عکسها نیز که در مدت مسافرت خود
بر داشته بود نیز در روزنامه مذکور منتشر کرده اند
این مسافرت نامه مشتمل است بر پنج اصل
فصل اول مسافرت در ممالک ترکستان روس
فصل دوم در سیاحت ممالک خلدجه
فصل سوم در بیان مسافرت در ممالک خلدجه
فصل چهارم در تعریف وضع ممالک خوق
فصل اول مسافرت در ممالک ترکستان روس
دکتر لانسدل میگوید که دستنه بکراولر
مستند

بسم الله الرحمن الرحيم
تیمه مسافرت نامه دکتر هانری لانسدل کثیر
بممالک ترکستان روس در آسیای وسطی و ممالک
ملاحده و خوق و عطارا در دستنه بکراولر و مستند
مستند در دستنه مطابقت نه بکراولر و در دستنه
نور و نه هجری نبوی
دکتر هانری لانسدل کثیر انگلیسی در این سفر
خود از لندن با آسیای وسطی و ممالک خلدجه و ممالک
مسافرت را طی کرده و در بعضی از جاهای آن ممالک
مستند

بکراولر

ش ۲۸ - صفحه اول و دوم سفر نامه دکتر هانری لانسدل ، ک ۱۷۹

[۱۳۱]

سفينة النجاة

[۱۸۰]

از محمد مقيم بن محمد علی يزدي (از ابتدای قرآن الی آیه ۵۹ از سوره انعام)
آغاز موجود : وحده لا شريك له ، الواحد الذي لا يدخل في عدد ...

اما بعد ... قیام نمودا حوج عباداله ... ابن محمد علی محمد مقیم الیزدی ... بجمع
کتابی از علم تفسیر ... کتابی کریم موسوم بسفینة النجاة الموصلة الى النعیم ...
انجام موجود: ولاحبة فی ظلمات الارض عطف است بر من ورقة ساقط نمیشود
هیچ دانه در تاریکی زمین که زیر آنست و ظلمت .
«این نسخه تا کنون چاپ نشده و نام آنها در فهرستها دیده نشد .»

* شماره ۲۶۷۳

نسخ قرن دوازدهم ، قج ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۳ × ۲۰ ، سطر ۲۶ ،
ص ۵۴۹ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قرمز .

(۱۸۱) سیاحت ترکستان (سفرنامه وامبری) [۱۳۲]

اثر آرمینیوس وامبری ، مترجم آوانس مسیحی بن استاد ابراهیم
زرگر باشی (۱)

آرمینیوس وامبری مجارستانی بسال ۱۸۶۳-م سفری از طهران بسمرقند
وبخارا وخیوه نموده وبتهران برگشته و سفرنامه در دو قسمت بنام «سیاحت يك
درویش دروغی در آسیای مرکزی» ترتیب داده. در آغاز این ترجمه تهیه کننده
آن سید حسین شیرازی چنین مینویسد : «وامبری از اهالی مجارستان که بسفر
ترکستان رفته ... مشهور است و سیاحتنامه او بوصف صحت موصوف ... لذا این
دعاگو سید حسین با کمال مشقت این نسخه را تحصیل کرده محض تقدیم
خاکپای ... ظل السلطان روحی فداء استنساخ نمود»

این نسخه - کتاب (قسمت) اول و مشتمل بر ۱۵ فصل است (۲)

(۱) در جلد ۲ ص ۴۴۴ فهرست مجلس شورایی ملی نوشته شده: سفرنامه وامبری
را از انگلیسی بفرانسه نقل و در ۱۸۷۳ چاپ کرده اند این نسخه که ترجمه فارسی آن
در فصل پانزدهم بخاتمه میرسد ، مترجم آوانس مسیحی بن استاد ابراهیم زرگر باشی
تاریخ ترجمه ۱۳۰۲»

(۲) از صفحه ۱-۳۸۰ درویشی دروغین در خانات آسیای مرکزی ، نشر
بنگاه ترجمه و نشر کتاب .

آغاز فصل اول : اگر شخص در وسط ماه ژولیه یعنی در اواسط تابستان در ایران سفر کرده باشد میدانده که وقتی که مسافرت من از تبریز بپهران بانتهای رسید چه قدر خوشوقت شدم ...

انجام فصل پانزدهم : پس نباید تعجب کرد که در رنجبت [رجنت] استریت (بهترین کوچه لندن) یاد در منازل نجبای پای تخت انگلیس نشسته یک دفعه خیال مرا با سیای مرکزی و چادرهای قرغیز و تراکمه میبرد و در آن خیالات مستغرق میشوم تمت الكتاب ...

یک نسخه خطی از کتاب اول در کتابخانه مجلس شورایی ملی بنام «سفرنامه وامبری» موجود است (فهرست مجلس ج ۲ ص ۴۴۳)

دو قسمت کتاب طی دو بخش با اسم «سیاحت در ویشی دروغین در خانان آسیای میانه» بترجمه آقای فتحعلی خواجه نوریان وسیله بنگاه ترجمه و نشر کتاب بشماره ۷۹ چاپ شده ، آغاز و انجامی که برای نسخه خطی اصفهان ذکر گردید با آنچه که در بخش نخست چاپ بنگاه ترجمه و نشر کتاب طبع شده از لحاظ عبارت اختلاف دارد ولی مضامین و معانی مطابق است .

* شماره ۱۱۳۷۴

تستعلیق محمد بن حاجی محمد قلی قزوینی معروف به عاشوری دوشنبه محرم ۱۳۰۳ ، ق ک ۱۹ X ۳۰ ، ان ۱۳ X ۲۰ ، سطر ۱۴ ص ۴۴۰ ، کاغذ رنگی نخودی ، جلد چرمی زرکوب ، دارای سرلوحه و جدول تمام صفحات .

(۱۸۲) شرح حال ابوالدنیا ، معمر مغربی [۱۳۳]

محمد هاشم بن زین العابدین (برادر صاحب روضات) مؤلف کتاب را بامر و خواهش ظل السلطان برای وی نوشته و مشتمل بر هفت مقصد است :

مقصداول در اسم و لقب ابوالدنیا ...

دوم در نوشیدن آب حیات ...

سوم در زمان تولد و ملاقات با معصومین علیهم السلام ...

چهارم در بیان بدایة و نهایت عمر او ...

پنجم در بیان چند حدیث از چند کتاب معتبر ...

مقصد ششم در بیان مذهب او و نیکی و بدی او ...

د هفتم در بیان حال معمر مشرقی ...

آغاز : الحمد لله الذی دل علی داته بذاته والصلوه والسلام علی ... و
وبعد چون امر جهان مطاع حضرت ... ظل السلطان ... صادر شد که این اقل ...
شرح حال ابوالدین معمر مغربی را در رساله علیحده برشته تحریر در آورم ...
انجام : هر چند که امر آن بزرگوار منوط به خرق عادت و معجزات
باهرات و آیات بینات میباشد و امید هست که این فقره موجب اجر جمیل از برای
این عبد حقیر در نزد خداوند جلیل بوده باشد و قد فرغ من تسویده العبد الفقیر الی

۱۱۴۶

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله الذی دل علی داته بذاته والصلوه والسلام علی اشرف
خلقه فی عالم مکنات نبیاً محمد و عترته الطیبین الطاهرین
ایمان و بینات و بعد چون امر جهان مطاع حضرت اقدس
اسعد شرف ارفع اعلی شاهنشاه زاده اقدم ظل ظل اعظم
حضرت ظل السلطان سلطان مسعود پیرزا امام ائمه و اولاد
و مملکت حیات در شد که این اقل دعا کویان دولت خلوه مدین شرح
حال ابوالدین معمر مغربی را در رساله علیحده برشته تحریر در آورم
و از لحاظ مبارک حضرت اقدس اعلی بکنایه نام در مقام اشعار
بر ایدم عین مطلب را در ضمن چند مقصد بسیار عموم و شرح
حال معمر مشرقی را هم عمده بیان نمودم که این مختصر وافی بحال معمر
مغربی معروف و مشهور و بجز معروف هر دو بوده باشد
مقصد اول در بیان اسم و لقب و کنیه و بلد و قبیل و ابا
معمر مغربی میباشد مقصد دوم در بیان کیفیت نوشیدن و
اب حیوانه را از نهر حیوان میباشد مقصد سیم در بیان
فرزندان و ملاقات او جمعی از معصومین ائمه السلام را و اولاد
از ایشان معصومان خلفاء و امراء و علماء و اصحاب را میباشد

مقصد چهارم در بیان بلای و هلاکت او بسیار است
در بیان چند حدیث طوالت می باشد که در حدیثات معتبره
کتب علماء امامیه در حق او وارد شده و در ضمن این احادیث
چند حدیث در همین شخص بلای و اسطوره از جناب سیدنا و سیدنا
امیرالمؤمنین علیه السلام روایت کرده مذکور میشود مقصد ششم
در بیان مذهب او و نیکی و بدی او بسیار است مقصد هفتم در
بیان حال معمر مشرقی میباشد اما مقصد اول در بیان اسم
معمر مغربی و لقب و کنیه و بلد و ابا و قبیل و ابا
امامیه از آنجمله در کتاب احوال الدین و اتمام العبد که از مصنفان
شعب صدوقی این باب بر علیه آمده است و همچنین کتب معتبره
شیخ زبیر از بزرگان فضلاء و سلفین صاحب کتاب عارالاولاد
تألیف مجلس در عقاید معتزله در این کتاب از او همایت سید مرتضی
چنین مذکور شده که اسم او علی میباشد و لقب او ابوالدین
انج مغربی و از نشان نام او در بیخ فاضل مزوری که در
علامه اهل سنت میباشد و کتاب انوار السار عماد که در بیخ
سبأ بسیار است و هر دو در علم لغت و تاریخ مؤید میباشد
چنین مستفاد میشود که اسم او عثمان میباشد و صحاح گفته که
کنیه او ابو عمر و میباشد جای بر این بزرگان علماء سید مرتضی

ش ۲۹ - شرح حال ابوالدین معمر مغربی ، صفحه اول و دوم کتاب ۱۸۲

غفور به القوی الباری محمد هاشم بن امیر زین العابدین
این نسخه چون بخط مؤلف تحریر شده قابل اهمیت است ، نسخه دیگری

از این کتاب در بیت مرحوم روضاتی باصفهان یافت می‌شود .
«گر اور شماره ۲۹ صفحه اول و دوم کتاب میباشد .»

ش ۱۱۴۶۰

شکسته نسخ مؤلف در ۲۰ ذیقعدہ سال ۱۳۰۱ ، قک ۱۲ × ۲۰ ،
ان ۱۸ × ۹ ، سطر ۱۸ ، ص ۴۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج نارنجی ضربی .

(۱۸۳) شرح حال مختصر هفت تن از سلاطین عثمانی [۱۳۴]

مؤلف یا شارح معلوم نشده .

۱- سلطان سلیم سوم	۲- سلطان مصطفی چهارم
۳- سلطان محمود دوم	۴- سلطان عبدالحمید
۵- سلطان عبدالعزیز	۶- سلطان مراد پنجم
۷- سلطان عبدالحمید دوم	

آغاز : يك مائه از احوال سلاطین ، تصویرات هفت نفر از سلاطین اخیر
عثمانی که معروفند بزمان اضحلال مملکت و آن ممتد است از مجاهداتیکه
بیچاره سلطان سلیم دوم در اصلاحات سیاسی بعمل آورد تا زمان حالیه ...
انجام : در اطراف تنگه‌های معروف برای دفع اتفاقاتیکه از شدت
وضوح محتاج بهیچ بیانی نیست .

* شماره ۱۱۴۵۱ *

نستعلیق قرن سیزدهم ، قک ۱۴ × ۵ / ۲۱ ، ان ۸ × ۱۴ ، سطر ۱۰ ، ص
۲۲ کاغذ خان بالغ ، جلد مخمل سبز ، دارای سر لوحه مذهب و مصور به تصاویر
هفت تن از سلاطین مذکور .

(۱۸۴) شرح قصیده ابن الفارض (المیمية الخمریه) [۱۳۵]

ناظم شرف الدین ابو حفص عمر بن علی السعدی ، شارح میرزا حسن انصاری

معروف به شیخ جابری اصفهانی (م ۱۳۷۶ ق)

آغاز مقدمه : سبحانه من جميله لالوجهه نقاب الالنور و لالجمال
الالظهور.

ای گشته نهان زغایت پیدائی   عین همه عالمی زبس بکنائی
زان بیشتری که در عبارت گنجی   زان پاک تری که در اشارت آئی
الهی بحرمت آنانکه بگام همت پی بسرا پرده عزت و وحدت تو برده اند...
و بعد این ورقی چند است در شرح الفاظ... . قصیده میمیه خمربه
فارضیه...

آغاز کتاب : قال الشيخ الامام العالم شرف الدين ابو حفص عمر بن السعدی
المعروف بابن الفارض... شربنا علی ذکر الحبيب مدامه...
شربنا بحرکات الثلث آشاءیدن است اب و غیر آن...
انجام :

بی دعوی فضل جامی و لاف هنر   در سلك بیان کشید ابن عقد گهر
وان لحظه که شد تمام آورد بدر   تاریخ نه و سال وی از شهر صفر...

* ش ۱۱۵۴۴

نستعلیق مؤلف ۳ شنبه ۲۴ رجب ۱۳۰۹، قک ۱۳ × ۲۱، ان ۸ × ۱۳،
سطر ۱۲، ص ۱۰۱، کاغذ فرنگی آبی، جلد تیماج کوبیده سرخ.

(۱۸۵) صد پند لثمان [۱۳۶]

بترتیب میر علی قیلة کتاب. وف، فام، م، ص ۱۰۶۵،

* ش ۱۱۵۵۳

نستعلیق خوش سیده محمد حسینی جمادی الاولی ۱۳۲۳، قک ۱۴ × ۲۱،
ان ۸ × ۱۶، سطر ۸، ص ۱۵، کاغذ فرنگی آبی، جلد تیماج قرمز.
دارای سر لوحه مذهب و طلاکاری اطراف کلمات تمام کتاب با جدول
بندی رنگی.

(۱۸۶) **ظفر نامه تیموری** [۱۳۷]

تألیف شرف‌الدین علی یزدی ، (تاریخ عمومی مفصل ایران در دوره تیموریان)
«فهرست فارسی مشارص ۱۱۰۰ و ۲۴۹۵»

* ش ۱۱۳۹۹

بخط نستعلیق محمد صادق معروف به حافظ ابن محمد زمان در ۱۹ شوال ۱۰۶۸ نوشته شده، ق ک ۱۶ × ۲۴، ان ۱۰ × ۱۷، سطر ۲۵، ص ۶۱۳، کاغذ اصفهانی، جلد چرمی تریاکی نقابدار.

(۱۸۷) **عالمگیر نامه (تاریخ هند)** [۱۳۸]

تألیف محمد کاظم بن محمد امین قزوینی هندی
«دزیعه ج ۱۵، ص ۲۰۶»، ف، فا، م، ص، ۱۱۰۲»

* ش ۱۱۳۴۸

شکسته نستعلیق، ۲۵ محرم ۱۱۵۶، ق ک ۲۱ × ۳۶، ان ۱۴ × ۲۷، سطر ۱۶، ص ۸۰۶، کاغذ اصفهانی، جلد تیماج ضربی سرخ.

(۱۸۸) **عالم‌نمای مسعودی (تاریخ هندوستان)** [۱۳۹]

تنظیم علی محمد اصفهانی متخلص به طغرل
مؤلف کتابرا از «جارج نامه» (۱) م‌لا فیروز بن کاوس شیروانی زردشتی

(۱) جارج نامه در سه دفتر منظوم و بچاپ رسیده «دزیعه ج ۵ ص ۲۰، ف، فا،

م، ص ۴۶۳»

(۱۲۴۲م) که در سه دفتر و بنظم سروده شده ، بامر ظل السلطان به نشر در آورده ولی مطالب و اظهار نظرهاى زیادى که ملقط از قریب ۵۰ کتاب از کتابهای کتابخانه ظل السلطان در موضوع تاریخ هندوستان بوده بر آن افزوده .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ وَبِهِ تَسْتَعِیْن
 بیان مجلی از آغاز نوع انسان با اقوال متفاوت و امم مختلفه و تجدید عمارت
 هندوستان با عقاید بعضی از ارباب ادیان بخلاف افکار و آراء هندو
 فرزندان ایران و فلاسفه یونان و دانشوران خطا و ختن و تخیص آنکه
 از تمام کشور هندوستان کلام مطبوعه را هندوستان میخوانند چون آفریننده
 دو جهان و خلاق اشکار و نهان و عالم صور و معانی و انسانی و اشکار و نهان
 زمین و زمان آفرید و ستاره و اقیانوس فرزندان خلق کرد که شمارش هجرت
 معلوم باشد از آغاز آفرینش کی راه نجوید هر چند بی بویید هر گوی باند
 دانش خویش کم و بیش سخن گفتند بود و نصاری و مسلمانان از آغاز چنین
 گفتند که خداوند بآدم را از مشت خاک آفرید و پیش از آن حضرت از مردی و
 مردی در عالم خلفت نشان نبود و زردش نشان آدم را مهر و پیشتر مخلوق
 نمیدانند که مرتب را اول خلق و اول پادشاه و پیشتر و تمام مردم میدانند
 با اعتقاد فلاسفه غیر از اینهاست جهان را آغاز و انجام ندانند و پیشتر

تس ۳۰ - عالم نمای مسعودی صفحه اول اصل کتاب ۱۸۸

(نقل از حاشیه صفحه آخر کتاب بخط مؤلف).

آغاز مقدمه : الحمد لله الذی اظهر الموجدات بقدرته الشامله و

بعث الانبياء ..

آغاز کتاب . وبه نستعين. بیان مجملی از آغاز نوع انسان باقوال

متفاوته امم مختلفه و تجدید عمارت هندوستان اعتقاد بعضی از ارباب ادیان ...
(گراور شماره ۳۰ در صفحه قبل، اول کتاب است) .

انجام کتاب: فرمانفرمای کلمکتہ صلاح دید که اورا در چونار کر برده

وتازنده است محبوس باشد واذیت جانی باونکنند.

(عکس شماره - ۳۱ آخر کتاب را نشان میدهد) .

سپاس از خداوند فیروزگر سیم نامه را آوریدم به سر

بماندازه دانش خویشتن ز آغاز تا بن رساندم سخن

باقبال بی زوال بندگان ... ظل السلطان مسعود میرزای قاجار... دفتر

سیم جار جنامه را با تمام رسانید فی غره شهر ذیقعدۃ الحرام ۱۳۱۳.

* ش ۱۱۳۷۷ *

نسخ ملا علی اصفهانی ، ۵ ذیقعدہ ۱۳۱۳ ، ق ك ۱۹ X ۲۹ ، ان

۱۱ X ۱۹ ، سطر ۱۹ ، ص ۱۰۲۷ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج ضربی مینائی .

در صفحه ۳۲۰ و ۵۲۲ و دو صفحه آخر توضیحاتی راجع بکتاب بخط

مؤلف نوشته شده ، رئیس مطالب با قلم قرمز تحریر گشته .

*****

عالم نمای مسعودی

نسخه دیگر ، رجوع شود: بخش مجموعه‌ها ، ش ۱۱۳۷۶/۱

(۱۸۹) **عقائد جمهوری طلبان فرانسه** [۱۴۰]

تألیف موسیو (رونزبروکه) بفرانسه. ترجمه ...

آغاز : ادراك مبدء و منشاء (رپوبليك) يعنى جمهور، از تألیفات مسيو (رونزبروكه) كه يكى از دانشمندان هذه السنه مسيحي است ۱۹۵۴ كه رئيس است بر تمام مدارس زبان فرانسوى در آلمان ...

روز ساختن چون مانند زمك در اصلاح نبودند او را به
 كلكه فرستادند و فرمايى كلكه صلاح ديده او را در چوناك
 برده و مانند است مجوس را شد و نيت جلا او كند سپس
 از خداوند بزرگتر سيم نام را آورد پس مانند دانش خود
 ذعان نام رساندم من با مالچه زوال بندگان حضرت سلطان
 اسعد افندس و الا شاه شاهزاده اعظم ظل السلطان سلطان
 مسعود ميرزاى فاجله دامت شوكره دختر سيم جار حنا مزارا بنام
 رسانيدى غزه شهر فستقه الحرام سنه ۱۲۱۳ من الهجره النبويه
 تم الكتاب على يد صاحب السيف والسيوف الامير
 الاصغر الحاج ميرزا محمد
 قاسم شهر زيبه
 محمد زيبه
 سنه
 ثلث عشر ثمان مئتين
 لافتره هجره
 قندهار

در روز ساختن چون مانند زمك در اصلاح نبودند او را به
 كلكه فرستادند و فرمايى كلكه صلاح ديده او را در چوناك
 برده و مانند است مجوس را شد و نيت جلا او كند سپس
 از خداوند بزرگتر سيم نام را آورد پس مانند دانش خود
 ذعان نام رساندم من با مالچه زوال بندگان حضرت سلطان
 اسعد افندس و الا شاه شاهزاده اعظم ظل السلطان سلطان
 مسعود ميرزاى فاجله دامت شوكره دختر سيم جار حنا مزارا بنام
 رسانيدى غزه شهر فستقه الحرام سنه ۱۲۱۳ من الهجره النبويه
 تم الكتاب على يد صاحب السيف والسيوف الامير
 الاصغر الحاج ميرزا محمد
 قاسم شهر زيبه
 محمد زيبه
 سنه
 ثلث عشر ثمان مئتين
 لافتره هجره
 قندهار

ش ۳۱ - عالم نغماى مسعودى ، صفحه آخر ، ك ۱۸۸

انجام : بعد از آن حکومت جمهوری در فرانسه متداول گردید و آراء مردم چگونه باین راه صواب منتقل و مایل گشت ، تمام شد این ترجمه در شب جمعه شهر ربیع ۱۳۲۲ از یک ارتیکل که در روزنامه تام فرانسه مندرج بود.

* ش ۱۱۵۳۶

نستعلیق، در جمعه ربیع الاول ۱۳۲۲ تحریر شده ، قك ۱۱ × ۱۸ ، ان ۶ × ۱۲ ، سطر ۹ ، ص ۳۹ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مقوا.

(۱۹) عقد العلی للموقف الاعلی (تاریخ کرمان) [۱۴۱]

افضل الدین عمیدالدین احمد بن ابی حامد کرمانی (م-۵۶۲)
« ف ، فام ، ص ۱۱۲۴ »

* شماره ۱۱۵۴۷

نستعلیق حسن منشی در ۱۲ محرم ۱۳۰۹ تحریر یافته ، قك ۱۳ × ۲۱ ، ان ۸ × ۱۳ ، سطر ۱۱ : ص ۱۹۰ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج کوبیده سرخ ، رؤوس مطالب شنکرف .
۴

(۱۹۱) عهدنامه ترکمان چای [۱۴۲]

عهد نامه است که فیما بین دولت ایران و روس در ترکمان چای بسته شده است .

آغاز : اعلیحضرت قضا قدرت پادشاه اعظم والاجاه امپراطور اکرم شوکت دستگاہ مالک بالاستقلال کل ممالک روسیه و اعلیحضرت کیوان رفعت... پادشاه اعظم با افتداری ممالک ایران چون هر دو علی السویه اراده و تمنای صادقانه دارند که بنوایب و مکاره ...

انجام : فصل خامس امضانامه‌های این قرارنامه حالیه در مدت پنج ماه یاهرگاه زودتر ممکن شود زودتر در تهران مبادله خواهد شد در تهران سنه

۱۲۹۹ هجری مطابق سنه ۱۸۸۲ عیسوی در چهار نسخه نوشته شد.

ش ۱۱۴۴۹

شکسته نستعلیق ، تحریر ۱۲۹۹ ق، قک ۱۴ × ۲۱ ، ان ۱۰ × ۱۶ ،
سطر ۱۱ ، ص ۸۰ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد تیماج قرمز .

(۱۹۲) عین الحیوة [۱۴۳]

از ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۰۳۷-۱۱۱۱)

د ف ، ف ا ، م ، ص ۱۱۳۹

* شماره ۳۳۵۰

نستعلیق ، قرن دوازدهم ، قک ۱۸ × ۲۳ ، ان ۱۱ × ۱۷ ، سطر ۱۹ ،
ص ۳۹۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی گلداری .

(۱۹۳) عین الحیوة (نسخه دیگر) [۱۴۳]

* ش ۳۳۵۱

نسخ و نستعلیق ، قرن دوازدهم ، قک ۱۶ × ۲۴ ، ان ۱۰ × ۱۷ ، سطر
۱۸ ، ص ۵۷۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج کوبیده فرسوده .

(۱۹۴) فرق شیعه: ... [۱۴۴]

در ۲۷ شوال ۱۳۰۵ تألیف شده

آغاز : الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین
کسانیکه بعد از وفات و رحلت خاتم انبیاء محمد بن عبدالله (ص) علی بن ابی طالب
علیه السلام را با امر خدا و تعیین پیغمبر خلیفه با افضل و امام مسلمین میدانند...

و این جماعت شیعه امامیه که این سه نفر را امام میدانند سیزده فرقه شده‌اند فرقه اول ...

انجام : و در این مطالبی که عرض شده اختلافات بسیار است چون فرمایش فرمودید که خیلی مختصر عرض و تحریر شود لهذا خیلی خیلی باختصار کوشیدم که باعث ملالت و انزجار خاطر مبارک نشود.

* ش ۱۱۴۸۶

شکسته نستعلیق ظاهراً خود مؤلف، ۲۷ شوال ۱۳۰۵ ق ک ۱۴ × ۲۲، ان ۸ × ۱۵، سطر ۱۰، ص ۹، کاغذ فرنگی خطدار، جلد تیماج سرخ.

[۱۴۵]

فنون عسگریه

(۱۹۵)

ترجمه میرزا محمودخان افشار مترجم مخصوص ظل السلطان، درذیقعه ۱۳۰۱ ق مشتمل بر چهارمبحث :

۱ - در تطبیقات قواعد حربیه

۲ - خدمت سواره نظام هنگام سفر حرب

۳ - در بیان کشفیات در اثنای محاربه

۴ - در بیان اصول کشف در هنگام مشی و حرکت

در بین بخشهای سه گانه اول مقداری از صفحات خالی مانده و در آخر بخش اول چنین نوشته و چون باقی داشت لهذا این چند صفحه سفید احتیاطاً الحاق شد .

آغاز : سر تیپ (واندولد) که یکی از آجودانهای مخصوص پادشاه (بلجیک) بود بواسطه تألیفات متعدده که در فنون حربیه نوشته است شهرت تمامی دارد در باب تطبیقات حربیه سه جلد کتاب نوشته است، جلد سوم کتابهای مذکور شامل سه نوع تطبیقات قواعد حربیه است یعنی تطبیقات لشکری و تطبیقات تاریخی و تطبیقات سیاسی ...

انجام : والا در اکثر اوقات ارتباط و مخابرات از برای آنگونه جروها

غیرممکن است و اگر هم بخواهند اجرا کنند حرکات دستهای سرخود را ضایع میکنند .

* شماره ۱۱۵۵۷

نستعلیق ، قرن چهاردهم ، قك ۱۴ × ۲۲ ، ان ۸ × ۱۵ ، سطر ۱۲ ، ص (جمعاً) ۲۳۶ کاغذ فرنگی سفید ، جلد مخمل گلی عطف میشن .
(تمام این کتاب را میرزا فتح‌اله برای ظل‌السلطان در صفر ۱۳۰۲ خوانده است) .

فیوضات المسعودیه

(۱۹۶) ترجمه خصائص الحسینیه شیخ جعفر شوشتری (جلد اول) [۱۴۶]

مترجم مهدی بن حسین موسوی دزفولی ، چون این کتاب در ۲۶ رمضان ۱۳۰۳ بامر ظل‌السلطان ترجمه شده مترجم آنرا بنام وی «فیوضات المسعودیه» نام نهاده .

آغاز : الحمد لله الذی جعل الشهاده من خصایص المتقین و صیر العبادة والزهادة معراجاً للعابدين ... اما بعد چون آوازه دادرسی و معدلت وصیت رعیت پروری و مرحمت وجود و سخاوت سرکار سپهر اقتدار ... ظل‌السلطان ... این کتاب مترجم فارسی را نسبت دادم باسم مبارك و میمون سرکاری و آنرا فیوضات مسعودیه نام نهادم ...

انجام : پس همه ابتلاآت حسین تماماً وارد شدند بر پیغمبر صلی الله علیه - وآله وسلم تمام شد جلد اول کتاب فیوضات مسعودیه در ترجمه کتاب خصایص - الحسینیه دگر اور شماره ۳۲ صفحه اول و دوم کتاب را نشان میدهد .

* ش ۱۱۴۸۱

بخط نسخ مترجم ۴ در ۲۶ رمضان ۱۳۰۳ نوشته شده ، قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۱۰ × ۱۶ ، سطر ۱۴ ، ص ۴۱۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج قهوه روشن .

معالم فوق

هذا كافي في صفا المكيين مترجمه

بصير الحسينيه

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي جعل الشهادة نورا لخصائص المؤمنين وصبرا للعبادة و
 الزهاده معراجا للقائدين واكرمهم بقبول صفات الدائم عليهم
 من وسائل سيد الشهداء والصديقين والصلوة والسلام على
 اشرف الانبياء والمرسلين وعلى اله الطيبين الطاهرين اما بعد
 حجة الازاه اذ روي ومعدلت رسمت وبحثت ووردت وسمعت و
 جردت وسمعت سركار سبها منذ ازل وروى وماريات من كتاب
 طاب جناب اشرف ابن ابي عمير ولاحق الاحصاء امدت منها
 اسلم منذ دخل ظل الله شا هفتاه زاده عظيم الوقار ظل السلطان
 سدا الله ظلاله في ربه فقله ان نفاذ اوان بلكه در سا و دول خارج
 مشهور

۱۱۴۸۱

موسسه تخصصی زبان
 دفتر تهران
 خیابان ولیعصر
 پلاک ۱۱۴۸۱

مشهور و معروف و باو جناب حمیده و اخلاق مرتبه عالمه معروف
 بود لهذا لازم شده و ارباب انا فی و کمال و جناب بصیرت و
 اعتدال کرد و جزا احوال مدعا کوی دوام این دولت و بر تاهر و قوام این
 شوکت و عزت جهت تاهر و انعام و اتمام ما بندد و سعی و اهتمام تمام کنند
 در تحصیل و سببها فی کمر سریع الاثر باشد و حاجات و استجاب است این
 دعا ها لهذا ذره بی مقدار خاکسار دعا کوی فی القبل و النهار و نشأ
 خوان فی الاعلان و الامرار و مهدی بن حسین الموسوی الکردوبی
 و سبطه از رای استجاب دعا و حصول مدتی بهتر و سریع الاثر و از
 رسد های جناب سید الشهداء و وصاله الغداء بدیدام لهذا
 محض از رای دوام این دولت عقید و قوام شوکت و عزت بصیرت محمد و
 مادی کورن کتاب حضانة الحسین و ای کتاب منقلب و از القبا
 مرحوم سید و در غیر العلماء و المحققین و مدبر الفضل و المحققین شیخ الفقیه
 المغربي و رئیس المدرسین قلب انوارین و شمس السالکین و قر المبین و حید
 الدهر و مد العصر جناب جامع شیخ جعفر مشوشتری نور الله مرقد و عرشه

ش ۳۲ ، فیوضات المسعودیه صفحه اول و دوم ، کتاب ۱۹۶

[۱۴۷]

فیه مافیہ

(۱۹۷)

از مولانا جلال الدین مولوی محمد بلخی رومی

د فهرست فارسی مشارص ۱۲۰۶ و ۲۵۷۶ ،

این نسخه مطالبی در حدودش صفحه زائد بر نسخه چاپی نشریه شماره ۱۰۵
 دانشگاه تهران ، به تصحیح مرحوم فروزانفر از صفحه ۳۱۵ بیبد دارد و نیز از
 صفحه ۳۲۱ تا آخر کتاب متفرقاتی در عرفان از شیخ نجم الدین و غیره نوشته شده .

* شماره ۱۱۵۶۱

نسخ و نستعلیق، در ۱۴ ج ۲-۱۳۰۳ تحریر شده (ص ۴۸۳ کتاب) قک ۱۶ × ۲۲
ان ۱۵ × ۱۰ ، سطر ۱۴ ، ص ۵۷۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سرخ .

(۱۹۸) قابوس نامه [۱۴۸]

امیر عنصر المعالی قابوس (کوس) بن اسکندر و شمگیر ، شمس المعالی ابن
کتابرا در نصیحت پسر خود گیلان شاه نگاشته و خود در سال ۴۶۲ در گذشته
(این نسخه از روی نسخه چاپی مطبعه آقامیر باقر تهرانی گویا برای
ظل السلطان) نوشته شده .
دف ، فا ، م ، ص ۱۲۰۷ ،

* شماره ۱۱۵۵۹

بخط نستعلیق ، در ۲۵ ذیحجه ۱۲۹۴ تحریر گشته قک ۱۴ × ۲۲ ،
ان ۱۶ × ۸ ، سطر ۱۶ ، ص ۳۴۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج نارنجی کوبیده .

(۱۹۹) قران سعیدین (مثنوی) [۱۴۹]

از ابوالحسن امیر خسرو دهلوی (م ۷۰۵ در دهلوی)
دف ، فا ، م ، ص ۱۲۱۸ ،

* شماره ۱۱۵۳۳

بخط نستعلیق خیلی خوب ، در ۱۰ صفر ۹۲۰ نوشته شده قک ۱۲ × ۲۰ .
ان ۱۲ × ۷ ، سطر ۱۲ ، ص ۳۳۲ ، کاغذ خان بالغ جلد چرمی برقی سوزنی
ظریف، چهار صفحه اول نونویس، دارای سر لوحه مذهب و طلال اندازی صفحات
۱ و ۲ و ۳ و ۴ ، تمام حواشی کتاب با آب طلا ای اشرفی زرافشان شده و نیز جدول
بندی های ظریفی کتابرا زینت داده این نسخه از لحاظ تاریخ کتابت و تزیینات
ظاهری قابل دقت است .

(۲۰۰) قرش الحروف در قرآآت سبعة [۱۵۰]

از نورالله بن محمود بن علی الواعظ (تألیف شعبان ۱۰۱۳)
 آغاز : سؤال : در قرآن چهل و سه کلمه کجا است که در او واو نیست
 - بگو : مطهرة بایدی سفره تافیهاجبا .
 - سؤال در قرآن یازده حرف متصل کجا است، لیستخلفنهم .
 انجام : در فلق والناس دانسته شد تمت قرش الحروف بتوفیق الله الرؤف
 بتاریخ سلخ شعبان المعظم لسنه ثلث عشر و الف .

* ش ۲۷۱۱

نسخ قرن یازدهم ، ق ک ۱۳ × ۱۹ ، ان ۹ × ۱۴ ، سطر ۱۱ ،
 ص ۹۷ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج زرد يك لائی .

(۲۰۱) قوانین مدراس [مدرس] [۱۵۱]

ممالك محروسه سرکارانگریز بهادر ، مصدوره از طرف کورنر صاحب
 مشتمل بر ۳۶ قانون در سال ۱۸۰۲ عیسوی
 آغاز : قانون اول سنه ۱۸۰۲ عیسوی قانون بنا بر ترتیب و تألیف
 بطریق مجموعه موافقه جمیع قوانینی که نظر بر نظم و نسق درونی ممالك محروسه
 سرکارانگریز بهادر متعلقه حکومت مدراس قرار یابد مصدوره از طرف نواب
 معلى القاب کورنر صاحب وارباب حکومت مدراس دام اقبالهم بتاریخ غره ماه
 جنوری سنه ۱۸۰۲ عیسوی مطابق بیست و پنجم شهر شعبان ۱۲۱۶ .
 انجام : دفعه چهارم در صورت اختلاف فحای قانونی از قوانین نسبت
 به قانون هذا باید که آن رد و منسوخ متصور شود .

در نسخه‌های خطی نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه دفتر پنجم ص ۳۱۸
 بشماره ۳۷ باختصار ذکر شده .

* شماره ۱۱۵۷۰

نستعلیق قرن سیزدهم ، قك ۲۰ × ۲۶ ، ان ۱۳ × ۲۰ ، سطر ۱۷
ص ۳۵۰ ، کاغذخان بالغ ، جلد تیماج قرمز کوبیده .

(۲۰۲) کاشف الکرب فی تاریخ الغرب :... [۱۵۲]

(تاریخ مارك [مراکش] تا انقراض سلسله بنی مرین)

نویسنده در مقدمه مینویسد : حسب الامر اقدس اعلى مقرر شده بود که تاریخ مارك را از یکصد سال قبل الی یومنا هذا برشته تحریر کشیده بعرض خدام آستان ملائک پاسبان همایونی (منظور ناصرالدین شاه است) برساند . لذا بسال ۱۳۰۵ شروع بتالیف کرده ابتدا قسمتی از جغرافیای مراکش را تحریر نموده و سپس بتاریخ آن دیار پرداخته و در سنه ۱۳۰۶ پایان یافته .
«گراور شماره ۳۳ نمایشگر صفحه اول و دوم کتاب است»

آغاز بخش جغرافیا : مملکت مارك که اعراب آنرا مراکش گویند در قطعه افریق شمالی واقع است اعراب بعد از تصرف این ناحیه آنجا را مغرب الاقصی نامیدند ...

آغاز تاریخ مارك : فصل اول چنانکه در ابتدا اشاره شد ، بتاریخ قبل از اسلام نمی پردازیم از ابتدای فتوحات اسلام شروع میشود در سنه بیست و هفت هجرت در خلافت عثمان بن عفان بعقیده بعضی قشون اسلام فتح مارك را کردند .

انجام تاریخ مارك : تاریخ جنابی و ابن خلدون فرع سلاطین بنی مرین را اینطور مینگارند ابوبکر بن عبدالحق ... و چون جمع و ترتیب تاریخ مملکت مارك که بر حسب امر ... با انقراض سلسله بنی مرین رسید بدو ملاحظه قلم صداقت شیم عنان درکشید ... ثانی آنکه چون بعد از بنی مرین سلسله شرفای حالیه و ملوک معاصرین مارك میباشند ... لاجرم در نگاشتن تاریخ شرفا تأخیری قرار دادیم و سیرت و احوال سلطنت ایشانرا الی یومنا هذا مستقلاً در مجلدی جداگانه نهادیم .

آغاز کتاب: الحمد لله المبدء بالمجردات الفاط [الفاطر] للمجسمات ..
 فيقول الفقير ... محمد الملقب به علاء الدين الطبيب .. (۱)

آغاز موجود: من الكتب المعتبره والزبر المعتمده المذكوره اساسا، يها
 في تضاعيف الكلام... فخلج في خاطري ان ادون هذا المجتمع عندي واضيف اليه
 من الخواص ... المنقوله من اعظم اطباء المهرة والمروية عن مشكوة النبوه و
 مصابيح الامامه ... وسميته بالكامل العلائى ورتبته على ترتيب حروف الهجاء...
 باب الالف الرغيس ، پوست بيخ زرشك ...

انجام موجود: ولا يدع الجراحة ان يلتحم ويضع عليه ما يضع على لسع
 الحيات، ثم باب الحاء المهمله وتيلوه باب الخاء انشاء اله تعالى .

نسخه ازاين كتاب بكتابت ۱۱۱۲ ق در كتابخانه شيخ هادي كاشف الغطاء
 معرفي شده «ذريعه ج ۱۷ ، ص ۲۵۶» ولي نسخه كتابخانه اصفهان از لحاظ تاريخ
 كتابت قديمي تر از نسخه كتابخانه شيخ هادي است .
 در دفتر پنجم نسخه هاي خطي نشريه كتابخانه مركزي دانشگاه ص ۳۱۷
 باختصار معرفي شده .

* شماره ۳۸۶۲

نسخ محمد باقر حسيني طبيب ، در ۲۸۱ - ۱۱۳۴ تحرير شده ، ق ك
 ۱۹ × ۲۵ ، ان ۸ × ۱۵ ، سطر ۱۹ ، ص ۲۸۸ ، ك اصفهاني ، جلد قوائى ،
 در آخر كتاب مسطور است: «بلغ مقابلة على نسخة في غاية السقم» .

(۲۰۴) كتاب قياصره ناصر همايوني [۱۵۴]

تأليف مسيو سوء تن ، ترجمه على منشى نائينى ابن حاج ميرزا محمد مجتهد
 تاريخ قياصره دوازده گانه رومه الكبرى از مصنفات مسيو سوء تن مورخ لاتينى بوده
 و مسيو دلاهازب فرانسوى آنرا بزبان فرانسه ترجمه نموده و سپس در دارالترجمه
 همايوني ترجمه تحت اللفظى بفارسى شده و چون ترجمه مزبور عارى از بلاغت
 (۱) (صفحه اول كتاب اشتباهاً در صفحه ۱۴ واقع شده)

بوده لذا محمد حسن خان صنیع الدوله در ذیحجه ۱۲۹۵ با امر ناصر الدین شاه قاجار تألیف و تحریر تاریخ مزبور را بعهده مترجم مذکور محول مینماید و علی منشی پس از هفت ماه آن نسخه آشفته را با عباراتی سلیس و مضامینی بلیغ تلفیق داده و جلدین را بخط خود با تمام رسانده و نام آنرا «**کتاب قیصر ناصر همایونی**» که بحساب ابجد مساوی با سال ۱۲۹۶ قمری است قرار داده .

آغاز دیباچه: الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله المعصومین سیما ابن عمه... اما بعد چنین گوید احقر عباد اله الغنی علی المنشی...
آغاز جلد اول که مشتمل بر چهار باب میباشد : باب اول در شرح احوال قیصر ژول ... فصل اول در ذکر مبادی حالات و تفصیل اختلالات امور و پریشانی اوضاع قیصر ژول ، قیصر ژول شانزده ساله بود که پدرش ...
انجام ج اول : کمینه چاکر حضرت علی نائینی -
 که کس چه او نبود سرشکسته در امثال...

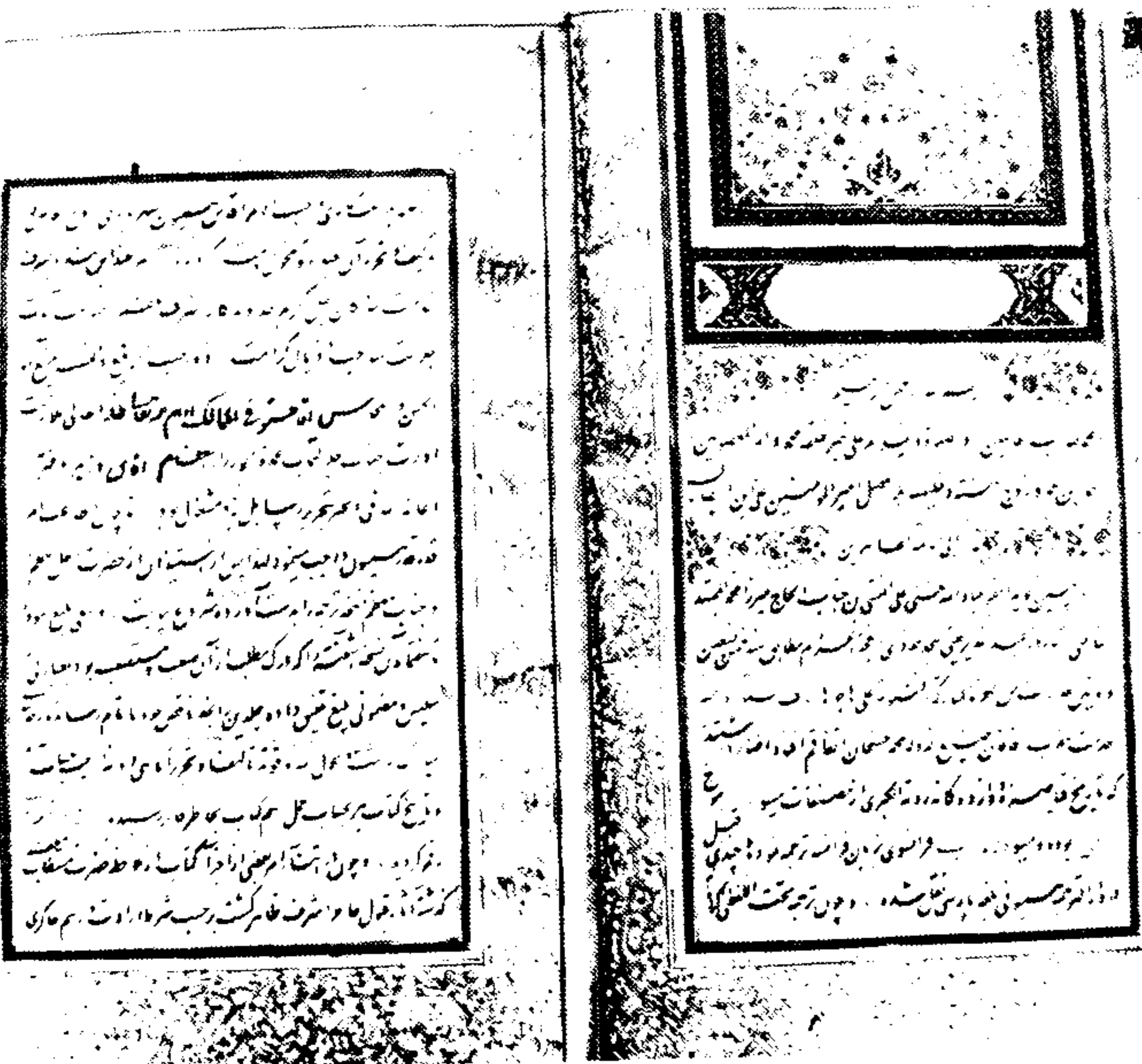
آغاز جلد دوم که مشتمل بر نه باب است : باب اول در بقیه شرح احوال قیصر کایوس کالیگولا که چهار فصل از آن در جزو جلد اول مرقوم گردیده بود ...

انجام جلد دوم : بلکه ترجمه را در هر باب با اصل نسخه که بخط فرانسه نوشته شده مقابله کرده معلوم شد که مکتوبات مترجم در این باب با مرقومات مورخ مطابق است و الامبادرت در اینگونه عبارات نمینمود و الله العالم . در خاتمه مترجم قصیده‌ای را که در وصف مدوح خویش سروده بتاریخ مزبور اضافه نموده و کتاب را بسال ۱۲۹۷ تمام کرده .

* ش ۱۱۴۳۰

نستعلیق خوش مترجم ، جلد اول در ۱۴ صفر ۱۲۹۷ و جلد دوم در لیلۃ الرغائب ۱۲۹۷ تحریر شده ، قك ۱۴ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۴ سطر ۱۵ ، ص ج ۱- ۳۱۴ ، ج ۲- ۳۵۱ ، کاغذ فرنگی شمعی زرد ، جلد روغنی طلاکاری شده عالی . این نسخه دارای دوسر لوحه زرین ظریف است و در وسط سر لوحه جلد دوم نام کتاب نوشته شده و حاشیه‌سازی‌های مذهب عالی گل و بوته‌ای در مقدمه و صفحات اول و دوم جلدین بکاررفته که بسیار جالب توجه میباشد .
 (نگاه کنید به گراور شماره - ۳۴)

متأسفانه درص ۱ ج ۲ و ص ۱ ج ۲ و نیز ص ۳۵۰ ج ۲ تصرفات ناروایی در تغییر اسامی شده .

ش ۳۴ - کتاب قیصره ناصره همایونی صفحه اول و دوم دیباچه ، ك ۲۰۴

*****

شماره ۱۱۳۶۱

خصوصیات کتابشناسی این نسخه بمانند شماره قبل است .
 نسقعلیق خوش ، ۱۲۹۷ق ، قك ۲۰ x ۳۳ ان ۱۲ x ۲۴ ، سطر ۲۶ ،
 ص ۲۶۱ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد مخمل سبز ، رهوس مطالب شنکرف .

[۱۵۵] **کفایه منصوری در طب** (۲۰۵)

تألیف منصور بن محمد بن یوسف
دف، فا، م، ص ۱۲۶۹

* ش ۳۳۵۸

نستعلیق اواسط رمضان ۱۰۶۲ ، قك ۱۳ × ۱۹ ، ان ۸ × ۱۴ ، سطر
۱۷ ، ص ۳۵۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی آلبالوئی صفحه اول کتاب نو
نویس و بعد از صفحه اول مقدار کمی افتادگی دارد.

[۱۵۶] **گلستان سعدی** (۲۰۶)

شیخ مصلح‌الدین سعدی شیرازی (۵۷۱-۶۹۱ یا ۶۹۴ ق)
اشعاری چند از شیر و شکر و نان و حلوائی شیخ‌بها در آخر کتاب اضافه شده .

* ش ۱۱۵۰۵

بخط نستعلیق... حسب‌الاشارة میرزا ابی‌ترابا در قرن دوازدهم نوشته
شده قك ۱۹ × ۲۹ ، ان ۱۱ × ۲۱ ، سطر ۹ ، ص ۴۳۱ ، کاغذ فرنگی، جلد
چرمی کوبیده سیاه .
(در اول کتاب آمیرزا عباس‌پا قلعه سرسلسله فقرای نعمه‌الهی در اصفهان
مینویسد : این کتاب را در سال ۱۳۳۶ در مشهد خریداری کردم و بخسرو میرزا
فرزند اکبر میرزای صارم‌الدوله اهدا نمودم شوال ۱۳۳۶).

[۱۵۶] **گلستان سعدی** (نسخه دیگر) (۲۰۷)

* ش ۱۱۵۳۸

بخط نستعلیق همایون میرزا فرزند ظل‌السلطان در سنه ۱۳۲۰ نوشته
شده ، قك ۱۲ × ۲۰ ، ان ۸ × ۱۰ ، سطر ۱۵ ، ص ۲۲۸ ، کاغذ فرنگی ،
جلد مخمل سبز .
باسر لوحه مذهب و طلاکاری اطراف کلمات صفحه اول و دوم و نیز جدول
بندی صفحات .

(۲۰۸) گلستان سعدی (نسخه دیگر) [۱۵۶]

* شماره ۱۱۵۳۹

بخط نستعلیق خوش محمدعلی درسنه ۱۳۲۳ تحریر شده ، قطع کتاب
۱۴ × ۲۱ ، ان ۸ × ۱۵ ، سطر ۱۵ ، ص ۲۵۶ ، کاغذ رنگی ، جلد مخمل سبز .
دارای سر لوحه و تذهیب صفحات اول و دوم و صفحه آخر با جدول بندی
کتاب .

(۲۰۹) گلستان سعدی (نسخه دیگر) [۱۵۶]

* شماره ۱۱۵۴۸

بخط نستعلیق حاج نصرت خان بدستور ظل السلطان در شعبان ۱۳۱۶
نوشته شده قک ۱۴ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر ۱۱ ، ص ۲۴۳ ، کاغذ رنگی ،
جلد چرمی کوبیده قرمز .

(۲۱۰) گلشن راز [۱۵۷]

سعدالدین شیخ محمود شبستری (متوفای بین ۷۱۸ و ۷۲۵)
این کتاب جواب هفده شعر است که میرحسینی سادات هروی (متوفای
۷۱۷-۷۲۳ ق درهرات) خلیفه بهاءالدین زکریا ملتانی خلیفه شهابالدین
سهروردی از خراسان راجع به حقایق سیر و سلوک خدمت او فرستاده .

و شبستری با اشاره پیر خود بهاءالدین یعقوب تبریزی در مقابل هر بیت
یک بیت جواب نگاشته ولی بعدها بخواهش جمعی آن جوابها را بسط داده و
ابیات و مطالب دیگری در مراتب حکمت و عرفان و توحید بدان افزوده و به
«گلشن راز» موسوم داشته

«ذریعه جلد ۱۸ ص ۲۲۶ ش ۱۳۰» . «فهرست فارسی مشارص ۱۳۱۵» .

«دریحانه الادب ج دوم ص ۲۹۸ شماره ۶۰۶» .

* شماره ۳۲۵۴

نستعلیق میرزا عباس بن محمد تقی شهیر بهجاج میرزا بابا دارابی در
 قرن دهم ، قك ۱۸ × ۲۲ . ان ۱۳ × ۱۷ ، سطر ۲۵ ، ص ۵۸ ، کاغذ
 اصفهانی ، جلد مقوایی سبز .
 حواشی بسیاری منظوم و غیر منظوم در کتاب مسطور است .

[۱۵۸] گنج شایگان عربستان (۲۱۱)

از میرزا تقی حکیم باشی

آغاز : عربستان گنجی است مملو از سیم و زر و خزانه‌ایست از هر طرف
 بسته و دارای دو مفتاح، مفتاح خارجی و مفتاح داخلی، مفتاح خارجی محمره و
 رود کارونست ... و مفتاح داخلی راههای کوهسار فیما بین عربستان و خرم آباد
 لرستان ...

انجام : پس الزم اصلاحات داشتن خط تلگرافی از محمره بمراکز
 ایرانست و اگر راهها نیز تعمیر شود چابار و پسته نیز از مهماتست . غلام‌خانه‌زاد
 تقی . نسخه دومی از این کتاب در هیچیک از کتب فهارس دیده
 نشد .

* شماره ۱۱۴۴۵

بخط نستعلیق ... در جمادی الاولی ۱۲۹۹ تحریر یافته، قك ۱۵ × ۲۱
 ان ۹ × ۱۳ ، سطر ۱۱ ، ص ۱۲۵ ، کاغذ فرنگی آبی جلد مخمل بنفش .
 در حاشیه صفحه اول کتاب ناصرالدین شاه قاجار بخط خود چنین نوشته :
 « ظل السلطان میرزا تقی حکیم باشی این کتاب را در سیاحت و اطلاعات
 خودش در صفحات عربستان بسیار بسیار خوب و درست نوشته است تماماً ملاحظه
 شد شما هم درست ملاحظه بکنید انشاء الله تمام این نکات و دقایقی که نوشته است
 باید از یونت ئیل الی سه سال دیگر مجری شود باین معنی که آنچه حاکم عربستان
 یعنی خود شما باید بکند و قلب ماهیت عربستان را بکند دست بکار زده شروع

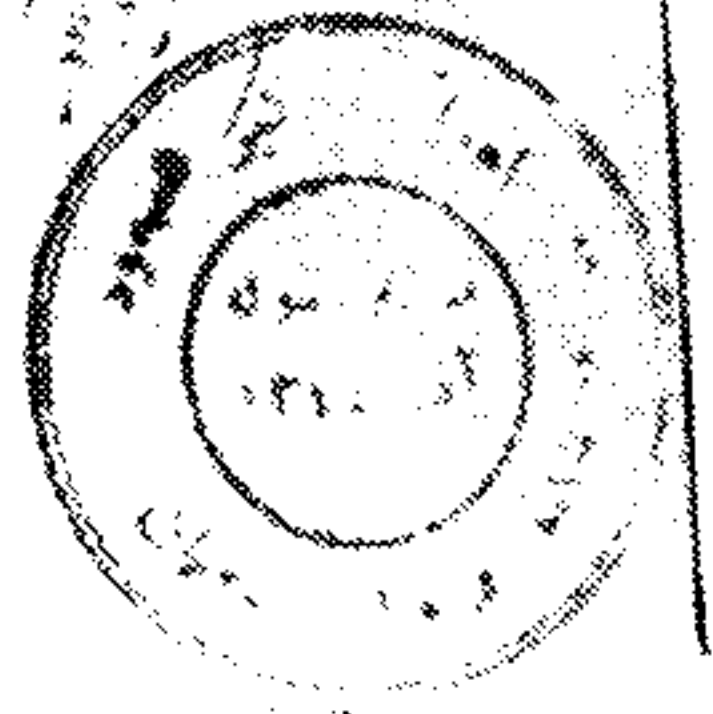
نمائید و آنچه را که دولت باید بکند آنرا هم بیرون نویس کرده بعرض برسانید
که از امسال انشاء الله الی آخر پیچی ٹیل با تمام برسد لوی ٹیل ۹۹ء [امضاء]
بگراور ۳۵ توجه نمائید .

جمادی الاولیٰ
۱۲۹۹

کنج شایگان

عربستان

عربستان کنجی است ملوانسیم وزیر خزانہ ایست از طرف استبداد ارای و سقاچ سقاچ
خارجی و سقاچ داخلی سقاچ خارجی محتره و رود کار و شت که این سقاچ دول خارجی از عثمانی و
انگلیس و فرانسیسی اند سبوت این خزانہ را کشود و تقاسیم و متوال از طلب و جذب کنج
داخلی را بهای کوسا رفیما پن عربستان و محرم آباد لرستان و راههای بنیادی و فارس
بقا ط مرکز ایرانت اچ سقاچ داخلی شایگان کشودن قفل این کنج نیست بلکه برای تفرق
این متوال بی حساب لازم است که سقاچ داخلی سبوت حکمت و استقام مالک کنجید

۱۱۴۴۵

ش ۳۵ - کنج شایگان عربستان صفحه اول ، ک ۲۱۱

(۲۱۲) گنجینه نشاط (منشآت و اشعار) : [۱۵۹]

معمدالدوله میرزا عبدالوهاب، ولوی اصفهانی متخلص به نشاط (۱۱۷۵-)

(۱۲۴۴ق)

«فهرست . فا ، م . ص ۱۳۲۴»

* شماره ۱۱۵۰۸

بخط شکسته نستعلیق خود مؤلف (قسمتهای بسیاری از خطوط صفحات را قلم گرفته و صحیح آن را در حاشیه و یادرسطور بعدی نوشته است) قك ۱۸ × ۲۹ ان ۱۲ × ۱۹ ، سطر ۱۵ ، ص ۲۴۹ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد چرمی قهوه .

(۲۱۳) گنجینه نشاط (نسخه دیگر) [۱۵۹]

این نسخه فاقد مقدمه است که از ص ۱-۱۷ در شماره قبل نوشته شده .

ء

* شماره ۱۱۵۴۱

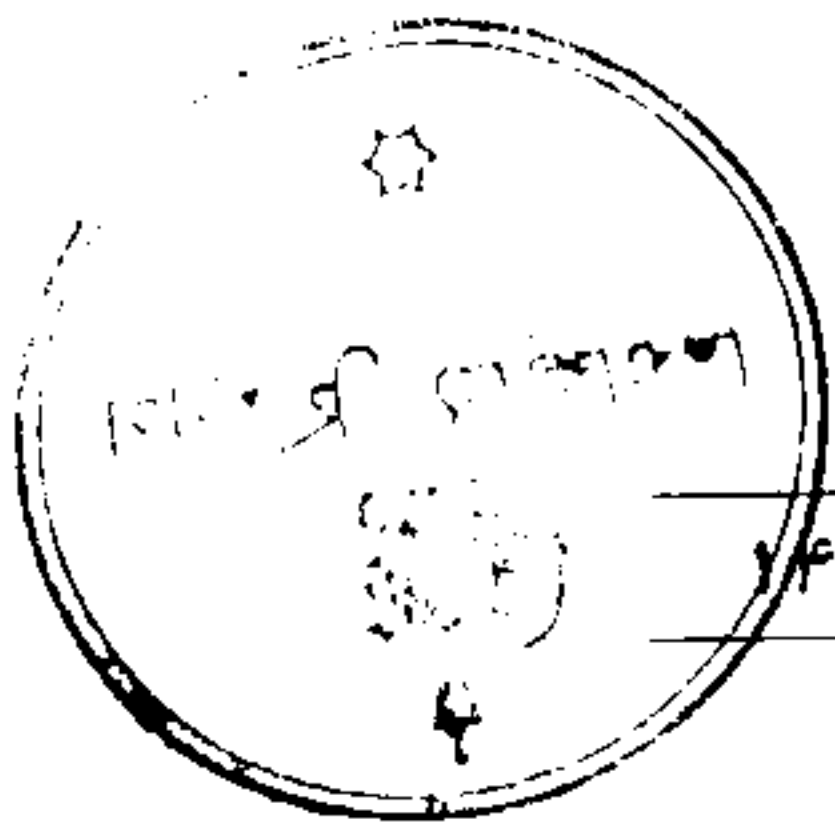
بخط شکسته نستعلیق ... بخواهش میرزا محمد جعفر در ۸ شوال ۱۲۶۴ تحریر شده، قك ۱۳ × ۲۱ ، ان ۱۴ × ۷ ، سطر ۱۵ ، ص ۳۷۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی ماشی .

(۲۱۴) گنجینه نشاط (نسخه دیگر) [۱۵۹]

با شماره‌های قبل مختصر اختلافی دارد .

* شماره ۱۱۵۴۲

بخط نستعلیق ... بدستور میرزا محمد در ۱۲ ع ۱۲۵۵- نوشته شده قك ۱۵ × ۲۲ ، ان ۱۵ × ۸ ، سطر ۱۷ ، ص ۱۸۷ ، کاغذ فرنگی ، جلد پارچه .

(۲۱۵) **لوامع صاحبقرانی** (شرح من لایحضره الفقیه صدوق) [۱۶۰]

مولی محمدتقی بن مقصود علی مجلسی ، مجلسی اول (م سنه ۱۰۷۰)
جلد دوم از کتاب الحج بیعد
دفهرست فارسی مشار ص ۱۳۴۶

* شماره ۲۹۶۲

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۹ × ۲۵ ، ان ۱۲ × ۱۸ ، سطر ۲۲
ص ۸۸۱ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج نارنجی . از آخر افتادگی دارد .

(۲۱۶) **لوامع صاحبقرانی** (شرح من لایحضره الفقیه صدوق) [۱۶۱]

«باب الحقوق الی آخر کتاب»

* ش ۲۹۶۳

بخط نستعلیق عزیزالله بن مولی محمدتقی مجلسی (فرزند شارح) در
سنه ۱۱۴۹ نوشته شده ، قك ۱۶ × ۲۴ ، ان ۱۲ × ۲۲ ، سطر ۲۵ ، ص ۵۲۹
کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه .

(۲۱۷) **لیلی و مجنون** : مکتبی شیرازی [۱۶۲]

د ف . فا . م . ص ۱۳۴۸

* ش ۱۱۵۲۲

بخط نستعلیق خوب میرزا محمدعلی انصاری (ذره) در ۷ محرم قرن
چهاردهم نوشته شده قك ۱۴ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۵ ، سطر ۱۵ ، ص ۱۵۱ ،
کاغذ فرنگی ، جلد مخمل سبز .

باسر لوحه مذهب و طلا اندازی اطراف کلمات صفحه اول و دوم و تذهیب
کناره‌های عناوین ابیات و نیز جدول بندی صفحات .

مأموریت دکتر ولف به بخارا

(۲۱۸) در سال ۱۸۴۳ (جلد اول) [۱۶۳]

این مجلد و جلد دوم (شماره بعدی) آن با امر ظل السلطان در سال ۱۳۲۳
وسیله تیمور یامحمود نامی ترجمه شده (شناخته نشد)

آغاز دیباچه : کلمات مختصری کفایت میکند مرا در خصوص بیان
کردن ابن حکایت ساده ... در سال ۱۸۴۳ من بعهده گرفتم خواهش انجمنی را
که برپا شده بود از جهت پیدا کردن (ستودارت و کونولی) دو نفر از صاحبمنصبان
انگلیسی که بعزم سیاحت به بخارا رفته بودند ... که هر دو آنها بابتی رحمی
تمام کشته شده بودند در بخارا ...

آغاز کتاب : حقیقتاً توهستی یکخدائیکه پنهان میسازد خودت را
از نظر مردم وای خدای اسرائیل نجات دهنده ما این کلمات فوق ...

انجام : یکدسته موزیکانچی مؤزیک می زدند بمقام ذیل، خدا سلامت
بدارد ویکتوریا ملکه مارا آنها میباشند هندیهای لاهور که سابق در خدمت
(رانجت مسیح) بوده اند تمام شد جلد اول کتاب .

* ش ۱۱۴۲۷

شکسته نستعلیق قرن چهاردهم، قک ۱۶ × ۲۲، ان ۹ × ۱۵، سطر ۱۴
ص ۴۳۲، کاغذ فرنگی، جلد مخمل آبی عطف میشن .

(۲۱۹) مأموریت دکتر ولف به بخارا (جلد دوم) [۱۶۴]

آغاز فصل دوازدهم : هواله تعالی شانه روز دوشنبه باتفاق محرم
قاسم و دل عصاخان سوار شدیم اسبهای خود را در حالتیکه دل عصاخان پهلوی

من حرکت میکرد و محرم قاسم بانهایت مهر بانی صحبت میداشت ...
انجام : زیرا که نتیجه دوستی فایده و آسایش است و عاقبت جنگ
 خونریزی و زیان عجاله امید عفو دارم که زیاد مصدع گردیدم ...

* ش ۱۱۴۲۸

نستعلیق قرن چهاردهم ، ق ك ۱۷ × ۲۲ ، ان ۸ × ۱۴ ، سطر ۱۱
 ص ۲۳۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد مخمل سبز .

[۱۶۵] **مجالس المؤمنین** (۲۲۰)

قاضی نوراله شوشتری

« ف . فا . م . ص ۱۳۷۷ و ۲۷۳۰ »

* ش ۱۱۴۷۸

نستعلیق قرن یازدهم ، ق ك ۱۹ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۳ ، سطر ۲۴
 ص ۴۷۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی . از آغاز و انجام افتادگی دارد .

[۱۶۵] **مجالس المؤمنین** (نسخه دیگر) (۲۲۱)

* ش ۱۱۴۸۸

نسخ قرن سیزدهم ، ق ك ۱۶ × ۲۸ ، ان ۱۱ × ۱۹ ، سطر ۲۳
 ص ۱۱۷۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی آبی مطلا .

قسمت اول کتاب و یک صفحه از آخر نو نویس شده ، با سر لوحه مذهب و
 جدول بندی صفحات .

پشت صفحه اول بقلم و خط حاج فرهاد میرزا نوشته شده و داخل فی نوبتی

ع ۱ - ۳۰۳ .

(۲۲۲) **مجملة التوارىخ پادشاهان عجم** [۱۶۶]

(از کیومرث تا قسمتی از شاه عباس)

نام کتاب در صفحه ۱۳۷ نوشته شده ولی مؤلف آن معلوم نشد .
آغاز : پادشاهان عجم که در ملک ایران سلطنت کرده‌اند از ابتدا کیومرث
 (کلمات بعدی حذف شده) و بعضی از فرزندان آدم و بعضی فرزندان هفتم نوح علیه السلام
 میدانند حمد الله مستوفی در تاریخ گزیده نسبت او را چنین نوشته که کیومرث بن ...
انجام : منوچهر خان حاکم مشهد مقدس شد بمداغه او رفته ابوالغازی
 گرفتار شد و سیچقان نیل و او دئیل ۱۰۴۶ اردوی معلی در اصفهان نزول اجلال
 داشته و بارس نیل سنه ۱۰۴۷ علی مردان رنگ روگردان شد و قلعه قندهار را بتصرف
 جغتای داده خود بهندوستان رفت .

* ش ۱۱۳۵۹

نستعلیق قرن سیزدهم قک ۱۴ × ۲۰ ، ان ۸ × ۱۵ سطر ۱۳ ص ۱۷۲
 کاغذ فرنگی، جلد چرمی مشکی .

،

(۲۲۳) **مجموعه از جزائر بریتانیا و غیره: ...** [۱۶۷]

مشمول بر

۱ - جزائر بریتانیا و متصرفات دولت انگلیس

۲ - ممالک بلژیک و هلند

۳ - مملکت پرتوغال [پرتقال]

۴ - هندوستان [هندوچین]

۵ - اقلیم افریقا

آغاز کتاب : در باب جزائر بریتانیا سطح آن ۳۱۴۹۰۰ کیلومتر

مربع است .

انجام کتاب : وظلم آنها شدت وضعف دارد و اقتدار آنها بدرجه است

که جان و مال رعایای آنها در تحت اختیار آنها میباشد .

* ش ۱۱۴۴۰

نستعلیق اواخر قرن سیزدهم ، قك ۱۴ × ۲۳ ، ان ۹ × ۱۸ ، سطر ۱۰ ، ص ۷۷ ، کاغذ رنگی آبی ، جلد مقوا .

مخزن الاسرار: رك ديوان خمسہ نظامی ك ۱۴۸

(۲۲۴) مخزن الوقایع (سفر نامه امین الملك بفرنگ) [۱۶۸]

حسین بن میرزا عبدالله ملقب بگرا نمایه

مؤلف سمت منشی گری امین الملك را داشته و در سفر همراه او بوده این سفر نامه در دو جلد که متضمن یک مقدمه و چهار فصل و خاتمه ای میباشد، ترتیب یافته: مقدمه حاوی وقایع اتفاقیه از دارالخلافة الی اسلامبول ، فصول اربعه شامل اوضاع دول ثلاثه عثمانی و انگلیس و فرانسه و مجملی جداگانه از دول یورپ است . خاتمه در بیان اوضاع دولت پروس مخصوصاً .

آغاز دیباچه: در این عهد فیروزی مهد شاهنشاه جمجاه ناصر الدین شاه قاجار...

آغاز مقدمه: بتاریخ روز دوشنبه یازدهم شهر ذی قعدة الحرام سنه هزار و دو بیست و هفتاد دو هجری جناب امین الملك فرخ خان هنگام عصر از نیاوران شمیران از حضور مهر ظهور حضرت ظل اللهی... مرخصی حاصل نموده منزل اول را قریه کن نمودند...

فصل اول ص ۲۰ در ذکر وقایع ایام توقف سفارت کبری در اسلامبول و تفصیل مکالمه جناب امین الملك ایلچی کبیر با ایلچی انگلیس و اولیای دولت علیه عثمانی روز شنبه ۱۸ صفر ۱۲۷۳ .

جلد دوم کتاب از فصل چهارم ص ۲۶۱ شروع میشود .

انجام کتاب: مشهور است هر سال در موسمی که قشون دولت مزبوره دعوت به محل تعلیم مشق بزرك میکردند صاحب منصبان دول فرانسه و

انگلیس و فلمنگ و آتالیا و آلمانیا برای تماشا و تعلیم جنگ عازم محل مزبور
میباشند انتهى فی یوم شنبه نهم شهر ربیع الثانی ... سنه ۱۳۰۰ .

گراور شماره ۳۶ نمودار صفحه اول و دوم دیباچه کتاب میباشد

در وقت گریه نام این نسخه نمی شده گریه کند در کاوی بپوشی این چیز از حد زینت کونایه
 که از آن ، این آواز از سر بلند تر رخ در جنت بجای آمدن غیر ملک سعادت بجای خود
 این نسخه نیز از طرف شاه و قضا که صاحب نسیان خواست گریه تا می بیند که گریه
 زینت شد ، مانند در این صواب هم گریه کند ، در این نسخه زینت بجای آمدن
 این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 زینت اول در بیان روزی غم بر سر زینت می بیند ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود

بسم الله الرحمن الرحیم
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود
 در وقت گریه گریه و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود ، و این نسخه نیز در حد و حیطه نسیان نسیان بود

ش ۳۶ ، مخزن الوقایع ، صفحه اول دوم ، ك ۲۲۴

* ش ۱۱۳۸۶

نستعلیق عالی قرن چهاردهم ، ق ك ۱۹ x ۳۰ ، ان ۱۲ x ۲۱ ، سطر
۱۴ ، ص ۴۰۲ کاغذ فرنگی سفید جلد مخمل بنفش .

(۲۲۵) **مرض نقرس و معالجات آن** [۱۶۹]

تألیف احمد طباطبائی برای ظل السلطان

آغاز: چون مزاج مبارك بندگان... مبتلا بمرض نقرس است و حالیه بعضی علتهای دیگر در مزاج مباركشان ظاهر شده که نتیجه این مرض است... بر حسب امر مبارك این غلام اطلاعات خود را... عرض کرد... نقرس که آنرا بفرانسه (گوت) نامند بر دو قسم است نقرس منظم و نقرس غیر منظم، نقرس منظم عبارت از مرض بخصوص است...

انجام: و اوجاع رماتیسمی را بتوسط سالیفات دوسود و سالی پرتن و اسپرین و غیره بر طرف نمایند، امضاء بفرانسه، مهرا احمد طباطبائی.

* ش ۱۱۵۶۷

شکسته نستعلیق مؤلف در آغاز قرن چهاردهم، ق ک ۱۴ × ۲۱، ان ۱۰ × ۱۷ سطر ۱۳، ص ۱۵، کاغذ فرنگی، جلد تیماج قرمز.

(۲۲۶) **مرض نقرس و معالجات آن** [۱۷۰]

از میرزا سید عبدالرحیم طبیب اصفهانی. تقدیم به ظل السلطان.

آغاز: فضل و هنر ضایع است تا نمایند

عود بر آتش نهند و مشک بسایند

رساله مختصریست در قواعد علمیه و عملیه مرض نقرس که از روی دقت

اتخاذ شده است... رساله عملیه در خصوص مرض نقرس مطابق عقیده متقدمین

(طب یونانین) و عقیده متأخرین (طب اهل اروپ) تعریف این مرض عبارتست

از ورم مخصوص که عارض شود نسج لیفی و رباطی و مائی قدم را...

انجام: اشوت که جسمی است محصول از شوره و گوگرد از مختصرات

شیخ داود انطا کیست در نقرس حاد عجیب الاثر است و همچنین در حیات حاده

دیفتریت و استسقا خیلی خوش اثر و چنانچه تجربه شد او را این حقیر اتقی

دیفتریت دانسته است.

* شماره ۱۱۵۶۸

نسخ اوائل قرن ۱۴ قك ۱۴ × ۱۲ ، ان ۱۵ × ۹ ، سطر ۱۲ ، ص ۱۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج قرمز .

[۱۷۱] مرض نقرس و معالجات آن (۲۲۷)

مؤلف حسین نامی بوده که کتابرا از مقالات مختلف و گفتار پراکنده دانشمندان شرق و غرب برای ظل السلطان در ۱۲ ع ۱-۱۳۰۸ جمع آوری نموده .

آغاز : دکتر (ژاگو) یکی از اطبای معروف فرانسه در کتاب خود مینویسد نقرس ناخوشی است مزاجی و اغلب اوقات موروئی و دارای سه علامت عمده است ...

انجام : سابقاً ذکر شد و مجدداً در اینجا تأکید میشود جزء عمده بلکه کل معالجه اینمرض در پرهیز و حفظ صحت میباشد و بدون اینها جمیع دواها بی فایده و بی ثمر خواهد بود .

* ش ۱۱۵۶۹

نستعلیق قرن چهاردهم ، قك ۱۲ × ۲۴ ، ان ۱۳ × ۱۹ ، سطر ۱۲ ، ص ۸ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج قرمز .

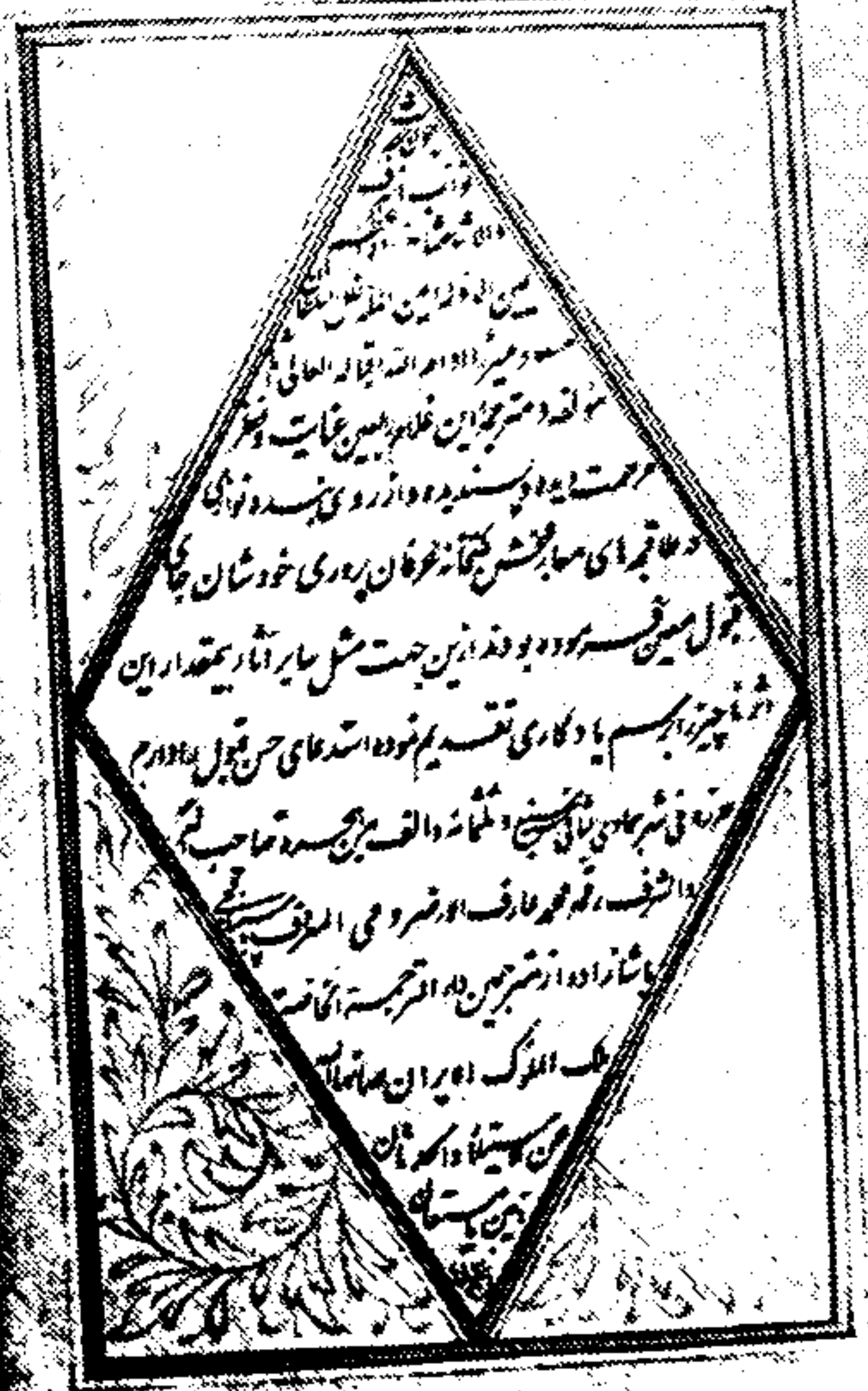
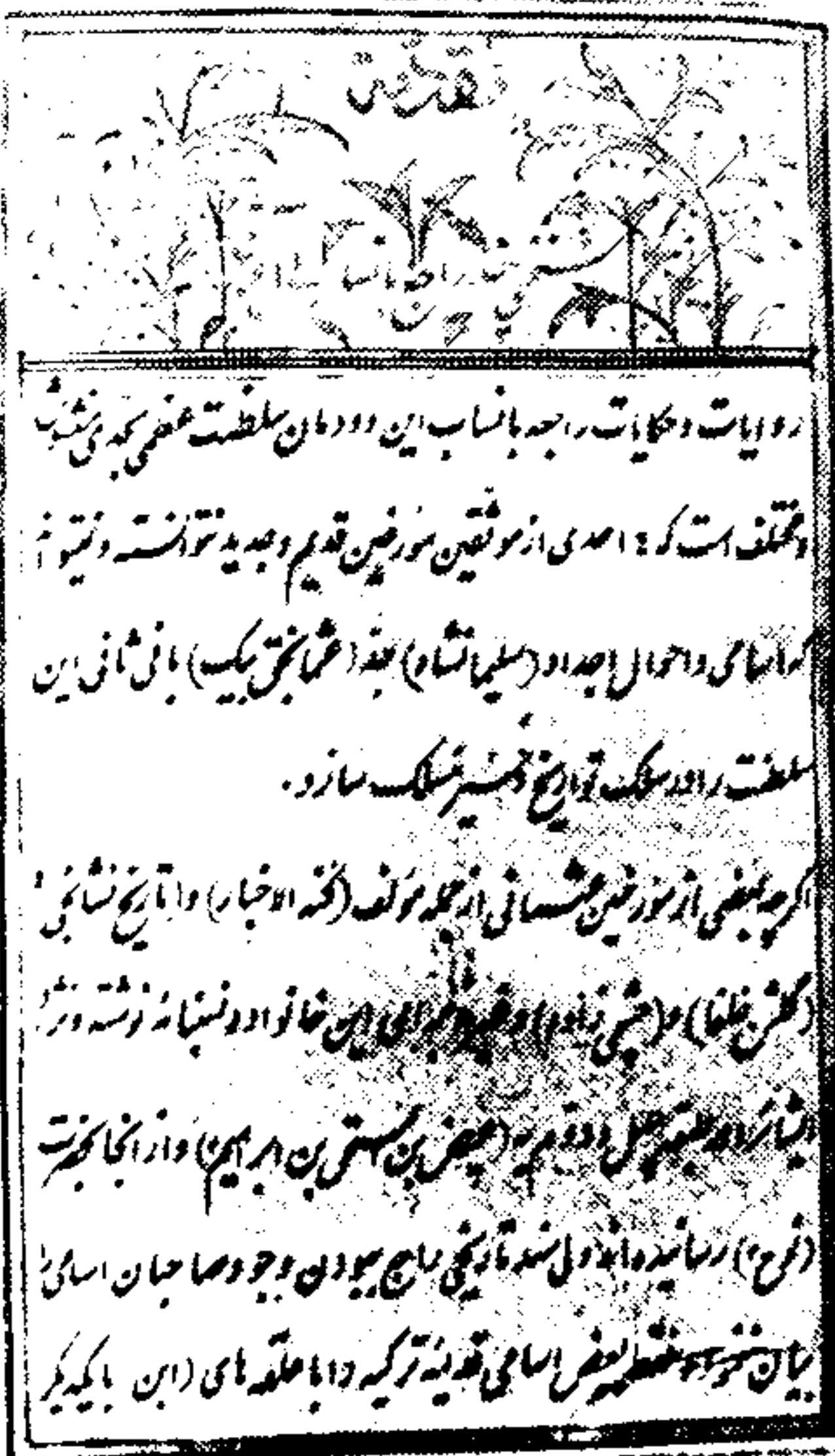
[۱۷۲] (۲۲۸)

مرقات الزمان فی احوال سلاطین آل عثمان (جلداول)

تالیف محمد عارف ارضرومی معروف به (اسپناچی) مؤلف پس از اتمام جلد اول تاریخ کاشغر با مر محمد حسن خان اعتماد السلطنه در ذیحجه ۱۳۰۵ شروع بتالیف کتاب مزبور در شرح حال سی و پنج تن از سلاطین عثمانی نموده و در چهار جلد آنرا بانجام رسانیده .

این مجلد که مشتمل بر شرح حال اردطغرل بیک غازی وهفت تن دیگر است در ۵ رجب ۱۳۰۶ خاتمه یافته و در جمادی الثانی ۱۳۰۷ مؤلف آنرا به ظل السلطان اهدا نموده .

گراور شماره ۳۷ ملاحظه شود

ش ۳۷ ، مرقات الزمان ، صفحه اهداء و آغاز آن ، ك ۲۲۸

آغاز دیباچه : سپاس بی مقیاس مر پادشاهی را سزا است که بمفات

جلیله (اللهم مالك الملك توتى الملك من تشاء ...) متصف و موصوف است ...

آغاز کتاب : سخنی چند راجع بانساب آل عثمان روایات و حکایات

راجع بانساب این دودمان سلطنت عظمی بجدی منشوش و مختلف است که ...

انجام : در این محاصره در حقیقت این امپراطور مردانه حرکت کرد

وچنانچه بسطان در آخر نامه‌اش نوشته بود تامقتول نگشت شهر راقشون عثمانی تسلیم نمود پنجاه سال معمر شد و پنجسال امپراطوری کرد. انتهی تدوین جلد اول تاریخ عثمانی... در رجب ۱۳۰۶ در دارالخلافة ناصری انجام پیوست.

شماره کتاب ۱۱۴۱۷

بخط نستعلیق محمد رضا بن علی ملقب به جراح ساوجی در ۱۰ ج ۲-
۱۳۰۷ تحریر شده .
قك ۱۶ × ۲۳ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر ۱۲ ، ص ۵۹۵ ، کاغذ فرنگی
آبی ، جلد تیماج سرخ .

(۲۲۹) مشاهیر اسلام [۱۷۳]

تألیف حمید وهبی افندی

ترجمه میرزا محمود خان افشار مدیر روزنامه فرهنگ از زبان عثمانی
جلد اول شامل شرح حال چهارده نفر از مشاهیر و بزرگان اسلام است :

- ۱- ارطغرل غازی
- ۲- سلطان عثمان غازی
- ۳- مولف
- ۴- سلطان اورخان غازی
- ۵- سلطان محمود
- ۶- حجاج
- ۷- امام مطهر
- ۸- اوزن حسن
- ۹- سلطان سلیمان
- ۱۰- مأمون
- ۱۱- جلال‌الدین محمد اکبر شاه هندی
- ۱۲- تیمور لنگ
- ۱۳- ابومسلم خراسانی
- ۱۴- سلطان مراد اول.

آغاز : جزو اول شرح حال ارطغرل غازی افاده مخصوصه، از برای
نوع انسان کسب وقوف اطلاع بر شرح احوال اکبر و مشاهیر آرزوئیست طبیعی...
ارطغرل بن سلیمان شاه واضع اساس مصون الاندراس بنای عظیم دولت علیه عثمانیه
است خود ایشان از امراء با کفایت آل سلجوق بوده است...

انجام: از برای بزرگی آندولت و خدمات مبروره و مشکوره که از برای
عالم اسلامیت بعمل آورده است نمیشود .

« گراور ۳۸ صفحه عنوان و آغاز کتاب را نمودار است »

۲

مشاهیر اسلام
جزء اول

شرح حال در طغول خاگر

افکار مشهوره

از بهر نوع این کتب قوت و اطلاع بر شرح احوال اکابر و مشاهیر است
خواندن شرح احوال و حرکات و افعال یک جماعت و باطنی و بیرونی
انفرد این نوع از سایر مباحث و جزئیات و اخبار و اخبار است
احوال یکصد نفر از مشاهیر اسلام را مستقیماً و غیر مستقیماً شرح کرده
اعتبار دارد بنیایم که هر جزو از اعیان کثیر و بعضاً از مشاهیر مشهور
عادر خواهد بود نظر اینکه مشاهیر اسلام مشهور با تمام تقاضای
که نظر مشاهیر را بر این گروه دست نیابد و صورت امر را منتقد
آن اخص فرمایند
توضیح که هر آن اقدس با نظرات و عقاید مشهور است
بر این زمین مشهور است چون بر همه گرفته اند که جزو از مشاهیر
اند که با وجود نام بزرگ و نامور که از ترکا بنام مشهور
ترقیب و مجادده اند در این خصوص هم محتاج به اطلاع نیستیم

۲

مشاهیر اسلام از زمان نبی تا سده هجری
جلد اول

مشهورترین سیره و جزو است

تصنیف حمید رجبی

در مطبع مهران بطبع رسیده است

شاید استرا

مشاهیر اسلام هفتاد و یک جزو است که در سال پنجاه و نه
در مدت سال یکصد و بیست و نه در مطبع مهران
و اینها از مشاهیر اسلام است که در این کتاب
در شرح و بیان نوشته شده در فروع اسلام
مطابق است بر مشهورترین مشاهیر مهران در جاده پاسبان
قرن ۷ است

برصفت وزارت علوم بطبع شده است

۱۱۴۳۷

۱۱۴۳۷

ش ۳۸ ، مشاهیر اسلام ، صفحه عنوان و آغاز ، ک ۲۲۹

* شماره ۱۱۴۳۷

شکسته نستعلیق قرن ۱۴ ، ق ک ۱۴ × ۲۲ ، ان ۱۰ × ۱۲ ، س ۱۴
ص ۳۸۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

معارف یقین

رک : اربعین حدیث محمد باقر واعظ تبریزی بخش مجموعه ۱

ش ۳۲۸۲۳

(۲۳۰) [۱۷۴]
معاشقات ا. م. ... و ح. م. ... **با خانم کرمانی** (۱)
 و جاسوسی م. ا. ق. ... و معاشقه وی با شوکت خانم

میرزا زیرک مورخ ۲۵ ج ۲-۱۳۲۳ هنگام ورود بمنزل ناظم‌العلوم در تهران جلودر به جوانکی برخورد میکند که از طرف یکی از اجزاء سفارت فرانسه کتابی آورده تا ناظم‌العلوم آنرا از فارسی بفرانسه ترجمه کند . پس از اطلاع میرزا زیرک از موضوع ، درخواست میکند که ترجمه کتاب مزبور بعهده وی محول شود . جوان پس از اطمینان کامل از توقف وی در منزل ناظم‌العلوم کتاب را بوی تحویل داده و میرود ، میرزا زیرک داستان شیرین کتاب را پسندیده و قبل از ترجمه آنرا استنساخ مینماید . در نسخه موجود داستان نیمه تمام مانده و مابقی آن در کتابخانه بدست نیامد .

۴

* ش ۳۳۵۵

تستعلیق سال ۱۳۲۴ ، قک ۱۸ × ۲۲ ، ان ۱۱ × ۱۶ ، سطر ۱۶
 ص ۱۸۷ ، کاغذ فرنگی ، جلد مخمل بنفش .

معدن الجواهر: رك ديوان همای شیرازی

(۲۳۱) [۱۷۵] **مفتاح الفنون (در علم منطق)**

ترجمه میرزا محمود خان افشارکنگاوری مترجم مخصوص ظل السلطان

(۱) اسامی معاشقه کنندگان در کتاب نوشته شده ، نگارنده از ذکر نام آنها خودداری نمود .

ومدير ومنشی روزنامه فرهنگ

مترجم این کتابرا درعلم منطق از کتابی که اخیراً طبع ودرمدارس اروپا تدریس میشده و بزبان ترکی عثمانی نیز ترجمه گشته، بنام ظل السلطان از ترکی بفارسی ترجمه نموده .

مشمول بريك مقدمه و ۶مقاله و يك خاتمه و يك لاحقہ است که نیز لاحقہ مرکب از پنج فصل میباشد

آغاز دیباچه : لسان عقل و نقل ناطق و ناطقه عالم و عالمیان مصدقست که از برای هر فردی از افراد بنی نوع آدم حمد و ثنای جانپخش جهان آفرین اس الیاس جمیع وظایف مرتبه است ...

سپس تقاریظی است از محمد حسین قاجار ، میرزا اسداله محلاتی معلم بچه های ظل السلطان و حاج میرزا خلیل تهرانی و اشعاری نیز از غلامعلی فانی، مترجم بعد از صورت تقاریظ فهرست کتابرا در هفت صفحه ترتیب داده و آغاز کتاب چنین شروع میشود :

آغاز مقدمه : فقره (۱) امری است معلوم که چون کسی بیفتد و یا اینکه بادست و یا چوبی بر او بزنند آن موضعیکه بر زمین بخورد و از دست یا از چوب ضرب ببیند کمابیش متألّم گشته بدرد خواهد آمد ...

انجام : چاره رفع خطای استدلالیه نیز تطبیق قواعد قیاسه است یعنی قضایائی را که مقدمه میباشد باید پیدا کرده کلام و عبارت را بشکل قیاس در آورده تحقیق نمایند... بنا بر ماصدق کلام صدق انجام [۲] (الانسان مرکب من الخطا و النسیان) در فکر و نظر و استدلال از غفلت و خطا بکلی محفوظ و سالم ماندن امکان ندارد تمام شد .

در دفتر پنجم نشریه مرکزی دانشگاه صفحه ۳۱۸ ، شماره ۴۰ فهرست شده

* شماره ۱۱۵۶۴

نستعلیق ۱۳۱۴ ق، قك ۱۸ × ۲۶، ان ۱۰ × ۱۹، سطر ۱۶، ص ۲۸۸، کاغذ فرنگی، جلد مقوایی .

(۲۳۲) مکاشفات رضوی (شرح مثنوی) دفتر اول [۱۷۶]

شارح ملامحمد رضا بسال ۱۰۸۴ شرح شده .
 ، ف ، فا ، م ، ص ۱۴۸۴

* شماره ۱۱۵۳۷

نستعلیق اوائل قرن دوازدهم ، قك ۲۲ × ۳۴ ، ان ۱۳ × ۲۶ ، سطر
 ۲۰ ، ص ۲۸۷ ، کاغذ اصفهانی ، جلد ساغری مشکی .

(۲۳۳) منتخبات اشعار اسدی طوسی و فردوسی [۱۷۷]

بانتخاب حسین انصاری متخلص به (ثمر) ژنرال آجودان ظل السلطان
 که بامر وی در ۱۳۱۹ انتخاب و نوشته شده .
قسمت اول: گرشاسب نامه اسدی طوسی باملحقاتی از ثمر و شرح حال
 اسدی در آخر کتاب بقلم حسین انصاری .
قسمت دوم: سلطنت گشتاسب و رفتن اسفندیار برزم رستم داستان از
 فردوسی طوسی .
خاتمه: منتخب نامه از اشعار ثمر در مدح ظل السلطان .

* ش ۱۱۵۲۱

بخط شکسته نستعلیق حسین انصاری در شعبان ۱۳۱۹ نوشته شده ، قك
 ۱۴ × ۲۱ ، ان ۸ × ۱۷ ، سطر ۱۵ ، ص ۱۸۶ ، کاغذ فرنگی صورتی ،
 حلد مقوایی .

(۲۳۴) منتخبات اشعار مسعودی [۱۷۸]

وسيله علی محمد طفرل بدستور ظل السلطان بشرح ذیل انتخاب و ترتیب

داده شده

- ص ۱-۳۰ اشعار سعدی
 ص ۳۱-۷۹ اشعار حافظ
 » ۸۰-۸۵ اشعار میرزا حبیب الله حکیم قالی
 » ۸۵-۱۶۷ داستان رستم و اسفندیار از فردوسی
 » ۱۶۷-۱۷۶ شکار رفتن بهرام با کنیزك و تاج برداشتن بهرام از میان
 دوشیر، گزیده از خمسه نظامی .
 ص ۱۷۷-۲۳۷ حکایاتی از اشعار مثنوی
 » ۲۳۷-۳۱۳ خسرو و شیرین نظامی
 » ۳۱۳-۳۶۳ از بهرامنامه نظامی
 » ۳۶۳-۳۶۶ قصیده ازانوری
 » در دفتر پنجم نشریه مرکزی دانشگاه ص ۳۱۸ بشماره ۴۱ باختصار
 فهرست شده .

* شماره ۱۱۵۰۷

بخط نستعلیق خوش عبدالجواد حسینی شهشانی در اواخر ذی قعدة ۱۳۱۴
 نوشته شده، قك ۱۸ × ۲۷ ، ان ۱۰ × ۲۰ ، سطر ۱۷ ، ص ۳۶۷ ، کاغذ
 فرنگی سفید ، جلد چرمی کوبیده مذهب مشکی .
 دارای دوسر لوحه در صفحه ۳۱۹ و جدول بندی تمام صفحات ، عناوین
 اشعار بعضی باشنگرف و برخی با مرکب آبی نوشته شده .

منتخبات اشعار مسعودی (۲۳۵)

[۱۷۸]

بدستور ظل السلطان بشرح ذیل انتخاب و دستنویس شده .

- ۱ - اشعاری از سعدی از ص ۱ الی ۴۴
 ۲ - اشعاری از حافظ ۱-۶۹
 ۳ - غزلیات حکیم قالی ۷۰-۷۷

- ۴ - داستان رستم و اسفندیار شاهنامه ص ۱۲۲-۱۹۷
 ۵ - حکایاتی از مثنوی » ۱۹۸-۲۳۷
 ۶ - شرح حال بهرام گور » ۲۳۸-۲۴۷
 ۷ - اشعاری از خمسه نظامی » ۲۴۸-۲۴۶
 ۸ - قصیده‌ای از انوری » ۳۴۸-۳۴۶

* ش ۱۱۵۱۹

نستعلیق فتحعلی آشتیانی (ص ۱-۴۲) ، علیمحمد طغرل (۴۳-۴۴) ،
 محمدحسن آشتیانی (۱-۷۷) ، (۷۷ + ۴۴ = ۱۲۱) علیمحمد طغرل
 (۱۲۲-۳۴۸) ، ربیع المولود ۱۳۱۴ ، قک ۱۴ × ۲۲ ، ان ۱۰ × ۱۶ ،
 سطر ۱۲ ، ص ۳۴۸ ، کاغذ فرنگی گلدادالوان ، جلد مخمل سبز

[۱۷۸]

منتخبات اشعار مسعودی

(۲۳۶)

بر حسب دستور و امر ظل السلطان اشعار ذیل انتخاب و نوشته شده .

از ص	۴۸-۱	منتخب اشعار سعدی
»	۱۲۳-۴۹	» » حافظ
»	۱۳۲-۱۲۴	» حکیم قآنی میرزا حبیب‌الله
»	۲۱۷-۱۳۳	» مثنوی
»	۲۳۷-۲۱۸	» خسرو شیرین نظامی
»	۴۶۶-۲۳۸	» داستان رستم و اسفندیار از شاهنامه فردوسی
»	۴۸۱-۴۶۷	» شرح حال بهرام گور
»	۵۶۰-۴۸۲	» منتخب از بهرامنامه نظامی
»	۵۶۴-۵۶۰	» قصیده از انوری

آغاز : اگر توفارغی از حال دوستان یارا - فراغت از تومیسر نمیشود ما را

انجام : گر جماع این است کاین خرمیکند

بر ..... ما میریند این شوهران

* ش ۱۱۵۲۰ *

نستعلیق خوش ... قرن ۱۴ - قك ۱۴ × ۲۲ ، ان ۱۵ × ۹ سطر ۱۱
ص ۵۶۴ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد مخمل سبز عطف می‌شود .
دارای دوسر لوحه مذهب در ص ۱ و ۴۹ و جدول بندی تمام صفحات با
آب طلا .

* * * * *

(۲۳۷) **منتخبات مثنوی** (از دفتر ۱ و ۲ و ۴ و ۵ و ۶ و ۷) [۱۷۹]

* شماره ۱۱۵۳۱ *

شکسته نستعلیق قرن سیزدهم ، قك ۱۳ × ۲۱ ، ان ۱۴ × ۸ ، سطر
۱۲ ، ص ۶۳ ، کاغذ فرنگی الوان گل و بوته دار ، جلد تیماج قرمز .

(۲۳۸) **منتخب التواریخ ناصری** [۱۸۰]

حاج میرزا ابراهیم خان مستوفی شیبانی .
در شرح حال حضرت رسول و ائمه هدی و تاریخ سلاطین و حکام قبل از اسلام
و بعد از اسلام تا زمان ناصرالدین شاه که در ممالک ایران حکومت داشتند .
مشمول بر پنج قسم و هر قسم در چند فصل :
قسم اول در بیان احوال حضرت رسول متضمن دو فصل .
دوم در ذکر پادشاهان قبل از اسلام متضمن چهار فصل .
سوم در ذکر جمعی که بعد از اسلام حکومت داشتند مشتمل بر سه مقاله
و ۲ باب .

قسم چهارم در ذکر ملوک و طوایفی که بعد از مغول در ایران حکومت کردند
مشمول ۵ فصل و ۳ باب .

قسم پنجم در ذکر سلطنت صفویه و غیره و محتوی بر چهار فصل .
آغاز : حمد و سپاس آن خدای را سراسر است که سلاطین جهان بر آستانه

عظمتش کمینه بندگانند و خواقین زمان بر درگاه جلالش مأمور امر و فرمان مملکتش ... اما بعد چنین گوید بنده بيمقدار الحاج ميرزا ابراهيم خان مستوفی شیبانی در عهد دولت ... ناصرالدین شاه .. این نسخه شریفرا از نسخ تواریخ انتخاب کرده «بمنتخب التواریخ ناصری» موسومش ساخت ... ←
گراور شماره ۳۹ نمایشگر صفحه اول کتاب است .

انجام : بامیرزاده وجیه‌الله میرزا سیف‌الملک مقرر گردید یکهزار نفر سوار جدید از بیگ‌زادها و خانه‌زادهای معتبر گرفته با سلاح و لباس ممتاز از سان حضور مبارک گذرانیده ابواب جمع خود معزی‌الیه و موسوم بسواران ناصری باشند .

* شماره ۱۱۳۹۷

نسخ قرن چهاردهم ، ق ك ۲۵×۷ ، ان ۱۱×۱۸ ، سطر ۱۷
ص ۶۱۲ ، کاغذ ترمه ، جلد ساغری مشکی .
رئوس مطالب با قلم شنگرف نوشته شده و تمام صفحات دارای جدول بندی ظریف میباشد .
ع

[۱۸۱]

منطق الطیر

(۲۳۹)

محمد بن ابراهیم ، شیخ فریدالدین عطار (۵۱۳-۶۲۷)
وف . فا . م . ص ۱۵۲۰ ،

* ش ۱۱۵۳۵

بخط نستعلیق مولاعرب بن بلال قصاب در ۸۹۳ و یا ۷۹۳ ؟ نوشته شده
ق ك ۱۰×۱۷ ، ان ۷×۱۲ ، سطر ۱۳ ، ص ۳۸۰ ، کاغذ سمرقندی یا
خان بالغ ، جلد تیماج قرمز کوبیده ترنج‌دار ، از آغاز يك صفحه افتاده است .

۱۱۳۹۷

منتخب
التواریخ ناصر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ نَسَبِينَ

حد و سپاس از خدا و امر است که سلاطین جهان بر اسمازه عظیمتر کینند
و خواصن دمان بردن کاه جلالش ما موادم و فرمان مملکت از سبب ایتقان
مصلحت و بزرگی ذات پیمائش از کسانه تمیز و فعال مامون و صلوات بر کاتب
بر پیغمبر احوالمان بوالقاسم محمد مصطفی و وصی بلافضل او ابی الحسن
علی مرتضی و ائمه هدی صلوات الله علیه جمیع ائمه اجداد
چنین گوید بنده به مقدار حاج میرزا ابراهیم خان مستوفی شیبانی
در عهد دولت مملکت ملوک جم و اردت تاج و تخت جم چشم و چراغ
سلاطین جهان زینت و دودمان کبان صدر السلاطین محمد شاه
غلام الله فی الادمیه المجاهد فی مشایخ الدین سلطان ابن السلطان
و الحاکم ابن الحاکم ابن الحاکم سلطان مملکت ما که خدایوند و سلطان
بامرد و مقرر زبانان و خلاصه ادا ما است و سبب این خبر از تاریخ
انتخاب کرده بمشخب التواریخ ناصر صریح مؤسسه

ش ۳۹ منتخب التواریخ ناصر ص ۱ ، ک ۲۳۸

(۲۴۰) نجوم الفرقان [۱۸۲]

(علامات نجوم الفرقان فی کشف آیات القرآن)

از ملامصطفی بن محمد سعید
د ف ، فا ، م ، ص ۱۵۷۰ ،

* شماره ۲۷۰۰

بخط نسخ محمد بن محمد احسن الحسنی الخراسانی در ۱۲ ذیحجه
۱۲۶۹ نوشته شده قك ۱۵ × ۲۰ ، ان ۱۵ × ۹ ، سطر ۱۵ ، ص ۳۲۱ ،
کاغذ فرنگی ، جلد چرمی کوبیده نارنجی .

(۲۴۱) نخبه الاخبار [۱۸۳]

از عبدالوهاب بن علی اشرف بن علی بن اسمعیل شیرازی مشتمل بر مقدمه و
دوازده عنوان و خاتمه :

مقدمه در بیان کیفیت خلقت حضرت آدم ...

عنوان اول در ذکر حالات بعضی از انبیاء و شرح حالات ...
دوم در ذکر سلاطین عجم که قبل از ظهور اسلام سلطنت
کرده‌اند ...

عنوان سوم در ذکر حالات حضرت رسالت ...

چهارم در سلاطینی که معاصر با حضرت رسول بوده‌اند .
پنجم حالات خلفاء ثلاث ...
ششم حالات ائمه علیهم السلام ...
هفتم خلافت خلفای بنی امیه ...
هشتم خلافت خلفای بنی عباس ...
نهم سلاطینی که معاصر بنی عباسی بوده‌اند ...
دهم سلاطینی که بعد از بنی عباس سلطنت کرده‌اند ...

عنوان یازدهم در ذکر سلاطینی که بعد از پادشاهان مغول سلطنت کرده اند...
 دوازدهم د سلاطین صفویه و پادشاهانی که بعد از صفویه سلطنت کرده اند تا جلوس محمد شاه قاجار .
 خاتمه در بیان سلطنت ... محمد شاه قاجار .

آغاز: الحمد لله الخالق الوهاب الذی بعباده غفار تواب والصلوة ... و بعد چنین گوید بنده ذلیل، ابن علی اشرف بن علی بن اسمعیل، عبدالوهاب شیرازی که چون چندی ... تا اکنون که سال یک هزار و دو بیست و پنج هفت هجری است ... و زمان سلطنت ... محمد شاه قاجار است ...

انجام: بلکه از بابت آنست که چون نسیان از لوازم جبهت انسان است ایشانرا در بعضی از فقرات خبط و اشتباه رویداده والله اعلم بالصواب تمت -
 الكتاب بعون الملك الوهاب .

* ش ۳۱۰۶

نستعلیق ، جمعه دهم ۲۴ - ۱۱۲۶۹ ، قک ۲۰ × ۳۱ ، ان ۱۲ × ۲۲
 سطر ۲۷ ، ص ۲۶۰ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی نارنجی .

(۲۴۲) **نزاع در سامسون ارمنستان** [۱۸۴]

ترجمه از روزنامه مارسیل که بزبان ارمنی طبع و منتشر شده (شماره ۲۰۲ ، ۱۳ ، اکتبر ۱۸۹۴) .

مترجم در خاتمه کتاب از ناصرالدین شاه قاجار و فرزند وی ظل السلطان اظهار تقدیر مینماید .

آغاز: واقعه هایلکه که در سامسون اتفاق افتاده که آتش فتنه آن تا کنون مشتعل است این خبر را از قول مخبران صادق ...

انجام مقاله: در یکی از روزنامهها مخبری مینویسد که خود معاینه دیدم یکنفر از ارمنیها را گرفته زنده در آتش افکندند و چند نفر دیگر را بحلق آویخته چندان آب گرم بر بدن آنها ریختند که جان بجان آفرین تسلیم کردند ... مخفی نماند که نعمت امنیت بزرگترین نعمتهای منعم حقیقی است ...

اگر سواعد سیمین و بازوان سمین را. مورخه ۱۹ شهر محرم الحرام ۱۳۱۳ .

* شماره ۱۱۴۶۸

نستعلیق حدود ۱۳۱۳ قمری ، قك ۲۰ × ۱۳ ، ان ۱۴ × ۸ ، سطر ۱۱ ، ص ۲۸ ، کاغذ فرنگی، جلد مقوایی عطف میشن .

(۲۴۳) نزهة القلوب [۱۸۵]

حمد یا حمدالله بن ابی بکر بن حمد مستوفی قزوینی (م - ۷۵۰ق) .
« ف ، فا ، م ، ص ۱۵۷۶ »

* ش ۱۱۳۸۹

بخط نستعلیق محمود بن عبدالحسین سبزواری در چهارشنبه ۱۲ ربیع الاول ۹۵۹ نوشته شده قك ۲۸ × ۱۹ ، ان ۲۰ × ۱۳ ، سطر ۲۳ ، ص ۴۰۲ کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج مینائی ، رئوس مطالب باقلم شنکرف ، از آغاز کتاب در حدود پنج ورق افتاده است .

«

(۲۴۴) نقل مجلس (تذکرة الخواتین) [۱۸۶]

بجمع آوری شاهزاده محمود میرزا بحکم خواهر بطنی خود ضیاء السلطنه دختر فتحعلیشاه قاجار بسال ۱۲۴۱ در جمادی الاولی بشهر نهاوند .
در شرح حال و اشعار زنان شاعره ایرانی مخصوصاً زنان درباری فتحعلیشاه و مشتمل بر سه مجلس میباشد .

آغاز : چون در این زمان میمون و عهد همایون طبایع بفنون کمالات
مایل و عاجل آمده ...

انجام : رباعی .

قامت یار که در آب نمودار شده   کرده دعوی بقدر یار نگو نسا شده
مست بودم بمی عشقت و ساقی دیشب   دوسه جامیم عطا کرده و هشیار شده

نسخه از این تذکره در کتابخانه ملی تهران وجود دارد .
(فهرست ملی ج ۱ ص ۱۸۴) .

* ش ۱۱۵۴۳

شکسته نستعلیق ، ۲۴ محرم ۱۲۸۲ ، قک ۱۵ × ۲۱ ، ان ۸ × ۱۵
سطر ۱۲ ، ص ۹۶ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مخمل قرمز .

[۱۸۷] نگارستان (۲۴۵)

از معین الدین جوینی (۱) (نام مؤلف در صفحه ۲۵۶) .
مؤلف در سنه ۷۳۵ کتاب را بسبک گلستان سعدی در هفت باب جمع آوری
نموده و بنام ابوسعید چنگیزی تألیف داده .

آغاز موجود از باب اول :

رنج کش گر مراد میطلبی که بیازیچه گنج نتوان یافت...
حکایت: سالی در نواحی مصر قحطی عظیم افتاده بود و خلق عاجز و مضطر
گشته ...

انجام موجود از باب هفتم: فائده، عمر خطاب: اگر عاملی را
نامزد ولایتی کردی و گفתי که دست تو باید از بیت المال مسلمانان کوتاه باشد
و همت بر اصلاح حال رعیت مصروف؛ در بر اصحاب حوائج نبندی و آنج بخود
نخواهی بدیگری نپسندی .

* شماره ۳۲۶۰

نسخ سده هشتم ، قک ۱۵ × ۲۲ ، ان ۱۱ × ۱۸ ، سطر ۱۷ ، ص
۳۲۲ ، کاغذ سمرقندی ، جلد چرمی زرد .

(۱) «کشف الظنون ص ۱۹۷۶» ، «ریحانه الادب ج ۱ ص ۲۹۰»
«تاریخ نظم و نثر فارسی در ایران تألیف سعید نفیسی ج ۱ ص ۱۸۳»

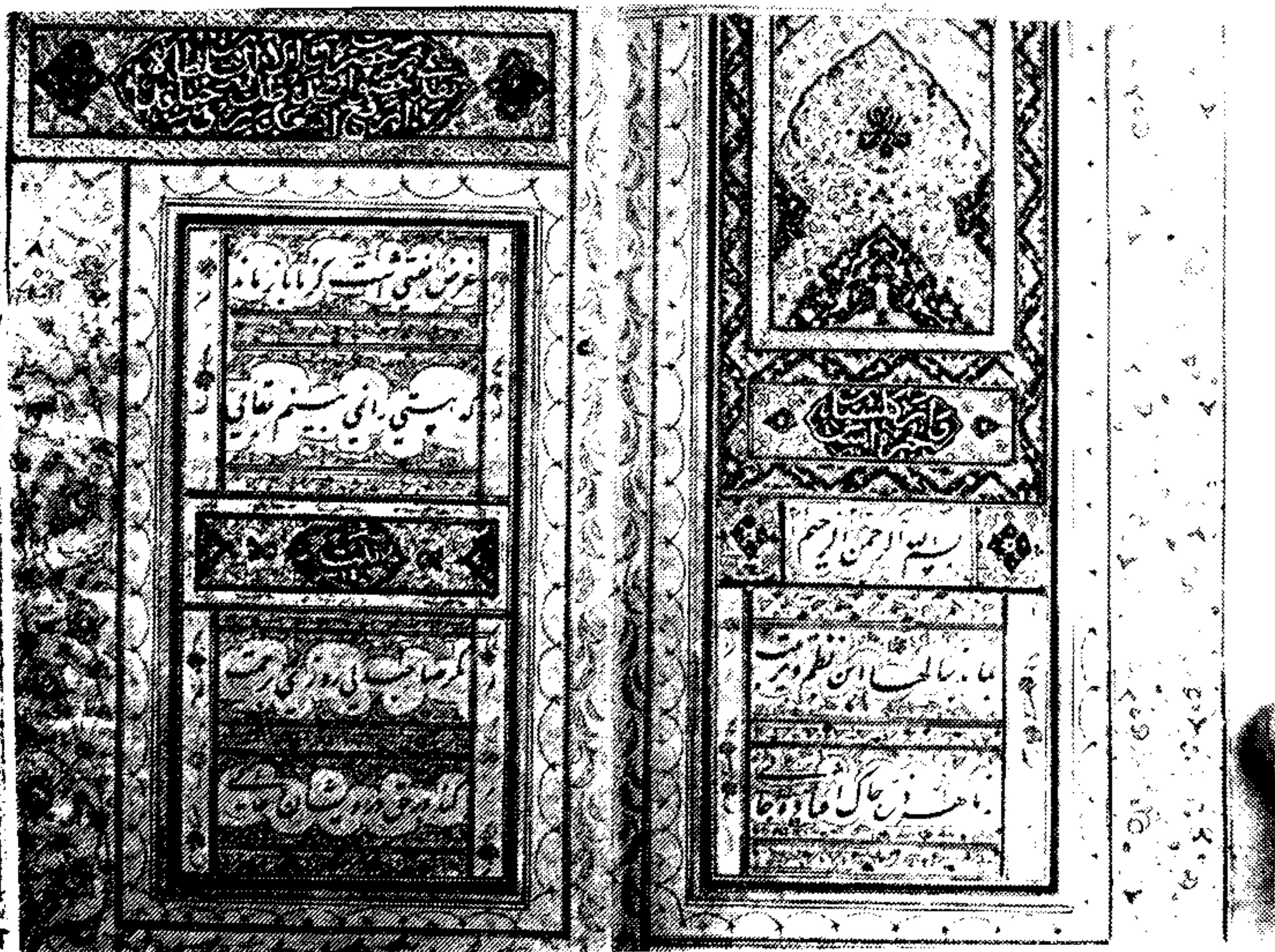

(۲۴۶) وجیزه گلستان سعدی [۱۸۸]

نویسنده قطعاتی شیرین و حکایاتی چند از گلستان سعدی را انتخاب و بطرزی بدیع آنرا ساخته و به ظل السلطان اهدا نموده .

* شماره ۱۱۵۳۰

نستعلیق خوب میرزا رضاقلی ادیب شیرازی برادر ضعیفه مشهور (بامورات) که زن خوش صحبت و بامزه بوده ، تحریر ۱۳۱۷ ق ، ق ک ۱۴ × ۲۱ ، ان ۷ × ۱۳ سطر ۵ ، ص ۳۰ ، کاغذ فرنگی زرد ، جلد کاغذی زرد منقش عطف میشن .

ش ۴۰ وجیزه گلستان صفحه اول و دوم ، ک ۲۴۶

این نسخه دارای سرلوحه‌ی زرین بسیار ظریفی است .
 اطراف کلمات دو صفحه اول با طرزی جالب زراندازی شده و نقاشیهای
 مذهب نفیسی در حاشیه کتاب باین شاهکار هنری جلوه‌ی خاصی بخشیده
 جدول‌های کتاب با خطوط رنگی و طلائی بسبکی دقیق ترسیم گشته رؤس ابیات
 و حکایات با قلم شنگرف و بعضی با مرکب آبی تحریر شده جهت صدق توصیف
 بگراور شماره ۴۰ ملاحظه فرمائید .

(۲۴۷) **هشت بهشت** [۱۸۹]

(الصفات الثمانية فی ذکر القیاصرة العثمانیة)

تألیف ادریس بن حسام الدین بدلیسی یا بتلیسی «متوفای ۹۲۱ یا
 ۹۳۰ (۱) ق»

مولانا ادریس بتلیسی عنشی یعقوب بیگ از شاهزادگان آق قوینلو بوده
 و در زمان سلطنت شاه اسمعیل صفوی بمملکت عثمانی فرار کرده و بحکم سلطان
 با یزید خان بن محمد کتاب هشت بهشت را بسال ۹۰۸ در مدت سی و شش ماه
 تألیف و باو تقدیم داشته (۲)

در این کتاب شرح حال هشت تن از سلاطین عثمانی (از سلطان عثمان
 غازی تا سلطان بایزید بن محمد) برشته تحریر در آمده و بهمین علت هم به
 « هشت بهشت » موسوم گشته .

آغاز : او مضت من ذکر بسم الله الرحمن الرحیم
 من لسانی لمعه ادت الی النهج القویم

(۱) تاریخ وفات بدلیسی را صاحبان تراجم مذکور در یادرفی دو ۹۳۰
 قمری ضبط کرده اند ولی در ذیلی که فرزند مؤلف ابوالفضل ادریس بتلیسی
 کتاب هشت بهشت نوشته فوت پدر را بسال ۹۲۱ هجری قمری ذکر کرده و نیز در
 کتابرا از همان سال (۹۲۱) آغاز نموده .

(۲) کشف الظنون ج ۲ ص ۲۰۴۳ . هدیه المعارفین ج ۱ ص ۱۹۶ . کتاب
 خط و خطاطان ص ۲۵۱ ، قاموس الاعلام ، منشآت فریدون بک ، فهرست مجلس
 ج ۲ ص ۱۵۶ .

(و پس از ۵۵ بیت دیگر) ، کتیبه اول از کتایب کتاب هشت بهشت و مطالب اخبار شاهان رضوان سرشت که محتوی است بر آثار بلیغ النظام آن قیصر اول از قیصره ثمانیه عظام در زمان ظهور دین اسلام و این دفتر نخستین است از کتاب الصفات الثمانیه فی ذکر الخلفاء العثمانیه ...

انجام : و این خدمت سلطانی و غیرت مسلمانی چون مبتنی بر قوت بازوی شجاعت و مردانگی و ... مجدداً موجب عطف عنان عطوفت و اشفاق پادشاهانه و صرف‌حسنه هم علیه بظهور عنایات خسروانه در شأن امیرمشارالیه گشت و در محازاه و محاذاه این خدمت مقبول امیرمشارالیه به تشریفات لایق و انعامات رائق در این و لا منظور و ملحوظ شد .

بیت

بود منظور لطف و رحمت شاه   زان بر آمد بر اوج حشمت و جاه

.....

در بساط سعادت و اقبال   با دقاین بمنتهای کمال . تم الکتاب ۹۷۷

و گراور شماره ۴۱ صفحه آخر کتاب مزبور را نمودار است ←
 [اصل نسخه که بخط خود مؤلف نوشته شده در کتابخانه سلیمانیه ترکیه (قسمت اسد افندی) موجود است ، نسخه‌ای از فتوکپی خط مؤلف باصفهان نزد آقای دکتر قره داغی یافت میشود ، (۱)]
 نسخه‌ی دیگری بکتابت (۱۰۸۰-۱۰۸۸ ق) در کتابخانه مجلس شورای ملی وجود دارد (۲) ولی تاریخ تحریر نسخه کتابخانه فرهنگ اصفهان بر نسخه مجلس شورای ملی تهران قدمت دارد .
 (در دفتر پنجم نشریه کتابخانه مرکزی ص ۳۱۸ نام نسخه مزبور ذکر شده)

* ش ۱۱۳۸۲

نستعلیق سنه ۹۷۷ قمری ، قك ۱۱ × ۲۸ ، ان ۱۵ × ۲۱ ، سطر
 ۱۹ ، ص ۳۲۹ ، کاغذ سمرقندی ، جلد مقوایی .

(۱) بنا باظهار آقای دکتر قره داغی به نگارنده .

(۲) فهرست مجلس ج ۲ ص ۱۵۶

۱۱۷۸۲۳

و عظام ازین گشته اند

چون که کسنانی در آن
 نشان آن چاهت نفوس شرفا سخن هر بودند از آن کسنان کانه موفقت در حکام هر دو اسلام نام می فرود
 انداز سندان یک چهر نسک فراتنه کانه آن نسک بود و در ایام و در نشانی نام با بوی صود و حل از جور و خود
 کانه مردود و در میان چاهه سبخت نوزده و هر چند نیا چاهت استوار و کله لاوران مشهوران و با کانه بود
 و چکل تها که و در اول و در آن سر آمد در هر فرشته خفین کجی و اتمام و اضرا بود و اند در کانه نشسته هر انزاد
 نوزده و در مشا ابر مشا را در هر حق مبارزانه و کلا و بی شپه لایه بر رخ و قح آن مومندان سبخت و پدید است
 نوزده و در مشا ابر مشا را در هر حق مبارزانه و کلا و بی شپه لایه بر رخ و قح آن مومندان سبخت و پدید است
 مجازی بر آن کسور و در هر سبخت اند جملی با جملی و سخن با سبخت و قح از هر دو کله کله اسلام با تمام سبخت
 و آنچه در مشا ابر مشا را در هر حق مبارزانه و کلا و بی شپه لایه بر رخ و قح آن مومندان سبخت و پدید است
 در مسکرا قول و چکل چاهت نوزده و در آن فرشته خفین کجی و اتمام و اضرا بود و اند در کانه نشسته هر انزاد
 مسلمان چون بستنی بر قوتش از آن چاهت و در و کله لایه بر رخ و قح آن مومندان سبخت و پدید است
 و در چاهت مشا ابر مشا را در هر حق مبارزانه و کلا و بی شپه لایه بر رخ و قح آن مومندان سبخت و پدید است
 کشت و در کانه ابر مشا را در هر حق مبارزانه و کلا و بی شپه لایه بر رخ و قح آن مومندان سبخت و پدید است

در مشا ابر مشا را در هر حق مبارزانه و کلا و بی شپه لایه بر رخ و قح آن مومندان سبخت و پدید است
 تیغ نوک و در مشا ابر مشا را در هر حق مبارزانه و کلا و بی شپه لایه بر رخ و قح آن مومندان سبخت و پدید است
 در مشا ابر مشا را در هر حق مبارزانه و کلا و بی شپه لایه بر رخ و قح آن مومندان سبخت و پدید است
 در مشا ابر مشا را در هر حق مبارزانه و کلا و بی شپه لایه بر رخ و قح آن مومندان سبخت و پدید است

ش ۴۱ ، هشت بهشت صفحه آخر ، ک ۲۴۷

(۲۴۸) **یادگار سیاسی** : هودیس رمبلذ انگلیسی [۱۹۰]

ترجمه اردشیر حسب الامر ظل السلطان در ۲۵ ج ۱ ...

جلد دوم از اوائل فصل چهاردهم تا آخر فصل بیست و چهارم .

آغاز : سفارت نامه چین در سنه ۱۸۵۹ مسیحی ، در ماه مارچ وقت

خود را معین کرده که بطرف مشرق زمین حرکت نمائیم در یازدهم ماه مذکور

صبح زود از پاریس بیرون رفته ... فصل ۱۵ از کتاب دوم در مصیبت و مسامحه

پیه‌هو در صبح روز ۱۵ ماه جوئن مابکشتی مجی سین در آمدیم و افتادیم به رودخانه

بطرف ووسونگ ...

انجام : وقتیکه من از شهر نایس در ماه می مفارقت نمودم گل سرخ‌ها

در قبرستانی که احاطه کرده بود آن کلیسای انگلیسی خوب را که عمه من عرابین ...

فی الجملة من سالها پس از این واقعه زندگانی نمودم که فهم کنم رحمت ایزدی

را و شکری که بر من واجب است که هنوز بمن عمر کرامت کرده است.

* ش ۱۱۴۳۳

شکسته نستعلیق قرن چهاردهم ، ۱۴ × ۲۱ ، ان ۸ × ۱۴ ، سطر

۱۳ ، ص ۵۱۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد مخمل آبی .

بخش دوم

نسخه‌های خطی عربی کتابخانه
عمومی اصفهان

(۲۴۹) آیات الاحکام (۱)

زبدۃ البیان فی براهین احکام القرآن

تألیف ملا احمد بن محمد، مقدس اردبیلی (م - ۹۹۳ ق در نجف)
«فهرست عربی مشار ص ۶»

* ش ۲۶۷۷

بخط نستعلیق ... در قرن دهم نوشته شده، قطع کتاب ۱۵ X ۲۶
اندازه نوشته ۸ X ۱۶، عدد سطر در هر صفحه ۱۹، صفحات کتاب ۶۰۹،
نوع کاغذ اصفهانی، جلد چربی کوبیده آلبالوئی رنگ.
عناوین کتاب با شنکرف نوشته شده و حاشیه‌هایی با امضای (م، د، ی،
ه و فیض ره) در کتاب مسطور است، آخر کتاب افتادگی دارد، یک صفحه از
کتاب دیگر بآن الصاق شده.

(۲۵۰) آیات الاحکام، (نسخه دیگر) [۱]

* ش ۲۸۸۳

بخط نسخ نوروز بن اسمعیل معلم اصفهانی در روز جمعه ۲۸ ربیع الثانی
سال ۱۰۶۸ نوشته شده،
قطع کتاب ۱۵ X ۲۴، اندازه نوشته ۱۰ X ۱۵، سطر در هر صفحه ۲۰
صفحه ۵۵۸، کاغذ اصفهانی، جلد چرمی آلبالوئی رنگ مندرس.

(۲۵۱) آیات الاحکام (نسخه دیگر) [۱]

* ش ۲۶۹۵

بخط نسخ حدود قرن دهم ، قطع کتاب ۱۲ × ۲۳ ، اندازه نوشته ۱۵ × ۶ ، سطر ۲۳ ، صفحه ۵۴۸ ، کاغذ اصفهانی نازک ، جلد چرمی سیاه ، در آخر کتاب دو صفحه راجع باقسام کلب و کلب الصید در سال ۱۱۷۹ نوشته شده .

(۲۵۲) آیات الاحکام (نسخه دیگر) [۱]

از کتاب الطهاره تا آخر قضاء و شهادات

* ش ۳۰۶۲

نسخ قرن دهم ، قک ۱۶ × ۲۱ ، ان ۱۰ × ۱۷ ، سطر ۱۶ ، ص ۷۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد ساغری زرد .

(۲۵۳) الاحتجاج علی اهل اللجاج: [۲]

شیخ ابومنصور احمد بن علی طبرسی (متوفای اواسط قرن ششم)

د ف ، ع ، م ، ص ۲۳ ،

* شماره ۳۱۱۳

بخط نسخ معزالدین محمد بن ضیاءالدین محمد در پنجشنبه دهه دوم جمادی الثانی ۱۱۳۲ نوشته شده ، قک ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۲ سطر ۱۸ ص ۵۶۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد کتاب تیماج سیاه .

(۲۵۴) **اربعین :** [۳]

بهاء‌الدین محمد عاملی ، شیخ بهائی متوفای (۱۰۳۰ یا ۱۰۳۱ ق)
 دف ، ع ، م ص ۳۶ ،

* شماره ۵۴۴۷

نستعلیق حدود قرن دوازدهم ، قك ۱۵ × ۲۴ ، ان ۶ × ۱۴ ، سطر
 ۱۷ ، ص ۲۸۵ ، کاغذ اصفهانی آبی رنگ ، جلد ساغری مشکی .

(۲۵۵) **الارشاد فی احوال صاحب بن عباد :** [۴]

ابوالقاسم احمد بن محمد الحسنی الحسینی قوبائی [کوپائی] اصفهانی مشتمل
 بر چهارده باب ، دف ، ع ، م ، ص ۴۱ ،

* شماره ۱۱۴۴۱

نسخ ، اول ع ۱ - ۱۲۵۹ ، قك ۱۴ × ۲۱ ، ان ۸ × ۱۴ ، سطر ۱۸
 ص ۷۰ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری قرمز .

(۲۵۶) **ارشاد الازدهان الی احکام الایمان :** [۵]

علامه حلی ، جمال‌الدین حسن بن یوسف بن مطهر حلی (۶۴۸-۷۲۶ ق) که
 بخواهش فرزند خود فخرالمحققین در سال ۶۷۶ یا ۶۹۶ در دو بخش تألیف نموده
 (از اول کتاب الطهارة تا آخر کتاب الدیات)

* ش ۲۸۸۲

نسخ عبدالکاظم بن سلام ، ۲۰ محرم سال ۹۷۳ ، قك ۱۹ × ۲۵ ،
 ان ۱۲ × ۱۴ ، سطر ۱۹ ، ص ۳۳۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی قرمز ، حواشی
 بسیاری با امضاهای مختلف در کتاب نوشته شده .

(۲۵۷) ارشادالاذهان . (نسخه دیگر) [۵]

* شماره ۲۹۶۶

نستعلیق ، قك ۱۷ × ۲۴ ، ان ۱۱ × ۱۶ ، سطر-ر ۱۵ ، ص ۳۲۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی قرمز ، حواشی مختلفی در کتاب نوشته شده و از آخر ناقص است .

(۲۵۸) ارشادالاذهان . (نسخه دیگر) [۵]

* شماره ۲۹۷۲

بخط نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۶ × ۲۴ ، ان ۱۰ × ۱۶ ، سطر ۱۶ ، ص ۳۸۷ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی سیاه ، اوائل کتاب نو نویسی و از آخر افتادگی دارد .

(۲۵۹) ارشادالاذهان (نسخه دیگر) [۵]

* شماره ۲۹۹۵

بخط نسخ منصور بن نورالدین هدایه کاسری میخانی در غره مجرم ۱۰۵۸ ، نوشته شده قك ۱۳ × ۲۱ ، ان ۶ × ۱۱ ، سطر ۱۲ ، ص ۵۶۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی .

(۲۶۰) ارشادالاذهان (نسخه دیگر) [۵]

* ش ۳۰۵۱

نسخ احمد ولد باقر ، تحریر ۱۱۱۲ ق ، قك ۱۵ × ۲۰ ، ان ۱۲ × ۱۳ ، سطر ۱۶ ، ص ۴۳۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد پیمایی بنفش .

(۲۶۱) ارشاد الازدهان (نسخه دیگر) [۵]

* ش ۳۰۶۷

نسخ پنجشنبه ۱۶۷-۱۰۳۴ ، قك ۱۳ X ۱۹ ، ان ۱۱ X ۶ ، سطر ۱۵ ، ص ۲۴۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی .

(۲۶۲) ارشاد الازدهان (نسخه دیگر) [۵]

* ش ۳۰۹۳

نسخ اسدالله الحسینی القمی ، تحریر ۱۶ - ۱۰۶۲ ، قك ۱۲ X ۲۰ ، ان ۱۳ X ۷ ، سطر ۱۷ ، ص ۴۶۶ ، کاغذ اصفهانی سفید ، جلد چرمی سیاه .

(۲۶۳) ارشاد الازدهان (نسخه دیگر) [۵]

* ش ۵۳۵۰

نسخ محمد زمان بن درویش علی هزار جریبی باصفهان مدرسه شاهپوریه در یکشنبه محرم ۱۰۸۷ تحریر شده ، قك ۱۸ X ۲۵ ، ان ۱۶ X ۹ ، سطر ۱۵ ، ص ۴۴۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی زرد رنگ .

(۲۶۴) الاستبصار فیما اختلف به الاخبار [۶]

محمد بن الحسن ، شیخ طوسی (۳۸۵-۴۶۰ ق) کتاب استبصار یکی از چهار کتب معتد شیعیه میباشد ، مشتمل بر سه جزء (تمام دوره فقه) «فهرست عربی مشار صفحه ۴۷»

* شماره ۲۹۳۶

بخط نسخ درویش علی بن یوسف طالقانی در محرم ۱۰۷۲ نوشته شده ،

قحك ۱۶ × ۲۳ . ان ۹ × ۱۸ ، سطر ۲۳ ، ص ۸۷۵ . کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج مندرس .

(۲۶۵) الاستبصار (نسخه دیگر) [۶]

* ش ۵۰۹۸

نسخ قرن یازدهم ، قحك ۲۴ × ۳۸ ، ان ۱۵ × ۲۶ ، سطر ۳۰ صفحه ۴۱۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی آلبالوئی .

(۲۶۶) الاستبصار (نسخه دیگر) [۶]

* شماره ۵۲۰۵

نسخ قرن یازدهم ، قحك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۹ × ۲۲ ، سطر ۲۳ ، ص ۹۶۰ . کاغذ اصفهانی سفید ، جلد ساغری کوبیده قرمز .

(۲۶۷) الاستبصار (نسخه دیگر) [۶]

(جزء سوم) از کتاب الجهاد تا آخر .

* ش ۵۲۵۸

بخط نسخ درویش علی بن یوسف طالقانی ، تحریر ۹ ربیع الثانی ۱۰۷۷ قحك ۱۸ × ۲۴ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر ۱۹ ، ص ۵۴۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی زرد . بسال ۱۲۰۶ ق مقابله شده .

(۲۶۸) الاستبصار (نسخه دیگر) [۶]

جزء سوم ، از کتاب الجهاد تا آخر .

* ش ۵۳۸۴

نسخه یونس بن صالح، تحریر ۲۶ ذیحجه ۱۰۸۶، قك ۱۸ × ۲۵، ان ۱۰ × ۱۸، سطر ۲۳، ص ۳۲۰، کاغذ اصفهانی، جلد تیماج قرمز.

(۲۶۹) الاستبصار (نسخه دیگر) [۶]

* ش ۵۴۱۴

جزء اول، کتاب الطهاره تا آخر حج و اول کتاب الجهاد.
نسخ قرن ۱۱، قك ۱۵ × ۲۶، ان ۱۷ × ۸، سطر ۲۳، ص ۵۴۰.
کاغذ اصفهانی، جلد مقوایی.

(۲۷۰) الاسفار الاربعه (الحکمة المتعالیه) [۷]

محمد بن ابراهیم معروف به ملا صدرا شیرازی (متوفای ۱۰۵۰ در بصره)
(جلد سوم مبحث الهیات و ۷ صفحه از جلد چهارم سفر نفس)
فهرست عربی مشار ص ۳۱۷.

* شماره ۲۷۵۴

شکسته نستعلیق، تحریر ماه صفر سنه ۱۱۹۷، قك ۱۵ × ۱۹، ان ۱۰ × ۱۴/۵، سطر ۲۳، ص ۳۰۱، کاغذ فرنگی، جلد تیماج سیاه.

(۲۷۱) الاسفار الاربعه (نسخه دیگر) [۷]

جلد دوم در مبحث طبیعات

* شماره ۲۷۵۷

شکسته نستعلیق قاسم الحسینی، تحریر یکشنبه ۱۱ رجب ۱۲۵۷ در اصفهان
قك ۱۵ × ۲۲، ان ۱۲ × ۱۷، سطر ۱۶، ص ۵۵۲، کاغذ فرنگی، جلد
چرمی زرد.

- (۲۷۲) الاسفار الاربعه (نسخه دیگر) [۷]
جلد سوم (الهیات)

* شماره ۲۷۵۹

شکسته نستعلیق قرن دوازدهم قک ۱۶ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۵ ، سطر ۱۹
ص ۳۸۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

- (۲۷۳) اکمال الدین و اتمام النعمه (کمال الدین و تمام النعمه) : [۸]

شیخ صدوق ابو جعفر محمد بن علی بن . . بابویه قمی (متوفای ۳۸۱) در
ری، جزء اول در مسائل مربوط به غیبت حضرت حجت ع .
فهرست عربی مشارف ص ۷۵۵ ، بعنوان کمال الدین .

* شماره ۳۲۶۱

نستعلیق سده دوازدهم ، قک ۱۵ × ۲۲ ان ۱۰ × ۱۵ ، سطر ۱۲ ، ص
۳۰۷ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد ساغری ضروبی مشکی .

- (۲۷۴) الفید ابن مالک : (۱) [۹]

محمد بن عبدالله بن مالک اندلسی (. . . - ۶۷۲) مکرر چاپ شده .
فهرست عربی مشارف ص ۸۴

* شماره ۳۱۴۹

بخط نسخ بسال ۱۲۷۱ ق تجزیه شده ، قک ۱۷ × ۲۲ ، ان ۹/۵ × ۱۴
سطر ۷ ، ص ۱۵۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه .
مقداری از اشعار اوائل کتاب تجزیه و ترکیب شده .

(۱) کتاب الفیه خلاصه است از کتاب «الفیه مالک» در الفیه و کتاب «الفیه
ابن مالک» و متناسبت اینکه مشتمل بر هزار بیت است الفیه مشتمل بر

(۲۷۵) الفیہ ابن مالک (نسخہ دیگر) [۹]

* شماره ۳۱۵۰

نسخ سده دوازدهم ، قك ۱۵ × ۲۰ ، ان ۸ × ۱۶ ، سطر ۷ بیت ، ص ۱۴۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری مشکی .
شروحي براوائل كتاب باعناوین (ابن عقيل ، ابوطالب وسيوطی) نوشته شده .

(۲۷۶) الفیہ ابن مالک (نسخہ دیگر) [۹]

* شماره ۳۲۰۴

نسخ سده دوازدهم ، قك ۱۱ × ۱۵ ، ان ۶ × ۱۰ : سطر ۱۲ ، ص ۸۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری يك لائی سیاه .

(۲۷۷) انوار التنزیل فی اسرار التأویل (تفسیر بیضاوی) [۱۰]

تألیف قاضی عبداله بن عمر بیضاوی (۶۸۵م - ۶۹۲م) .

از اول قرآن تا آخر سوره بنی اسرائیل .

د ف ، ع ، م ، ص ۹۹

* ش ۲۶۷۵

بخط نسخ سید عبدالله بن سید احمد افندی در جمعه ۱۱۲۳ تحریر شده قك ۲۲ × ۳۰ ، ان ۱۰ × ۲۱ ، سطر ۲۹ ، ص ۵۸۴ ، کاغذ فرنگی جلد چرمی تریاکی کوبیده .

قسمت اعظم این نسخه وسیله نویسندہ مذکور نونویس شده و در اصل کتاب حاشیه‌هایی بامضاء (کواسی ، ف ، ابووکشاف) یافت میشود .

(۲۷۸)

[۱۱]

انيس الوحيد في شرح كتاب التوحيد للشيخ الصدوق (۱)

(انيس الوحيد) ، (انيس الفريد)

سيد نعمت الله الحسيني الموسوي الجرائزي (م ۱۱۱۲)

آغاز : الحمد لله الذي جعل توحيدہ مفتاحاً لآبواب الجنان وتوعد من حاد عنه العذاب في النيران ... وبعد فان المذنب ... نعمت الله الحسيني ... يقول لما وفق الله سبحانه وله الشكر اتمام كتابنا غاية المرام في شرح تهذيب الاحكام ... اردنا التوجه الى شرح كتاب يشتمل على جوامع التوحيد فلم نرا وفق من كتاب الصدوق الموسوم با التوحيد ...

انجام : انازعيم بيت في اعلى الجنة ... وبيت في رياض الجنة ... في ربض الجنة هو بفتح الباء ما حولها خارجاً عنها تشبيهاً بالابنية التي تكون حول المدن وتحت القلاع انتهى وبه انتهى الكتاب على يد مؤلفه المذنب ...

* ش ۳۱۱۷

نسخ محمد طاهر بن كمال الدين شوشتری ، ۱۱۰۲ ق ، قك ۱۴ × ۲۶ ان ۱۹ × ۸ ، سطر ۲۵ ، ص ۴۱۲ ، كاغذ فرنگی جلد چرمی زرد رنگ .
این کتاب در سال ۱۰۹۹ تألیف شده و بسال ۱۱۰۲ در زمان حیات مؤلف تحریر گشته و در سنه ۱۱۰۴ به نظر مصنف رسیده و او چنین نگاشته :
« لقد جرى عليه نظر مصنفه من البداية الى النهاية فصح بعون الله تعالى و قدتم . اشر شهر الله شهر رمضان المبارك عام اربع بعد المائة و الالف حرر هذه الكلمات مؤلفه المذنب الجاني نعمت الله الموسوي الحسيني الجزائري في بلدة شوشتر في دارنا الغربية من الجامع الاعظم حامداً مصلياً مسلماً » .
این نسخه پس از تحریر و رؤیت مصنف بخزانہ شاہ سلطان حسین اهدا گشته و از کتب ممتاز بشمار میرود .

(۱) نام کتاب در العنبریه ج ۲ ص ۳۶۸ « انيس الوحيد » و در ج ۲ ص

۴۶۳ « انيس الفريد » ضبط شده .

(۲۷۹) **ایضاح الفوائد فی شرح مشکلات القواعد** [۱۲]

فخرالمحققین محمد بن حسن بن یوسف بن مطهر حلی فرزند علامه
(۶۸۲-۷۷۱) جزء اول از کتاب الطهاره تا آخر کتاب الوصیه .

* ش ۲۸۷۵

نسخ احمد بن ابراهیم بن برهان بن کمال تحریر قرن دهم ق ک ۱۷ X ۲۹
ان ۱۰ X ۱۸ سطر ۲۷ ، ص ۴۹۹ ، ک اصفهانی ، جلد چرمی سیاه .

(۲۸۰) **ایضاح الفوائد (نسخه دیگر)** [۱۲]

جلد ثانی از کتاب النکاح تا آخر دیات

* ش ۲۹۴۷

نسخ علی بن منصور بن حسین المزیدی در دو شنبه هفتم ج ۱-۸۷۴ تحریر
شده ق ک ۱۸/۵ X ۲۷ ، ان ۱۲ X ۱۷ ، سطر ۲۳ ، ص ۸۲۵ ، ک اصفهانی
ضخیم، جلد مقوایی .
از صفحه ۱-۱۳ نو نویس شده و ۱۳ صفحه هم نوشته نشده .

(۲۸۱) **بحار الانوار** [۱۳]

علامه مجلسی ، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۱) تألیف
۱۰۹۴ ق .
جلد هیجدهم (مشمول بر کتاب طهارت و صلوة) (۱) .
فهرست عربی مشار ص ۱۱۳ ،

* شماره ۲۹۶۴

نسخ قرن دوازدهم ، ق ک ۱۶ X ۲۵ ، ان ۹ X ۱۷ ، سطر ۲۳
(۱) بملت تکمیل نبودن دوره ، بترتیب شماره کتابخانه فهرست گردید

ص ۵۶۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری مشکی .

(۲۸۲) بحار الانوار (نسخه دیگر) [۱۳]

جلد ششم ، جزء اول (مشتمل بر قسمتی از احوالات رسول اکرم با
فهرست مطالب در اول کتاب) .

* ش ۳۱۰۹ *

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۹ × ۲۶ ، ان ۱۱ × ۱۲ ، سطر ۲۱ ، ص ۸۶۶ ، کاغذ اصفهانی نازک ، جلد کالینکوی عطف میشن .

(۲۸۳) بحار الانوار (نسخه دیگر) [۱۳]

جلد ششم ، جزء سوم (مشتمل بر حالات رسول اکرم از غزوه بدر بیعت با
فهرست مطالب در اول کتاب) .

* شماره ۳۱۱۰ *

بخط نسخ در آخر رجب ۱۲۲۹ نوشته شده ، قك ۲۱ × ۳۰ ، ان ۱۳ × ۲۴ ، سطر ۳۵ ، ص ۵۴۲ ، کاغذ فرنگی جلد ساغری مشکی .

* * * * *

(۲۸۴) * ش ۳۱۱۱ (نسخه دیگر) [۱۳]

جلد هفتم (در احوالات ائمه و دلائل امامت هر يك الحج) .

نسخ ، محمد حسین ملقب به کاتب ، رجب ۱۲۳۰ ، قك ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۴ × ۲۴ ، سطر ۳۶ ، ص ۶۰۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری مشکی .

* * * * *

(۲۸۵) * ش ۵۱۳۲ (نسخه دیگر) [۱۳]

جلد نوزدهم جزء ثانی (مشتمل بر ابواب ذکر و ابواب دعا از کتاب القرآن با فهرست مطالب در اول کتاب) .

نسخ ، محمد تقی بن محمد حسن ، غره ج ۱-۱۲۹۸ ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۲۰ × ۱۲ ، سطر ۳۰ ، ص ۴۴۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی قرمز .
این نسخه وسیله مرتضی موسوی خونساری بسال ۱۳۰۴ با مسوده اصل کتاب که بعضی از سطور آن بخط مجلسی بوده مقابله شده .

* * * * *

(۲۸۶) * ش ۵۱۷۵ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد سوم (مشمول بر اخبار عدل و معاد و علل تکالیف عباد) .

نسخ ، محمد تقی بن محمد حسن خونساری ، او آخر قرن سیزدهم ، قك ۲۱/۵ × ۳۱ ، ان ۱۳ × ۲۰ ، سطر ۳۴ ، ص ۷۱۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی قرمز . (در ۱۲ جای کتاب جمله بلغ قبلا نوشته شده) .

* * * * *

(۲۸۷) * ش ۵۱۸۵ (نسخه دیگر) [۱۳]

جزء سوم از جلد ششم (مشمول بر حالات حضرت رسول از غزوه بدر کبری تا آخر) نسخ محمد تقی بن محمد حسن تحریر یکشنبه ۱۱ ربیع الاول ۱۳۰۰ ، قك ۲۰ × ۳۱ ، ان ۱۳ × ۲۰ ، سطر ۳۴ ، ص ۴۲۰ ، کاغذ فرنگی ضخیم ، جلد چرمی قرمز ، رئوس مطالب با شنگرف نوشته شده .

* * * * *

(۲۸۸) * ش ۵۱۸۷ (نسخه دیگر) [۱۳]

جزء اول (کتاب العقل والعلم) و جزء دوم (کتاب التوحید) نسخ محمد تقی بن محمد حسن خونساری ، (ج ۱ ذی قعدة ۱۳۰۱) ، (ج ۲-۲۰ محرم ۱۳۰۲) ،

قك ۲۰ × ۳۱ ، ان ۱۳ × ۲۰ ، سطر ۳۴ ، ص ۳۷۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی قرمز .

در آخر جزء اول چنین نوشته شده: «بلغ قبلا مع النسختين المعبرتين اللتين كتبنا في زمانه ره، ودر آخر جزء دوم چنین مسطور است: «بلغ قبلا مع نسخة التي كتبت في زمان مؤلفه اعلى الله مقامه و ارفع درجته امين ثم امين

* * * * *

(۲۸۹) * ش ۵۱۸۸ (نسخه دیگر) [۱۲]

جلد هفدهم (کتاب الروضه محتوی مواعظ وحکم وخطب وامثال ماثوره از خداوند ورسول اکرم وائمة عليهم السلام) .

نسخ محمدتقی بن محمدحسن خونساری بسال ۱۲۹۷ تحریر شده قك ۲۰ × ۳۱ ، ان ۱۳ × ۲۲ ، سطر ۳۳ ، ص ندارد کاغذ اصفهانی سفید ، جلد چرمی قرمز .

* * * * *

(۲۹۰) * ش ۵۱۸۹ (نسخه دیگر) [۱۲]

جلد هیجدهم (مشمول بر کتاب الطهارة والصلوه) .
بخط نسخ براتعلی بن استاد حسن نجف آبادی در رجب ۱۲۴۶ نوشته شده .

[تاریخ تألیف (۱۴ صفر ۱۰۴۹) ونام کاتب و سنه کتابت در آخر کتاب الطهارة تحریر شده] .

قك ۲۰ × ۳۱ ، ان ۱۰ × ۲۱ ، سطر ۲۹ ، ص ۵۸۶ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد چرمی ضربی قرمز رنگ .

* * * * *

(۲۹۱) * ش ۵۱۹۰ (نسخه دیگر) [۱۲]

جلد پنجم (مشمول بر قصص انبیاء عليهم السلام) ، در رمضان ۱۰۷۷ تألیف شده .

نسخ سده سیزدهم [تألیف رمضان ۱۰۷۷] ، قك ۲۰ × ۳۱ ، ان ۱۱ × ۲۲ ، سطر ۲۷ ، ص ۵۵۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی ضربی نارنجی
رئوس مطالب باقلم شنگرف نوشته شده .

* * * * *

(۲۹۲) * ش ۵۲۲۷ (نسخه دیگر) [۱۳]

جلد ششم (حالات حضرت رسول تا اواخر باب ۳۴ در اثبات معراج
و معنای آن و چگونگی صفت براق با تمام فهرست جلد ششم) .

نسخ سده سیزدهم ، قك ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۳ × ۱۸ ، سطر ۳۴ ، ص ۴۳۲
کاغذ فرنگی سفید ، جلد چرمی قرمز ، رئوس مطالب با شنگرف نوشته شده .

* * * * *

(۲۹۳) * ش ۵۲۲۸ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد سیزدهم (در احوالات حضرت حجت قائم و اخبار غیبت)

بخط نسخ ریز عالی بسال ۱۲۹۴ تحریر شده ، قك ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۳ × ۲۳ ، سطر ۳۱ ، ص ۳۱۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی ضربی سبز
رنگ . رئوس مطالب و ابواب با شنگرف نوشته شده .

* * * * *

(۲۹۴) * ش ۵۲۲۹ [نسخه دیگر] [۱۳]

مجلد هفدهم [کتاب الروضه محتوی مواعظ و حکم ...]

بخط نسخ عبدالوهاب الزمانی در سال ۱۳۴۰ تحریر یافته قك ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۳ × ۲۲ ، سطر ۲۷ ، ص ۳۳۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی
قرمز .

* * * * *

(۲۹۵) * ش ۵۲۳۰ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد پنجم (مشتمل بر قصص انبیاء)

بخط نسخ محمد تقی بن محمد حسن خوانساری امثالاً لامرحاج سید
جعفر مجتهد بسال ۱۳۰۸ تحریر شده قك ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۳ × ۲۰ ، سطر
۳۴ ، ص ۴۹۴ ، کاغذ فرنگی ضخیم ، جلد تیماجی قرمز رنگ ، ابواب کتاب
با شنکرف نوشته شده .

* * * * *

(۲۹۶) * ش ۵۲۶۳ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد هیجدهم (کتاب الصلوة)

نسخ سده سیزدهم ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۱ × ۲۱ ، سطر ۲۹ ، ص
۵۸۰ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد چرمی ضربی سیاه .
رئوس مطالب و ابواب با شنکرف نوشته شده .

* * * * *

(۲۹۷) * ش ۵۲۶۴ (نسخه دیگر) [۱۳]

جلد هیجدهم (کتاب الصلوة)

نسخ سده سیزدهم ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۳ × ۲۲ سطر ۲۹ ، ص
۴۱۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری سیاه ضربی - ازابمدا ناقص ، رئوس
کتاب با شنکرف نوشته شده .

* * * * *

(۲۹۸) * ش ۵۲۶۵ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد دهم (تاریخ حضرت فاطمه علیها السلام و حسنین علیهم السلام) .
نسخ و شکسته نسخ محمد علی بن عبدالحفیظ با تصدی حاج سید
جعفر ، از روی نسخه که در سال ۱۱۳۲ نوشته شده است کتاب سده .
قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۲ ، سطر ۳۰ ، ص ۵۳۵ کاغذ فرنگی ،
جلد چرمی قرمز رنگ ضربی .
با انضمام حکایتی که در عاشورای ۱۲۵۴ ق واقع شده و قصیده‌ای از سید
اسمعیل بن محمد حمیری .

این نسخه دارای يك سرلوحه مذهب زیبا است و مقدار $\frac{1}{5}$ از اوائل کتاب دارای خط‌کشی‌های ظریف میباشد .

*****

(۲۹۹) * ش ۵۲۶۶ نسخه دیگر [۱۳]

مجلد بیستم (قسمت اعمال سنین و شهور و ایام)

نسخ محمدتقی بن محمد حسن ، صفر ۱۲۹۲ ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۳ × ۲۱ سطر ۳۱ ، ص ۲۲۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی قرمز .
این نسخه در شعبان ۱۲۹۲ بوسیله عباس بن احمد الخونساری تصحیح شده و خط و مهر مصحح در آخر کتاب مسطور و موجود است .

*****

(۳۰۰) * ش ۵۲۶۷ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد دهم (محتوی حالات حضرت زهرا و حسنین)

نسخ عالی ... بسال ۱۰۷۹ ق تألیف و در سنه ۱۲۵۰ نوشته شده قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۴ × ۲۲ ، سطر ۳۱ ، ص ۴۵۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری مشکی .
در آخر این نسخه عبارت «قابلت هذه النسخة الشريفة من نسخة الاصل الحمد لله...» مسطور است و دارای يك سرلوحه مذهب عالی است و تمام صفحات خط‌کشی شده .

*****

(۳۰۱) * ش ۵۲۶۸ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد ۲۲ (کتاب المزار)

بخط نسخ محمد تقی خونساری بسال ۱۳۰۰ تحریر شده قك ۲۰ × ۳۰
ان ۱۳ × ۲۰ ، سطر ۳۴ ص ۲۹۰ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماجی قرمز .

*** **

(۳۰۲) * ش ۵۲۷۰ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد نهم (مشمول بر حالات حضرت امیر المؤمنین) .

نسخ محمد تقی خونساری ابن محمد حسن ، تحریر سال ۱۳۰۳ ، قك ۲۲ × ۳۲
ان ۱۴ × ۲۲ سطر ۳۶ ، ص ۳۳۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماجی قرمز .

*** **

(۳۰۳) * ش ۵۲۹۵ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد هیجدهم (کتاب الطهاره)

نسخ سده سیزدهم تحریر محمد حسین ابهری ابن مرحوم محمد ائین .
قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۱۵ × ۹ ، سطر ۲۱ ، ص ۴۷۰ ، کاغذ فرنگی ، جلد
ساغری سیاه .

*** **

(۳۰۴) * ش ۵۳۰۱ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد ششم (مشمول بر حالات رسول اکرم)

نسخ سده سیزدهم ، قك ۲۰ X ۳۰ ، ان ۱۱ X ۲۱ ، سطر ۲۹ ، ص ۶۲۶ ،
کاغذ فرنگی ، جلد چرمی ضربی سیاه . رؤوس مطالب باشکرف نوشته شده .

*****

(۳۰۵) * ش ۵۴۵۱ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد دهم (حالات حضرت زهرا علیها السلام)

نسخ سده سیزدهم ، قك ۱۳ X ۲۱ ، ان ۷ X ۱۴ ، سطر ۱۹ ، ص ۲۵۸ ،
کاغذ فرنگی نازک ، جلد چرمی ضربی زرد .

(۳۰۶) [۱۴]

بغية الطالب في معرفة المفروض والواجب :

شیخ جعفر بن شیخ خضر جناحی نجفی . (م-۱۲۲۷)
رساله عملیة است که از اول طهارة تا آخر صلوة بسال ۱۲۲۴ ق تألیف
شده «ذریعه ج ۳ ص ۱۳۳»

* ش ۳۰۸۴

نسخ قرن سیزدهم محمد شریف بن حجی [حاجی] علی محمد خراسانی
الاصل ، قك ۱۰ X ۱۵ ، ان ۷ X ۱۱ ، سطر ۱۱ ، ص ۱۲۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد
تیماجی زرد .
باضماد دو حدیث در اخبار ملاحم .

(۳۰۷) [۱۵]

بیجة الحدائق فی شرح نهج البلاغه (جزء دوم)

علاء الدین محمد بن ابی تراب گلستانه (م-۱۱۱۰ ق) مؤلف در ۲۸ رمضان
۱۹۰۷ هجری از شرح کتاب فراغت یافته .

* ش ۳۱۱۸

نسخ محمد صادق بن محمد علی کاتب، قك ۱۹ × ۲۵. ان ۱۱ × ۱۷، سطر ۲۳، ص ۴۹۱، کاغذ اصفهانی نازک. جلد تیماج دورنگ.

(۳۰۸) **البيان في الفقه :** [۱۶]

محمد بن محمد بن مکی شهید اول (م- ۷۸۶) یا محمد بن مکی
د ف. ع. م. ص ۱۳۷

* ش ۳۰۵۰

نسخ محمد بن علی الحسینی، ۲۳ ذیقعدہ ۱۰۶۰، قك ۱۴ × ۲۰، ان ۱۴ × ۹، سطر ۱۸، ص ۲۶۳، کاغذ فرنگی ضخیم، جلد تیماجی سیاه.

(۳۰۹) * ش ۳۰۵۵ (نسخه دیگر) [۱۶]

نسخ قدیمی صالح بن عبدالله بن الشیخ احمد السعدی بسال ۹۲۴ نوشته شده
قك ۱۵ × ۲۱، ان ۸ × ۱۲، سطر ۱۵، ص ۳۳۲، ك اصفهانی، جلد چرمی
ضربی سوخته قرمز رنگ.

تاریخ کتابت این نسخه از نسخه‌هایی که در (ذریعه ج ۳ ص ۱۷۴) معرفی
شده قدیم تر است و نیز حاشیه‌هایی بخط نستعلیق و با امضاء (م) در کتاب تحریر
گشته.

(۳۰۹) **البيان الشافي المنتزع من البرهان الكافي :** [۱۷]

ابن المظفر - یحیی بن احمد بن مظفر (۱) از فقهای زیدیه (م- ۸۷۵)

(۱) - جهت اطلاع از حالات مؤلف و سایر تألیفات وی رجوع شود به :

معجم المؤلفین : عمر رضا کحاله ج ۱۳ ص ۱۹۴ و هدیه المارفین ج ۲ ص ۵۲۸.

جزء اول (از ابتدای مسائل اجتهاد و تقلید تا آخر کتاب الاجارات).

آغاز کتاب : الحمد لله رب العالمين فاطر السموات والارضين ورازق الخلق اجمعين الذي خضع لعزته المتكبرون... اما بعد فان طلب العلم اشرف المطالب وكسبه افضل المكاسب...

فجمعت هذا الكتاب... وسميته «البيان الشافي المنتزع من البرهان الكافي»..
ثم انى اقدم مسائل محتاج الى معرفتها فى بيان حال المجتهد والمقدم ما يتعلق بها مسألة، المجتهد هو...

انجام: مسألة، واربعة لا يبرؤن ولو شرطوا اليه وهم الطبيب المتعاطى كما امر والبايع من ضمان المبيع قبل تسليمه والبايع من العيوب حملة عند الهادى كما امر والمرتهن رهناً صحيحاً فلا يصح ابرائه من ضمان الرهن وان ابرى من عينه صاد امانته، نجز الجزء الاول من كتاب البيان والحمد لله رب العالمين.

* شماره ۵۳۱۲

نسخ قرن نهم، قك ۲۰ × ۳۰، ان ۱۳/۵ × ۲۱، سطر ۲۷، ص ۵۴۰
کاغذ سمرقندی، جلد جرمی سیاہ ضربی.
در صفحه اول کتاب صورت اجازہ نامہ علی بن زید بن حسن برای شمس الدین احمد بن علی بن عثمان السامی جهت نقل کتاب مزبور و همچنین تذکرہ الفقہ و دکواکب النیرہ، کہ این دو کتاب نیز از تالیفات ابن المظفر میباشد نوشته شد.
به گراور شماره ۴۳ نگاه کنید.

(۳۱۰) **التبيان في اعراب القرآن**
(التبيان في غرائب القرآن)

تأليف ابو البقاء المكبرى، عبدالله بن حسين بن عبدالله ملقب به محب الدين
(۵۳۸-۶۱۶ق)

از اول تا آخر قرآن

«معجم المطبوعات ج ۱ ص ۲۹۴ ، ف ، ع ، م ، ص ۱۵۹»

* شماره ۲۶۸۹

نسخ محمد بن حسن حنبلی، تحریر ۳ شنبه ۴ ذی قعدة - ۹۶... ق ک ۱۸ X ۲۶

ان ۱۴ X ۲۰ ، سطر ۲۳ ، ص ۵۷۱ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی ترنجدار آلبالویی .

ش - ۴۳ بیان الشافی صفحه اول . ک ۳۰۹

*****

(۳۱۱) التبیان فی اعراب القرآن (نسخہ دیگر) [۱۸]

(از سورہ انفال تا آخر قرآن)

* شماره ۲۶۹۹ *

نسخ شوال ۱۰۸۳ ، قک ۱۴ × ۲۱ ، ان ۸ × ۱۴ ، سطر ۲۰ ، ص ۲۲۷ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی قرمز .

*****

(۳۱۲) تجوید القرآن : ... [۱۹]

آغاز موجود : ان اصنف لکم کتاباً مختصراً فی مذاہب القراء السبعہ
 بالامصار رحمہم اللہ یقرب علیکم متناولہ ویسهل علیکم حفظہ ... و ذکر ت عن کل واحد
 من القراء روایتین و ذکر ت عن نافع روایة قالون وورش ...
 انجام موجود : حفص لامقام لکم بضم المیم الاولی و الیاقوت بفتحها
 الحرمان .

* شماره ۲۷۱۰ *

نسخ قرن نهم ، قک ۱۳ × ۱۸ ، ان ۸ × ۱۳ ، سطر ۱۳ ، ص ۳۲۶ ، کاغذ اصفہانی ، جلد تہماج سیاہ یک لائی .

(۳۱۳) تحریر اقلیدس یا تحریر اصول الهندسة والحساب : [۲۰]

خواجہ نصیر الدین طوسی محمد بن محمد بن الحسن (۵۹۷-۶۷۲ق)

د ف ، ع ، م ، ص ۱۶۴ ،

* شماره ۳۳۰۹

تحریر نستعلیق حسن بن سعد قائنی در اصفهان، ج ۲-۱۰۲۴، قک
 ۱۴×۱۹/۵ ان ۱۲×۶، سطر ۱۵، ص ۲۰۶، کاغذ اصفهانی، جلد
 تیماج سیاه.

تحریر القواعد المنطقیه: رك شرح شمسیه

(۳۱۴) تحفة السعیدیہ [۲۱]

(تحفة السعیدیہ فی شرح کلیات القانون للشیخ الرئیس)

تألیف قطب‌الدین شیرازی محمود بن مسعود بن مصلح فارسی مکنی به
 ابوالثناء (متولد ۶۳۴ در شیراز متوفای ۱۶ رمضان ۷۱۰ در تبریز) علامه شیرازی
 بسال ۶۷۴ شرح مفصلی بر کتاب قانون شیخ‌الرئیس (۳۷۳-۴۲۸) که از کتب
 معروف در طب است نگاشته و در سنه ۶۸۲ آنرا مختصر کرده و بنام سعدالدوله
 محمد بن تاج‌الدوله علی‌ساوی و تحفة السعیدیہ، موسومش داشته (۱).

در گراور شماره ۴۴ سطر ۳۰ نام کتاب مذکور است ←

این نسخه قسمتی از جلد اول است که از آخر نیزه مقداری افتادگی دارد.
 آغاز: بسم الله... الحمد لله حمداً يستحقه بعلو شأنه وسبوغ احسانه یعنی با
 القوانین الکلیه، کلیات تحتها کلیات اذ القانون الکلی عند الاطباء... وکل
 کلی یندرج تحتہ کلیات کالغیب...

انجام: موجود وانما یمکن ذلك بممازجة جسم حار خفیف و هو النار
 والهوی ولو اقتصر فی ذلك علی النار لافترط الییس.

نسخه کاملی از شرح مزبور در کتابخانه مجلس شورای ملی موجود است
 (فهرست مجلس ج ۲ ص ۲۸۸-۲۹۰).

(۱) هدیه‌العارفین ج ۲ ص ۴۰۶ و ۴۰۷، کشف‌الظنون ج ۲ ص ۱۳۱۲
 معجم‌المؤلفین: عمر رضا کحاله ج ۱۲ ص ۲۰۲، ایضاح‌المکنون ج ۱ ص ۲۵۰
 فهرست مجلس ج ۲ ص ۲۸۸.

۳۳۲۴

اینها نشان داد که کشف منها المثل غیر لیسالی الحیاها التي تحریر المشاهدة او مقررا الشاوية وجمع ما حصله
 من التمام و نظر الناظر فان لم يكن اجل ما ذكره واكثر فركن اهل واصغر ثم ان ما اصرت على كل ذكر من
 كل حصول او بسبب كل رساله او كتاب على ما عرفت في كل الفصل او الباب كخلاصه ورساله جاليزين ورساله ابن
 القتيبة القصيدة فصل القصد وكتلا خلاصه كتب ورساله سمويه في احياء الكلى والى والسره والشرب والبول
 والبراز وخرقة كفة اربابا او ضررها ثم ان عرفت في اخبارات ابن عبدون بن يحيى الرازي وفي بيان الاطباء
 سطرين وده مضوية طيبة مستفادة من محاسن الشرح وده نماز المسائل للطبيب لا في الفرج عبيداه والطبيب وفي
 طاهره المسائل التي او عنها الشرح او المحزون بطلان في كتابه وده عن الاطباء وده في احوال الطبقات وادوار المسائل
 وانشاهما واهت من كل الترادف والاصناف ما امكن الصادرة مسائل الكتاب ويكمل هذا الخارج ستورا الغراب
 ودهويت النجاشي وخرن طمان الاسرار وده في خلاصه الافكار والاشارة على خلاصه خبر ما ذكر من الكفر والسير
 وعلى خلاصه جميع كتب الشرح المحاضر لمران الثالث واما التي بها التوسن منها كجاء وده من كذا مناهج الاعضا وده
 المشرح وده على الشرح وده اصفا ككتاب في شرح العظام وشرح العصل وكتاب خمس مقالات في المشرح ورساله
 في شرح المنف ورساله الى فراس ورسالة الفصل من الفقه الاصولي من الرشد ومن الرازي وكتاب
 ساخ الاعضا الصغرى واما الواضحة شرح ابن ابي الصديق لتمام الاعضا الكثر في الفوس وخلق الانسان في
 الانسان او سهل السبعي وجمع هذه الكتب المشهورة المشقة على المشرح شرح في هذا الكتاب فدها من
 من جميع ما عده في هذا الباب لاشماله على خلاصه اجمع وعلى مثل خلاصه اجمع ما يخرج من اهلها من
 قسم قلال نواهي هذه الصناعة من وخرج في ميدانها شواهد على عرق وركب ان اكل سوداء تم واهلها
 من واهلها صديق الاستطاب من حسن فيه وسلم من اهل ادمه ان اذا مشى على سبيل مستقيمة بدل تجاوز وده
 لفظا بالمشرف و الفصوة والعرف وده ان سعد ذلك الزمان وسناسا الامان لم يزل لخطي مع غنايه
 وانفاه وده في فصل احسانه وكرامه جريا على بعض حبه الكرم والفضل والعبادة لسنة الاضواء والهدى
 كنت استكونه لى كفت ابث شكره حسب الجهادى عطاى وانقى عليه وان نصرت عن الخوف وصفه جهلا
 وانا استقبل له العجا التوالى البركات واستفشره الشفاء والمعتبر النجات وانه ان اهل الشرح المذكور
 باسمه لى طول الدهر يسهل له لمر على مشرف المثل والادمان وده صفت باخلاف الامكنه والاركان مستند
 بما رزقته الله من العلم ويسترى من الفهم وشرحه شرح منصفه في زجه واهلها اصباح منيرة تهذيبه
 ووجهه باسعه وده من حبه ثم ان لما استوى خلقه القوم وراى السوق فله المستعم وده على ما احسن بغير
 بخرت بجناب الكرم وما صدرت به اليد واعتمدت دون الملوك عليه الان اكثر همة العلوم واربابه
 والعلم لا يقف الا عند احصائه فانه امره هو الذى يدرك محروبه بذهنه الثاقب وجمع كلونه بكونه الصاب
 وان كنه اهداه الى عالم حضية وسامى سده كتاب الغرالى بخر وهدى النصيحة الى اهل الوراد وهو الجاهل
 بغيره العلم من كرم والشمس الذي يضيئ الضلال من ازاره فلا سلك اهل العلم طره وان اعدهم اخاه وده
 ومن قال امين اتقى الله محضه فان هذا الزمان مثل البشرى فشرح في حبر الكتاب الذي هو زجه الكما وده
 الاطبا السرى السعدى سنا باسمه سنا بخر وهدى النصيحة الى اهل الوراد وهو الجاهل طرعا
 من كفا وده اهل سبيل السلة الايمان من مشرفه وده الى اعظم الارض من اعلا الاستقام وده
 من صالح عباده وعارف باث وشفاهم من كرم الى كرم من مشرفه سنا من دجوا منها التي تطلقها غايه
 ووفنا لهدى الكلم وده المرام اهل الامم من كرم الى كرم واهلها انى مال الشرح وده
 وارهاه وده لجنه سناه بسبب الله ان مشرفه بخر وهدى النصيحة مما استعمله بخر وهدى النصيحة وده
 احسانه والصدق على خروا وده بعد فدا الشرح من حبر طاهر احوالى ومن لرسى اسعاد ما يسبح

اليت
 وشرح المشرح في الشرح
 العلى في كرم ولى رساله
 خبر مشهوره بشرها وده

من حبر طاهر احوالى

ش ۴۴ تحفة السعديه ، صفحه چهارم ، ك ۳۱۴

* ش ۳۳۲۴

نسخ قرن نهم ، قك ۲۱ × ۳۲ ، ان ۱۷ × ۲۳ ، سطر ۳۵ ، ص ۷۰
 كاغذ سمرقندى ، جلد مقوائى .

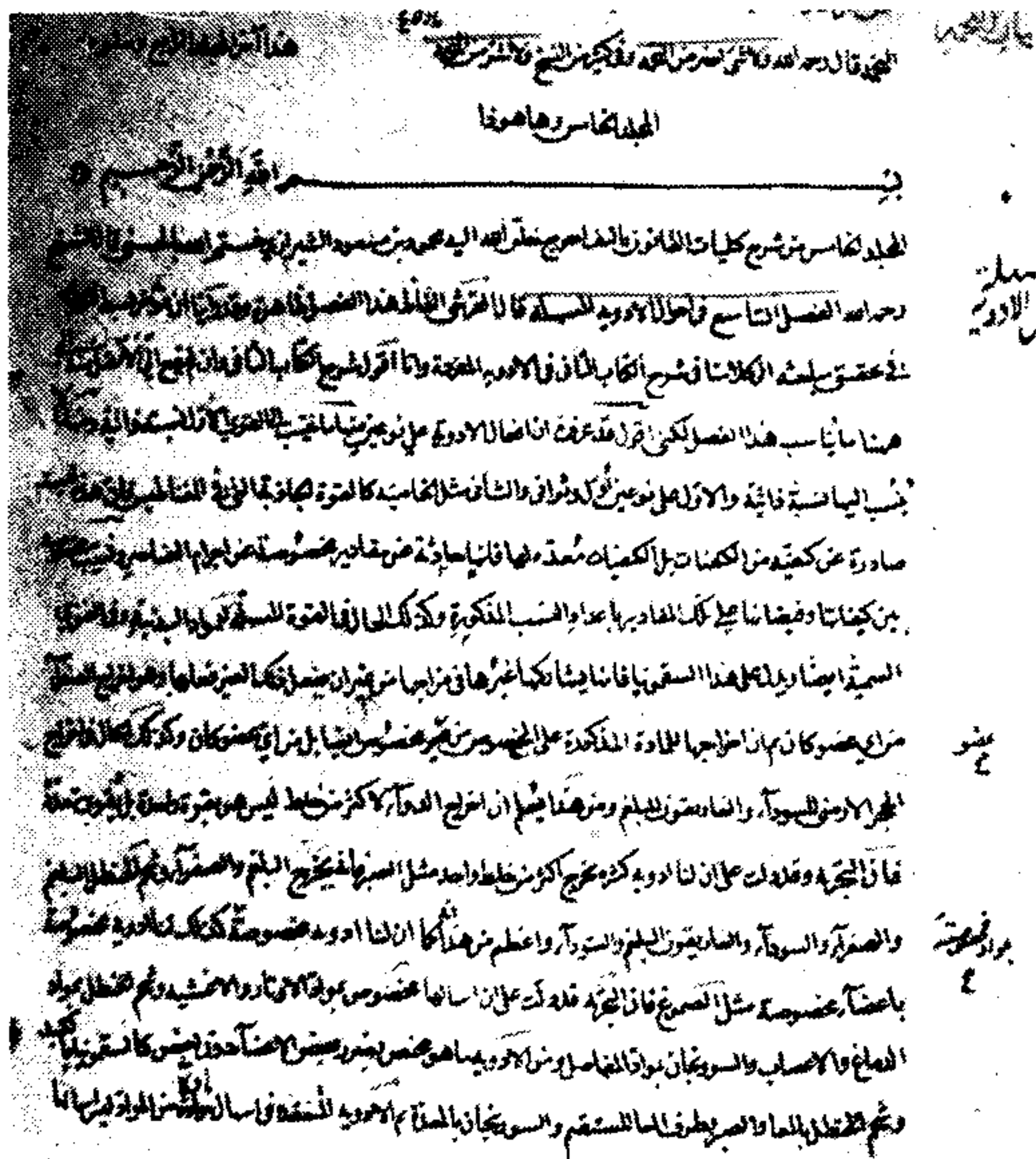

(۳۱۵)

تحفة السعدیه (جلد چهارم و پنجم)

[۲۱]

» به گراور شماره ۴۵ ص ۱۸۳ کتاب نگاه شود»

تس ۴۵ تحفة السعدیه انجام جلد چهارم و آغاز جلد پنجم ، ک ۳۱۵

آغاز کتاب: من الكتاب الاول فصل وخمسة تعاليم الفصل
 في سبب الصحة و المرض و ضرورة الموت اما ذكر سبب الصحة و المرض
 في اول الكلام في حفظ الصحة فوجهه ظاهر و ذلك لان حفظ الصحة ...
 انجام جلد چهارم و آغاز جلد پنجم : المبحث السادس في

مضار التخمه قال رحمه الله ولا شى اضر من التخمه و فى كثير من النسخ
ولا شر من التخمه هذا آخره مجلد الرابع ويتلوه المجلد الخامس وهما هوذا
بسم الله الرحمن الرحيم المجلد الخامس من شرح کلیات القانون تأليف احوج
خلق اله اليه محمود بن مسعود الشيرازى ختم اله با الحسنی قال الشيخ رحمه اله
الفصل التاسع فى احوال الادويه المسهله قال القرشى الفاط هذا الفصل
ظاهرة وقد راينا ان تؤخر بسط الكلام فى تحقيق مباحثه الى كلامنا فى شرح
الكتاب الثانى فى الادوية المفردة وانا اقول...

انجام : فليكن هذا القدر من كلا منا المختصر فى الاصول
الكلية بصناعة الطب كافياً ولناخذ فى تصنيف كتابنا فى الادويه
المفردة ولنقتد بالشيخ ونختم الشرح بوصاياتنا كما ختم الشيخ المتن بوصية
منها ما ذكر صاعد بن الحسن المتطب فى التشويق الطبى وهو ان من صفات الطبيب
ان تكون معتدلاً ... (وپس از ۲۷ صفحه در وصايات مختلف) جنين پايدان
ميبابد .

و يستحيل حصول الريح المقصود مع قوات راس المال ونقصانه .

* ش ۳۳۴۱

نسخ قرن دهم ، ق ك ۱۸ X ۲۴ ، ان ۱۱ X ۱۷ ، سطر ۲۱ ، ص
۴۶۳ ، ك اصفهانی ، جلد مقوائى آخر كتاب مقدار كمى افتادگى دارد .

(۳۱۶) تذكرة الفقهاء [۲۲]

علامه حلى حسن بن سيد الدين ، يوسف بن مطهر (۶۴۸-۷۲۶ ق)
جزء رابع از كتاب زكوة تا آخر اعتكاف (ص ۲۲۶) و جزء پنجم از كتاب
الحج تا آخر حج (ص ۳۸۹) .
د ف ، ع ، م ، ص ۱۷۷ ،

* ش ۲۹۱۳

جزء ۴ بخط نسخ بد درویش بن حاج ناصر الدين در ۱ ذيقعدة ۱۰۴۶
تحریر شده جزء ۵ بخط نسخ سيد ابراهيم بن سيد عزيز بن سيد مرتضى در ۲۹

ج ۲-۱۰۹۹ تحریر شده قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۱ × ۱۹ سطر ۲۶ ص ۳۸۹
کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی سیاه ضربی .

* * * * *

(۳۱۷) * شماره ۲۹۷۳ (نسخه دیگر) [۲۲]

از کتاب البع (بیع نقد ونسیه) تا آخر کتاب المفلس .
نسخ قرن دهم ، قك ۱۸ × ۲۶ ، ان ۱۵ × ۲۲ ، سطر ۲۵ ، ص
۴۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوای عطف میشن ، از آخر ناقص است .

* * * * *

(۳۱۸) * شماره ۵۴۱۶ [۲۲]

کتاب الطهاره تا قسمتی از کتاب صلوة .
نسخ قرن یازدهم قك ۲۰ × ۲۶ ، ان ۱۱ × ۱۷ ، سطر ۲۳ ، صفحه
۴۳ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی عناوین شنگرف از اول و آخر مقداری
افتادگی دارد .

(۳۱۹) تشریح السورة (تفسیر سوره النصر) [۲۳]

تألیف آقا عبدالجواد ، بتاريخ ۱۲۷۳ ق
آغاز : الحمد لله هدانا بانزال القرآن وفرغنا بتنزیل الفرقان . . .
اما بعد فقد خطر ببالی الفاتر وفطر بخاطر القاصر . . . ان افسر و اشرح السورة
المباركة النصر . . . وسميتها بتشرح السورة كما سميت اختها بتشرح الاية . . .
انجام موجود : ويفتح له في الدنيا من اسباب الخير ما لم يتمن ولم
يخطر على قلبه .

* شماره ۳۰۸۲

نسخ قرن سیزدهم ، قك ۱۱ × ۱۷/۵ ، ان ۶/۵ × ۱۲ ، سطر ۱۲
ص ۱۵۹ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد ساغری قرمز دارای سرلوحه مذهب با
جدول صفحات .

(۳۲۰) التصريح بغوامض التلويح [۲۴]

[حاشیه بر تلویح تفتازانی بر کتاب تنقیح و شرح آن موسوم به توضیح (۱)]

از عبدالله ملقب به لیبیب ابن عبدالحکیم بن شیخ شمس الدین سیالکوتی
الهندی (۲) الحنفی (متوفای ۱۰۶۷ یا ۱۰۸۰ ق) .

سیالکوتی این حاشیه را بر تنقیح و توضیح و تلویح نوشته و در بعضی
موارد متعرض اقوال میرسید شریف جرجانی نیز شده .

آغاز : الحمد لله الذي اشرق ذروع المجتهدين بانوار اصوله و اوراق
فروع صوادى الدين بمدار شموله ... وبعد فيقول العبد الغريب عبدالله الملقب
بالليبيب ان اللاحق بالبحث والالتماس ما يحتاج اليه جميع اصناف الناس ...
ومما صنف فيه التنقيح والتوضيح احق بان يتداول في النوادي واليق بان يتناول
عليه الهوادى و التلويح ... فاذن الى ... مؤدبى ... عبدالحكيم بن شيخ
شمس الدين ... ان اذلل ما فيه من الصعاب ... وسمية و بالتصريح بغوامض
التلويح، ... قوله او تضمنين للقوم ...

انجام موجود: اذا المراد ثبوت العجز عن اداء الاصل و وجوب القيمة

(۱) تنقیح الاصول تألیف صدر الشریعه عیبالدین مسعود محیوبی بخاری
حنفی (م- ۷۴۷) است شرح آن که موسوم به «التوضیح فی حل غوامض التنقیح»
است از خود مؤلف میباشد، سعدالدین مسعود بن تفتازانی شافعی (م- ۷۹۲) شرحی
بر شرح مزبور نوشته و آنرا به «التلویح فی کشف حقایق التفتیح» موسوم داشته
بر تلویح تفتازانی حواشی زیادی نوشته اند که یکی حاشیه میرسید شریف
جرجانی حنفی (م- ۸۱۶) است و دیگر حاشیه عبدالله بن عبدالحکیم سیالکوتی
هندی حنفی (م- ۱۰۸۰ ق) است که کتاب مزبور میباشد .

مآخذ: هدیه العارفین ج ۱ ص ۴۷۸، الذریعه ج ۶ ص ۴۹، کشف
الظنون ج ۱ ص ۴۹۶، معجم المؤلفین ج ۶ ص ۶۷ .

(۲) صاحب الذریه در ج ۶ ص ۴۹ حاشیه مذکور دانست که عبدالله حکیم
سیالکوتی میدهد و اشاره بطبع آن هم نموده ولی صاحب حاشیه در آغاز کتاب سراجاً
نام خود را عبدالله ملقب به لیبیب ذکر کرده و نیز صاحبان تراجم مذکور
عبدالله را صاحب حاشیه نوشته اند .

ابتداء وهو دليل اصالة البدل ولا يجرى في جميع صورة القضاء .

* ش ۵۴۳۲

نسخ قرن یازدهم و یا اوائل دوازدهم ، قك ۱۳ × ۲۳ ، ان ۱۵ × ۷ ، سطر ۱۷ ، ص ۸۵۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی .

[۲۵]

(۳۲۱)

التصريح بمضمون التوضيح

(شرح اوضح المسالك برالفیه ابن مالک)

خالد بن عبداله ازهری

فهرست ، عربی ، مشار ، ص ۱۸۷

* شماره ۳۱۲۵

نسخ مهر علی بن علی محمد خونساری جهت آخوند ابدالعبیدالمبین سال ۱۲۵۵
نوشته شده قك ۲۲ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۰ ، سطر ۳۱ ، ص ۴۰۲ ، کاغذ
فرنگی ، جلد تیماج قهوه .

.....

[۲۵]

* شماره ۵۴۳۶ (نسخه دیگر)

(۳۲۲)

نستعلیق بد قرن یازدهم قك ۱۶ × ۲۸ ، ان ۸ × ۲۰ ، سطر ۲۴ ، ص ۱۹۹
کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج يك لا .

[۲۶]

تفسیر.....:.....

(۳۲۳)

(ممکن است جوامع التفسیر تألیف موسی بن اسمعیل باشد) .
مؤلف تمام قرآن را باختصار تفسیر کرده و ضمناً روایاتی را مسنداً جهت
استشهاد آورده است

آغاز : الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذي لا من شئى كان ولا من شئى خلق ما كون بل قدرة بان بهامن الاشياء وبانت الاشياء منه ... تا صفحه ۱۴ دون الرسوخ فى علمه **جوامع التفسير** .

آغاز اصل كتاب : بسم الله الرحمن الرحيم حدثنا ابو الفضل العباس بن محمد بن القاسم بن ... فى قوله الحمد لله قال الشكر لله وفى قوله رب العالمين قال خلق المخلوقين الرحمن بجمع خلقه الرحيم بالمؤمنين خاصة ...

انجام : بسم الله الرحمن الرحيم قل اعوذ برب الناس وانما هو اعوذ برب الناس ملك الناس اله الناس من شر الوسواس الخناس اسم الشيطان هو فى صدور الناس يوسوس فيها ويوسهم من الخير ... قال ان القرآن تبيان كل سى حتى والله ما برك الله له شيئاً يحتاج العباد اليه حتى لا يستطيع عبد يقول لو كان هذا انزل من القرآن الا وقد انزل الله فيه تمت الكتاب .

«گراور ۴۶ صفحه اول كتاب مي باشد» .

* ش ۲۶۸۰

نسخ مير احمد كفرانى ابن سلطان محمد بفرموده ميرزا رفيع الدين ، قك ۱۹ × ۲۵ ، ان ۱۱ × ۱۸ ، سطر ۲۵ ، ص ۴۷۳ ، كاغذ اصفهانى ، جلد چرمى آلبالوئى .

(۳۲۴) **تفسير امام حسن عسگرى :** [۲۷]

منسوب بامام حسن عسگرى عليه السلام

«فهرست عربى مشار ص ۱۹۹»

* ش ۲۶۷۲

بخط نسخ محمد مرسل بن محمد باقر خطيب در ۱۲-۲۴-۱۰۸۲ تحرير شده ، قك ۲۰ × ۲۹ ، ان ۱۶ × ۲۴ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۵۷ ، كاغذ فرنگى ، جلد چرمى زرد .

تفسير بيضاوى : رك ، انوار التنزيل .

ربع ۴۰۳ ازسوره کھف تا آخر قرآن
«فهرست عربی مشار ص ۵۸۳»

* شماره ۲۶۷۴

بخط نسخ اسمعیل بن محمد خلیل خونساری در دوشنبه ۱۲۲۶ تحریر
یافته ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۷ × ۲۲ ، سطر ۳۰ ، ص ۳۲۴ ، کاغذ فرنگی ،
جلد چرمی قهوه ترنجدار .
این نسخه در پنجم صفر ۱۲۲۸ توسط صادق بن حاج مسیح خونساری مقابله
و تصحیح شده و در ۲۵ شوال ۱۲۸۷ بوسیله شیخ محمد حسین ، اعراب گذاری
گشته .

(۳۲۶) تفسیر صافی (نسخه دیگر) [۲۸]

(ازسوره الرعد الی آخر قرآن)

* ش ۲۶۸۷

بخط نستعلیق محمد ابراهیم بن لاجین القزوینی در چهارشنبه ۱۷ ذیقعدہ
۱۱۰۹ تحریر شده ، قك ۱۵ × ۲۳ ، ان ۱۰ × ۱۷ ، سطر ۲۱ ، ص ۷۴۶ ،
کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قهوه .

(۳۲۷) تفسیر صافی (نسخه دیگر) [۲۸]

(از آغاز قرآن تا آخر سوره اعراف)

ش ۲۷۰۲

بخط نسخ ابوطالب بن محمد علی در سال ۱۲۲۳ نوشته شده ، قك ۱۶ × ۲۱
ان ۹ × ۱۴ ، سطر ۲۰ ، ص ۵۸۲ . کاغذ فرنگی ، جلد چرمی قهوه ترنجدار .

(۳۲۸) تفسیر القرآن محی الدین عربی [۲۹]

محمد بن علی بن محمد انطاکی معروف بشیخ اکبر و ملقب به محی الدین

عربی (متولد در اندلس ۵۶۰ متوفای دمشق ۶۳۸ق)
جلد دوم از سوره طه تا آخر قرآن .
در قاهره چاپ شده در یحانہ الادب ج ۳- ص ۴۹۷،

* شماره ۵۴۷۹ *

نستعلیق سده دهم ، قك ۱۸ × ۲۶ ، ان ۱۲ × ۱۹ ، سطر ۲۱ ، ص ۵۳۴
کاغذ اصفهانی نخودی، جلد مقوای روغنی سیاه، رئوس مطالب و آیات باشکرف
نوشته شده .

تفسیر کشاف : رك الكشاف عن حقایق التنزیل

****

تفسیر مجمع البیان : رك مجمع البیان .

****

تفسیر معالم التنزیل : رك معالم التنزیل

****

تفسیر نور الانوار : رك نور الانوار ومصباح الاسرار

****

تفسیر واحدی : رك الحاوی لجميع المعانی .

****

تفسیر و سبط : رك الحاوی لجميع المعانی .

****

تفسیر و سبط طبرسی رك جوامع الجامع .

(۳۲۹) تمرین الطلاب (ترکیب خالد بر الفیه ابن مالک) [۳۰]

خالد بن عبداله ازهری ، تألیف ۸۸۶ .
د فهرست ، عربی ، مشارص ۱۸۲ بنام ترکیب خالد .

* شماره ۳۱۵۱ *

نسخ ۷ ذیحجه ۱۰۹۴ ، قك ۱۲ × ۲۵ ، ان ۱۷ × ۶ سطر ۲۰ . ص
۳۹۴ ، کاغذ اصفهانی جلد تیماج کوبیده آلبالوئی .

* * * * *

(۳۳۰) * شماره ۳۱۶۹ * [۳۰]

نسخ رجب ۱۱۱۰ ، قك ۱۴ × ۲۰ ، ان ۱۴ × ۹ سطر ۱۷ ، ص
۳۹۲ کاغذ فرنکی ، جلد تیماج سیاه - از آغاز يك صفحه افتادگی دارد .

* * * * *

(۳۳۱) * شماره ۳۱۸۵ * [۳۰]

نسخ قرن دهم ، قك ۱۲ × ۱۹ ، ان ۱۴ × ۷ سطر ۱۸ ، ص ۴۱۰
کاغذ اصفهانی ، جلد ساغری مشکی کوبیده ، يك صفحه از آخر افتادگی دارد .

* * * * *

(۳۳۲) * شماره ۵۴۳۴ * [۳۰]

نسخ ۲۲ محرم ۱۰۷۹ ، قك ۱۷ × ۲۳ ، ان ۱۶ × ۹ سطر ۲۲
ص ۲۶۵ کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج مشکی .

(۳۳۳) توحید صدوق [۳۱]

ابی جعفر محمد بن علی بن ... بابویه قمی شیخ صدوق (م - ۳۸۱ درری) .

ذریعه ج ۴ ص ۴۸۲ . ف ، ع ، م ، ص ۲۲۴ ،

* شماره ۳۲۹۹ *

نسخ ملامك على بن ملا محمد زمان قمی ، شنبه ۲۴ - ع ۱-۱۱۱۸
تحریر شده ، قك ۱۳ × ۱۹ ، ان ۷ × ۱۳ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۱۱ ، کاغذ
اصفہانی ، جلد چرمی زرد ، نشانی شنکرف ، يك ورق از اول افتادگی دارد .

* * * * *

(۳۲۴) * شماره ۳۳۱۲ (نسخه دیگر) [۳۱]

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۰ × ۱۸ ، ان ۵ × ۱۱ ، سطر ۱۶ ، ص
۵۵۲ ، کاغذ اصفہانی نازک ، جلد تیماج آلبالوئی .

(۳۲۵) توحيد مفضل بن عمر [۳۲]

(کتاب الفکر) یا (کنز الحقایق والمعارف)

املاء امام جعفر صادق علیه السلام برای مفضل بن عمر الجعفی الکوفی (این
کتاب و کتاب اهل بیجہ هر دو در اثبات توحيد و از منشآت امام صادق علیه السلام
است با این فرق که رساله اهل بیجہ را بدست مبارك و بخط خود در جواب مفضل
بن عمر مرقوم فرموده ولی کتاب توحيد را برای مفضل املا نموده و مفضل آنرا
بخط خود نگارش داده) ..

ذریعه ج ۴ ص ۴۸۲ و ج ۲ ص ۴۸۴ . فهرست عربی مشار ص ۲۲۴
و ص ۱۰۵ ضمن اهل بیجہ ،

* شماره ۳۳۱۲ *

بخط نسخ قرن دهم یا یازدهم قك ۱۱ × ۱۸ ، ان ۵ × ۱۱ سطر ۱۶
ص ۵۵۲ ، کاغذ اصفہانی ، جلد تیماج آلبالوئی نشانی‌ها شنکرف .

(۳۳۶) تهذیب الاحکام : (۱) [۳۳]

ابوجعفر محمد بن الحسن الطوسی (متوفای سال ۴۶۰) از کتاب الطهارة تا آخر کتاب الجهاد و سیرة الامام .
فهرست عربی مشار ص ۲۲۸

شماره ۲۶۸۱

بخط نسخ یا باحی بن نصیر الدین در چهارده ربیع الثانی قبل از سال ۹۹۶
نوشته شده قک ۱۷ × ۳۰ ، ان ۱۰ × ۵/۱۸ ، سطر ۲۷ ، صفحه ۱۰۱۸
کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قهوه .
این نسخه دوبار یکی در تاریخ دوشنبه ۱۱ ذی قعدة ۹۹۶ ق و بار دیگر
در منتصف ذیحجه ۱۰۸۹ مقابله شده . (در آخر کتاب مسطور است)

(۳۳۷) تهذیب الاحکام (نسخه دیگر) [۳۳]

از باب الطهارة تا آخر کتاب الزیارات .

* شماره ۲۸۳۹

بخط نسخ محمد حسین بن سیف الله اصفهانی در قرن یازدهم و یا اوائل دوازدهم
نوشته شده ، قک ۲۲ × ۳۵ ، ان ۱۲ × ۲۳ ، سطر ۲۹ ، ص ۶۹۴ ، کاغذ
اصفهانی ، جلد تیماج مشکی .

(۳۳۸) تهذیب الاحکام (نسخه دیگر) [۳۳]

جزء اول و دوم و سوم (از کتاب الطهارة تا آخر صلوة و زیادات)

(۱) این کتاب یکی از كتب چهار گانه متمد شیعه اثنی عشری است.

* شماره ۲۸۴۳

نسخ ۱۷ ذیقعده ۱۰۳۵ (ص ۲۴۶) قك ۱۹ × ۳۱ ، ان ۱۰ × ۲۱
 سطر ۲۸ ، ص ۶۲۷ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی ضربی .
 در آخر کتاب «بلغ سماعاً ایده‌الله» نوشته شده .

(۳۳۹) تهذیب الاحکام (نسخه دیگر) [۳۳]
 از کتاب الصیام تا آخر التجاره

* شماره ۲۸۵۵

نسخ ماجد بن فلاح بن حسن بن محمد السعانی ، چهارشنبه ۹ ج ۲-۹۷۲
 (نام کاتب و سنه کتابت در صفحه ۴۹۶ کتاب تحریر گشته).
 قك ۲۱ × ۳۰ ، ان ۱۱ × ۱۹ سطر ۱۹-۲۵ ، ص ۷۱۰ ، کاغذ فرنگی
 ضخیم و نازک ، جلد تیماج قرمز رنگ .
 در چند جای کتاب جمله «ثم بلغ سماعاً وفقه الله تعالی» نوشته شده، از صفحه
 ۱ الی ۴۰ و از ۶۹۴ تا آخر نو نویس است با حواشی زیادی از کتاب وافی .

ع

(۳۴۰) تهذیب الاحکام (نسخه دیگر) [۳۳]
 (از باب العتق تا آخر کتاب الدیات)

* شماره ۲۸۷۹

بخط نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۸ × ۲۴ ، ان ۹ × ۱۷ ، سطر ۲۱
 ص ۴۹۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قرمز .

(۳۴۱) تهذیب الاحکام (نسخه دیگر) [۳۳]
 از کتاب الطهاره تا آخر الزیادات از باب صلوه

* ش ۲۹۵۴

نسخ محمد صالح هزار جریبی ابن محمد حسین در شنبه ۲۷ شعبان سنه ۱۰۹۱
 نوشته شده (نام کاتب و سنه کتابت درص ۵۳۴ مسطور است).
 قك ۱۸ × ۲۵ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر ۲۲ ، ص ۷۴۱ ، کاغذ اصفهانی
 جلد تیماج زرد .

(۳۴۲) تهذیب الاحکام (نسخه دیگر) [۳۳]

از اول طهارة تا اواخر کتاب الصلوة .

شماره ۵۱۸۳

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر ۲۴
 ص ۶۰۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی زرد .
 دارای حاشیه‌هایی بامضاء : (فیض ، مق ، مح بر ۵ بر ، زین رحمه الله و
 ازمدارک و مصباح و حبل المتین) ، از آخر مقداری افتادگی دارد .

(۳۴۴) تهذیب الاحکام (نسخه دیگر) [۳۳]

از کتاب الزکوة تا آخر باب الشركه والمضاربه

شماره ۵۲۸۰

نسخ قرن یازدهم ، قك ۲۰ × ۲۵ ، ان ۱۳ × ۱۲ ، سطر ۲۴ ، ص ۶۸۰
 کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی نارنجی ترنجدار . حاشیه‌های بسیاری بامضاهاى :
 (مق رمذطله ، ق ، امن مدطله ، نهاییه ، کآ ، ع س ژ ، ع اره و ازمنتقى الجمال)
 در کتاب نوشته شده .

(۳۴۴) تهذیب الوصول الى علم الاصول [۳۴]

علامه حلی ، حسن بن سدیدالدین یوسف (م ۷۲۶)

« فهرست عربی مشار . ص ۲۳۰ »

* شماره ۳۰۷۶

بخط نسخ تاج‌الدین حسین بن عوض‌شاه القاشانی در ۱۳ ذیحجه ۹۸۹
نوشته شده ، قك ۱۳ × ۱۹ ، ان ۱۲ × ۸ ، سطر ۱۵ ، ص ۱۹۵ ، کاغذ
اصفہانی ، جلد تیماج مشکی .

[۳۵]

جامع الاخبار

(۳۴۵)

محمد بن محمد شعیری یاغیره .

« ف . ع . م . ص ۲۳۹ »

* ش ۵۴۴۰

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۲/۵ × ۱۹ ، ان ۱۳ × ۷ ، سطر ۱۸
ص ۹۲ ، کاغذ فرنکی ، جلد مقوائی ، از آخرافتادگی دارد .

[۳۶]

جامع المقاصد (شرح بر قواعد علامه)

(۳۴۶)

محقق کرکی علی بن الحسین بن عبدالعالی (م - ۹۴۰) تألیف ۹۳۵ ق.
(طهارت و قسمتی از صلوة) .

« ذریعه جلد ۵ ص ۷۲ » ، فهرست عربی مشار ص ۲۴۵ »

* شماره ۳۸۶۵

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۹ × ۲۵ ، ان ۱۲ × ۱۷ ، سطر ۲۵
ص ۲۰۸ ، کاغذ اصفہانی ، جلد مقوائی .

[۳۶]

جامع المقاصد (نسخه دیگر)

(۳۴۷)

از اول طهارة تا آخر امر بمعروف بامقدمه شارح .

* شماره ۵۱۹۵

نستعلیق .... شعبان یا رجب ۹۹۱ ، قك ۲۰ × ۲۹ ، ان ۱۲ × ۲۱
 سطر ۲۹ ، ص ۳۴۷ ، کاغذ اصفهانی جلد تیماج سیاه .

(۳۴۸) **جامع المقاصد** (نسخه دیگر) [۳۶]

ازطهارة تا آخر کتاب الاجاره .

* شماره ۵۳۱۵

نستعلیق قرن دوازدهم ، قك ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۳ × ۲۲ ، سطر ۲۵
 ص ۶۸۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی آلبالوئی ، از آخر افتادگی دارد .

(۳۴۹) **جوامع الجامع** (تفسیر و سیط) جلد اول [۳۷]

فضل بن حسن ، شیخ طبرسی (م - ۵۴۸ یا ۵۵۲ ق)
 مؤلف این تفسیر را بدرخواست فرزندش حسن بن فضل از جمع البیان و
 کافی شافی (۱) انتخاب نموده و جوامع الجامع نام نهاده .
 (از آغاز قرآن تا قسمتی از سوره حم تنزیل) و ف ، ع ، م ، ص ۲۵۷ ،

* شماره ۵۲۳۶

نسخ قرن دهم ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۳ × ۲۱ ، سطر ۲۵ ، ص
 ۶۴۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی ، از آخر مقداری افتادگی دارد .

(۳۵۰) **جوامع الجامع** (جلد دوم) [۳۸]

از ابتدای سوره مریم تا آخر قرآن .

(۱) مؤلف دارای سه تفسیر است ،

- ۱- تفسیر کبیر موسوم به « مجمع البیان »
- ۲- تفسیر و سیط موسوم به « جوامع الجامع »
- ۳- تفسیر صغیر موسوم به « کافی الشافی » ذریعه ج ۵ ص ۲۴۸ .

* ش ۲۶۸۶

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۵ × ۲۵ ، ان ۱۸ × ۹ ، سطر ۱۹ ، ص ۸۰۸ ، كاغذ اصفهانی نازك ، جلد تیماج کوبیده زرد . قسمتی از اول و آخر کتاب نو نویس شده .

[۳۹] (۳۵۱) جواهر الکلام (فی شرح شرایع الاسلام)

شیخ محمد حسن بن شیخ باقر نجفی (حدود ۱۲۰۰-۱۲۶۶ ق) دوره کامل جواهر از سال ۱۲۳۰ الی ۱۲۵۷ قمری تألیف شده .
مشمول بر: رکن ثالث از ارکان صلوة تا آخر صلوة .
« ف ، ع ، م ، ص ، ۲۶۱ ، الذریعه ج ۵ ص ۲۷۵ »

* شماره ۲۸۳۲

نسخ یکشنبه ۲۴ ربیع الاول ۱۲۶۵ (در حیات مؤلف نوشته شده) .
قك ۲۲ × ۳۱ ، ان ۱۲ × ۲۲ ، سطر ۲۹ ، ص ۵۹۰ ، كاغذ فرنگی
جلد چرمی کوبیده سیاه .

[۳۹] (۳۵۲) جواهر الکلام

کتاب النکاح .

* شماره ۲۸۴۸

نسخ ، در محرم ۱۲۶۶ (سال وفات صاحب جواهر) نوشته شده .
قك ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۲ × ۲۲ ، سطر ۲۹ ، ص ۴۴۸ ، ك فرنگی
جلد چرمی کوبیده سیاه .

[۳۹] (۳۵۳) جواهر الکلام

کتاب التجاره (از ابتدا تا اول فصل دهم در بیع سلف)

* ش ۲۸۷۲

نسخ عباسعلی بن علی ، چهارشنبه غره ربیع الثانی ۱۲۵۳ (در حیات مؤلف) نوشته شده .

قك ۳۱ × ۲۱ ، ان ۲۲ × ۱۱ ، سطر ۳۳ ، ص ۳۵۰ ، کاغذ فرنگی جلد چرمی قهوه کوبیده .

این نسخه که در حیات مؤلف تحریر شده دارای حاشیه‌هایی از اسمعیل موسوی بهبهانی است که بسال ۱۲۶۶ (ص ۱۴ و ۸۱) تحشیه شده .

(۳۵۴) جواهر الکلام [۳۹]

کتاب التجاره (تقسمتی از فصل پنجم در احکام عیوب)

* شماره ۳۰۲۷

نسخ قرن سیزدهم ، قك ۲۱ × ۱۵ ، ان ۱۴ × ۹ ، سطر ۲۲ ، ص ۴۰۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی کوبیده مشکی .

(۳۵۵) جواهر الکلام [۳۹]

از کتاب الضمان تا آخر کتاب الوصایا

* شماره ۵۲۰۱

نسخ ۵ صفر ۱۲۶۸ ، قك ۳۱ × ۲۱ ، ان ۲۰ × ۱۳ ، سطر ۳۰ ، ص ۵۵۲ ، ک فرنگی ، جلد چرمی کوبیده مشکی .

(۳۵۶) جواهر الکلام [۳۹]

از کتاب الرهن تا آخر کتاب العاریه .

* شماره ۵۴۴۴

نسخ محمدهادی موسوی در قرن سیزدهم، قك ۱۵ × ۲۱، ان ۱۰ × ۱۵
 سطر ۲۲، ص ۵۸۷، ك فرنگی، جلد چرمی کوبیده سیاه با ترینج مطلا.

[۴۰]

(۳۵۷)

جوهر النضید (فی شرح منطق التجرید: خواجه طوسی)

شارح علامه حلی جمال‌الدین حسن بن یوسف (م- ۷۲۶)
 «ف، ع، م، ص ۲۶۵»

* شماره ۲۸۱۴

شکسته تستعلیق ابراهیم تحریر چهارشنبه ۱۴ محرم ۱۰۹۹، قك
 ۱۶ × ۱۹، ان ۶ × ۱۴، سطر ۱۵، ص ۳۴۸، ك اصفهانی، جلد چرمی
 سیاه عطف قرمز.

[۴۰]

جوهر النضید

(۳۵۸)

* شماره ۵۴۰۰

شکسته نستعلیق ۱۰۹۸ ق، قك ۱۰ × ۱۶، ان ۵ × ۱۰، سطر ۱۵
 ص ۵۰، ك اصفهانی، جلد چرمی سیاه.

[۴۱]

حاشیه بر ارشاد الاذهان علامه حلی :

(۳۵۹)

محقق کرکی شیخ نورالدین علی بن الحسین بن عبدالعالی (م- ۹۴۰)
 (از اول کتاب طهارة تا آخر کتاب البیع)
 «ذریعه ج ۶ ص ۱۵»

* شماره ۳۰۷۳

بخط نسخ محمود بن زین الدین علی معلم اصفهانی در ۲۲ ع ۲۶۱-۲۷۱ تحریر شده، قک ۱۳ × ۱۹، ان ۷ × ۵/۱۲، سطر ۱۶، ص ۳۶۲، کاغذ اصفهانی جلد مقوایی.

(۳۶۰) حاشیه بر انوار التنزیل یا تفسیر بیضاوی [۴۲]

نام محشی معلوم نشد (۱). (از سوره عنکبوت تا آخر قرآن).
آغاز موجود: قوله فان معناهما احسبوا ترکهم غیر مفتونین اعترض علیه بان مدلول الکلام حصول ترکهم... قوله من تمامه حال من فاعله قوله و لقولهم...

انجام: قوله علی ان المراد ما یعم القبیلین قال البغوی عن الکلبی ذکر بعض العرب انه قال... الی هنا انتهى الحاشیه جزا الله خیر المصنفه... تمت فی یوم الاحد من شهر المبارک.

گراور شماره ۴۷ نمودار صفحه اول کتاب میباشد.

* شماره ۲۶۸۵

نستعلیق احمد بن یعقوب، یکشنبه رمضان حدود قرن یازدهم، قک ۱۳ × ۲۴، ان ۸ × ۱۸، سطر ۲۱، ص ۶۴۴، کاغذ اصفهانی، جلد چرمی قرمز.

(۲۶۱) حاشیه انوار التنزیل [۴۲]

محمد بن الحسن العاملی معروف بشیخ بهائی (م-۱۰۳۱ ق)

(۱) صاحب حاشیه مزبور محتمل است. شیخ غرس الدین الحلبي الطیب ویا محمد بن ابراهیم بن الحنبلی الحلبي ویا سعد الله بن عیسی مشهور بسعدی افندی بوده باشد. «نقل اسامی از کشف الظنون ۱۹۱-۱۹۳».

لا یمن بسواک من سواک
 فان معانها حسبوا زکم غیر معنویین اعرض عن علی بان
 دلیل الكلام حصول ترکم غیر معنویین فان تعلق للبيان
 بعد تحقق مضمون الجملة فیتوجب الا انکار ال کون وکل المسمول معلل
 لتولم اما من خلفه والیوان المعنی حسبوا فی الماضی انما سرت
 فی المستقبل اذا قالوه غیر معنویین لذلک القول فلما وجه طلبا تم فک
 فانه لا یکن الامر کذلک واستفاد من المضمون مجوز ان یكون بانقطاع
 الیه وانشاء السند وینما من صیغه اخبار علیہ من تمام
 لانه حال من فاعله و لتولم هو الثاني فان قبل فیلزم الفصل
 یتکوا و معوله یا جنی و هو ان بقولنا فذلک الفصل غیر ممتنع بل الاحسن
 ان لا یقع الا اذا اعرض عن ما یوجب وینما الا تمام بیان الجز حسن التقدیم
 فان حسب الاکار ذک کذا فی الکشاف قال حولا بالعلل امر یعارض
 ما ذکره الزمخشری من حسن التقدیم ما یقتضی من ایام ان یتکوا غیر
 معنویین لعل ذوی قلت کما یقع فی ایامه فانه یسیر یجوز
 علی رابعت علیہ انما و لو سلم فالایام لا یعلق بتقدیم بل یجوز
 ثانیاً یتم فی التقدیم الا یعلم و یجاب له ما فی التقدیم من راحة بنا للحوال
 بالجر علیها ان علی تک المشاق فان مجرد الا بیان تعلق
 لا یل علی قولہ و لیا الواه من ان السبل الی الدرجات العالیة یكون
 به لا مجرد الا بیان و قبل فی مہر بک الکریم و فی الجیم رماه عمار
 بن الحفصی و فی الکشاف عمار بن الحفصی و فی الاستیعاب انما
 سم غوب فقله و سم غوب بالاضافة و التوضیف لا یعرف رابع

ش ۴۷ حاشیه انوار التنزیل ، صفحه اول ، ک ۳۶۰

(سوره فاتحه و بقره تا آیه ۲۰)

آغاز : ان احسن ما یفتح به الخطاب حمد الله الذي نزل على عبده الكتاب ...

اما بعد يقول الفقير الى الله الغني بهاء الدين محمد العاملی هذه تعليقات ...
انجام موجود : قوله التي بذت بالباء والذال المعجمة المشددة اي غنيت
 والمراد بالمنطبق البليغ والمضادة المعادات والمضادة الاضرار ...
 آغاز این نسخه با آغازی که برای نسخه رضویه در «ذریعه جلد ۶ ص ۴۴»
 ذکر شده مطابق است .

* ش ۲۷۰۱

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۳ × ۱۸ ، ان ۱۳ × ۷ ، سطر ۱۵ ، ص ۲۷۳
 کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه .

(۳۶۲) حاشیه انوار التنزیل (نسخه دیگر) [۴۳]

از شیخ بهائی . (از آغاز قرآن تا آیه ۲۰ سوره بقره)
آغاز: الحمد لله الذي جعل نسخة معالم الامكان شرحاً لآيات قدرته وتفسيراً ...
انجام : قوله والسورة الطائفة الخ هذا التعريف انما هو على مذهب من
 لا يجعل البسملة آية من كل سورة ... وقد سبق لنا كلام في هذا المقام عند اول تفسير
 الفاتحة فتذكره تمت الحاشية ...
 آغاز و انجام این نسخه با نسخه قبل مطابقت ندارد ولی خطبه‌ی این نسخه
 با خطبه‌ی که صاحب ذریعه در ج ۶ ص ۴۴ برای نسخه شهرستانی در کربلا ذکر
 کرده مطابق است .

* ش ۲۷۰۷

شکسته نستعلیق ، تحریر ۲۴۲-۱۰۶۲ ، قك ۱۶ × ۲۰ ، ان ۱۲ × ۵
 سطر ۱۷ ، ص ۲۹۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی قهوه .
 حواشی زیادی با عناوین (منه ، احمد ، خسرو ، عص و شرح حامی) در
 کتاب تحریر شده .

(۳۶۳) حاشیه بر تفسیر انوار التنزیل (بیضاوی) [۴۴]

از وجیه‌الدین عبدالسلام العلوی (از اول قرآن تامقداری از سوره حجر)
 آغاز: وما توفیقی الا بالله علیه توکلت والیه انیب الحمد لله رب العالمین...
 قوله نزل روی ان الله تعالى انزل القرآن دفعة من اللوح المحفوظ الی سماء
 الدنيا...

الحمد لله رب العالمین وسمیة والسلام علی سیدنا محمد وعلیه السلام
 نزل یومئذ انزلنا القرآن دفعة من اللوح المحفوظ الی سماء الدنيا
 ثم هذه المذمة ولقد صدقت نسبة فی الصحف ثم نزل منها الی صلوات الله علیهم وعلی آلهم
 من نزلها علی حسب الیصال وکفا، الموارد ولذا عبر عن ذلك بالتنزیل لان الایمان یأیه
 من العتاة علی التدریج والتکثیر فیل ولقد احسن التفسیر عنه بالقرآن مع حسن
 من قوله ما ینارک الذی نزل للفرقان علی عبده وذلك ان المجهزة خارقة بین الخوی
 البیاض والصدوق والتکذیب ویناسب هذا العنوان صیفة التنزیل المتکثیر
 التحمیم لان المعجزة قد یسوی برق والاکهو المیزان والایزال یناسب القرآن لانه یمنی من
 الیکون للعالمین نزیرا ای الخیر والاکس التنزیل بالذیروان کان من صلوات الله علیه
 بنسیران نزیرا لان البشارة مختصة بالمؤمنین مجلات الانذار فانه مع المؤمنین و
 الکافرون قوله فتجدی التجدی سوامک عن امری فی اقل به وانت تعلم انه عاجز لکی
 تزید عجزه کذا نقل عنه فان قلت فتجدی عطف علی نزل مع ان الیسیر فی صمیر
 الموصول قلت لا حاجة الیه لان الارتباط حاصل بعود الضمیر الی الضمیر
 الی ضمیر الموصول كما قبل فی قول الشاعر وعزم بمطول فی غیرها ان بمطول
 ومعنی خبر ان لعزم وقد ارتبط احدها بعود الضمیر الی الضمیر المضاف الی ضمیر
 عزم وحينئذ لا حاجة الی ما قبل فی وجه الربط ان القاء السیبة
 مصاعف الخط اذ یقال خطیب مصفع بل یف من صفع الذک اذا صاح فیل

انجام وجود: قوله وهذا على حكاية الحال الماضية لان المضارع هنا ليس بمعنى الحال ولا قريباً منه بل ماضياً بعيداً من الحال قوله له اي للذكر...
در ذریعه ج ۶ ص ۴۳ نسخه از این حاشیه را در کتابخانه رضویه معرفی کرده و مینویسد « و ينتهي الى اوائل السورة التوبة، ولي اين نسخه تا آخر سورة ابراهيم و چند آیه هم از سورة حجرات میباشد .
→ «گراور شماره ۴۸ صفحه اول حاشیه مزبور را نشان میدهد»

* شماره ۲۷۰۵ *

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۳ × ۲۰ ، ان ۱۴ × ۸ ، سطر ۱۹ ، ص ۴۳۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی .

* * * * *

نسخه دیگر از همین حاشیه در بخش سوم بشماره ۵۲۹۶/۱ خواهد آمد.

(۳۶۴) حاشیه بر تفسیر انوار التنزیل (بیضاوی) [۴۵]

از آقا هادی معروف به مترجم فرزند ملا صالح مازندرانی و سبط مجلسی حاشیه مزبور از آیه ۲۱ سوره بقره مابعد حاشیه شیخ بهائی که به شماره های ۳۶۱ و ۳۶۲ گذشت شروع شده و باخر سوره بقره خاتمه پیدا میکند .
آغاز : قال الله تبارك وتعالى وان كنتم فى ريب مما نزلنا على عبدنا فاتوا بسورة من مثله لما قرر وحدانية و بين الطريق الموصل الى العلم بها وعرفهم ان من اشرك به فقد كابر عقله ...

انجام : ولن يستطيعها البطله قيل يا رسول الله وما البطله قال السحرة ...
فى الفصاحة والبلاغة من اصحاب البيان لقوله من ان من البيان سحرا وان من الشعر لحكمة فرغت من تحريره ...

نام این حاشیه در «ذریعه ج ۶ ص ۴۴» ذکر شده ولی نسخه از آن معرفی نشده «گراور شماره ۴۹ نمایشگر صفحه اول حاشیه مذکور است»

ش ۲۷۰۸

بخط نستعلیق عبدالخالق بن محمود دماوندی درسه‌شنبه ۲۶ - ۱۰۹۰

بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین انما نزلنا القرآن الیوم لعلکم تتقون
 و من اتى الرسول من العلم باذنه فله اجره و من اتى الرسول من العلم
 و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره
 کیف یقول ان الله عزوجل قال ان الله عزوجل قال ان الله عزوجل
 و الدال المعتمد ان اول ما یطریق البصر انما یطریق البصر
 کثیر البصر اول ما یطریق البصر انما یطریق البصر و لا یفتضح
 الذین خلف السقم من اختلاف فئات العجم کما یبینه المصنفون
 و یطریق البصر اول ما یطریق البصر انما یطریق البصر و لا یفتضح
 المهر العار و یبدر المعانی و انما نزلنا القرآن الیوم لعلکم تتقون
 فیه من الکثیر من قول القرآن با هم علم الله رب العالمین انما نزلنا
 و الیه ان یبدر المعانی و یبدر المعانی و انما نزلنا القرآن الیوم
 حصصها لیسوا یسبوا لیسوا یسبوا لیسوا یسبوا لیسوا یسبوا لیسوا
 ما یبدر المعانی و یبدر المعانی و انما نزلنا القرآن الیوم لعلکم تتقون
 یا ایها الذین آمنوا انما نزلنا القرآن الیوم لعلکم تتقون
 انما نزلنا القرآن الیوم لعلکم تتقون و انما نزلنا القرآن الیوم
 الیوم لعلکم تتقون و انما نزلنا القرآن الیوم لعلکم تتقون

ش ۴۹ - حاشیه انوار التنزیل : آقاها دی مترجم ، ص اول . ک ۳۶۴

تحریر شده قک ۱۲ × ۱۹ ، ان ۷ × ۱۴ ، سطر ۱۹ ، ص ۳۰۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی قرمز .

(۳۶۵) حاشیه بر تهذیب المنطق^(۱) (حاشیه ملا عبدالله) [۴۶]

نجم الدین ملا عبدالله بن حسین یزدی شاه آبادی (م ۹۸۱)
(فهرست عربی مشارص ۲۷۵)

* ش ۲۷۴۶

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۰ × ۱۵ ، ان ۶ × ۱۰ ، سطر ۱۴ ، صفحه ۱۶۷ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی نارنجی .

(۳۶۶) حاشیه بر تهذیب المنطق (نسخه دیگر) [۴۶]

* شماره ۲۸۲۷

نسخ ونستعلیق شیخ ابراهیم گرجیان تحریر ۱۱۱۹ ق ، قك ۱۰ × ۱۴ ، ان ۵ × ۸ ، سطر ۸ ، ص ۲۵۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج قهوه .
از اول مقداری افتادگی دارد .

(۳۶۷) حاشیه شرح تجرید [۴۷]

[حاشیه بر الهیات شرح جدید تجرید الکلام^(۲)]

اردبیلی ملا احمد بن محمد معروف به مقدس اردبیلی (م - ۹۹۳ ق)

(۱) تهذیب المنطق و الکلام تألیف علامه سعد الدین مسعود بن عمر نغمه آرائی متوفای ۷۹۲ است که مشتمل بر دو قسم میباشد منطق و کلام . چون بحث منطق آن بهترین کتابی است که در علم منطق نوشته شده شروع و حواشی بسیاری بر آن نوشته اند که از جمله حاشیه مزبور «ملا عبدالله یزدی» میباشد .

(۲) تجرید الکلام فی تحریر عقائد الاسلام تألیف حواجه سید الدین محمد بن محمد بن الحسن الطوسی (۵۹۷-۶۷۲) است که مشتمل بر شش مجلد میباشد .
بقیه پاورقی در صفحه بعد

بنابر آنچه از اول کتاب استفاده میشود محشی این حاشیه را برالهیات شرح جدید تجرید برای فرزندش ابوالصلاح تقی‌الدین محمد نوشته و در چهارشنبه ۱۳۱۳-۹۸۶ از تألیف آن فراغت یافته .

۳ نسخه از این حاشیه در «الذریعه ج ۶ ص ۱۱۳» معرفی شده ، نسخه دیگری در کتابخانه غرب همدان بشماره ۶۹۹ موجود است .

* شماره ۲۷۲۳

نستعلیق قرن یازدهم ، قك ۱۱ × ۱۸ ، ان ۷ × ۱۲ ، سطر ۱۶ ، ص ۴۵۳ ، ك اصفهانی ، جلد مقوائی . اوراق نسخه مزبور هنگام تعمیر پراکنده صحافی شده .

(۳۶۸) حاشیه بر شرح تجرید [۴۸]

(حاشیه جدید دوانی بر شرح جدید تجرید الاعتقاد)

دوانی ، ملاجلال‌الدین محمد بن اسعد (م - ۹۰۷ ق) .
این نسخه حاشیه جدید دوانی است بر شرح تجرید قوشچی و پاسخ بر اعتراضات میرصدرالدین دشتکی نیز میباشد (۱) .

بقیه پاورقی صفحه قبل

۱- امور عامه ، ۲- جواهر و اعراض ، ۳- اثبات صانع (الهیات) ،
۴- نبوت ، ۵- امامت ، ۶- معاد . شروح زیادی بر کتاب تجرید نوشته شده که یکی از آنها شرح علاء‌الدین علی بن محمد قوشچی (م - ۸۷۹ ق) است که آنرا برای سلطان ابوسعید تألیف نموده و معروف بشرح جدید تجرید میباشد . بر شرح جدید قوشچی حواشی زیادی تحریر شده که از آنها است : حاشیه مزبور .

(۱) ملاجلال‌الدین سه حاشیه ، قدیم و جدید واجد بر شرح تجرید قوشچی بدین شرح دارد که : ابتدا حاشیه توضیحی خود را بر شرح جدید تجرید نوشت ، بعداً میرصدرالدین دشتکی نیز حاشیه‌ای بر شرح تجرید نگاشت و اعتراضاتی در حاشیه خود بر دوانی وارد ساخت ، ملاجلال در رد اعتراضات میرصدرالدین حاشیه دیگری تصنیف نمود و بدینجهت حاشیه اول موسوم بحاشیه قدیم و حاشیه دوم ، بقیه پاورقی در صفحه بعد

* ش ۲۷۲۱

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۳ × ۱۸ ، ان ۱۲ × ۷ ، سطر ۲۳ ، ص ۲۳۳ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی مشکی .

(۲۶۹) حاشیه بر شرح تجرید ملا جلال (نسخه دیگر) [۴۸]

* شماره ۲۷۲۴

شکسته نستعلیق عزیزالله بن حبیب‌الله در ۲۷ مجرم ۹۶۷ در تبریز
تحریر شده ، قك ۱۲ × ۱۸ ، ان ۱۲ × ۷ ، سطر ۲۱ ، ص ۲۷۹ ، کاغذ
اصفهانی ، جلد مقوایی .

(۲۷۰) حاشیه بر شرح تجرید [۴۹]

(حاشیه بر مبحث جواهر و اعراض شرح جدید تجرید)

ملا عبدالرزاق بن علی بن حسین لاهیجی (م - ۱۰۵۱ ق) .
بطوریکه از مقدمه کتاب استفاده میشود لاهیجی ابتدا حاشیه مفصلی
بر مبحث جواهر و اعراض شرح جدید نوشته و سپس باختصار گرائیده و حاشیه
مزبور را ساخته .

بقیه پاورقی صفحه قبل

حاشیه جدید نامیده شد . مجدداً میرصدرالدین در مقام پاسخگویی به اشکالات ملا
جلال برآمده و حاشیه دوم خود را با ذکر اقوالی از فرزندش میرغیاث‌الدین تألیف
نمود . دوانی از پای نشست تا حاشیه اخیر خود را به معروف به (احد) منسبت
در رد ایرادات رشتکی نگارش داد . در اینوقت میرصدرالدین وقت زود و اول
فرزندش میرغیاث‌الدین بیاری پسر برخواست و ثبات و تجرید المواتیر
بطرفداری پدر و رد اشکالات دوانی تألیف نمود .

از حواشی ملا جلال و میرصدرالدین بنام طبعات جلالیه و یا طبعات صدریه
نام برده شده .

دو نسخه از این حاشیہ در «ذریعہ ج ۶ ص ۱۱۵» معرفی شدہ . نسخہ کامل دیگری از آن در کتابخانہ غرب ہمدان بشمارہ ، ۷۸۵ موجود است .

* ش ۲۷۲۵

نستعلیق شکستہ ۱۱۹۹ ق ، قک ۱۲×۱۹ ، ان ۸×۱۵ ، سطر ۲۰ ص ۱۳۷ ، کاغذ اصفہانی ، جلد تیماجی سیاہ .

(۳۷۱) حاشیہ شرح جامی (۱) [۵۰]

(حاشیہ بر فوائد الضیائیه یا حاشیہ بر شرح کافیہ)

اسفراینی ، مولی عصام الدین ابراہیم بن محمد بن عربشاہ (م - ۹۴۳ ق) «کشف الظنون چاپ جدید ص ۱۳۷۲»

* شماره ۳۱۳۷

نسخ احمد بن سید جہت مولی خضر در ۱۱۲۰ ق تحریر شدہ ، قک ۱۷×۲۱ ان ۹×۱۴ ، سطر ۱۴ ، ص ۴۶۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاہ

* * * * *

(۳۷۲) حاشیہ شرح جامی (نسخہ دیگر) [۵۰]

* شماره ۵۳۹۴

نسخ پنجشنبہ ع ۱-۹۹۱ ، قک ۱۴×۲۰ ، ان ۷×۱۵ ، سطر ۲۱ ص ۴۶۴ ، کاغذ اصفہانی ، جلد تیماج قرمز .

(۱) کافیہ کتابی است در نحو از عثمان بن عمر معروف بہ ابن حاجب (م ۶۴۶) شروحن بر کافیہ نوشتہ شدہ کہ از آنہا است شرح نورالدین عبدالرحمن بن احمد بن محمد جامی (۸۱۷-۸۹۸) کہ آنرا بہ فوائد الضیائیه موسوم داشتہ بر شرح مذکور حواشی دیگری نوشتہ اند کہ از جملہ حاشیہ مزبور است . «ذریعہ ج ۶ ص ۵۶ ، کشف ج ۲ ص ۱۳۷۲»

(۳۷۳) حاشیه شرح جامی [۵۱]

جزائری ، سید نعمه الله بن عبدالله الموسوی الحسینی (م - ۱۱۱۲ ق)
تألیف جمعہ ۱۲ رمضان ۱۰۷۷ ؟
وف ، ع ، م ، ص ۲۷۶ ،

* ش ۳۱۳۸

نستعلیق بد ، تحریر سه شنبه ذیحجه ۱۲۲۳ ، ق ك ۱۵ X ۵ / ۲۰
ان ۱۴ / ۵ X ۸ ، سطر ۱۵ ، ص ۲۵۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی قهوه .

(۳۷۴) حاشیه شرح جامی : ... [۵۲]

آغاز موجود : والمعنی المفرد فاللفظ ما یتلفظ الانسان او ما فی حکمه
مهملاً کان او مستعملاً والمراد من الوضع ههنا تخصیص شی بشی ... قوله
وضع لمعنی احتراز به عن المهملات ...
انجام : و فی با اضربن اضربى فی الوقف لم يعلم انه بدل من النون
المحذوف المرود رفع انواع توکلت علی الله ...

* شماره ۳۱۴۴

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۴ X ۲۵ ، ان ۱۷ X ۷ / ۵ ، سطر ۱۸ ،
ص ۳۳۰ ، کاغذ قسمت اول اصفهانی ، قسمت آخر نونویس و فرنگی ، جلد
چرمی .

(۳۷۵) حاشیه شرح جامی [۵۳]

لاری ، ملا عبدالغفور (م - ۹۰۸ یا ۹۱۲) .
ف ، ع ، م ، ص ۲۸۱ .

* ش ۳۱۸۸

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۳ × ۱۸ ، ان ۸ × ۱۳ ، سطر ۱۹ ، ص ۲۸۰ ، ك اصفهانی ، جلد چرمی سیاه فرسوده ماده تاریخ لاری در آخر کتاب اینطور نوشته شده « بگو یکشنبه و پنجم زشعبان »

(۳۷۶) حاشیه شرح جامی (نسخه دیگر) [۵۳]

* ش ۳۲۰۲

نستعلیق قرن یازدهم ، قك ۱۰ × ۱۶ ، ان ۴ × ۹ ، سطر ۱۷ ، ص ۴۵۸ ، ك اصفهانی ، جلد چرمی کوبیده زرد .

حاشیه شرح شمسیه

(۳۷۷) حاشیه بر تحریر القواعد المنطقیه (۱) [۵۴]

میرسید شریف جرجانی (متوفای ۸۱۶) .
(در حاشیه شرح شمسیه چاپ شده .)

* ش ۵۳۷۳

نسخ شیخ مهدی بن شیخ محمد جعفر قاضی در جمعه ۲ رمضان ۱۲۴۵
تحریر شده قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۵/۶ × ۱۳/۵ ، سطر ۱۹ ، ص ۱۸۴
کاغذ فرنگی ، جلد چرمی سیاه کوبیده ترنجدار .

(۱) شمسیه متن مختصری است در منطق تألیف نجم‌الدین عمر الکاتبی -
القزوینی متوفای (۶۷۵) که از شاگردان خواجه طوسی (۵۹۷-۶۷۲) بوده
ولی چون کتاب را برای خواجه شمس‌الدین محمد تألیف نموده آنرا شمسیه نام
نهاده از شروحنی که بر این کتاب نوشته شده یکی شرح قطب‌الدین محمد رازی
(۷۶۶-۷۶۶) است که او را به تحریر القواعد المنطقیه موسوم داشته .

و بر این شرح حواشی متعددی نگاشته‌اند که یکی از آنها کتاب مزبور:
« حاشیه میرسید شریف بر شرح شمسیه » میباشد .

(۳۷۸) حاشیه شرح شمسیه (نسخه دیگر) [۵۴]

* ش ۲۸۱۰

با خط نسخ باقر بن محمد شفیع حسینی در سال ۱۲۲۵ نوشته شده
قک ۱۱ × ۱۸ ، ان ۶ × ۱۲ ، سطر ۱۶ ، صفحه ۲۰۱ ، کاغذ فرنگی
جلد تیماج ضربی مشکی . عناوین با شنکرف نوشته شده .

(۳۷۹) [۵۵]

حاشیه بر شرح عضدی بر مختصر الاصول (۱)

میرزا حبیب‌اله معروف به ملا میرزا جان باغنوی (م - ۹۹۴ ق)
محشی علاوه از حاشیه بر شرح عضدی در موارد بسیار (ص ۶۴۸ و ۶۶۵
و ۶۸۴ . . .) از شرح‌الشرح نام میبرد که مقصود از شرح‌الشرح ، شرح
تفتازانی بر شرح عضدی مزبور است (۲)

آغاز : ومن لطفاله احداث الموضوعات اللغویه اقول هذا الكلام يدل
بظاهره على ان الاصوات والحروف مخلوقة لله تعالى ولا ينافي ذلك . . .

(۱) کتاب منتهی السئوال والامل فی علمی الاصول والجدل تألیف عثمان
بن عمر بن الحاجب (م - ۶۴۶ ق) مییاشد. مؤلف خود. آنرا مختصر کرده و به مختصر ابن
حاجب معروف گشته بر کتاب مختصر الاصول ابن حاجب متجاوز از ۲۰ شرح نوشته
شده که از جمله شرح قاضی عضدالدین عبدالرحمن بن احمد الایجی (م ۷۵۶) است
که بسال ۷۳۴ تألیف یافته و طبع هم شده . و نیز بر شرح قاضی عضدی پیش از ۲۲
حاشیه نوشته اند که از آنها است حاشیه ملا میرزا جان باغنوی مذکور .

(۲) صاحب کشف الظنون در ص ۱۸۵۳ ضمن بر شمردن شرح مختصر الاصول
شرحی را نیز به ملا سعد تفتازانی نسبت میدهد و حال آنکه شرح مزبور ، شرح
است بر شرح عضدی بر مختصر الاصول نه بر متن اصلی مختصر الاصول و بدینجهت است
که از آن تعبیر به « شرح‌الشرح » میشود .

(استفاده از نسخه خطی شرح‌الشرح تفتازانی در کتابخانه قرب همداں

ش ۴۰۴)

انجام : ثم رفعها فی ضمن رفع الجميع کانه قال جميع احکامی مرفوعة عنکم حتی معرفة هذا الحکم والله اعلم بالصواب .

نسخه از ابن حاشیه در کتابخانه اهدائی آقای مشکوة بشماره وجود دارد که تاریخ تحریر آن ع ۲-۱۲۲۹ میباشد ؛ دو نسخه دیگر در کتابخانه غرب همدان یکی بشماره ۴۳۶ بکتابت ذیقعدہ ۱۱۰۲ و دومی به شماره ۴۷۴۴ بکتابت جمادی الاولی ۱۰۴۷ موجود است که تاریخ تحریر هر دو نسخه همدان بر نسخ اصفهان و نسخه اهدائی آقای مشکوة مقدم است .

* شماره ۵۴۴۱

نسخ چهارشنبه ۱۳ صفر ۱۲۵۹ ، قک ۱۳ × ۲۰ ، ان ۱۳ × ۷ سطر ۱۸ ، ص ۶۹۳ ، کاغذ فرنگی نخودی آهاردار ، جلد چرمی سیاه .

(۳۸۰) [۵۵]

حاشیه ملا میرزا جان بر شرح عضدی بر مختصر الاصول
(نسخه دیگر)

* شماره ۲۷۹۷

نستعلیق حدود قرن ۱۱ و ۱۲ ، قک ۱۳ × ۱۹ ، ان ۱۴ × ۷ ، سطر ۲۰ ، ص ۳۰۷ ، کاغذ تا صفحه ۱۴۷ اصفهانی مابقی فرنگی ، جلد چرمی لیموئی . از آخر افتادگی دارد .

(۳۸۱) [۵۵]

حاشیه ملا میرزا جان بر شرح عضدی بر مختصر الاصول
(نسخه دیگر)

* شماره ۳۰۰۶

نسخ صفر علی بن اسماعیل نجف آبادی ، یکشنبه ۲۵ صفر ۱۲۵۴ ، قک ۱۵ × ۲۱ ، ان ۱۴ × ۹ سطر ۲۳ ص ۳۷۱ ، کاغذ فرنگی سفید آهاردار ، جلد چرمی ضربی ترنجدار . از آخر این نسخه مقداری نوشته نشده .

(۳۸۲) حاشیه بر شرح مطالع (۱) [۵۶]

میرسید شریف جرجانی (متوفای ۸۱۶ ق) .
(در حاشیه شرح مطالع چاپ تهران طبع شده)

* شماره ۲۷۱۴

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۳ × ۲۰ ، ان ۱۳ × ۷ ، سطر ۱۹ ، ص ۲۶۹ ، کاغذ اصفهانی : جلد تیماج سیاه از آخر کتاب مقداری افتاده

(۳۸۳) حاشیه بر شرح مطالع (نسخه دیگر) [۵۶]

* ش ۲۷۱۵

نستعلیق جلال‌الدین محمد الموالی ، حمادی‌الثانی سال ۹۸۱ در شیراز
نوشته شده ، قك ۱۰ × ۱۸ ، ان ۵ × ۱۲ ، سطر ۱۷ ، ص ۴۸۸ ، کاغذ اصفهانی
نازک ، جلد تیماج بنفش .

(۳۸۴) حاشیه بر شرح مطالع (نسخه دیگر) [۵۶]

* شماره ۲۷۱۷

نستعلیق قرن دهم ، قك ۱۲ × ۱۸ ، ان ۵/۵ × ۱۱ ، سطر ۲۰ ، ص ۳۲۹ ، کاغذ اصفهانی جلد چرمی سیاه .

در این نسخه حواشی زیادی بعنوان (منه مدظله‌العالی) نوشته شده .

(۱) مطالع الانوار کتابی است در علم منطق تألیف قاضی سراج - النیر
محمود بن ابی بکر الارموی (م- ۶۸۲ ق) شرح آن از قطب‌الدین محمد بن محمد الازدی
(م- ۷۶۶ ق) است که او را برای غیاث‌الدین وزیر تألیف نموده و موسوم به اوامع
الاسرارش داشته . بر این شرح حواشی بسیاری نوشته‌اند که از آنها است حاشیه
میرسید شریف جرجانی .

(۳۸۵) حاشیہ بر شرح مطالع (نسخہ دیگر) [۵۶]

* شماره ۲۷۱۸

نستعلیق بد سال ۸۴۷ ق.ق.ک ۱۵ × ۲۲ ، ان ۱۰ × ۱۶ ، سطر ۲۷
صفحه ۱۹۹ ، کاغذ اصفہانی ، جلد تیماج سیاہ یک لائی .

(۳۸۶) حاشیہ کشف التنزیل زمخشری [۵۷]

سعدالدین تفتازانی مسعود بن عمر! (۱) متوفای ۷۹۲ ق از ابتدای قرآن
تا آخر سوره فتح .

آغاز : الحمد لله الذي انزل على عبده الكتاب ولم يجعل له عوجاً ...
وبعد فان كتاب الكشاف للشيخ العلامة ... قد طرقت جلاله قدره كلاماً ... مطار
انجام : فان الشفاء و الدواء للمرض هو حصول الصحة ثم عطف على
موعظة و تنبيه تميمياً للفوائد دعاء و رحمة لما بلغ المصنف الى هذا المقام بعد
ان شرح من صاد الى سورة الفتح فتح الله عليه ابواب دار السلام ... و كان وفاته
رحمه الله ضحوة يوم الاثنين الثاني والعشرون من محرم سنة اثنين وتسعين و
سبعمائة ...

* شماره ۲۶۸۸

نسخ قرن دهم ق.ق.ک ۱۵ × ۲۳ ، ان ۱۰ × ۱۶ ، سطر ۲۶ ، ص
۸۴۳ ، کاغذ اصفہانی ، جلد تیماج سیاہ . هنگام تعمیر، اوراق کتاب پراکنده
صحافی شده .

(۱) در کشف الظنون ص ۱۴۷۸ درباره حاشیہ تفتازانی بر کشف چنین
مینویسد : « اقول وصل فيها الى سورة الفتح ... وتوفى اول سنة ۷۹۲ » .
و در آخر این نسخه (که اشتباهاً در صفحه ۷۱۷ قرار گرفته) نیز چنین
مسطور است : مصنف که باینجا رسیده و سوره فتح را تمام کرد خداوند او را بسوی
رحمت خود برد ، ظهر دوشنبه ۲۲ محرم ۷۹۲ .

(۳۸۷) حاشیه کشف التنزیل زمحشری : ۰۰۰ [۵۸]

آغاز : و الاعتصام بالله العزيز الحكيم الحمد لله الذي انزل القرآن كاملاً مؤلفاً منظماً دل بلامی الجنس والملك على اختصاص الحمد به تعالى ثم وصفه بانزال القرآن وتنزيله ... قوله انزل الاساس نزل بالمكان و نزل من علو الى سفلى ...

انجام موجود : قوله فذبحوا لاختلاف وقتيهما اذا المعنى ما قاربوا ان يفعلوا حتى انقطعت سواالاتهم وانتهت تعليلاتهم ففعلوا كالمضطر الملجاء كان برأ بوالويه والظاهر ان الابن بر ابا والده من شق .

* شماره ۵۳۲۹

شکسته نستعلیق قرن یازدهم ، قک ۱۵ × ۲۵ ، ان ۸ × ۱۷ ، سطر ۲۵ ، ص ۲۹۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قرمز .
دارای حواشی بسیاری با امضای طبی و داءغانی و غیره میباشد .

(۳۸۸) حاشیه مختصر نافع (۱) [۵۹]

شیخ نورالدین علی بن الحسین بن عبدالعالی (م ۹۴۰)
مشمول بر جمیع ابواب مختصر غیر از کتاب زکوة ، خمس ، صوم ، اعتکاف ، حج ، جهاد ، امر بمعروف ونهی از منکر .
آغاز : الحمد لله والصلوة على رسوله محمد و آله و بعد فهذه فوائدها
علقتها في كتاب النافع مختصر الشرايع لبيان ما يعتمد عليه في الفتوى فيما تردد فيه صاحب الكتاب ...

انجام : قولان لا یرت تردد لا یرت لما بیناه من ان جنایة الذمی فی ماله

(۱) کتاب مختصر نافع موسوم به « النافع فی مختصر الشرايع » است به اصل و مختصر هر دو تألیف محقق حلی (اول) ابوالقاسم جعفر بن حسن (م ۶۷۶ ق) میباشد .

وان كانت خطاء فهذا تمام ما استفدنا ... للمولى الكامل ... الشيخ على بن الحسين بن عبدالعالي ...

و گراور ۵۰ صفحه آخر کتاب را نشان میدهد .

لا ینبأ من ان ضایة العرف مالہ وان كانت خطاء
 فہذا تمام ما استفدنا من مرید العزیز و در مرید الوالی
 الیہ سجدت ارباب کمال و کل اولی الفضل زینت
 اللذی الاعلی و نما للعالم العالی علیہ صلوٰۃ المتذکرین
 و زیدۃ المتذکرین و مژدة العربین الیہ علی سبب
 الیہ الحسن بن عبدالوہابی ادام اللہ ظلالہ
 جلالہ و نایبہ و اما دتہ علی یقاروق الاعیان
 و جعلہ محفوظا علی مکارہ اللذیان بحدہ و غیرہ
 ولیہ المورثہ رب العالمین
 فومن غلام سدا استقر الی فضلہ
 المتعالی شہ علی اقل و معارف (مادہ الیہ
 فی الدارین یوم الشہادۃ فی الزوار
 سنہ ۱۱۳۰ دار السلطنہ
 اصفهان

ش ۵۰ حاشیہ مختصر نافع ، صفحہ آخر ، ۳۸۸

این نسخه ۳۳ سال پس از فوت مؤلف بسال ۹۷۳ تحریر گشته و از نسخ دیگری که برای این حاشیه معرفی شده کامل تر است زیرا نسخه های شناسانیده شده در العذریه ج ۶ ص ۱۹۳ و ۱۹۴ یکی بر مبحث فرائض و دیگری تا واسط صلوة جمعه میباشد ولی نسخه مزبور کتابخانه عمومی اصفهان شامل اکثر ابواب مختصر است .

* ش ۳۰۹۰

نسخ علی بن حسین بن عارف موغاری (ص ۱۱۳ و آخر کتاب) در سه شنبه ۲۰ شوال ۹۷۳ در دار السلطنہ اصفهان تحریر شده ، قک ۱۲ × ۱۸

ان ۱۲×۷/۵ ، سطر ۱۳ ، ص ۴۴۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج زرد.

(۳۸۹) **حاشیه بر مطالع الانوار ارموی** [۶۰]

ملازاده رومی (۱)

آغاز : الحمد لله على نواله والصلوة والسلام على نبيه محمد وآله
الجميل يتناول لانعام وغيره ويكون الحمد تارة على نعمته و اخرى على غير
نعمته ...

انجام موجود : اما اذا اعتبرنا المشارك مع كلية العكس منتج لمقدم
المتصله لم تكن الطرف المشارك مستلزماً ...

* ش ۲۷۱۶

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۳×۲۱ ، ان ۱۳×۹ ، سطر ۲۵ ، کاغذ
اصفهانی ، جلد مقوائی.

(۳۹۰) **حاشیه مطول** [۶۱]

چلبی (۱) حسن بن محمد شاه فناری (م - ۸۸۶ق) .
د ف ، ع ، م ، ص ۲۹۶ ،

* ش ۳۳۳۶

نسخ ریزعبدالعلی شیرازی در ۱۴ ج ۲-۱۰۰۹ تحریر شده ، قك
۱۲×۲۲ ، ان ۱۴×۶/۵ سطر ۲۵ ، ص ۵۳۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد
تیماج آلبالوئی .

(۱) در صفحه اول کتاب نوشته شده : « حاشیه ملازاده رومی بر مطالع :

(۲) چلبی لفظی است رومی به معنی سیدی .

(۳۹۱) حاشیہ مطول (نسخہ دیگر) [۶۱]

* شماره ۳۳۴۷

نستعلیق قرن ۱۱ ق ک ۱۲ × ۲۴ ، ان ۱۸ × ۷ سطر ۲۷ ، صفحہ ۵۵۸ کاغذ اصفہانی نازک . جلد چرمی کوبیدہ آلبالوئی با نشانی شنجرف و متفرقاتی در اول و آخر .

(۳۹۲) حاشیہ مطول [۶۲]

[حاشیہ شریفیہ بر شرح مطول تلخیص المفتاح (۱)]

شرف الدین علی بن محمد جرجانی حنفی مشہور بہ میرسید شریف (م - ۸۱۶) (متفرقا در حواشی مطول چاپ شدہ)

آغاز : الحمد لله رب العالمین... اقول فہذہ حواشی علی شرح المشہور لتلخیص المفتاح ...

انجام : قوله ومثل الرقطاء الرقطة سواد تشوبہ نقطہ بیاض یقال دجاجة رقطاء . تم الحواشی علی الشرح الكبير للتلخیص .

* شماره ۳۳۱۱

نسخ قرن یازدہم : ق ک ۱۸ × ۱۸ ، ان ۱۱ × ۵ ، سطر ۱۹ ص ۳۶۴ ، کاغذ اصفہانی ، جلد کوبیدہ قہوہ با حواشی مختلف بعضی بخط ریحان .

(۱) مفتاح العلوم تألیف ابو یعقوب یوسف بن محمد بن علی سکاکی (م - ۶۲۶) است و مشتمل بر سہ بخش : صرف و نحو و معانی بیان میباشد .

خطیب دمشق محمد بن عبدالرحمن (م ۷۳۹) قسم سوم را ملخص نموده و اورا تلخیص المفتاح نامیدہ بر تلخیص المفتاح شروحنی نوشتہ شدہ کہ از آنها است شرح مختصر و شرح مطول سعد الدین تفتازانی (م - ۷۹۱ یا ۷۹۲) . و بر هر دو شرح تفتازانی نیز حواشی بسیاری نوشتہ اند کہ یکی از آنها حاشیہ میرسید شریف جرجانی است بر شرح مطول تلخیص . « ذریعہ جلد ۶ ص ۷۰ »

(۳۹۳) حاشیه مطول (نسخه دیگر) [۶۲]

* ش ۲۲۷۴

شکسته نستعلیق شیخ ابراهیم ، تحریر ۸۹۷ ق ، قك ۱۵ X ۲۰ ، ان ۱۱ X ۱۴/۵ ، سطر ۲۱ ، ص ۱۸۷ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی ، باحواشی مختلف که بعضی از آنها بخط حسن چلبی است با امضای (منه)

(۳۹۴) حاشیه بر معالم الاصول : [۶۳]

سلطان ، علاء الدین حسین بن محمد حسینی آملی اصفهانی ، مشهور به خلیفه سلطان .

« ف ، ع ، م ، ص ۲۹۷ »

* ش ۳۰۶۸

شکسته نستعلیق محمد الفیکوی در ۳ شنبه چهارم ج ۱-۱۲۲۶ تحریر یافته قك ۱۵ X ۲۱ ، ان ۸ X ۱۴ ، سطر ۱۶ ، ص ۱۱۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج قرمز .

(۳۹۵) حاشیه بر معالم الاصول : [۶۴]

شیروانی ، ملا میرزا محمد بن حسن شروانی (م-۱۰۹۸ ق)

« ذریعه ج ۶ ص ۲۱۰ ، ف ، ع ، م ، ص ۲۹۷ »

* شماره ۳۰۴۴

نستعلیق در جمعه ۹ ج ۱-۱۲۲۶ در اصفهان مدرسه شاهزاده ها نوشته شده ، قك ۱۵ X ۲۱ ، ان ۹ X ۱۴/۵ ، سطر ۱۹ ، ص ۱۵۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی زرد کوبیده ترنجبی .

حاشیه ملا عبداله : بعنوان حاشیه بر تهذیب المنطق گذشت

حاشیه من لایحضره الفقیه صدوق : [۶۵] (۳۹۶)

شیخ محمد بن حسن بن شیخ زین الدین (م-۱۰۳۰ ق)
جزء اول و ثانی (از کتاب الطهاره ثا آخر کتاب اعتکاف و اول حج)
آغاز: نحمدک یا من بتصحیح احادیث جودک حکمة جمیع العقول... فان

ش ۵۱ - حاشیه شیخ محمد بر من لایحضره الفقیه ، ص اول و دوم ، ک ۳۹۶

کتاب من لایحضره الفقیه لاینکسر اهل الانصاف کماله ... احب ان اوضح بعض ما يمكن بيانها من مطالب التي توافق ما ذكره غير مؤلفه من الاحكام ...

انجام : ولا امتناع في وجوب الكفارة بذلك في الاعتكاف المستحب وانت خبير بين الكلامين من التنافي مع تأييده لما حظر بالبال وعلى الله سبحانه الاتكال وليكن هذا آخر ما تيسر كتابة في الجزء الثاني وتيلوه في الثالث ان شاء ابواب الحج .

نسخه را از این حاشیه که صاحب ذریعه (درج ۶ ص ۲۲۴) معرفی کرده مینویسد: سید محمد طباطبائی آنرا از اصفهان جهت خود خریداری نموده .

* ش ۳۰۸۹

نسخ محمد باقر بن علی اکبر حسینی در دوشنبه ۷-۱۰۳۱ (آخر جزء اول ص ۳۰۸) تحریر شده ، قک ۱۳ × ۲۰ ، ان ۸ × ۱۴ ، سطر ۱۷ ص ۷۰۱ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی زرد .

(۳۹۷) **الحاوی لجمیع المعانی :** [۶۶]

(تفسیر و سیط (۱) از تفسیر واحدی)

ابوالحسن علی بن احمد نیشابوری (م-۴۶۸ ق)

جلد اول (از اول قرآن تا آخر سوره بنی اسرائیل)

* ش ۲۶۹۳

نسخ ملک محمود شاه ، تحریر ۳ شنبه ۵ ذی قعدة ۸۳۶ ، قک ۱۸ × ۲۵ ، ان ۱۱ × ۱۷ ، سطر ۲۵ ، ص ۵۴۰ ، کاغذ اصفهانی ضخیم ، جلد تیماج قرمز کوبیده .

(۱) - تفسیر واحدی بر سه طریق تألیف شده : السیوطی ، الوسیطی و الواحی و هر سه باسم «الحاوی لجمیع المعانی» نامیده میشوند ، شرف الطنون ص ۴۶۰ و ۶۲۹ .

(۳۹۸) **حدائق الناضره في احكام العترة الطاهره :** [۶۷]

شیخ یوسف بن احمد بحرانی حائری (م-۱۱۸۶-۱۱۸۹ ق)
قسمتی از کتاب صلوة
«ف، ع، م، ص ۳۰۵»

* شماره ۲۹۱۴

نسخ قرن سیزدهم، قک ۲۱ × ۳۰، ان ۱۳ × ۲۲، سطر ۲۵، ص ۲۹۸، کاغذ فرنگی، جلد چرمی نارنجی، عناوین شنکرف.

(۳۹۹) **حدائق** (نسخه دیگر) [۶۷]

جرء دوم (از فصل سادس در غسل اموات تا آخر استحباب دفن اظفار
و شعر و دم)

۴

* شماره ۵۲۳۴

نسخ، تحریر پنجشنبه ۲ رمضان ۱۲۲۹، قک ۱۹ × ۲۹، ان ۱۱ × ۱۹، سطر ۳۱، ص ۵۱۲، کاغذ فرنگی، جلد چرمی سیاه سوخته کوبیده.

(۴۰۰) **حقایق فیض :** [۶۸]

محمد بن مرتضی المدعو بمحسن معروف به فیض (م-۱۰۹۱)
«ف، ع، م، ص ۳۱۴»

* شماره ۳۲۶۴

نسخ زین العابدین محمد بن عبدالکریم، در اول ذیحجه ۱۲۴۸ نوشته شده.

قك ۱۵ X ۲۱ ، ان ۱۰ X ۱۶/۵ ، سطر ۲۱ ، ص ۲۹۳ ، کاغذ فرنگی
الوان ، جلد ساغری مشکی .

فروغ اصفهانی قصیده‌ای در فوت آقامحمد بیدآبادی اصفهانی سروده
که هر مصرع از بیت آخر آن ماده تاریخ فوت آقامحمد است :

قبله ارباب علم از عالم فانی بشد   عالم کامل محمد از جهان کرد انتقال
(۱۰۹۷ ق)

اشعار مزبور در آخر کتاب مسطور است .

(۴۰۱)   خصال صدوق :   [۶۹]

ابوجعفر محمد بن علی ، شیخ صدوق (ابن بابویه قمی)

جلد اول (تا آخر باب خصال ششگانه)

وف ، ع ، م ، ص ۳۳۱

* ش ۵۳۲۶

نسخ ... الحسینی العاملی العینائی ، قرن یازدهم ، قك ۱۳ X ۲۰
ان ۹ X ۱۵ ، سطر ۱۹ ، ص ۳۶۱ ، کاغذ اصفهانی نخودی نازک ، جلد حرمی
ضربی عنابی .

در صفحه اول کتاب اجازه نامه از طرف محمد بن حسن بن علی بن محمد
الحر العاملی بتاریخ ۱۰۹۹ هجرت نقل کتاب مزبور برای کاتب آن صادر شده

(۴۰۲)   خلاصه الاقوال فی معرفة الرجال :   [۷۰]

آیه الله جمال الدین ابومنصور شیخ حسن بن سعید الدین یوسف ، علامه
حلی (۶۴۸-۷۲۶ ق)

(فهرست عربی مشار ص ۲۲۴)

* ش ۳۲۶۶

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۳ X ۲۶ ، ان ۸ X ۱۶ ، سطر ۲۳ ، ص ۲۴۵

کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج مشکى ، نشانی هاشنگرف ، از آخر افتادگی دارد.

(۴۰۳) **الدروس الشرعیة فی فقه الامامیه :** [۷۱]

شهید اول محمد بن مکی (م-۷۸۶ق)

(فهرست عربی مشار ص ۳۵۵)

شماره ۲۹۷۰

نسخ قرن دهم ، قك ۱۷/۵ × ۲۵ ، ان ۱۰ × ۱۹ ، سطر ۲۵
ص ۴۱۲ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج کوبیده زرشکی ، نشانی ها شنکرف
از آخر کتاب چندسطری افتادگی دارد .

دلیل الهدی : رك شرح قطرانندی

(۴۰۴) [۷۲]

ذخيرة المعاد فی شرح الارشاد علامه حلی :

ملا محمد باقر بن محمد مؤمن سبزواری محقق (۱۰۱۷-۱۰۹۰)

فهرست عربی مشار ص ۳۹۲

* ش ۲۸۶۴

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۲۰ × ۲۸ ، ان ۱۲ × ۱۹ ، سطر ۲۳ ، ص
۴۰۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه ، نشانی ها شنکرف .

(۴۰۵) **الذکری الشیعه فی احکام الشریعه :** [۷۳]

شهید اول محمد بن مکی (م-۷۸۶ق) تاریخ تألیف ۷۸۴ ق

جلداول (از کتاب الطهارة تا اول کتاب الزکوة)

ف ، ع ، م ، ص ۳۹۵

* شماره ۲۹۳۳

بخط نسخ ابوالحسن شریف ابن حبیب اله در سه شنبه ۱۰ شوال ۹۵۷ نوشته شده ، قك ۱۹ × ۲۵ ، ان ۱۲ × ۱۷ ، سطر ۲۵ ص ۵۳۴ ، کاغذ تا صفحه ۲۹۵ فرنگی بقیه اصفهانی . جلد تیماج سوخته مطلا ، قرمز نشانی ها شنکرف .

(۴۰۶) **ذکری الشیعه** (نسخه دیگر) [۷۳]

* شماره ۲۹۳۳

بخط نسخ و نستعلیق محمد حسین بن خضر نائینی در شنبه ۱۰ ج ۲ سال ۱۰۵۷ نوشته شده ، قك ۱۸ × ۲۴ ، ان ۱۱ × ۱۸ ، سطر ۲۴ ص ۶۸۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی کوبیده ، نشانی ها شنکرف .

ربیع الاخوان الموضح لكلمات القرآن : رك نزهة الخاطر الناظر

(۴۰۷) [۷۴]

رواشح السماویه فی شرح الاحادیث الامامیه (شرح کافی کلینی)

میرداماد میرمحمد باقر بن شمس الدین محمد استرآبادی الاصل اصفهانی المنشأ والموطن نجفی المدفن (م-۱۰۴۰-۱۰۴۲ ق) .
(فهرست عربی مشار ص ۴۹۲)

* ش ۲۹۶۸

نسخ یکشنبه ۲۱ محرم ۱۲۸۴ ، قك ۱۶ × ۲۲ ، ان ۸ × ۱۴ سطر ۱۸ ، ص ۳۸۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد جرمی کوبیده سیاه ، نشانی ها شنکرف .

(۴۰۷) **روضه البهیه فی شرح اللمعة الدمشقیه** [۷۵]
(شرح اللمعه)

متن کتاب که مشتمل بر یک دوره کامل فقه شیعه اثنی عشری است از شهید اول محمد بن مکی (م-۷۸۶ ق) میباشد .

شرح آن که از شهید ثانی شیخ زین الدین علی بن احمد (۹۱۱-۹۶۶ ق) است
جلد اول (مشتمل بر کتاب الطهاره تا آخر کتاب الشركه)

«ف ، ع ، م ، ص ۴۹۶»

* شماره ۲۸۷۰

باخط نسخ سید حسن بن سید رضا حسینی باصفهان در قرن دوازدهم نوشته
شده . قك ۲۰ × ۲۹/۵ ، ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر ۲۷ ، ص ۲۷۶ ، کاغذ فرنگی
جلد تیماج سیاه فرسوده ، عناوین باشکرف نوشته شده .

(۴۰۹) * ش ۲۸۸۳ (نسخه دیگر) [۷۵]

بخط نسخ صادق بن سمیع دارجانی گنجانی در ۲۵ رجب ۱۲۷۳ نوشته
شده قك ۲۱ × ۳۰ ، ان ۱۱ × ۲۰ ، سطر ۲۳ ، ص ۴۳۴ ، کاغذ فرنگی ،
جلد چرمی سیاه ، نشانی شنجرف ، بانضمام يك صفحه در قواعد صینه نکاحیه .

(۴۱۰) * ش ۲۸۸۹ [نسخه دیگر] [۷۵]

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۹ × ۳۰ ، ان ۹/۵ × ۲۰ ، سطر ۲۶ ،
ص ۳۹۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قهوه تیره ، نشانی شنجرف ، باحواشی
متعدد واهضای مختلف .

(۴۱۱) * ش ۲۹۲۴ (نسخه دیگر) [۷۵]

باخط نسخ در شعبان ۱۲۴۶ نوشته شده ، قك ۲۲ × ۳۰ ، ان ۱۱ × ۱۹/۵

سطر ۲۳ ، ص ۳۴۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی مشکی فرسوده بانضمام
متفرقاتی در اول کتاب .

(۴۱۲) **روضه البهیه فی شرح اللمعة الد مشقیه** [۷۶]

جلد دوم (از کتاب الاجاره تا آخر دیات)

* شماره ۲۸۳۵

بخط نسخ حسینعلی بن ابی طالب عقدائی در سال ۱۲۳۷ ق نوشته شده
قک ۱۹ × ۳۰ ، ان ۲۰ × ۹ سطر ۲۳ ، ص ۴۱۹ ک فرنگی جلد تیماج
مشکی فرسوده عناوین کتاب باشنگرف نوشته شده .

(۴۱۳) * شماره ۲۸۳۶ (نسخه دیگر) [۷۶]

نسخ قرن یازدهم ، قک ۲۳ × ۳۲ ، ان ۱۰ × ۱۹ ، سطر ۱۶ ، ص ۷۹۲ ،
کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی کوبیده مشکی ، عناوین باقلم شنکرف .

(۴۱۴) * شماره ۲۸۵۸ (نسخه دیگر) [۷۶]

نسخ قرن ۱۲ ، قک ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۰ × ۲۰ ، سطر ۲۷ ، ص
۳۵۷ ، ک فرنگی ، جلد چرمی کوبیده سیاه ، نشانیهاشنجرف باعنوان وقف
کتاب .

(۴۱۵) * شماره ۲۹۹۸ (نسخه دیگر) [۷۶]

نسخ قرن دهم ، قک ۱۶ × ۲۴ ، ان ۹ × ۱۸ ، سطر ۲۱ ، ص ۴۷۳
کاغذ اصفهانی نازک ، جلد تیماجی سیاه .
در آخر کتاب صوره اجازه روایتی شهید ثانی جهت کسی نوشته شده .

(۴۱۶) روضة البهیه [۷۷]

جلد اول و دوم .

* شماره ۲۸۴۴

نسخ اسداله بن عبدالله ، تحرير دوشنبه ۱۲ رمضان ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۰ × ۲۰ ، سطر ۲۷ ، ص ۶۲۲ ، ك فرنكى ، جلد چرمى قهوه نشانيها شنكرف ، با عنوان وقف .

(۴۱۷) رياض المسائل و حياض الدلائل [۷۸]

(شرح كبير مختصر النافع (۱))

مير سيد على بن محمد طباطبائى كربلائى (م-۱۲۳۱ق) بسال ۱۱۸۹ق تأليف شده .

جلد دوم (۲) (كتاب النكاح تا آخرديات) .
(فهرست عربى مشار صفحه ۵۰۱) .

* شماره ۲۸۵۰

نسخ ، تحرير شوال ۱۲۶۲ ق ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۰ ، سطر ۲۷ ، ص ۲۳۷ ، كاغذ فرنكى جلد تيماج سياه ، نشانيها شنكرف .

(۴۱۸) رياض المسائل (از صيد و ذباجه تا آخر) [۷۸]

* ش ۲۸۵۳

بخط نسخ فتحعلى بن محمد على نجف آبادى در سال ۱۲۴۶ ق نوشته
(۱) شارح ، بر مختصر نافع محقق حلى دو شرح نگاشته : شرحى مختصر موسوم به « حديقه المؤمنين » و شرحى مفصل كه رياض المسائل و شرح كبير ناميده ميشود .

(۲) نظريه نامرتب بودن اجزاء و مجلدات كتابهاى رياض ، رعايت ترتيب شماره كتاب در كتابخانه لحاظ گرديد .

شده ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۰ ، سطر ۳۱ ، ص ۴۰۷ ، كاغذ فرنگی
جلد چرمی کوبیده لیموئی ، نشانی‌ها شنکرف .

(۴۱۹) ریاض المسائل (ازطهارة تا زکوة) [۷۸]

* شماره ۲۸۶۶

نسخ ، تحریر ۱۲۴۶ ق ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر ۲۸
ص ۳۵۰ ، كاغذ فرنگی ، جلد چرمی کوبیده لیموئی .

(۴۲۰) ریاض المسائل (ازطهارة تا آخر طلاق) [۷۸]

* شماره ۲۸۶۷

نسخ قرن سیزدهم قك ۲۱ × ۳۰ ، ان ۱۴ × ۲۳ ، سطر ۳۰ ، ص
۱۹۵ ، كاغذ فرنگی ، جلد مقوایی ، نشانی‌ها شنکرف .

(۴۲۱) ریاض المسائل (کتاب الزکوة) [۷۸]

* شماره ۲۸۷۳

نسخ قرن سیزدهم ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۲ سطر ۲۹ ، ص
۳۷۳ ، كاغذ فرنگی ، جلد تیماج کوبیده سیاه ، نشانی‌ها باشنکرف نوشته شده .

(۴۲۲) ریاض المسائل (از متاجرتا آخر صید) [۷۸]

* ش ۲۸۷۶

بخط نسخ حسین بن هاشم طباطبائی خوراسکانی در سال ۱۲۴۹ تحریر
شده قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۱ × ۲۱ ، سطر ۲۹ ، صفحه ۶۵۹ ، كاغذ فرنگی ،
جلد تیماج قهوه روشن ، نشانی‌ها شنکرف .

(۴۲۳) ریاض المسائل (از تجاره تا آخر وصیت) [۷۸]

* ش ۲۸۹۱

بخط نسخ محمد جعفر بن کربلائی خدا بخش در سال ۱۳۶۱ نوشته شده قک ۳۰ × ۲۱ ، ان ۲۲ × ۱۲ ، سطر ۲۸ ، ص ۲۵۳ ، کاغذ فرنگی جلد تیماج سیاه ، نشانی‌های شنکرف .

(۴۲۴) ریاض المسائل (از طهاره تا آخر وصایا) [۷۸]

* ش ۲۹۷۶

نسخ قرن سیزدهم ق ک ۲۱ × ۱۵ ، ان ۱۵ × ۹ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۳۶ ، ک فرنگی ، جلد تیماج مشکی عناوین با شنکرف نوشته شده .

(۴۲۵) ریاض المسائل (مواریث و قضاء و شهادات و حدود) [۷۸]

* ش ۲۹۸۲

بخط شکسته نستعلیق محمد حسین بن محمد حسن اصفهانی در سه شنبه ۱۳ ذی‌قعدة سال ۱۲۷۰ نوشته شده قک ۲۲ × ۱۴ ، ان ۱۵ × ۸ ، سطر ۲۱ ص ۵۱۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه .

(۴۲۶) ریاض المسائل (از عنق تا آخر لقطه) [۷۸]

* ش ۲۹۸۶

نسخ قرن سیزدهم ، قک ۲۱ × ۱۵ ، ان ۱۴ × ۹ ، سطر ۲۱ ، ص ۲۸۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه نشانی‌ها با شنکرف نوشته شده .

(۴۲۷) ریاض المسائل (حج و جهاد) [۷۸]

* شماره ۲۹۹۰

نسخ قرن سیزدهم قبل از ۱۲۷۶ ، قک ۲۱ × ۱۵ ، ان ۱۴/۵ × ۹

سطر ۲۱ ، ص ۳۷۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج قرمز ، نشانی هاشنگرف .

(۴۲۸) ریاض المسائل (کتاب الصلوة) [۷۸]

* شماره ۲۹۹۶

نسخ قرن سیزدهم قک ۱۵×۲۲ ، ان ۱۵×۹ ، سطر ۲۱ و ۲۲ ، ص ۴۴۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه فرسوده .

(۴۲۹) زبدة الاصول [۷۹]

شیخ بهائی محمد بن حسین بن عبدالصمد عاملی (متوفای ۱۰۳۱ ق)

ف ، ع ، م ، ص ۵۰۴

* شماره ۳۰۶۶

نسخ محمود بن عرب کاتب سبزواری بر حسب اشاره محمد ۱۱۲۴-۱۰۲۱ در مشهد رضویه (در حیات مؤلف) نوشته شده ، قک ۱۳×۲۰ ، ان ۶×۱۰ سطر ۵ ، ص ۲۲۹ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قهوه .
حاشیه هائی بعنوان (منه عفی عنه ومنه مدظله ومنه دامظله ومنه رحمه الله) در کتاب هست که تحریر آنرا در حیات مؤلف ثابت میکند .

(۴۳۰) شرح العیون (شرح رساله ابن زیدون) [۸۰]

ابن نباته مصری قاضی جمال الدین (شهاب الدین) محمد بن محمد القزازی
الاموی (م - ۷۸۶ ق)

ف ، ع ، م ، ص ۵۱۹

* ش ۳۲۸۰

نسخ علی محمد ، تحریر ۱۲۶۶ ق ، قک ۱۵×۲۱ ، ان ۹×۱۵

سطر ۲۱ ، ص ۲۹۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماجسی ضربی نارنجی ، رئوس مطالب و اشعار با قلم شنکرف نوشته شده .

(۴۳۱) شرایع الاسلام فی مسائل الحلال والحرام: [۸۱]

نجم‌الدین شیخ ابوالقاسم جعفر بن الحسن محقق حلی (اول) -
(م - ۶۷۶ ق)

جلد اول و دوم (دوره کامل فقه)

فهرست عربی مشار صفحه ۵۲۷

* شماره ۲۸۶۳

بخط نسخ ... در دهم ربیع الثانی ۱۲۶۹ نوشته شده (آخر جلد اول)
قک ۳۰ × ۲۰ ، ان ۱۳ × ۲۲ ، سطر ۲۱ ، صفحه ۲۷۲ ، کاغذ فرنگی
جلد تیماج سیاه ، نشانی‌ها شنکرف .

(۴۳۲) شرایع (نسخه دیگر) جلد اول و دوم [۸۱]

* شماره ۲۹۸۵

بخط نسخ ... جزء اول در اول صفر ۱۱۱۰ و جزء دوم در ذی‌قعدة
۱۱۱۲ نوشته شده ، قک ۱۳ × ۲۵ ، ان ۱۷ × ۷/۵ ، سطر ۲۰ ، ص ۶۸۴ ،
کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

(۴۳۳) شرایع الاسلام (نسخه دیگر) جلد دوم [۸۱]

* شماره ۲۹۷۵

بخط نسخ نصرالله الحسینی در اول صفر ۱۰۶۳ نوشته شده ، قک

۲۴×۱۲/۵ ، ان ۱۷×۷ ، سطر ۲۱ ، ص ۴۲۱ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی ، چندصفحه نامرتب صحافی شده .

(۴۳۴) شرح اشارات بوعلی [۸۲]

خواجه نصیرالدین طوسی محمد بن محمد بن حسن (۵۹۷-۶۲۷) « فهرست عربی مشار ص ۵۴۰ »

* شماره ۲۷۵۶

نستعلیق، تحریر سنه ۹۸۹ ، قك ۱۲×۲۱ ، ان ۱۳×۷ ، سطر ۲۱ ص ۳۸۵ ، کاغذ اصفهانی، جلد مقوای آلبالویی ، عناوین و نشانه‌ها باشکرف نوشته شده .

ودر آخر کتاب باقلم قرمزچنین مسطوراست ، قدوقع الفراغ من مقابله وتصحيحه من الاول الى الاخر فی سنه ۱۰۸۸ ، ونیز مطالب متفرقه‌ای در آغاز وانجام کتاب اضافه شده .

(۴۳۵) شرح الفید ابن مالک (محمد بن مالک) [۸۳]

ابن مصنف یا ابن ناظم بدرالدین ابی عبدالله محمد بن محمد بن مالک (م - ۶۸۶ ق) شارح در محرم ۶۷۶ از شرح کتاب الفیه پدر فراغت یافته و این شرح از بهترین شروحي است که بر الفیه نوشته شده . « فهرست عربی مشار ص ۵۴۲ »

* شماره ۵۴۲۳

نسخ و نستعلیق، در یکشنبه ۱۵۱۵-۱۲۳۰ نوشته شده، قك ۱۵×۲۱ ان ۱۵×۹ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۱۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری مشکی .

[۸۴] شرح آموزج ز مخشری (۴۳۶)

محمد بن عبدالغنی اردبیلی .
 . ف ، ع ، م ، ص ۲۴۶

* ش ۳۱۷۶

بخط نسخ سید محمد بن سید علی شیرازی در ۱۶ رمضان ۱۲۳۱ نوشته
 شده ، قك ۱۴ × ۲۰ ، ان ۱۴ × ۸ ، سطر ۱۹ ، ص ۱۲۴ ، کاغذ فرنگی ،
 جلد تیماج نارنجی يك لائی .

[۸۵] شرح تجرید ، جدید (مقصد دوم جواهر و اعراض) (۴۳۷)

تلاءالدین ملاعلی قوشچی (۱) متوفای ۸۷۹ ق .
 . ف ، ع ، م ، ص ۵۴۳

* ش ۲۷۲۶

نسخ قرن ۱۱ ، قك ۱۲ × ۲۴ ، ان ۱۶ × ۶ ، سطر ۲۰ ، ص ۴۱۰ ،
 کاغذ اصفهانی نازک ، جلد چرمی قهوه از آغاز و انجام افتادگی دارد .

*****

[۸۵] * ش ۲۷۲۷ (مقصد اول امور عامه) (۴۳۸)

نستعلیق قرن ۱۱ ، قك ۱۳ × ۲۵ ، ان ۱۷ × ۷ ، سطر ۲۳ ، ص
 ۲۰۱ ، کاغذ اصفهانی جلد تیماجی .

*****

(۱) توضیح شرح جدید تجرید و مقاصد آن در پاورقی کتاب ۳۶۷ بصفحه ۲۲۵

گذشت .

(۴۳۹) * شماره ۲۷۲۸ (مقصد دوم ، جواهر و اغراض) [۸۵]

نستعلیق محمد تقی بن عبدالرحیم بحرینی بمدرسه عبدالله خان تهران
در ۱۲۰۵ ق تحریر یافته ، قك ۱۳ × ۲۶ ، ان ۱۷ × ۷ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۷۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد ساغری یشمی .

*****

* شماره ۲۷۲۹

در بخش سوم ، مجموعه‌ها ضمن ۲۷۲۹/۱ ذکر خواهد شد .

*****

(۴۴۰) * شماره ۲۷۳۰ [۸۵]

تمام کتاب شرح جدید مشتمل بر شش مقصد با حذف مقدمه .
نستعلیق ، تحریر دوشنبه ۱۳ ذیحجه ۱۰۵۸ ، قك ۱۵ × ۲۶ ، ان ۱۷ × ۷ ، سطر ۲۳ ، ص ۶۱۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی بنفش .
مقاله‌ای در فرق تصوف از غزالی بیک صفحه در آخر کتاب نوشته شده .

*****

(۴۴۱) * ش ۲۷۳۱ (از مقصد ثانی تا آخر کتاب) [۸۵]

شکسته نستعلیق ، قك ۱۳ × ۲۶ ، ان ۱۷ × ۶ ، سطر ۲۱ ، ص ۵۱۴
کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی مشکی . حواشی مختلفی با امضاهاى مختلف در
کتاب نوشته شده .

*****

(۴۴۲) * ش ۲۷۳۲ (مقصد ثانی ، جواهر و اغراض) [۸۵]

نستعلیق محمد بن حسین یزدی ، قج ۱۴ × ۲۶ ، ان ۱۷ × ۶ ، سطر

۲۱ ، ص ۳۴۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی بنفش ، حواشی مختلفی در آن نوشته شده و از آخر مقدار دوسه سطر افتادگی دارد .

* * * * *

(۴۴۳) * ش ۲۷۳۳ (مقصد ثانی ، جواهر و اعراض) [۸۵]
نستعلیق اسمعیل بن حسین الرشتی در ۱۲۵۳ تحریر شده (قسمت نو نویس) ، کتابت اصل کتاب ۱۰۸۳ (آخر فن دوم) ق ک ۱۴ × ۲۵ ، ان ۱۵ × ۸ ، سطر ۱۹ ، ص ۴۳۸ ، ک اصفهانی ، جلد ساغری سیاه مقداری از اوائل و یک ورق از آخر نو نویس شده .

* * * * *

(۴۴۴) * ش ۲۷۳۴ (از مقصد ثالث تا آخر کتاب) [۸۵]
بخط نستعلیق خوش ... در ع ۲-۱۰۳۲ در اصفهان تحریر شده ق ک ۱۵ × ۲۴ ، ان ۱۵ × ۷ ، سطر ۲۳ ، ص ۱۲۸ ، ک اصفهانی ، جلد چرمی .
روایتی از سلمان فارسی در فضائل اهل بیت در آخر کتاب با خطی مغایر با خط متن مسطور است .

* * * * *

(۴۴۵) * ش ۵۳۸۲ (مقصد ثانی ، جواهر و اعراض) [۸۵]
شکسته نسخ محمد ... ، ق ک ۲۵ × ۱۷ ، ان ۱۶ × ۹ ، سطر ۱۵ ، ص ندارد : کاغذ اصفهانی ضخیم ، جلد چرمی قرمز .

(۴۴۶) شرح تلخیص المفتال (مختصر) [۸۶]
(تلخیص المعانی) - (مختصر المعانی) (۱)

(۱) - خطیب دمشقی محمد بن عبدالرحمن (م - ۷۳۹) قسم سوم کتاب مفتاح العلوم تألیف ابو یعقوب یوسف سکاکی (م - ۶۲۶) را ملخص کرده و او را بقیه پاورقی در صفحه بعد

ملا سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی . (متوفای ۷۹۱ یا ۷۹۲)
 «فهرست عربی مشارص ۲۱۵ بعنوان تلخیص المعانی»

* ش ۳۲۴۳

نسخ سال ۱۲۳۰ ق ، قك ۱۵ × ۲۵ ، ان ۱۶ × ۷ ، سطر ۱۸ ، ص ۳۲۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه ، نشانی شنکرف .

(۴۴۷) شرح تلخیص المفتاح (نسخه دیگر) [۸۶]

* ش ۳۲۴۴

بخط نستعلیق آقا یوسف بن مولانا شیخ فرید در ۳ شنبه رجب ۸۵۱ تحریر یافته ، قك ۱۴ × ۲۲ ، ان ۱۴ × ۷ ، سطر ۱۶ ، ص ۳۵۱ ، کاغذ اصفهانی جلد تیماج فرسوده مشکی ، نشانی ها شنکرف .

(۴۴۸) شرح تلخیص المفتاح (نسخه دیگر) [۸۶]

* ش ۳۲۸۴

بخط نسخ اسمعیل بن عمر بن القادر در تاریخ ۱۰۷۵ ق تحریر شده قك ۱۳ × ۲۰ ، ان ۱۶ × ۸ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۴۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج قرمز ، نشانی ها شنکرف .

بقیه باورقی از صفحه قبل

تلخیص المفتاح نامیده از شرحی که بر تلخیص المفتاح نوشته شده دو شرح از تفتازانی است که یکی از آنها مطول و بشماره ۴۵۰ ذکر خواهد شد و دیگر شرح وی ، مختصر است که کتاب مزبور میباشد و بنام تلخیص المعانی و یا مختصر المعانی هم نامیده میشود .

(۴۴۹) شرح تلخیص المفتاح (نسخه دیگر) [۸۶]

* ش ۳۲۸۷

بخط نسخ ... در روز شنبه ۲۵ شعبان ۱۰۷۵ تحریر شده قک ۱۲ × ۱۹
ان ۱۲ × ۶ ، سطر ۱۵ ، ص ۴۲۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قهوه ، نشانی‌ها
شنکرف .

(۴۵۰) شرح تلخیص المفتاح^(۱) (مطول) [۸۷]

ملا سعدالدین تفتازانی تألیف بسال ۷۴۸ ق .
فهرست عربی مشارص ۸۵۹

* شماره ۳۲۴۵

بخط نسخ ... در سه شنبه ۲۴ رجب سنه ۹۷۴ تحریر شده ، قک
۱۲ × ۱۹ ان ۱۳ × ۷ سطر ۱۵ ، ص ۴۷۳ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج
سیاه ، نشانی‌ها شنکرف . از اول کتاب مقداری افتاده .

(۴۵۱) شرح تلخیص المفتاح . مطول (نسخه دیگر) [۸۷]

* ش ۳۲۴۶

بخط نستعلیق ... در جمادی الاول سنه ۱۰۴۶ تحریر یافته قک ۱۵ × ۲۵

(۱) توضیح کتاب مزبور در پاورقی شرح تلخیص المفتاح کتاب شماره

۴۴۶ گذشت .

ان ۶ × ۱۴ سطر ۱۵ ص ۳۴۱ ، کاغذ اصفهانی - جلد چرمی کوبیده قهوه .
از اول مقداری افتادگی دارد و در آخر قصائد و متفرقاتی اضافه دارد .

(۴۵۲) شرح تهذیب الاحکام شیخ طوسی : [۸۸]

(ملاذ الاخیار)

علامه مجلسی محمد باقر بن محمد تقی (م - ۱۱۱۱) تألیف ذیقعدہ الحرام

۱۰۹۱ ق

از کتاب جهاد تا آخر نکاح .

آغاز : بسم الله الحمد لله والصلوة على نبيه محمد وآله ... کتاب الجهاد و

سیرة الامام علیه السلام باب فضل الجهاد و فرضه الاول ...

انجام : لقد تم شرح المجلد الثالث من کتاب تهذیب الاحکام ... علی يد

مؤلفه الحقییر محمد باقر بن محمد تقی ... و قد کنت علقت الحواشی فی سالف

الزمان فجمعتها الان لملا تتفرق بکروور الدهور ...

۲ نسخه از این کتاب در ذریعه ج ۱۳ ص ۱۵۶ معرفی شده .

* ش ۲۹۴۸

بخط نسخ ... در جمعه ۲۰ جمادی الثانی ۱۱۳۴ تحریر شده ، ق ک

۱۹ × ۲۵ ، ان ۱۱ × ۱۹ ، سطر ۲۵ ، ص ۳۳۰ ، کاغذ اصفهانی آهار دار ،

جلد تیماج تریاکی ، نشانی ها شنکرف .

(۴۵۳) شرح حکمة العین^(۱) کاتبی قزوینی : [۸۹]

شمس الدین محمد بن مبارک شاه الشهیر بمیرک بخاری

دفهرست عربی مشار ص ۵۴۶ . ذریعه ج ۱۳ ص ۲۱۳ .

کتاب حکمة العین در فلسفه الهیه و طبیعیه تألیف ابن بکر علی بن عمر مشهور

بدبیران کاتبی قزوینی صاحب شمسیه (م - ۶۷۵) میباشد شروع زیادی بر این کتاب

نوشته شده که معروفترین آنها شرح میرک بخاری مزبور است .

* شماره ۲۷۹۴

نسخ سلطانه محمد الحسینی الدامغانی در کرمان بسال ۱۰۸۲ تحریر شده
 قك ۱۳ X ۲۰، ان ۱۳ X ۷، سطر ۲۲، ص ۳۹۲، کاغذ اصفهانی، جلد مقوایی
 حواشی زیادی با خطوط مختلف و امضاها (قدس سره، سلطان، میرزا
 رفیعا وغیره در کتاب نوشته شده .

[۹۰] شرح حکمه العین : (۴۵۴)

محمد بن موسی الطالش . شارح کتابرا باسم سلطان یعقوب بن امیر حسن
 بیک آقوینلو (مقتول سنه ۸۹۶) تألیف نموده «ذریعه ج ۱۳ ص ۲۱۲»
 آغاز موجود : مطلقا ذهننا کان اوخارجیا عبارة عن کون الشی
 فی الاعیان تعمیم الوجود الذهنی والخارجی استفاد مما سبقوه ... ولاشک
 ان الوجودات باسرها مشرکه فی هذا المعنی فاننا اذا قطعنا النظر
 عن لفظ الوجود ... (بگراور شماره ۵۲ نگاه کنید .) ←
 انجام : قوه مجردة عن المادة لمامر فی الالهی له فی الکلام علیه ...
 هرچه در این تخته قلم نقش بست ء زان همه جز بباد نیامد بدست
 .....

ترك هوس کرده [!] پیش گیر ره بسوی مصلحت خویش گیر
 تمت تمام شد .

* شماره ۲۷۱۲

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۴ X ۲۳ نوشته ۱۶ X ۸ سطر ۲۳ ص ۵۳۲
 کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه .

[۹۱] شرح شافیه ابن حاجب در علم صرف (۴۵۵)

شارح ، فخرالدین احمد بن حسن جاربردی (م - ۷۴۶)

د ف . ع . م . ص ۵۵۱

* شماره ۳۱۶۲

نسخ ... تحریر سال ۱۲۱۳ ق ، ق ک ۱۵ × ۲۰ ، ان ۱۵ × ۹ ، سطر ۲۳ ، ص ۲۶۴ ، کاغذ اصفہانی ، جلد تیماج سیاہ .

المتناج ولا سکان الموجودات بأسرها مشرکة في هذا المعنى وأنا إذا قلنا
 المتناج عن لفظ الوجود بد عن لفظ الوجود أيضا وعدا وضاها المتناج عن
 جميع اللفظان المختلف ولا حظنا الموجودات وحدنا بيننا معنى مشرکا لب
 بين الوجود والسواد والمجر والعدول عن لفظ الوجود إلى الوجود اشعار
 بأن الوجود في هذا المعنى اظهر وهو أي الوجود المطلق كما هو الظاهر من
 سوق الكلام فإن دللنا ان يرجع الضمير إلى الوجود الخاص اذ ليس بزعم
 إلى في الموجودات الخاصة ولمر حکم ان کلیاً عن جزئی حقیقی اود اخلایه
 کان معناه ان حصه من حصصه داخلها او عمره مما به عن سائر حصصه
 باهر وجوده اوعدهی ولكن هذا على ذكره منک لبس نفساً لما هیة المکرم خلافا
 لک الحسن الأشعري ولی الحسين البصري فانه عندها عنها والادخلها
 ولا ينسأ في بعضه اخلایاً اهد میكون زاید علیها والالکان بعمل کرامه
 ممکنه هو غیر تعقل وفردد علی تقدير کون الوجود نفس الماهية المکنه
 او مستلزما لتعقله علی تقدير کون الوجود داخلها فان تعقل الكل
 مستلزم لعمل الجزء والماک لطلانا قد تعقل المتلزم مع المسکفة . . . . .
 وثبتت له خارجاً کان اود هینا فلو کان وجوده عنین اوجزه بلا امکان

ش ۵۲ - شرح حکمہ العین : طالش : صفحہ اول ، ک ۴۵۴

(۴۵۶) شرح شمسیه^(۱) (تحریر القواعد المنطیبه) [۹۲]

قطب‌الدین محمد بن محمد التختانی الرازی (م - ۷۶۶)
 شارح کتابرا برای وزیر غیاث‌الدین محمد بن خواجه رشید از وزرای
 سلطان خدا بنده تألیف نموده .
 فهرست عربی مشار صفحه ۱۶۴

* ش ۲۷۴۲

نستعلیق قرن دوازدهم ، قك ۱۴ × ۲۳ ، ان ۱۶ × ۷ ، سطر ۱۵
 ص ۲۸۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه .

(۴۵۷) شرح شمسیه (نسخه دیگر) [۹۲]

* ش ۲۷۴۳

بخط شکسته نستعلیق محمد زکی بن سید علی حسینی در ۱۲۳۵ نوشته شده
 قك ۱۴ × ۲۴ ، ان ۱۶ × ۷ ، سطر ۱۵ ، ص ۱۹۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد
 تیماج سیاه .

(۴۵۸) شرح شمسیه (نسخه دیگر) [۹۲]

* ش ۲۸۰۶

نسخ عباس بن احمد ، تحریر ۱۲۴۲ ق ، قك ۱۴ × ۲۰ ، ان ۱۳ × ۹
 سطر ۱۷ ، ص ۲۱۷ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماجی سیاه .

(۱) شمسیه متن مختصری است در منطق تألیف نجم‌الدین عمر الکاتبی القزوی
 (م - ۶۷۵ ق) از شاگردان خواجه طوسی بوده ولی کتابرا برای خواجه شمس
 الدین محمد تألیف کرده و بدینجهت کتابرا شمسیه نام نهاده .

(۴۵۹) شرح شمسیه (نسخه دیگر) [۹۲]

* ش ۲۸۰۷

نسخ احمد بن محمد ، تحریر ۱۱۳۰ ق ، قك ۱۲ × ۱۸ ، ان ۱۳ × ۷ سطر ۱۵ ، ص ۲۳۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماجی سیاه ،

(۴۶۰) شرح شمسیه (نسخه دیگر) [۹۲]

* شماره ۲۸۰۹

بخط نستعلیق یوسف بن علی مازندرانی در اصفهان در شعبان سال ۹۹۲
نوشته شده ، قك ۱۲ × ۱۸ ، ان ۱۲ × ۶ ، سطر ۱۷ ، ص ۱۹۰ ، کاغذ
اصفهانی ، جلد تیماج کوبیده قهوه .

(۴۶۱) [۹۳]

شرح قطر الندی و بل الصدی (۱) جزء اول .
(دلیل الهدی)

محمد بن علی بن احمد حریری مرفوش یا حرفوشی متوفای سنه ۱۰۵۹ ق
مؤلف در کتاب خود مینویسد: که شهاب الدین احمد بن جمال عبدالله بن
نورالدین علی فاکهی شرحی بر کتاب قطر ابن هشام انصاری نوشته و نام آنرا
«مجبب النداء» نهاده و لکن اورا تهذیب ننموده و من آن شرح را تهذیب و تکمیل

(۱) قطر الندی و بل الصدی متن مختصری است در نحو تالیف ابونداوه
محمد بن یوسف بن عبدالله بن هشام انصاری (م-۷۶۲) . خود مؤلف شرحی بر کتاب
قطر نوشته که مکرر چاپ شده و دیگران نیز شرحی بر کتاب قطر الندی نوشته اند
که از آنها شرح قطر حریری مزبور است .

«کشف ص ۱۳۵۲ . ذریعه ج ۶ ص ۱۲۷ و ج ۸ ص ۲۶۲»

نموده و منضم به شرح فاکهی مینمایم (سنه ۱۰۴۷)

آغاز موجود : برائین العلوم الحقیقه التي لا تتغير الا دیان والملل ان استفادة المستفیض من المفیض متوقف علی مناسبه ...
انجام : اولاجرم وهو فعل ماض عند س والخلیل معنی جرم حق واستشهد بقوله ولقد طعنت ابا عینه طعنه جرمت فزاره بعدها ان یغضبوا . برفع فزاره .

* ش ۵۴۲۴

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر ۱۸ ، ص ۳۹۰ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی کوبیده .

(۴۶۲) **شرح قطر** (دلیل الهدی) جزء دوم . [۹۴]

محمد بن علی بن احمد حریری حرفوشی

آغاز : وان یغضبوا بدل اشتمالهای حق غضب فزاره بعدها قال الفزاره لاجرم فی الاصل کانت ...

انجام : لتلا یلتبس الاستفهام با الخبر لاتحاد حرکتها و حرکت همزة الاستفهام و یجوز تسهیل الهمزه بین بین والاول ارجح ولم یذکر ابوعلی سوی البدل وحده فعل غیره و لم یقرء فی القرآن بخلاف ذلك ولا جاء فی کلامهم ولیکن هذا آخر ما اردنا بثه و نشره و نهاية ما قصدنا ذکره و جمعه والمسئول ممن وقف ...

* ش ۳۱۵۵

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر ۱۸ ، ص ۴۱۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی قرمز .

(۴۶۳) شرح الکافی (فروع: کتاب صلوة و طهارة) [۹۵]

شارح: شیخ یعقوب بن ابراهیم بن جمال بن ابراهیم بختیاری حویزی (متوفای سنه ۱۱۴۷) تألیف بسال ۱۱۱۷-۱۱۱۸ ق (۱) نسخه از این شرح که مشتمل بر ابواب زکوة تا اواخر اطعمه و اشربه است در کتابخانه مدرسه بروجردی در نجف معرفی شده «ذریعه ج ۱۴ ص ۲۸» بنابراین شرح مزبور که بخط خود شارح تحریر شده از کتب کمیاب و نادر الوجود و ممتاز میباشد.

* ش ۲۸۲۸

بخط نستعلیق مؤلف (شارح) در چهارشنبه ۲۵ ذیحجه ۱۱۱۸ نوشته شده (آخر کتاب صلوة ص ۱۹۲) قك ۱۹ × ۲۹ ، ان ۱۱ × ۱۹ ، سطر ۱۹ ص ۳۳۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج قرمز .

(۴۶۴) شرح کافیه ابن حاجب [۹۶]

شیخ رضی الدین محمد بن حسن استرآبادی نحوی (تاریخ تألیف ۶۸۳ یا ۶۸۶) .

فهرست عربی مشار ص ۵۶۰

* ش ۳۱۳۹

نسخ محمد باقر بن حاجی زمان الحلی ، قرن ۱۲ ، قك ۱۴ × ۲۵ ، ان ۷/۵ × ۱۸ ، سطر ۲۸ ، ص ۷۴۲ ، ك اصفهانی ، جلد تیماجی قرمز .

(۱) در آخر کتاب طهارة صفحه ۳۳۱ تاریخ تألیف و تحریر کتاب مسطور است . توضیح اینکه ابواب کتاب مزبور مقدم و مؤخر صحافی شده و بعداً نمره گذاری گشته .

شرح لمعه : بعنوان روضة البهيه گذشت

(۴۶۵) شرح مطالع الانوار (۱) [۹۷]

قطب‌الدین محمد الزاری التحتمانی (م - ۷۶۶)

* شماره ۲۷۱۹

نستعلیق خوب بسال ۱۰۹۲ نوشته شده قك ۲۵×۱۶ ، ان ۱۷×۸
سطر ۲۳ ، صفحه ۴۶۷ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی زرد .

(۴۶۶) شرح من لا یحضره الفقیه شیخ صدوق [۹۸]
(روضه المتقین)

مولی محمد تقی بن مقصود علی مجلسی (متوفای ۱۰۷۰) در تاریخ
۱۰۶۳ از تألیف آن فراغت یافته (جزء ۴ از باب ذکر جمل مناهی النبی الی
آخر) .

(ذریعه جلد ۱۴ ص ۹۴) .

در کتاب (الذریعه) جلد ۱۱ ص ۳۰۲ چند نسخه از این کتاب بنام
روضه المتقین معرفی شده .

* شماره ۲۹۱۹

بخط نسخ ... در چهارشنبه ۵ ربیع الثانی سنه ۱۰۷۷ نوشته شده قك
۲۶×۲۰ ، ان ۱۸×۱۲ ، سطر ۱۹ ، ص ۹۱۱ کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی
نشانی‌ها شنکرف .

(۱) مطالع الانوار در حکمة و منطق تألیف قاضی سراج‌الدین محمود بن
ابی بکر الارموی متوفای (۶۸۹) میباشد که شروح زیادی بر آن نوشته شده و
از آنها شرح مزبور است .

(۴۶۷) شرح نهج البلاغه [۹۹]

عزالدین عبدالحمید بن هبة الله مشهور به ابن ابی الحدید .
(از او اخر جزء ششم تا آخر جزء دهم ، آخر کتاب) .
د ف ، ع ، م ، ص ۵۶۹ ،

* شماره ۳۱۱۴

نسخ شکسته عبدالعلی بن محمد علی بن حماد در غره ذیقعدہ ۱۰۴۴ در
حله نوشته شده قک ۲۱ × ۳۰ ، ان ۱۳/۵ × ۲۳ ، سطر ۳۱ ، ص ۴۸۰
کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی ضربی .

(۴۶۸) شرح نهج البلاغه (مصباح السالکین) [۱۰۰]

کمال الدین میثم بن علی بن میثم بحرانی در ۶۷۷ ق تألیف شده .
د ف ، ع ، م ، ص ۸۵۲ ،

* شماره ۱۱۴۹۵

نسخ نعمه الله بن محمد مؤمن شیرازی در جمعه شوال ۱۰۷۱ تحریر
شده (۱) قک ۲۱ × ۳۶ ، ان ۱۳ × ۲۶ ، سطر ۲۱ ، ص ۱۰۲۲ ، کاغذ
اصفهانی نخودی ، جلد چرمی قرمز کوبیده ترنجدار ، در حاشیه صفحه آخر
کتاب چنین نوشته شده « بلغ العرض ثانیاً ۱۵ رمضان ۱۰۸۵ » با اندازه پنج
ورق اول کتاب افتادگی دارد و تمام کتاب دارای جدول مطالاست .

(۴۶۹) شرح هدایه اثیرالدین ابهری [۱۰۱]

شیرازی ، محمد بن ابراهیم ماصدرا (متوفای ۱۰۵۰ در بسره)

(۱) تاریخ کتابت این نسخه در دفتر پنجم نسخه های خطی نشریه کتابخانه
مرکزی دانشگاه ص ۳۱۷ شنبه ۶ رمضان ۹۷۷ ثبت شده ۱۳۴۴ .

« فهرست عربی مشارص ۵۷۰ »

* شماره ۲۷۲۰

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۵ × ۲۶ ، ان ۹ × ۱۷ ، سطر ۲۸ ، ص ۲۶۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی مشکی ، مقاله در آخر کتاب ضمن سه صفحه از محمد بن زکریای رازی در خلاء یا قوه جاذبه و قوه دافعه نوشته شده .

(۴۷۰) شرح هدایة الاثیریه (زبدة الاسرار) [۱۰۲]

میبدی ، کمال‌الدین حسین بن معین‌الدین (م - ۹۰۴ یا ۹۱۱)
« ف . ع . م . ص ۵۰۳ »

* شماره ۲۷۸۹

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۴ × ۲۰ ، ان ۷ × ۱۱ ، سطر ۱۴ ، ص ۱۸۷ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج زرد ، از آخر ناقص است .

(۴۷۱) * شماره ۴۸۱۲ (نسخه دیگر) [۱۰۲]

بخط نسخ ... در سال ۱۰۵۵ نوشته شده قك ۱۰ × ۱۷ ، ان ۵ × ۱۰ ، سطر ۱۳ ، ص ۲۹۷ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قهوه‌ای عنوان کتاب باشنگرف نوشته شده .

(۴۷۲) الشفاء (منطق : قسمت برهان) [۱۰۲]

شیخ‌الرئیس حسین بن عبدالله بن سینا (۳۷۳-۴۲۸)
فهرست عربی مشارص ۵۷۳ .

* شماره ۲۷۷۸

بخط نسخ محمد طاهر بن حاج محمود اشتهاردی در سال ۱۰۸۴ در

مدرسه نجفیه معروف بمدرسه تو شمال باشی در اصفهان نوشته شده ، ق ک
۱۰ × ۲۲ ، ان ۶ × ۱۵ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۹۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی
لیموئی رنگ .

(۴۷۳) الشفاء (طبیعیات : فن سابع و ثامن) [۱۰۳]

شیخ الرئيس ابوعلی سینا .

* شماره ۲۷۸۰

بخط نسخ زین العابدین بن ابوالحسن در ۲۸ جمادی الثانی ۱۱۳۸
نوشته شده ق ک ۱۲ × ۱۸ ، ان ۸ × ۱۴ ، سطر ۱۸ ، ص ۳۶۳ ک اصفهانی
جلد تیماج سیاه ، در صفحه آخر چنین نوشته شده : دبلغ بحمدہ يوم الاربعاء ثالث
شهر ذیحجۃ الحرام ۱۱۴۴ .

(۴۷۴) الشفاء (الهیات) : بوعلی [۱۰۳]

* شماره ۲۷۵۳

نستعلیق قرن یازدهم ق ک ۱۳ × ۱۹ ، ان ۷ × ۱۲ ، سطر ۱۷ ، ص
۳۶۸ ، کاغذ قسمتی اصفهانی و مقداری فرنگی ، جلد تیماج قهوه فرسوده .

(۴۷۵) شمس العلوم فی اللغه [۱۰۴]

نشوان بن سعید بن نشوان یمنی حمیری (م - ۵۷۳)
از اول کتاب الصاد تا آخر کتاب الیاء (جزء سوم و چهارم) .
آغاز : بسم اله ... و به استعین و الحمد لله الواحد القديم و علی نبیه
کتاب الصاد باب الصاد و ما بعدها من الحروف فی المضاعف الاسماء فعل بفتح الفاء
وسکون العین ...

انجام : قال ابوالنجم یا بنت عمالا تلومی و اهجمی تم الربع الرابع

من کتاب شمس العلوم بحمداله الواحدالحی القيوم وبتمامه تم الكتاب والحمد لله الملك الوهاب وصلواته على نبيه المنتاف وآله الاتقياء النجباء ومن صلح من جميع الخلق وطاب ه تم تم تم .

(گراور شماره - ۵۳ نمایشگر صفحه آخر کتاب میباشد)

بخراف و اخطوا الى اليا القويست جدا مرة تقع اين كثير و نالي نديت و زاي و اين شرکاي قالوا
و عام زاي الي و دفع ابو محمد و نالي ما عيني بس و قافه نافع و اين علم و زادها خضر و جبر و دفع اين طبرستان
و دفع يقي للظالمين و زافه خضر و زاد يقي نوسا و معي حيث كان و لي من علم و لي نجا و لي دين و دفع ابو
ايادي اخون و جود هذ ف هذ الما نخل خفيقا كولا تعالي و اياي فار هبوت و اعقوبت و انكفون و غرداك
و كان يعقوبت بقا باشا قاي الرصيل و الرثيف و كذا مع غير الما نخل كولا خفق و يليله كيز كان تكبر و غدا و نالي
هذ نفا الما انفاق و زهر اليا و انشما يعقوبت في الما نخل الما نخل و مع نافع ايشا قاي الوخل و نفع الوخل
و للقرابي خذت اليا و ايشا قاي اختلاف نذ و كوفي موضع ناذ كان قلا اليا نذا و نالي و خذت الما نخل
عليها كولا و ياقور اي لحم نذ يربيت و قوله نيت اعقوبت و يجوز ايشا اليا نعلي الاصل و مؤثرا و نفع الما نخل
نعاك و اي للمديش من ابو عمر في ذكر ربح الميت و هو يقول يا ابي و يا ولدي ما لمعت لكم الدنيا ابعثت في و يجوز
فتح اليا على الاصل ايضا و على هذ الاختلاف القرابي في قوله يا ايادي بلون عليكم من يعقوبت ايشا قاي و نالي
اي عمرو و ابن عامر و عند خذ نهار و هو را ي الباتيت غير اي بكر ف ايشا اليا و فقها من الغريب من قبله كولا
نفة لتعليب اليا القاري يفت عليها اليا فتقول يا قوما ناد ادر صلت خذت اليا فقالوا قوما اقبوا فان كانت
المناذي مضا فا الي ايم مضان الي اليا اثبت اليا ان الما نخل غير ماذي كولا و ك ياضب اخو و نالي و نالي
في قوله يا ابن ام و يا ابن عم ثلث لغات اخذها كتر الميم و ايشا اليا كولا الشاير
يا ابن ابي و يا شقيق نفسي انت خاتمي لدمر شد بدو الشايرة كتر الميم و عند اليا كولا و الكورين و نالي
قال اقر بان كيم ليسوا شي ميتة اتما قريش الطماح و الثلث فتح الميم كولا الباتيت في قوله يا ابن ام و يجوز اليا
الان و اليا قال الرثيف فتقول يا ابن امه فان وصل و حذرت اليا قال ابو القاسم ايشا قاي و نالي و نالي
تم الربع الرابع من كتاب شهر العظم محمد ايشا قاي و اجد الما نخل
و تمامه تم الكتاب و الحمد لله الملك الوهاب وصلواته على نبيه المنتاف
و آل الاتقياء النجباء و من صلح من جميع الخلق و طاب ه

ش ۵۳ ، شمس العلوم ، صفحه آخر ، كتاب ۴۷۵

بعضی از اجزاء این نسخه بطور متفرق در الذریعه ج ۱۴ ص ۲۲۴ معرفی شده ولی این نسخه مشتمل بر ربع سوم و چهارم و تقریباً نصف کتاب میباشد و بر نسخ شناسانیده شده بر تری دارد .

* ش ۳۲۲۷

نسخ حدود قرن هفتم ، قك ۲۴ × ۲۹ ، ان ۱۸ × ۲۳ ، سطر ۲۱ ص ۹۸۲ ، کاغذ سمرقندی ، جلد چرمی کوبیده نارنجی ، رئوس مطالب و لغات و ابواب باشکرف نوشته شده .

[۱۰۵]

(۴۷۶)

شوارق الالهام فی شرح تجرید الکلام خواجه طوسی

ملا عبدالرزاق بن علی لاهیجی قمی متخلص بفیاض (۱۰۵۱۲ یا ۱۰۷۲) (از اول کتاب تامله کلام الهی)
د ف . عربی مشارفحه ۵۷۶ ،

* ش ۲۷۴۴

بخط نسخ محمد صادق بن محمد رضا حسینی ، در جمعه شعبان ۱۲۴۰ نوشته شده قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۵ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۸۳ ، کاغذ فرنگی جلد قهوه ضری ترنجدار .

[۱۰۵]

* ش ۲۷۴۵ (نسخه دیگر)

(۴۷۷)

بخط نسخ شریف بن رضاء الحسینی در ۲۹ رمضان ۱۲۵۰ در اصفهان نوشته شده قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۴ ، سطر ۲۰ ، صفحه ۳۹۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج مشکی ترنجدار .

الصادق : دك تفسیر صافی

[۱۰۶]

صحاح اللغة (الصحاح فی اللغة)

(۴۷۸)

ابونصر اسمعیل بن حماد الجوهری الفارابی (م-۳۹۳) از اوائل باب العین

تاواخر باب اللام

د ف . ع . م . ص ۵۸۵

* شماره ۳۲۲۵

نسخ قرن ہفتم ، ق ك ۱۵ × ۱۸ ، ان ۱۲ × ۱۳/۵ ، سطر ۱۹ ، ص ۴۸۰ ، کاغذ سمرقندی ، جلد تیماج سیاہ ، سه ورق از آخر کتاب اشتباہاً ابتدای کتاب واقع شده

[۱۰۷]

علم الله تعالى

(۴۷۹)

محمد الجسیم ملقب به صدر العلماء

مؤلف کتابرا باسم ظل السلطان بعربی تألیف نموده

آغاز مقدمه : بسم الله خير الاسماء يا من لا يفر ب عنه مثقال ذره في الارض
ولا في السماء وبعد فان مسئلة علمه تعالى لما كانت من غوامض مسائل علم-
الكلام ...

آغاز کتاب : ثم بسم الله - تمهيدا علم ان العلم بمعنى الاحاطة التامة الكشفية
منه تعالى بالاشياء ما كان وما يكون وما لم يكن ولا يكون على ما هي عليه ...
انجام کتاب : خاتمة اعلم ان هذا المسلك الذي ابديته لاثبات علمه
تعالى وتقديس اتقن المسالك الاخير في هذا المطلب ... ولكن من لم يجعل الله له نوراً
فماله من نور ولنقتصر على هذا القدر حامداً ...

گراور شماره - ۵۴ صفحه اول ودوم مقدمه را نشان میدهد . ←

* شماره ۱۱۴۸۷

بخط نسخ (ظاهراً) مؤلف در قرن چهاردهم نوشته شده ، ق ك ۱۳ × ۲۱ ، ان ۶ × ۱۲ ، سطر ۱۱ ، ص ۲۳ ، کاغذ فرنکی آبی ، جلد تیماج سرخ
باحاشیه هائی بامضاء منه .

۲

عالم المرقۃ وبعکد فان سننہ علیہ السلام
 كانت من عوامر مسائل علم العلوم واخلقت
 فیما وکفیة العلم کلمات الحکماء والعلما والاولاد
 ولم اجد منها ما يشق الملیلہ ویرد علی اللیل
 وكان الطلب کثر من ضروریات الدین بما لا یلذ
 من الکشف والبینة حضرت النظر فی الزینة
 متالیة علیہ الی ان وجدت جوینا حقہ تعالی
 مسلک الیہ یستخرج منه القلبہ یقام علیہ
 الطلبہ وکن تراکم العرائقہ ویراحم العلما
 ما عنتک وحرمان کتبہ ویزیرہ وتمدیہ
 تقریرہ بل کنتا وکان یحی کلما اقبلت الی ذلک

۱۱۴۸۷

شأنی علی صریح
 هو الله تعالی

بسم الله خیر الامراء ویا من لا یزیر منه خفایا
 ذنبة فی الارض ولا فی السماء ویا من یوحی
 بعلم القدر والاحضاره کلا شئی من علمه احد
 الا بما شاء عظم کبریا ذلک وجعلنا ذلک
 سبحانک لا یحیی ثناء علیک انت کانت
 علی نفسک فاهدنا الی تقدیس جسدک وجمید
 قدسک وصلی اللهم وسلم علی الطهر الامم
 والضیاء الاعم محمد خاتم النبوة ورفیق
 خاتم النبوة وعلی له واصحابه شحون من السماء

عالم

ش ۵۴ ، علم الله تعالی صفحہ اول و دوم مقدمہ ، ک ۴۷۹

غریب القرآن :

(۴۸۰)

(۱۰۸)

محمد بن ابی بکر بن عبدالقادر الرازی
 آغاز : توکلی علی خالقہ وبہ استعین قال الشیخ الامام ... محمد بن ابی
 بکر بن عبدالقادر الرازی ... ہذا مختصر جمعہ فیہ امور جاہلہ یسیراً فی الامور
 القرآن اوسولتہا فممنہ ما نقلتہ من کتب العلما ...
 سورة فاتحة الكتاب فان قيل الرحمن ابلغ في الوصف بالرحمة
 من الرحيم :

انجام : ثم تبين بالجنة والناس لان الثقلين هما الجنسان الموصوفان
تبنيان حقوقاله عزوجل تمت الكتاب ...
(آغازی که در کشف الظنون ص ۱۲۰۸ «الحمد لله بجمع محامده» برای
کتاب مزبور ذکر شده با ابتدای این نسخه مغایرت دارد)

* شماره ۲۶۹۷

نستعلیق احمد بن محمد بن احمد ابو ذیب ، در ج ۲ - ۱۱۴۷ نوشته
شده ، ق ك ۱۶ × ۲۱ ، ان ۱۴ × ۹/۵ ، سطر ۱۷ ، ص ۳۱۷ ، کاغذ
اصفہانی ، جلد مقوایی .

(۴۸۱) غریب القرآن والحديث : ۰۰۰ (جلد دوم) [۱۰۹]

مؤلف کتابرا در غرائب قرآن و احادیث بطریق حروف معجم تألیف
نموده و این مجلد از باب الضاد تا آخر باب الیاء میباشد
آغاز : باب الضاد مع الهمزة قوله تعالى ثمانية ازواج من الضان اثنتين
الضان اجمع ضاین مثل تاجر وتجر ...
انجام : باب الیاء مع الهاء وفي الحديث كان صلى الله عليه وآله يتعوذ بالله
من الایهمین هما السبل والحریق ... وایهم البلد الذی لاعلم به ، آخر الكتاب
والحمد لله ...

گراور شماره ۵۵- صفحه اول و آخر کتاب را نشان میدهید،

* شماره ۲۷۰۳

بخط نسخ میرزا محمد لنجانی در مدرسه حاجی میرزا مهدی در سلخ
شعبان ۱۲۹۶ تحریر شده ، ق ك ۱۴ × ۲۱ ، ان ۱۶ × ۹ ، سطر ۲۴
ص ۴۰۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج نارنجی .

* شماره ۳۱۳۳ *

نسخ میرزا اسدالله بلخی، تحریر جمادی الاولی ۱۰۸۱، قك ۱۷×۲۵،
ان ۱۶×۷، سطر ۱۸، ص ۳۷۰، کاغذ اصفهانی، جلد تیماجی.

* * * * *

(۴۸۳) * شماره ۳۱۳۴ (نسخه دیگر) [۱۱۰]

نسخ محمود بن مقیم طبسی، تحریر ۱۶-۱۰۸۰، قك ۱۲×۲۵،
ان ۱۸×۷، سطر ۱۶، ۵۰۰، کاغذ اصفهانی، جلد تیماج قرمز.

* * * * *

(۴۸۴) * شماره ۳۱۳۵ (نسخه دیگر) [۱۱۰]

نستعلیق قرن یازدهم، قك ۱۳×۲۰، ان ۱۴×۷، سطر ۱۸،
ص ۴۵۲، کاغذ اصفهانی، جلد چرمی آلبالوئی کوبیده. از آخر مقداری
ناقص است.

* * * * *

(۴۸۵) * شماره ۳۱۳۸ (نسخه دیگر) [۱۱۰]

نستعلیق قرن سیزدهم، قك ۱۶×۲۰، ان ۱۵×۱۰، سطر ۱۴،
ص ۲۲۶، کاغذ فرنگی، جلد تیماج سیاه، از آخر مقداری ناقص است.

* * * * *

(۴۸۶) * شماره ۳۱۷۳ (نسخه دیگر) [۱۱۰]

نسخ ... قرن دهم، قك ۱۱×۲۰، ان ۱۲×۷، سطر ۱۹، ص

کاغذ اصفهانی ، جلد مقوائی ، صفحه اول نو نویس و از آخر کمی افتادگی دارد.

* * * * *

(۴۸۷) * ش ۵۲۳۸ (نسخه دیگر) [۱۱۰]

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۸ × ۳۱ ، ان ۲۱ × ۷ سطر ۱۸ ، ص ۲۳۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوائی .

* * * * *

(۴۸۸) * ش ۵۳۱۹ (نسخه دیگر) [۱۱۰]

نسخ ابراهیم بن الفقيه عبیدالغزی الشافعی الهلالی ۲۸ شعبان ۱۰۱۰ قك ۱۶ × ۲۱ ، ان ۱۳ × ۵ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۸۲ ، کاغذ اصفهانی ضخیم جلد تیماج قهوه سوخته .

* * * * *

(۴۸۹) * ش ۵۴۰۷ (نسخه دیگر) [۱۱۰]

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۶ × ۲۱ ، ان ۱۵ × ۹/۵ ، سطر ۲۱ ، ص ۲۵۲ ، کاغذ فرنگی الوان ، جلد تیماج سیاه يك لائی ، از آخر ناقص .

* * * * *

(۴۹۰) * ش ۵۴۲۰ (نسخه دیگر) [۱۱۰]

نسخ قرن دهم ، قك ۱۲ × ۱۸ ، ان ۱۳ × ۶/۵ ، سطر ۲۱ ، ص

ندارد ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی تریاکی ، اول کتاب مقدار زیادی افتادگی دارد .

* * * * *

(۴۹۱) * شماره ۵۴۲۱ (نسخه دیگر) [۱۱۰]

نسخ ... بن حسن ملقب به درزی استرآبادی اواسط محرم ۹۸۲ قک ۱۲ × ۱۸ ، ان ۵/۶ × ۱۰ ، سطر ۱۲ ، ص ۵۸۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه ، قسمت زیادی از اول کتاب روی کاغذ فرنگی نو نویسی شده .

(۴۹۲) القانون فی الطب : [۱۱۱]

حسین بن عبدالله بن سینا (۳۷۳-۴۲۸ ق). مقاله اولی در کلیات احکام امراض رأس و دماغ ... از کتاب سوم ، «ف . ع . م . ص ۶۹۶»

* شماره ۳۳۵۹

نستعلیق قرن دوازدهم ، قک ۱۵ × ۲۲ ، ان ۸ × ۱۴ ، سطر ۲۰ ، ص ۱۱۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

(۴۹۳) [۱۱۲]

قواعد الاحکام فی معرفة الحلال والحرام : (جلد اول)

جمال الدین حسن بن یوسف علامه حلی (۶۴۸-۷۲۶) .
از طهارة تا آخر صید .
(فهرست . عربی . مشار . ص ۷۱۳)

* ش ۲۹۱۰

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۳ × ۱۹ ، ان ۱۳ × ۹ ، سطر ۱۹ ، ص ۵۸۱ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه ، عناوین و نشانی‌ها با شنکرف نوشته شده .

(۴۹۴) قواعد الاحکام (نسخه دیگر) [۱۱۲]

* ش ۲۹۲۵

بخط نسخ علاءالدین رضوی در سال ۱۰۷۶ نوشته شده ، قك ۱۸ × ۲۶ ، ان ۱۶ × ۲۳ ، سطر ۲۲ ، ص ۴۹۵ . کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قرمز ، عناوین و نشانی‌ها با شنکرف نوشته شده .

(۴۹۵) قواعد الاحکام (جلد دوم) [۱۱۳]

از کتاب نکاح تا آخر دیات

شماره ۲۹۴۱

بخط نسخ علاءالدین رضوی قمی در سوم صفر ۱۰۷۸ نوشته شده ، قك ۱۸ × ۲۶ ، ان ۱۰ × ۱۸ ، سطر ۲۳ ، ص ۴۲۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قرمز ، عناوین و نشانی‌ها با شنکرف نوشته شده .

(۴۹۶) قوانین الاصول : [۱۱۴]

میرزا ابوالقاسم بن محمد حسن جیلانی معروف به میرزای قمی (م-۱۲۳۱ ق درقم) جلد اول و دوم . (تاریخ تألیف ۱۲۰۵ دربلده قم) .
فهرست عربی مشار ص ۷۱۷

شماره ۲۸۹۳

بخط نسخ ابوالقاسم بن سیدجواد موسوی در ۱۵ ذیحجه ۱۲۷۳ نوشته شده ، قك ۱۹ X ۳۰ ، ان ۱۱ X ۱۹ ، سطر ۲۹ ، ص ۴۷۳ ، کاغذ فرنگی جلد چرمی سیاه ، عناوین کتاب باشنگرف نوشته شده .

* * * * *

(۴۹۷) * شماره ۲۸۹۴ (نسخه دیگر ، جلد اول و دوم) [۱۱۴]

بخط نسخ محمد حسین بن محمد صادق حسینی در یکشنبه ۱۷ محرم ۱۲۴۲ در اصفهان نوشته شده قك ۲۱ X ۳۰ ، ان ۱۷ X ۲۷ ، سطر ۲۷ ، ص ۴۶۰ کاغذ فرنگی ، جلد مقوای روغنی گل و بوته دار ، نشانی شنجرف ، عنوان وقفی .

* * * * *

(۴۹۸) * شماره ۲۸۹۵ (نسخه دیگر ، جلد اول و دوم) [۱۱۴]

بخط نسخ محمد رضای حسینی ابن میرزا محمد علی در دهه سوم محرم ۱۲۶۰ نوشته شده قك ۲۱ X ۳۱ ، ان ۱۲ X ۲۲ ، سطر ۲۴ ، ص ۵۷۰ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه کوبیده نشانی و عناوین باشنگرف نوشته شده .

* * * * *

(۴۹۹) * شماره ۲۸۹۶ (نسخه دیگر ج ۱ و ۲) [۱۱۴]

بخط نسخ ... در محرم ۱۲۳۱ در کربلای معلی نوشته شده (بامهر کاتب) قك ۲۱ X ۳۱ ، ان ۱۳ X ۲۱ ، سطر ۲۶ ، ص ۴۲۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی آلبالوئی کوبیده .

* * * * *

(۵۰۰) * شماره ۲۸۹۷ (نسخه دیگر ج ۲) [۱۱۴]

بخط نسخ محمد حسین حسینی ابن سید علی در رجب ۱۲۵۰ نوشته شده قك ۲۰ X ۳۰ ، ان ۱۰ X ۲۰ ، سطر ۳۰ ، ص ۲۱۶ ، کاغذ فرنگی جلد تیماج قهوه ، نشانی شنجرف .

* * * * *

(۵۰۱) * شماره ۲۸۹۸ (نسخه دیگر ج ۲۰۱) [۱۱۴]

بخط نسخ سید محمد بن فتح‌اله موسوی مشهدی در دوشنبه دهه آخر
رجب ۱۲۲۴ در اصفهان نوشته شده قك ۲۰ × ۲۹ ، ان ۱۰ × ۲۰ ، سطر
۲۳ ، ص ۶۲۸ ، ك فرنگی ، جلد تیماج قهوه ، نشانی شنکرف .

* * * * *

(۵۰۲) * شماره ۲۸۹۹ (نسخه دیگر ج ۲۰۱) [۱۱۴]

باخط نسخ علی اصغر بن محمد تقی مشهور به براتعلی نجاتی در سال
۱۲۶۳ نوشته شده قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۲ ، سطر ۳۱ ، ص ۴۱۳
کاغذ فرنگی ، جلد مقوائی ابروباد ، نشانی شنکرف .

* * * * *

(۵۰۳) * شماره ۲۹۰۰ (نسخه دیگر ج ۲۰۱) [۱۱۴]

بخط نسخ ابراهیم بن اسمعیل موسوی در چهارشنبه ۱۰ ذیحجه ۱۲۳۷
نوشته شده قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر ۲۸ ، ص ۴۳۷ . ك فرنگی
جلد تیماج سیاه ، نشانی شنکرف .

* * * * *

(۵۰۴) * شماره ۲۹۰۱ (نسخه دیگر ج ۱) [۱۱۴]

بخط نسخ... در قرن سیزدهم نوشته شده، قك ۲۱ × ۳۱، ان ۱۲ × ۲۱
سطر ۳۰ ، ص ۲۵۵ ، ك فرنگی ، جلد تیماج سیاه کوبیده ، نشانی شنکرف .

* * * * *

(۵۰۵) * شماره ۲۹۰۲ (نسخه دیگر جلد اول و دوم) [۱۱۴]

نسخ قرن سیزدهم، قك ۱۵ × ۲۶ ، ان ۹ × ۲۰ ، سطر ۲۹ ، ص ۵۵۱ ،
ك فرنگی جلد تیماج قهوه ، نشانی شنکرف .

* * * * *

(۵۰۶) * شماره ۲۹۰۳ (نسخه دیگر جلد دوم) [۱۱۴]

بخط نسخ محمد بن علی اکبر خراسانی، قائمی، بهار جانی در عید رمضان ۱۲۲۴ در اصفهان نوشته شده قك ۱۵ × ۲۱، ان ۱۰ × ۱۶، سطر ۲۳، ص ۳۳۵، ك فرنگی، جلد تیماج قهوه نشانی شنجرف.

* * * * *

(۵۰۷) * شماره ۲۹۰۴ (نسخه دیگر ج ۲۰۱) [۱۱۴]

نسخ قرن سیزدهم، قك ۱۵ × ۲۱، ان ۹ × ۱۵، سطر ۲۱، ص ۴۸۳، کاغذ فرنگی جلد تیماج سیاه کوبیده، نشانی‌ها شنجرف، از آخر افتادگی دارد.

* * * * *

(۵۰۸) * شماره ۲۹۰۵ (نسخه دیگر ج ۲۰۱) [۱۱۴]

بخط شکسته محمد محسن ایروانی حسب الفرموده آخوند ملا محمد شفیع در محرم ۱۲۱۶ نوشته شده، قك ۱۵ × ۲۱، ان ۹ × ۱۴، سطر ۲۷، ص ۳۰۴، ك فرنگی، جلد تیماج قهوه، نشانی‌ها شنجرف.

* * * * *

(۵۰۹) * شماره ۲۹۰۶ (نسخه دیگر ج ۲) [۱۱۴]

بخط نسخ ... در ۲۰ رمضان ۱۲۶۱ نوشته شده، قك ۱۵ × ۲۱، ان ۹ × ۱۵، سطر ۲۱، ص ۳۵۷، ك فرنگی، جلد تیماج کوبیده سیاه نشانی‌ها شنجرف.

* * * * *

(۵۱۰) * شماره ۲۹۰۷ (نسخه دیگر ج ۲) [۱۱۴]

بخط نسخ ... در قرن سیزدهم نوشته شده قك ۱۵ × ۲۲، ان ۸ × ۱۴، سطر ۲۱، ص ۳۲۶، ك فرنگی، جلد تیماج سیاه کوبیده.

(۵۱۱) * شماره ۲۹۰۸ (نسخه دیگر جلد دوم) [۱۱۴]

بخط نسخ ... در سال ۱۲۳۷ نوشته شده ، قك ۱۴×۲۰ ، ان ۸×۱۴
 سطر ۲۱ ، ص ۲۴۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه کوبیده ، این نسخه با
 نسخه صحیحی مقابله شده . و نشانی‌ها شنگرف میباشند .

* * * * *

(۵۱۲) * شماره ۲۹۰۹ (نسخه دیگر جلد اول و دوم) [۱۱۴]

بخط نسخ حسین بن آقا رضا ساوجی در شنبه عید نوروز ۱۵ رمضان
 ۱۲۴۴ در اصفهان نوشته شده قك ۱۴×۲۱ ، ان ۸×۱۴ ، سطر ۱۹ ، ص
 ۴۷۴ ، ك فرنگی ، جلد تیماج مشکی نشانی‌ها شنگرف . از اول مقداری افتادگی دارد .

* * * * *

(۵۱۳) * شماره ۲۹۸۴ (نسخه دیگر ج ۱) [۱۱۴]

نستعلیق قرن سیزدهم ، قك ۱۵×۲۱ ، ان ۹×۱۵ . سطر ۱۵ ، ص
 ۲۶۱ ، ك فرنگی ، جلد مقوای قهوه ، آخر کتاب مقداری افتادگی دارد .

(۵۱۴) الكافی فی الحدیث : [۱۱۵]

ثقة الاسلام محمد بن یعقوب بن اسحاق کلینی رازی (م ۳۲۸ یا ۳۲۹)
 کتاب کافی از اجل کتب چهارگانه معتمد شیعه میباشد که در مدت بیست
 سال تألیف شده و مشتمل بر اصول و فروع و روضه که حاوی ۳۴ کتاب و ۳۳۶
 باب و ۱۶۰۰۰ یا ۱۶۱۹۹ حدیث میباشد و تقریباً ۱۹۹ حدیث زیاده‌تر
 از جمیع احادیث صحاح سته عامه است .

دزیمه ج ۱۷ ص ۲۴۵ . «ریحانه الادب ج سوم ۳۷۹» . «فهرست

عربی مشار ص ۷۲۲» .

این نسخه محتوی هر سه کتاب: اصول و فروع و روضه میباشد .

* شماره ۲۸۲۹ *

بخط نسخ احمد بن کمال بن احمد در سال ۱۰۶۵ نوشته شده ، قك
 ۲۴ × ۳۸ ، ان ۱۵ × ۲۷ ، سطر ۲۹ ، ص ۱۴۴۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد
 تیماج آلبالوئی ، نشانی‌ها شنگرف .

* * * * *

* شماره ۲۸۳۰ (فروع و روضه) [۱۱۵] (۵۱۵)

نسخ قرن یازدهم ، قك ۲۵ × ۳۹ ، ان ۱۵ × ۲۷ ، سطر ۲۹ ، ص
 ۴۸۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی ، نشانی‌ها شنگرف .

* * * * *

* شماره ۲۸۴۰ [۱۱۵] (۵۱۶)

فروع (از کتاب الطلاق تا آخر) و کتاب روضه کافی .

بخط نسخ ... در ۱۵ جمادی الاولی ۱۰۶۸ نوشته شده ، قك ۲۰ × ۲۹
 ان ۱۱ × ۲۱ ، سطر ۲۳ : ص ۳۷۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه ، نشانیها
 شنگرف .

* * * * *

* شماره ۲۸۴۷ (قسمتی از اصول) [۱۱۵] (۵۱۷)

بخط نسخ جعفر بن احمد در سال ۱۲۵۶ تا صفحه ۲۲۵ و از صفحه ۲۵۶
 تا آخر کتاب بخط نسخ عبدالحسین بن احمد در سال ۱۳۱۳ قمری نوشته شده
 قك ۲۲ × ۳۲ ، ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر ۳۱ ، ص ۴۵۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج
 سیاه کوبیده ، نشانیها شنجرف .

* * * * *

* شماره ۲۸۷۱ [۱۱۵] (۵۱۸)

قسمتی از فروع کافی از کتاب الایمان والنذر والکفارات تا آخر فروع بانضمام
 روضه ، بخط نسخ محمد صادق بن محمد علی اصفهانی در سال ۱۵۹۷ کتابت شده .

(این تاریخ در حاشیه احادیث کتاب الروضة نوشته شده). قك ۲۰ × ۲۹، ان ۱۱ × ۲۱
سطر ۲۳، ص ۳۷۵، کاغذ سمرقندی یا اصفهانی، جلد تیماج مشکی، نشانی‌ها
شنگرف، این نسخه از لحاظ تاریخ کتابت قابل توجه است.

* * * * *

(۵۱۹) * شماره ۲۸۸۵ (فروع از طهارت تا آخر شهادت) [۱۱۵]

نسخ قرن دوازدهم، قك ۱۹ × ۲۹، ان ۱۲ × ۱۹، سطر ۲۵، ص ۶۷۰
کاغذ فرنگی، جلد تیماج سیاه، نشانی‌ها شنگرف، درس ۱۵۶ و ۴۴۵ جمله به بلوغ قرائت
و تصحیحاً نوشته شده.

* * * * *

(۵۲۰) * شماره ۲۹۴۵ [۱۱۵]

فروع کافی محتوی چهارده کتاب (از کتاب الطلاق تا آخر کتاب الایمان
والنذر).

نسخ قرن یازدهم، قك ۱۹ × ۲۶، ان ۱۱ × ۱۶، سطر ۲۱، ص ۸۴۰، کاغذ
اصفهانی، جلد مقوایی ابر و باد، آغاز و انجام کتاب افتادگی دارد، نشانی‌ها
شنگرف است.

* * * * *

(۵۲۱) * شماره ۲۹۴۶ [۱۱۵]

فروع، مشتمل بر طهارت و صلوة و زکوة و حج و جهاد و معیشت و نکاح
و عقیقه.

بخط نسخ علی بن قاسم مازندرانی در قرن یازدهم نوشته شده، قك ۲۰ × ۲۶
ان ۱۱ × ۱۸، سطر ۲۴، ص ۹۰۵، کاغذ اصفهانی، جلد تیماج سیاه،
نشانی‌ها شنگرف.

* * * * *

(۵۲۲) * شماره ۲۹۵۹ [۱۱۵]

فروع کافی از کتاب معیشت تا آخر عتق.

نسخ، تحریر ۱۸ محرم سال ۱۰۸۷. قك ۱۵ × ۲۴، ان ۷ × ۱۵

سطر ۲۱ ص ۶۵۹ ، کاغذ اصفهانی نازک ، جلد تیماج آلبالوئی کوبیده . نشانی‌ها
شنگرف .

(۵۲۳) **الكافیة فی النحو** [۱۱۶]

عثمان بن عمر معروف به ابن حاجب مالکی نحوی (م-۶۴۶ق)
(فهرست عربی مشار صفحه ۵۵۹ و ۵۶۰)

❁ ش ۳۱۷۳

نسخ محمد سعید بن مولانقدعلی خلخالی در صفر ۱۰۹۴ تحریر شده
قك ۱۴ × ۱۹ ، ان ۷ × ۱۲ ، سطر ۱۰ ، ص ۱۰۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی
نارنجی .

* * * * *

(۵۲۴) * شماره ۳۱۹۶ (نسخه دیگر) [۱۱۶]

نسخ قرن دهم ، قك ۱۰ × ۱۵ ، ان ۵/۵ × ۱۱ ، سطر ۷ ، ص ۲۶۸ ، کاغذ
اصفهانی ، جلد تیماج سیاه‌یک لائی مقداری از اول و آخر نونویس شده .

(۵۲۵) **الكشاف عن حقایق التنزیل** [۱۱۷]

جاراله محمود زمخشری (م-۵۳۸ق)

از سوره ص تا آخر قرآن تاریخ تالیف دوشنبه ۲۳ ربیع‌الآخر ۵۲۸
«معجم المطبوعات ج ۱ ص ۹۷۴»

* ش ۲۶۸۱

نسخ ... [۵۷۶ یا ۶۷۶] (رقم مائه و نیز نام کاتب در اثر قدمت زمان
محو شده)
قك ۲۰ × ۲۷ ، ان ۱۴ × ۲۰ ، سطر ۲۷ ، ص ۳۵۰ ، کاغذ سمرقندی ، جلد

مقوائی ، از آغاز مقدار کمی افتادگی دارد .
 این نسخه از روی نسخه‌ای که بر مصنف عرضه شده بوده نوشته شده .
 قسمت بالای گراور شماره ۵۶ آخر کتاب است .

* * * * *

(۵۲۶) * ش ۲۶۸۴ (نسخه دیگر) [۱۱۷]

از سوره انفال تا آخر ابراهیم .
 نسخ اوائل ربیع المولود ۶۹۸ ، قك ۱۶ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۳ ، سطر
 ۱۷ ، ص ۴۳۱ ، کاغذ سمرقندی ، جلد تیماج مشکی ضربی .
 این نسخه از لحاظ قدمت تاریخ تحریر (۶۹۸) دارای اهمیت است .

قسمت پایین گراور شماره ۵۶ صفحه آخر کتاب است

* * * * *

(۵۲۷) * ش ۵۳۳۰ [۱۱۷]

از آغاز سوره آل عمران تا آیه ۱۹۷ سوره مذکور (سه آیه ناقص است)
 خط رقاع قرن ششم یا هفتم ، قك ۱۵ × ۲۶/۵ ، ان ۷ × ۱۵ ، سطر ۱۳ ، ص
 ۳۳۶ ، کاغذ سمرقندی جلد تیماج ضربی آلبالوئی .
 این نسخه بسیار قدیمی است و اکثر صفحات آن در اثر موریا نه گرفتگی مشبك
 گشته و حاشیه‌های بسیاری با امضای (ن) در کتاب نوشته شده .
 ابتدای آیات باشنگرف و مرکب آبی است صفحه اول کتاب نو نویس و از
 آخر يك صفحه افتادگی دارد .

گراور شماره ۵۷- صفحه دوم این کتاب را نشان میدهد .

(۵۲۸) کشف الحق و نهج الصدق [۱۱۸]

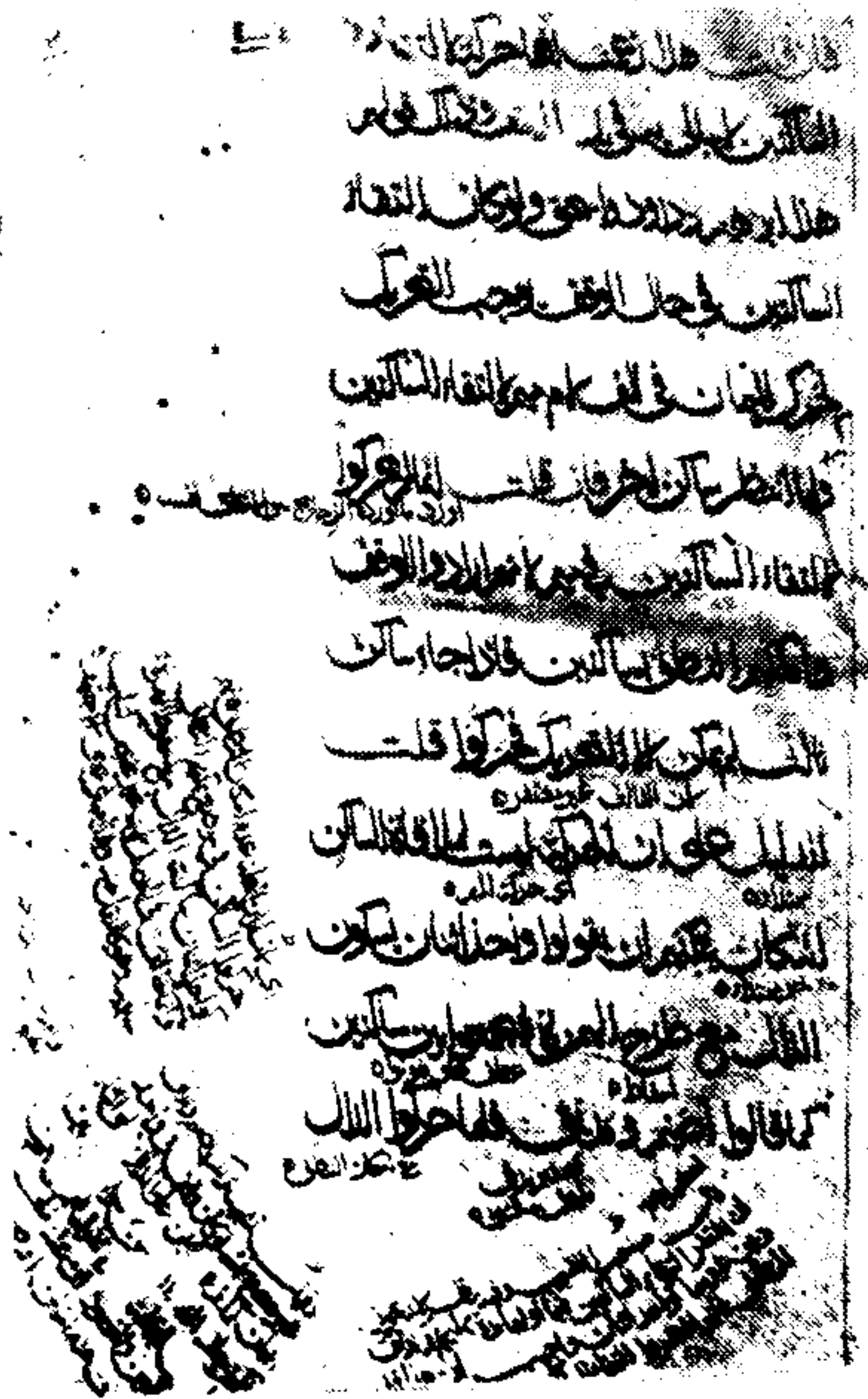
(نهج الحق و کشف الصدق)

حسن بن یوسف علامه حلی (م - ۷۲۶ق)

« فہرست عربی مشار ص ۷۳۹ »

شماره ۲۲۵۲

بخط نسخ محمد علی بن حسنعلی در سال ۱۰۶۴ نوشته شده ، ق ک
 ۱۶×۲۶ ، ان ۱۷×۸ ، سطر ۱۷ ، ص ۳۷۹ ، کاغذ فرنگی ، حاشیه‌هایی
 از فضل بن روزبهان (۱) و از قاضی نورالله شوشتری در کتاب نوشته شده .

ش ۵۷ الکشاف صفحه دوم ، کتاب ۵۲۷

(۵۲۹) کشف الغطاء عن خفيات مبهمات شریعة الغراء [۱۸۹]

شیخ جعفر بن شیخ خضر الجناحی الحلاوی النجفی (متوفای ۱۲۲۸)

(۱) قاضی روزبهان ردی بر کشف الحق نوشته و آنرا «ابطال الباطل» نامیده
 قاضی نورالله شوشتری (شهید بسال ۱۰۱۹) ردی بر کتاب روزبهان نگارش داده
 و آنرا به «الحاق الحق» موسوم داشته .

و ذریعه ج ۱۸ ص ۴۵ ش ۶۰۹ ، و « فهرست عربی مشارص ۷۴۱ »

* شماره ۲۸۷۷

بخط نسخ ابن علی عبد در چهارشنبه اول ربیع الاول ۱۲۵۳ تحریر شده
قك ۲۱ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر ۳۳ ، صفحه ۳۵۰ ، کاغذ فرنگی
جلد تیماج سیاه کوبیده ، نشانیها شنکرف .

[۱۲۰] **کفایة الاحکام** (۵۳۰)

(کفایة المرام یا کفایة المقتصد یا کفایة المعتقد)

محقق سبزواری ملا محمد باقر بن محمد مؤمن سبزواری .

(۱۰۹۰ - ۱۰۱۷) .

(از کتاب الوقوف والصدقات تا آخر میراث)

مؤلف ابواب فقه را از طهارة تا آخر میراث تألیف نموده .

« ذریعه ج ۱۸ ص ۹۹ ، د ف . ع . م . ص ۷۴۵ » .

* شماره ۲۸۴۶

نسخ سال ۱۱۴۸ ق ك ۲۱ × ۴۱ ، ان ۱۳ × ۲۲ ، سطر ۲۱ ص ۴۱۰
کاغذ اصفهانی زرد ، جلد ساغری سیاه ، حواشی زیادی با خط نستعلیق با امضاء
(جمع مدظله و جمع ره) در کتاب نوشته شده .

[۱۲۱] * ش ۳۰۱۲ (نسخه دیگر) (۵۳۱)

(از ابتدای کتاب الطهارة تا آخر کتاب السبق والرمایه)

نسخ محمد حسین بن ملاحاجی رشتی ، دوشنبه ۲۸ صفر ۱۲۰۰ قك
۱۳ × ۲۰ ، ان ۹ × ۱۴ ، سطر ۱۸ ، ص ۶۱۶ ، کاغذ اصفهانی ضخیم ، جلد
ساغری ضربی سیاه .

این نسخه دارای حواشی بسیاری با خط نستعلیق با عناوین : (از سید
علی صاحب مختصر نافع مدظله ، از حاشیه شرح لعمه ، مقتول از حاشیه بلد الامین
از کلام ملا محمد باقر مجلسی در معرفة الاقدار ، نقل از تفسیر لاهیجی ، -

از مسالك الافهام ومنه رحمه الله) میباشد .

در آخر کتاب رساله در ۵ صفحه در تصرف وید نوشته شده که در آخر آن چنین مسطور است: «والله اعلم حرره محمدالجرهذه صوره خط المؤلف ره» و نیز سؤال و جوابی بفارسی در نماز جمعہ در زمان غیبت و همچنین در نذر روزه يك ماهه که بر رمضان متصل باشد از شرح قواعد فاضل ہندی بعبری نوشته شده .

(۵۳۲) کنز العرفان فی فقد القرآن [۱۲۲]

جمال الدین ابو عبداله فاضل مقداد ، مقداد بن عبداله سیوری الحلّی (م - یکشنبه ۲۶ ج ۲ - ۸۲۶) .
د ف . ع . م . ص ۷۵۵ .

* شماره ۲۶۹۱

نسخ شهاب الدین بن قطب الدین الجرودی، جمعہ ۲۸ ج ۲ - ۱۰۴۸، ق ک ۱۳ × ۲۵، ان ۱۶ × ۷، سطر ۲۱، ص ۵۶۸، کاغذ اصفهانی، جلد چرمی کوبیده تریاکی .

(۵۳۳) ❁ شماره ۲۶۹۲ [۱۲۲]

نسخ محمد سعید هروی ابن شاه محمود در ذیحجه ۱۰۷۹ تحریر یافته ق ک ۱۳ × ۲۴، ان ۱۵ × ۷، سطر ۲۱، ص ۶۸۶، ک اصفهانی جلد آلبالویی فرسوده .

(۵۳۴) [۱۲۳]

کنز الفوائد یا جامع الفوائد و دامغ المعاند

علم بن سیف بن منصور نجفی حلّی .
منتخب از و تأویل الایات الباهره فی العتره الطاهره، تألیف سید شرف -

الدين على استرآبادى غروى بتاريخ ۹۳۷ ق.

آغاز : الحمد لله الذى نور قلوب اهل الوداد باسراق شوارق الحب و
الاعتقاد والصلوة والسلام ... و بعد فانى تصفحت كتاب تأويل الايات الظاهره
فى العترة الطاهره ...

انجام: فرغ من تنميه منتخبه العبد الفقير ... علم بن سيف بن منصور ...
سنه ۹۳۷ وسميته **كنز الفوايد و دامغ المعاند**
آغاز اين نسخه با ابتدائى كه در ذريعه ذكر شده : « ان احسن مانوح
به هام الفاظ الكلمات ، تفاوت دارد و ذريعه ج ۱۸ ص ۱۴۹ » .

* شماره ۳۳۱۷

نسخ قرن دهم ، قك ۱۰×۱۵ ، ان ۷×۱۲ ، سطر ۱۹ ص ۷۶۹ ، كاغذ
اصفهانى جلد مقوائى .

بانضمام متفرقاتى بدینقرار : دو حرز از حضرت باقر ۴ ، زیارت حضرت
رسول ص ، دعائى از مكارم الاخلاق ، اشعارى از صاحب بن عباد ، دعای صباح و
مساء از مكارم الاخلاق ، دو حرز از حضرت سجاده ۴ ، دعائى از حضرت رسول و
حزر حضرت رسول ص .

[۱۲۴]

المبسوط

(۵۳۵)

ابو جعفر محمد بن الحسن الشیخ الطوسى (م ۴۶۰)
جزء ۳ و ۲ (از کتاب الغصب تا آخر کتاب الايمان و اول نذر)
« فهرست عربى مشار ص ۷۸۲ »

* شماره ۲۸۴۲

بخط نسخ محمد زمان بن حسن در سال ۱۲۴۷ نوشته شده (ص ۴۹۱)
قك ۲۱×۳۱ ، ان ۱۲×۲۲ ، سطر ۲۸ ، ص ۵۰۲ ، ك فرنگى ، جلد
مقوای سبز ، نشانیها شنجرف .

(۵۳۶) * ش ۲۸۵۱ (نسخه دیگر) [۱۲۴]

جزء اول (از اول طهارة تا اول کتاب النصب)
بخط نسخ ... در ۷ ذیقعدہ ۱۲۴۶ نوشته شده قک ۲۱ × ۳۱ ، ان
۲۲ × ۱۲ سطر ۲۸ ، ص ۳۸۰ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی ، نشانیها
شکر ف .

(۵۳۷) * ش ۲۸۵۹ (نسخه دیگر) [۱۲۴]

جزء سوم (از کتاب النکاح الی کتاب الایمان)
بخط نسخ محمد علی بن محمد قاسم ، در ۲۲ ربیع الثانی ۱۲۴۴ نوشته
شده ، قک ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۲ ، سطر ۲۷ ، ص ۳۹۴ ، کاغذ فرنگی
جلد تیماج کوبیده نارنجی نشانی، شکر ف .

(۵۳۸) * ش ۲۹۴۲ (نسخه دیگر) [۱۲۴]

از کتاب الجراح تامقداری از کتاب البیع .
نسخ قرن یازدهم قک ۱۸ × ۲۵ ، ان ۱۰ × ۱۷ ، سطر ۲۲ ، ص
۲۸۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سرخ کوبیده، نشانیها شکر ف . از آخر
مقداری افتادگی دارد .

(۵۳۹) مجمع البیان : [۱۲۵]

شیخ طبرسی فضل بن حسن (م-۵۴۸ در سبزوار)
(تألیف بسال ۵۳۱) از سوره توبه تا آخر سوره مریم
دفهرست عربی مشار ص ۷۸۹

شماره ۲۶۷۱

بخط نسخ محمد حسین بن حاجی شاه محمد زمانی صفا هانی در هشتم ربیع-

الاول سال ۱۰۹۷ تحریر شده ، قك ۱۹×۳۰ ، ان ۱۵×۲۲ ، سطر ۲۷
ص ۵۷۹ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قرمز .

(۵۴۰) * شماره ۲۶۷۶ (نسخه دیگر) [۱۲۵]

از سوره عنكبوت تا آخر سوره صف .
بخط نسخ ... در جمعه دهم شوال ۱۱۵۰ (آخر سوره المومن) تحریر
شده ، قك ۱۹×۳۱ ، ان ۱۰×۲۰ ، سطر ۲۵ ، ص ۶۲۰ ، کاغذ اصفهانی جلد
چرمی قهوه ، عناوین کتاب باشنگرف نوشته شده .

(۵۴۱) * شماره ۲۶۹۴ (نسخه دیگر) [۱۲۵]

جزء ۲ و ۱ (از ابتدای قرآن تا آخر سوره آل عمران)
جزء اول بخط نسخ محمد بن حسن اصفهانی درج ۲-۱۱۱۰ تحریر شده
جزء دوم بخط نسخ ... در شعبان ۱۰۱۰ تحریر شده ، قك ۱۸×۲۵ ، ان ۱۱×۱۷
سطر ۲۱ ، ص ۱۱۲۹ کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی زرد ، صورت خط مصنف در آخر
کتاب نوشته شده .

(۵۴۲) * شماره ۲۶۹۶ (نسخه دیگر) [۱۲۵]

جزء ششم و هفتم (از اوائل سوره رعد تا آخر سوره قصص)
بخط نسخ محمد بن محمود کمال الدین واعظ فیروز آبادی بسال ۱۰۱۶
نوشته شده قك ۱۸×۲۵ ، ان ۱۲×۱۶ ، سطر ۲۳ ، ص ۶۷۶ ، کاغذ اصفهانی
جلد چرمی قرمز رنگ ضربی .

(۵۴۳) * شماره ۵۴۱۵ (نسخه دیگر) [۱۲۵]

از ابتدای قرآن تا مقداری از آیه ۱۷۲ (یس البران تولو...) سوره بقره

نسخ قرن دهم ، قك ۲۰ × ۲۶ ان ۱۲/۵ × ۱۷ ، سطر ۲۲ ، ص ۳۶۸
کاغذ اصفهانی، جلد مقوایی، از آغاز و انجام افتادگی دارد،

(۵۴۴) [۱۲۶]
مجمع الفائدة و البرهان فی شرح ارشاد الاذهان علامه

شارح ملا احمد بن محمد مشهور بمقدس اردبیلی (متوفای صفر ۹۹۳ در نجف)
(جزو اول)

«فهرست عربی مشارص ۷۹۰، و در بحانه الادب ج ۴ ص ۶۲ شماره ۱۱۶،

* شماره ۲۸۵۲

بخط نسخ محمد جعفر - درسنه ۱۲۴۰ نوشته شده، قك ۱۹ × ۳۰، ان -
۱۰ × ۲۱، سطر ۳۰، صفحه ۴۷۲، کاغذ فرنگی، جلد تیماج زرد، نشانی هاشنگرف.

(۵۴۵) [۱۲۶] **مجمع الفائدة و البرهان (نسخه دیگر)**

جزو ... کتاب الصيد و توابه

* شماره ۲۸۶۸

بخط نسخ ابراهیم بن مظفر دماوندی درسنه ۱۱۷۰ نوشته شده، قك
۲۱ × ۲۹، ان ۱۳ × ۲۱، سطر ۲۵، صفحه ۷۰۴، کاغذ فرنگی، جلد تیماج
آلبالوئی، نشانی هاشنگرف.

(۵۴۶) [۱۲۶] **مجمع الفائدة و البرهان (نسخه دیگر)**

کتاب المتاجر

* شماره ۲۹۲۷

بخط نسخ محمود بن شیخ حسن بن جمعه نجفی در سه شنبه ربیع الثانی...
نوشته شده ، قك ۱۹×۲۴ ، ان ۱۱×۱۷ ، سطر ۲۰ ، صفحه ۷۲۲ ، کاغذ اصفهانی
جلد تیماج قهوه ، نشانی هاشنگرف .

(۵۴۷) مجمع الفائدة والبرهان (نسخه دیگر) [۱۲۶]

کتاب الصيد الى .....

* شماره ۲۹۵۱

بخط نسخ قطب‌الدین یزدی در قرن یازدهم نوشته شده ، قك ۱۹×۲۴
ان ۱۱×۱۷ ، سطر ۲۰ . ص ۹۱۳ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج مشکی .

(۵۴۸) مجمع الفائدة والبرهان (نسخه دیگر) [۱۲۶]

جزو ۲ از کتاب الزکوة تا آخر ...

* ش ۲۹۵۲

نسخ قرن یازدهم قك ۱۹×۲۴ ، ان ۱۲×۱۸ ، سطر ۲۱ ، ص ۶۴۱
کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج لیموئی ، نشانی هاشنگرف .

(۵۴۹) [۱۲۷]

المحاكمات بين شرحی الاشارات : (طبیعیات و الهیات)

قطب‌الدین محمد بن محمد البویه الرازی (م-۷۶۶)

فهرست عربی مشار ص ۸۱۰

* ش ۲۷۱۳

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۳×۲۴ ، ان ۷×۱۹ ، سطر ۲۰ ص ۷۱۶
کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی نقابدار ماشی .

(۵۵۰) **المحجة البيضاء في تهذيب الاحياء:** [۱۲۸]

ملا محسن فیض کاشانی محمد بن شاه مرتضی (م - ۱۰۹۱)
 فهرست عربی مشار ص ۸۱۱

* ش ۳۲۴۹

بخط نستعلیق... قبل از ۱۲۵۲ نوشته شده ، قك ۱۹ × ۲۴ ، ان ۱۲ × ۱۷
 سطر ۲۱ ، صفحه ۱۰۵۷ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج ضربی آلبالویی ، از
 آغاز وانجام افتادگی دارد .

المختصر: رك شرح تلخیص المفتاح (مختصر)

(۵۵۱) **مختصر النافع** [۱۲۹]
 (النافع في مختصر الشرايع)

محقق حلی ابوالقاسم جعفر بن حسن (م - ۶۷۶ ق) صاحب شرايع الاسلام (۱)
 د ف ، ع ، م ، ص ۸۱۸

* شماره ۳۰۱۶

نستعلیق شکرالله بن امیر عماد سرشکی ، قرن دهم ، قك ۱۳ × ۱۹
 ان ۱۱ × ۱۷ ، سطر ۱۴ ، ص ۲۹۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج يك لائی .

(۵۵۲) **مختصر النافع** (نسخه دیگر) [۱۲۹]

* ش ۳۰۷۹

نسخ قرن دهم قك ۱۲ × ۱۹ ، ان ۱۱ × ۱۱ ، سطر ۱۴ ، ص ۴۲۸ ، کاغذ
 اصفهانی ، جلد چرمی کوبیده قهوه

(۱) - اصل و مختصر هر دو از محقق حلی است .

(۵۵۳) مختلف الشیعه فی احکام الشریعه [۱۳۰]

جمال الدین ابومنصور حسن بن سدیدالدین یوسف علامه حلی

(۶۴۸ - ۷۲۶)

جلد اول و دوم مشتمل بر تمام کتاب . فهرست عربی مشار صفحه (۸۱۸)

* شماره ۲۸۳۱

بخط نسخ میرشریف بن میرزا علی درسنه ۱۰۳۵ نوشته شده ، قک
۳۸ × ۲۵ ، ان ۱۶ × ۲۹ ، سطر ۲۹ ، صفحه ۱۱۱۰ ، کاغذ اصفهانی نازک
جلد تیماج آلبالوئی ، نشانیها شنکرف .

(۵۵۴) مدارک الاحکام فی شرح شرایع الاسلام : (۱) [۱۳۱]

شمس الدین سید محمد بن علی بن حسین بن ابی الحسن الموسوی العاملی
الجبلی (دخترزاده شهید ثانی و متوفای ۱۰۰۹ در سن ۶۲ سالگی)
از کتاب الزکوة تا آخر حج . «فهرست عربی مشار ص ۸۲۰»

* شماره ۲۸۴۵

بخط نسخ زین العابدین در دوشنبه ۲۶ ربیع الاول ۱۰۶۱ نوشته شده
قک ۳۰ × ۱۹ ، ان ۱۰ × ۱۹ ، سطر ۲۳ ، ص ۳۷۹ ، کاغذ اصفهانی عالی
جلد تیماج آلبالوئی .

(۱) - شارح بین سالهای ۹۹۵ - ۹۹۸ قسمتی از کتاب شرایع را (از
کتاب الطهارة تا آخر کتاب الحج) شرح نموده . «ذریعه ج ۱۳ ص ۳۲۸»

(۵۵۵) مدارك الاحكام (جلد سوم) [۱۳۱]

* شماره ۲۸۵۷

بخط نسخ زین العابدین ریزی در قرن یازدهم نوشته شده ، قك ۲۰ × ۳۰ ،
ان ۱۳ × ۲۲ ، سطر ۳۱ ، ص ۳۵۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج زرد .

(۵۵۶) مدارك الاحكام (جلداول و دوم) [۱۳۱]

* ش ۲۹۳۴

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۷ × ۲۵ ، ان ۹ × ۱۷ ، سطر ۲۷ ، ص ۳۸۱ ،
کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی ، نشانی‌ها شنجرف .

(۵۵۷) مدارك الاحكام (طهارة و صلوة) [۱۳۱]

* شماره ۲۹۳۷

بخط نسخ و نستعلیق ... در قرن یازدهم نوشته شده ، قك ۲۰ × ۲۶ ،
ان ۱۳ × ۱۷ ، سطر ۲۲ ، ص ۴۳۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی .

(۵۵۸) مدارك الاحكام (جلد سوم کتاب الحج) [۱۳۱]

* شماره ۲۹۹۹

بخط نسخ ابوالفتح بن محمد الحسینی در ۵ جمادی الاخر سال ۱۰۹۱
نوشته شده قك ۱۷ × ۲۵ ، ان ۱۰ × ۱۷ ، سطر ۲۷ ، ص ۳۲۰ ، کاغذ اصفهانی
خوب ، جلد تیماج آلبالوئی . نشانی‌ها شنجرف .

(۵۵۹) **مسالك الافهام** (شرح شرايع الاسلام) [۱۳۲]

شيخ زين الدين بن نور الدين علي، شهيد ثانی (م-۹۶۶)

کتاب العبادات تا امر بمعروف

تاریخ تألیف اصل کتاب مسالك بين سالهای ۹۶۳ و ۹۶۵ میباشد

«ذریعه ج ۱۳، ص ۳۲۲، و فهرست عربی مشار ص ۸۳۸»

* ش ۲۸۶۰

بخط نسخ حسین بن احمد گرجی در سال ۱۱۱۸ نوشته شده قک ۲۰ × ۳۰

ان ۱۱ × ۱۹، سطر ۲۸، صفحه ۳۰۵، کاغذ فرنگی، جلد تیماج سیاه کوبیده.

(۵۶۰) **مسالك الافهام** (نکاح تا آخر دیات) [۱۳۲]

* ش ۲۸۸۶

بخط نستعلیق ضیاء الدین بن مولا شاه مرتضی کاشانی در ۲۴ جمادی الثانی

سال ۱۰۰۷ نوشته شده، قک ۱۹ × ۲۴، ان ۱۴ × ۱۸، سطر ۲۲، ص ۷۷۴

کاغذ اصفهانی، جلد تیماج کوبیده سیاه، نشانی شنکرف.

(۵۶۱) **مسالك** (از طهارة تا آخر وکالت) [۱۳۲]

* شماره ۲۸۹۰

نسخ قرن یازدهم، قک ۱۸ × ۲۶، ان ۱۰ × ۱۷، سطر ۲۵، ص ۸۶۶

کاغذ اصفهانی خوب، جلد مقوایی، نشانیها شنکرف

(۵۶۲) **مسالك الافهام** (فرائض تا آخر دیات) [۱۳۲]

* شماره ۲۹۳۰

بخط نسخ ... درنهم جمادی الثانی سال ۱۰۶۵ نوشته شده (ص ۱۱۲)
 قك ۱۹ × ۲۵ ان ۱۲ × ۱۶ ، سطر ۲۳ ، ص ۴۷۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد
 تیماج قرمز کوبیده ، نشانیها شنجرف .

(۵۶۳) **مسالك الافهام** (کتاب التجاره ...) [۱۳۲]

* شماره ۲۹۵۷

بخط نسخ صفی ابن جمال النصارى در سال ۱۰۵۰ نوشته شده قك ۲۰ × ۲۵
 ان ۱۲ × ۱۸ ، سطر ۲۴ ، صفحه ۴۸۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قهوه
 روشن .

(۵۶۴) **مسالك الافهام** (وقوف و صدقات ...) [۱۳۲]

* شماره ۲۹۶۰

بخط نسخ مجدالدین بن شرف الدین اصفهانی در ظهر چهارشنبه ۶ رجب
 سال ۹۸۳ نوشته شده (و در صفحه ۲۸۵ تاریخ کتابت ۱۲ ج ۲- ۹۸۲ مسطور است)
 قك ۱۸ × ۲۵ ، ان ۱۳ × ۲۰ ، سطر ۲۵ ، ص ۳۲۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد
 تیماج سیاه ، نشانیها شنجرف .

(۵۶۵) **مسالك** (از وقوف تا آخر لمان) [۱۳۲]

* شماره ۲۹۶۱

بخط نسخ ملازمان بن محمد ابرهسته (ص ۲۶۱) در پنجشنبه ۶ رجب
 ۱۰۴۹ نوشته شده (ص ۵۱۲)
 قك ۱۸ × ۲۵ ، ان ۱۱ × ۱۸ ، سطر ۲۹ ، ص ۶۳۵ ، کاغذ اصفهانی
 جلد تیماج قهوه ، نشانیها شنجرف .

(۵۶۶) **مسالك** (نكاح و طلاق) [۱۳۲]

* شماره ۲۹۶۵

بخط نسخ باباچی بن نصیرالدین در قرن ۱۱ نوشته شده ، قك ۱۷ X ۲۷ ، ان ۲۰ X ۹ ، سطر ۲۵ ، ص ۵۷۹ ، کاغذ اصفهانی خوب ، جلد تیماج قهوه روشن ، نشانی‌ها شنجرف .

(۵۶۷) **مسالك** (طهارة تا آخر و كالت) [۱۳۲]

* شماره ۲۹۷۱

بخط نسخ ملازمان بن محمد امیر هسته قهاب در ۵ رمضان ۱۰۴۸ نوشته شده (ص ۳۰۵ کتاب) ، قك ۱۸ X ۲۶ ، ان ۱۱ X ۱۸ سطر ۲۵ ، ص ۶۰۳ کاغذ اصفهانی . جلد تیماج آلبالویی ، نشانیها شنجرف .

(۵۶۸) **مسالك** (از کتاب البحار تا آخر نكاح) [۱۳۲]

* ش ۲۹۷۳

بخط نسخ فخرالدین بن میرزا علی در رمضان ۱۰۸۶ نوشته شده (ص ۴۷۷) قك ۱۹ X ۲۵ ان ۱۲ X ۱۸ سطر ۲۱ ، صفحه ۷۰۳ ، کاغذ اصفهانی خوب جلد تیماج قهوه کوبیده ، نشانیها باقلم شنجرف نوشته شده .

(۵۶۹) **مشارق الانوار :** [۱۳۳]

(مشارق انوار النورین فی حقیقة اسرار امیر المؤمنین)

حافظ رجب برسی یا شیخ رجب بن محمد حافظ برسی .

(متوفای اواسط قرن نهم)

«فهرست عربی مشار ص ۸۴۵»

* ش ۳۲۷۶

بخط نستعلیق ... در ۲۱ صفر ۱۲۶۲ نوشتہ شدہ ، قک ۱۵×۲۱
ان ۱۵×۱۰ ، سطر ۱۷ ، ص ۱۶۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج ضربی سیاہ .

(۵۷۰) مشکلات القرآن [۱۳۴]

(تفسیر مشکل اعراب القرآن در ص ۳۲۶)

ابو محمد مکی بن ابوطالب القیسی . (م-۴۳۷ق)

آغاز موجود : کحروف الخفض وحروف الجزم و بما هو ظاهر من
ذکر الفاعل والمفعول ... فقصدت فی هذا کتاب الی تفسیر مشکل الاعراب
به گراور شماره - ۵۸ نگاه کنید .

۲۶۹۰
کحروف الخفض وحروف الجزم و بما هو ظاهر من ذکر الفاعل
والمفعول واسم ان و خبرها فی اشباه لتلك يستوی فی
معرفتها العام والمبتدئ والغفل کثیرا مما يحتاج
الی معرفته من المشکلات فقصدت فی هذا
الکتاب التفسیر مشکل الاعراب و ذکر علله و صعبه
ونادره لیسكون خفيف الحبل سهل المخذ قريب
المناول لمن اراد حفظه والاكتفابه و ليس فی کتاب
الله جل وعز اعراب مشکلة الا وهو فيه منصوص و
قاسه موجود فيما ذكرته من فهمه كان لما هو سهل
منه مما تركت ذكره اختصارا اتم ولما لم يذكره
مما ذكرته نظيره ابحر واعلم ولم اولف كتابنا هذا

ش ۵۸ - مشکلات القرآن صفحه اول موجود ، کتاب ۵۷۰

انجام : لان الناس لا یوسوسون فی صدور الناس انما یوسوس الجن فلما استحال المعنی حمل علی العطف علی الوسواس تمت ...

* ش ۲۶۹۰

نسخ قرن هشتم ، قك ۱۵ × ۲۳ ، ان ۱۳ × ۱۸ ، سطر ۱۶ ، صفحہ ۵۹۴ ، کاغذ سمرقندی ، جلد تیماج سپاہ ، قسمت آخر کتاب از ص ۵۵۰ تا آخر نو نویس شدہ .

المطول : رك شرح تلخیص المفتاح (مطول)

(۵۷۱) **معالم التنزیل - فی التفسیر :** [۱۳۵]

حسین بن مسعود القراء البغوی الشافعی (م-۵۱۴ ق)

جزء ششم (از سورہ ق تا اواخر سورہ تبت)

آغاز : سورة ق مکيه بسم الله الرحمن الرحيم ق قال ابن عباس هو قسم و

قيل اسم السوره وقيل هو اسم من اسماء العرب ...

انجام موجود : قرأ عصم حماله بالانصب على الذم لقوله تعالى

ملعونين ... فالسدما قتل واحكم يعنى شى كان يعنى سلسله التى فى عنقها فتلت

من الحديد فتلاً محكماً وروى الاعمش عن محمد .

«كشف الظنون جلد ۲ چ تازہ ص ۱۷۲۶»

گراور شماره ۵۹ صفحہ اول کتاب را نشان میدهد. «

* ش ۲۶۷۸

نسخ قرن هفتم یا هشتم ، قك ۱۷ × ۲۱ ان ۱۲ × ۱۹ ، سطر ۲۱ ، ص ۴۱۸

کاغذ سمرقندی ، جلد چرمی قرمز .

(۵۷۲) معالم الدين وماذا المجتهدين (اصول وفقه) [۱۳۶]

شیخ حسن بن شیخ زین الدین (متوفای اول محرم ۱۰۱۱) این نسخه مشتمل بر فن اصول و جزء اول قسمت فقه صاحب معالم است

بسم الله الرحمن الرحيم
 في كتابي معالم هو قسم من قبل اسم الشوك من قبل هو اسم شيخنا
 وكلمة القدر هو من تاج اسمه القدر والقاهر والقادر والقوي
 والقابض وقال عكرمة والعمالك هو جبل محيط بالارض من رزقة خضر
 من حصة السماء والتا مبيد وطلبه كفاهاه ويقال هو وزير الخليفة الرواسي
 الشرح من لسانه من سنة وقيل معناه قضى الامرا وقضى ما هو كان
 في عهد والتزان الجيد الشريف الامير على الله الكثير الخيرة له مؤلف في الجواب
 هذا القسم يقال اهل الكوفة جواب بل يحبوا وقيل بل جوابه معذوف عما
 والقران الجيد ليعتق وقيل جوابه قوله ما لم يظن من قول وقيل قد يظن
 القسم شبهة ان الشديدة كقوله والنجران ركب لما ارشاده وما الشوك كقوله
 والنجي ما ورد في ركب واقول والامر المفتوحة كقوله نور ركب لسانهم اجيئ
 وان الحفيفة كقوله تعالى تالله ان كالف من لسان الله مبين ولا كقوله في
 بالله حذا اياهم لا يبعث الله من بيوتهم وقد كواهم تعالى والشمس
 ولا كقوله تعالى والقاب الجيد بل يحبوا ان جاءهم من ذرقتهم يورثون

ش ۵۹ - معالم التنزيل صفحه اول ، كتاب ۵۷۱

که در سحر یکشنبه ۲۴۲-۹۹۴ از تالیف آن فراغت یافته .

وف . ع . م . ص ۸۶۵

* ش ۲۹۶۷

نسخ احسن بن محمد المشتهر بقاضی احسن عصر ۳ شنبه پنجم دیقمده ...

(تقریباً اوائل قرن یازدهم) درمکه تحریر یافته قك ۱۷ × ۱۱، ۲۴ × ۱۷، ان ۱۱ × ۱۷
 سطر ۱۹، ص قسمت اصول ۱ - ۱۵۰، قسمت فقه ۱۵۱ الی ۵۳۰ (آخر کتاب)
 کاغذ اصفهانی، جلد چرمی سیاه.

(۵۷۳) معالم‌الدین (اصول) نسخه دیگر. [۱۳۷]

* ش ۳۰۴۶

نسخ حدود ۱۱۲۳ ق، قك ۱۳ × ۱۸، ان ۶ × ۱۳، سطر ۱۸، ص
 ۲۲۶، کاغذ اصفهانی نازک، جلد چرمی زرد، (از اول مقداری افتادگی دارد).

(۵۷۴) معالم‌الدین (اصول) نسخه دیگر. [۱۳۷]

* ش ۳۰۶۳

نسخ ... در نصفه اول ذیقعدہ ۱۴۱۸ تحریر شده، قك ۱۵ × ۲۰، ان
 ۱۵، سطر ۲۰، ص ۱۷۰، کاغذ فرنگی، جلد چرمی قهوه‌ای.

(۵۷۵) معالم‌الدین (اصول) نسخه دیگر. [۱۳۷]

* شماره ۳۰۸۷

نستعلیق خوش قرن دوازدهم قك ۱۲ × ۲۱، ان ۵ × ۱۳، سطر ۱۷
 ص ۲۲۸ کاغذ اصفهانی، جلد چرمی سیاه، صفحه اول کتاب نو نویسی شده.

(۵۷۶) معالم‌الدین (اصول) نسخه دیگر. [۱۳۷]

* ش ۵۴۴۵

نستعلیق قرن سیزدهم ، قك ۱۳×۲۱ ، ان ۷×۵/۱۴ ، سطر ۱۶ ، ص ۲۴۲ کاغذ فرنگی ، جلد چرمی کوبیده سیاه .

(۵۷۷) **معالم الدین** (اصول) نسخه دیگر. [۱۳۷]

* شماره ۱۱۴۸۹

نسخ قرن دوازدهم، قك ۱۳×۱۹ ، ان ۸×۱۴ ، سطر ۱۴ ، ص ۳۱۱ کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه ، از اول يك ورق افتادگی دارد .

(۵۷۸) **مفاتیح الشرایع** : (فقه) [۱۳۸]

محمد بن شاه مرتضی ، ملامحسن فیض کاشانی (م-۱۰۹۱ ق).
(فن عبادات و سیاسات) تألیف ۱۰۴۲ ق
در بحانه الادب ج سوم ص ۲۴۵ شماره ۱۰۳

* شماره ۲۹۱۶

بخط نسخ محمد بن رمضانعلی خوزانی در روز شنبه ۵ محرم سنه ۱۲۲۵ نوشته شده قك ۲۱×۳۰ ان ۱۲×۲۰ ، سطر ۲۱ ، ص ۲۹۴ ، کاغذ فرنگی جلد تیماج مشکی کوبیده هطلا ، نشانی ها شنکرف .

(۵۷۹) **مفاتیح الشرایع** (فن عبادات و سیاسات) [۱۳۸]

* ش ۲۹۳۵

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۶×۲۴ ، ان ۹×۱۶ ، سطر ۲۳ ، ص ۶۲۶ کاغذ اصفهانی نازک ، جلد تیماج قهوه ، نشانی شنکرف .

(۵۸۰) مفاتیح الشرایع [۱۳۸]

از فن عبادات و... کتابهای صلوة ، زکوة ، صیام ، حج ، نذور و عهود
حسبة و حدود و جنازرا شامل است .

* ش ۲۹۶۳

نسخ قرن ۱۱ قك ۱۶ × ۲۴ ، ان ۱۲ × ۲۲ سطر ۲۵ ، ص ۵۲۹
کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه از آخر ناقص .

(۵۸۱) مفاتیح الشرایع (فن عبادات و سیاسات) [۱۳۸]

* شماره ۲۹۸۳

نسخ و نستعلیق قرن دوازدهم ، قك ۱۵ × ۲۱ ان ۸ × ۱۵ ، سطر ۱۷
ص ۳۷۷ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج مشکی کوبیده .

۴

(۵۸۲) مفاتیح الشرایع (فن عبادات و سیاسات) [۱۳۸]

* ش ۳۳۰۰

بخط نسخ محمد بن محمد بیاقرقمی در سنه ۱۲۱۳ نوشته شده ، قك
۱۲ × ۱۸ ، ان ۶ × ۱۳ ، سطر ۱۸ ص ۴۲۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج
مشکی ، نشانیها شنکرف .

(۵۸۳) مفتاح الفلاح (اعمال و ادعیه شبانه روز) : [۱۳۹]

شیخ بهائی محمد بن الحسین العاملی (متوفای ۱۰۳۰ یا ۱۰۳۱)
« فهرست عربی مشار ص ۸۸۰ »

* ش ۳۲۹۷

نسخ قرن دوازدهم و یا اواخر یازدهم ، قك ۱۲ × ۱۹ ، ان ۷ × ۱۳ ، سطر ۱۴ ، ص ۳۲۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی ، نشانیها باشکرف نوشته شده ، از اول و آخر افتادگی دارد .

(۵۸۴) **مفتاح الفلاح** (نسخه دیگر) [۱۳۹]

* ش ۳۳۱۰

نسخ اواخر قرن ۱۱ یا اوائل قرن ۱۲ ، قك ۱۲ × ۱۹ ، ان ۶ × ۱۲ ، سطر ۱۴ ، ص ۲۵۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی ، نشانیها شکرف ، از اول و آخر افتادگی دارد .

(۵۸۵) **مفتاح الفلاح** (نسخه دیگر) [۱۳۹]

* شماره ۳۳۱۸

بخش نسخ ... در ذیقعه ۱۰۲۴ (در حیاة مؤلف) نوشته شده ، قك ۱۵ × ۹ ، ان ۴ × ۱۰ ، سطر ۱۴ ، صفحه ۳۹۹ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوای روغنی گل و بوته دار عالی .

(۵۸۶) **مقامات الحریری :** [۱۴۰]

ابو محمد قاسم بن علی الحریری البصری (متوفای ۵۱۶) از واسط مقامه چهارم تا اواخر مقامه پنجاهم (۵۰) «فهرست عربی مشار ص ۸۸۷»

* شماره ۳۳۷۹

نسخ حدود قرن هفتم تا هشتم ، قك ۱۶ × ۲۲ ، ان ۱۱ × ۱۸ ، سطر ۱۶ ، ص ۲۷۸ ، کاغذ سمرقندی ، جلد مقوایی ، رؤوس مطالب شکرف ، از اول و آخر ناقص .

[۱۴۱]

(۵۸۷)

مقباس العرفان و مفتاح التبیان لمدارك القرآن:

محمد یوسف الحسینی التنکابنی ، (متوفای اوائل قرن دوازدهم)

(سورہ حمد و سورہ بقرہ)

در چهارشنبه ۳ صفر ۱۱۱۲ ق بنام شاه سلطان حسین موسوی صفوی تألیف

یافته .

آغاز : الحمد لله الذي رب العالمين شرحاً لدلائل كماله واجلاله ... اما

بعد فيقول ... محمد يوسف الحسيني التنكابني ان احق الفواضل والفضائل ...

هو علم التفسير ... وسميت ما اريد من البيان مقباس العرفان ...

انجام : قد فرغت عما في سورة البقرة من البيان وتيلوه ما في سورة آل

عمران ...

في يوم الاربعاء الثالث من شهر الصفر ... في شهور السنة الثانية عشر بعد

الالف والمائه ... وان المنسوب الي احبائك ... محمد يوسف الحسيني التنكابني

قد انممت الجلد الاول من هذا التفسير المسمي بمقباس العرفان في يوم الاربعاء

من شهر ذيقعدة من الشهور السنة الثانية عشرون و المائه بعد الالف ...

كتبت هذا من خط الكاتب المصنف .

(گراور شماره ۶۰ صفحه اول و دوم کتاب را نشان میدهد) ←

* شماره ۲۶۷۹

بخط نسخ غیب علی بن علیقلی بفرمسوده علی اصغر بن حاج محمد کاظم در

چهارشنبه ذیقعدة ۱۱۲۲ تحریر یافته .

قك ۲۲ × ۳۰ . ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر ۲۳ ، صفحه ۴۷۵ ، کاغذ اصفهانی

جلد تیماج سیاہ فرسوده .

ملاذ الاخيار : رك شرح تهذيب : مجلسي

محمّد بن علی بن شهر آشوب سرّوی مازندرانی (م ۲۲ شعبان ۵۸۸ در حلب)
 وف . ع . م . ص ۹۱۱ (نشریه مرکزی دانشگاه دفتر ۵ ص ۳۲۱)
 کتاب مناقب مشتمل بر سه جزء و مکرر بچاپ رسیده ولی این نسخه که
 حاوی جزء اول و دوم است حائز اهمیت خاصی است که ذیلاً بگاشته میشود :
 الف . جزء نخستین آنرا جعفر بن احمد بن الحسین بن قمرویه حائری
 در شنبه ۱۶ رجب ۵۸۷ (در حیات مؤلف) نوشته و در سوم شعبان ۵۸۷ در حلب

محمّد بن علی بن شهر آشوب سرّوی مازندرانی (م ۲۲ شعبان ۵۸۸ در حلب)
 وف . ع . م . ص ۹۱۱ (نشریه مرکزی دانشگاه دفتر ۵ ص ۳۲۱)
 کتاب مناقب مشتمل بر سه جزء و مکرر بچاپ رسیده ولی این نسخه که
 حاوی جزء اول و دوم است حائز اهمیت خاصی است که ذیلاً بگاشته میشود :
 الف . جزء نخستین آنرا جعفر بن احمد بن الحسین بن قمرویه حائری
 در شنبه ۱۶ رجب ۵۸۷ (در حیات مؤلف) نوشته و در سوم شعبان ۵۸۷ در حلب

ش - ۶۰ عقباں العرفان صفحه اول و دوم ، کتاب ۵۸۶

[۱۴۲]

مناقب آل ابی طالب

(۵۸۸)

محمّد بن علی بن شهر آشوب سرّوی مازندرانی (م ۲۲ شعبان ۵۸۸ در حلب)
 وف . ع . م . ص ۹۱۱ (نشریه مرکزی دانشگاه دفتر ۵ ص ۳۲۱)
 کتاب مناقب مشتمل بر سه جزء و مکرر بچاپ رسیده ولی این نسخه که
 حاوی جزء اول و دوم است حائز اهمیت خاصی است که ذیلاً بگاشته میشود :
 الف . جزء نخستین آنرا جعفر بن احمد بن الحسین بن قمرویه حائری
 در شنبه ۱۶ رجب ۵۸۷ (در حیات مؤلف) نوشته و در سوم شعبان ۵۸۷ در حلب

در مسجد امیر زاهد نجم‌الدین عیسی بن نصر بن مدها هر مقابله شده (ص ۲۲۹). متأسفانه در تاریخ تحریر دست برده شده و کلمه سبع را به تسع تبدیل نموده‌اند و مؤید بر تصرف ناروا این است که تاریخ مقابله نیز شعبان ۵۸۷ ضبط شده بدیهی است که باید کتاب قبلاً نوشته شده باشد تا بشود آنرا در شعبان ۵۸۷ مقابله نمود .

ب . جزء دوم کتاب تا ص ۴۳۸ توسط کاتب جزء اول نوشته شده ولی از صفحه ۴۳۹ بعد بقلم ابوالقاسم بن اسمعیل بن عنان الکتبی و راق حلی در اواخر رجب ۶۵۸ تحریر گشته .

ج . ده نفر از دانشمندان بررگ و رجال معظم شیعه کتاب مزبور را مطالعه و هر یک بخط خود در اول و یا در آخر کتاب چیزی نوشته‌اند که اسامی آنان بترتیب تاریخ مطالعه بدینقرار میباشد :

- ۱ - موسی بن محمد بن ابی‌الرجار سالم بن ابی‌الرجار فتیان بن ابراهیم الفوعی مولداً و الحلبی اصلاً ، پنجم ربیع‌الآخر ۷۲۸ هجری قمری .
- ۲ - محمد بن موسی بن محمد بن الزعفران فوعی ، در شب آدینه ۱۹ رجب ۷۳۶ .

۳ - علی بن یوسف بن علی فوعی ، سه شنبه ۵ محرم الحرام ۷۵۳ .

- ۴ - حسن بن محمد بن موسی بن محمد بن ابی‌الرجار بن سالم یعرف بابن زعفران سلخ ع ۱-۷۵۵ (ص اول) .

۵ - علی بن محمد بن موحی بن زعفران فوعی در سنه ۷۵۹ .

- ۶ - دیگری [که نام آن خوانان نیست در پشت صفحه آخر نوشته] : ۱۲ شوال سنه ۸۶۸ .

۷ - خضر بن محمد بن خضر در محرم الحرام ۸۸۶ .

- ۸ - تاج‌الدین بن محی‌الدین بن تاج‌الدین ابن محمد ابن زهره حسینی حلبی (پشت صفحه آخر کتاب) غره رمضان ۹۸۶ .

۹ - اسمعیل بن علی البغدادی (بدون تاریخ) .

۱۰ - یوسف بن یعقوب بن محمد ... الهاشمی (تاریخ لایقره) ص اول .

- د . علاوه بر نوشته‌های فوق تاج‌الدین بن حمزه بن زهره حسینی فوعی اشعار دو جزء را بر شمرده و بخط ریحان نوشته : که دوهزار بیت است مگر هفتاد بیت .

بهر حال نسخه است بسیار ممتاز و از اعظم نفائس این کتابخانه محسوب میگردد .

نگر اور شماره ۵ - ۶۱ آخر جزء اول صفحه ۲۲۹ و نگر اور شماره ۶۲ صفحه آخر کتاب را نشان میدهد .

۱۱۱ انعم الله على من اتبع الهدى
 لهم النبي امام الهدى وعبدنا الله
 ان الرب لا يات من قبله من علم لم يقدر
 مشيخته من نور لم يزل اليا اظهر او مجيد
 والكوكب الذي اصبح قلابا بالبر بعد تسليح وصعد
 لله ما نضحت من قهره منة وما فقدت سوابي المحراب
 بليته من علمه يوم ومعه غير وقد تعرفوا للرسوم وقد
 ولا تنحوا ان انت من خارج من فامير الهادي الى ان تصيد
 وواضح آياتي واتي عالم ورتع له فيه منصلي ومجيد
 عرفت بها رسم الرسول وعهده وقبره واوارا اسطوره مجد
 وما فقد الماضون مثل عهده ولا مثله حتى القيامه بفقده

منه
الاول
منه

ما رت عليه السلام من انك عليه السلام من اني المدينه محسبا كنت له تسفعا وشهدا
يوم القيامه ثم الجبر الاقوال وتلووه الحزب الثاني باب الامامه ان تكون

اذ الله ورسوله العالمين وصلواته على سيدنا محمد النبي العالمين وسلم تسليما
 وافق الرابع من شهر ربيع الاول سنة ثمان وعشرين من الهجرة النبوية
 في يوم الاثنين من شهر ربيع الاول سنة ثمان وعشرين من الهجرة النبوية
 في يوم الاثنين من شهر ربيع الاول سنة ثمان وعشرين من الهجرة النبوية
 في يوم الاثنين من شهر ربيع الاول سنة ثمان وعشرين من الهجرة النبوية
 في يوم الاثنين من شهر ربيع الاول سنة ثمان وعشرين من الهجرة النبوية

كتاب
شماره ۸۱۰۸

تس ۶۱ - مناقب آخر جزء اول ، صفحه ۲۲۹ ، كتاب ۵۸۷

* شماره ۳۱۰۸

نسخ ، تاریخ کتابت و کاتب ذکر شد قك ۲۵ × ۳۵ ، ان ۱۷ × ۲۷
 سطر ج ۱-۱۹ : ج ۲۱-۲۱ ، ص ج ۱ - ۱ الی ۲۲۹ ، ج ۲ ، ۲۲۹ الی ۴۶۰
 کاغذ سمرقندی ، جلد چرمی سیاه .

ش ۶۲ - مناقب : ابن شهر آشوب صفحه آخر کتاب ۵۸۷

(۵۸۹) **مناهج** (تقریرات الاصول) [۱۴۳]

از سید امیر عبدالفتاح بن علی الحسینی المراغی صاحب عناوین (محملاً)
(ذریعہ ج ۴ ص ۳۷۸)

آغاز : فی بیان جواز الاجتماع الامر والنهی وعدمه. اختلفوا
فی جواز اجتماع الامر والنهی علی قولین الجواز وعدمه والاخیر هو المشهور و
تحقیق الكلام فی هذا المقام یقتضی رسم مقدمات عدیده المقدمة الا ولی فی تحریر
محل النزاع فاعلم ان فی محل النزاع یحتاج الی تحریر جهات الاولی ان متعلق
الامر والنهی امام متحدان ذهنًا وخارجًا واما متحدان خارجًا ومتعددان ذهنًا و
اما متعددان ذهنًا وخارجًا اما القسم الاول ...

(صفحه ۶۶) : **المنهج الثالث** فی العام و الخاص و الكلام اولاً فی
العام وهو یقع فی مقامین ...

المنهج السابع فی حجیة الكتاب و لنا هنا مقامات خمسہ . الاول فی
تحقیق ان مدلول الحقیقی للفظ القرآن و الكتاب ...

انجام موجود: و نالتنا سلمنا الجميع الا ان الاقتصار خرق الاجماع والتعدی
بالاجماع معارض بالاجماع فتدبر تمت الادلة الشرعیة و نتلوها الادلة العقلیة .

* شماره ۳۰۴۲

نسخ قرن سیزدهم ، قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۱۱ × ۱۷ ، سطر ۳۳ ، ص
۲۷۰ ، كاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه .

(۵۹۰) **من لا یحضره الفقیه :** [۱۴۴]

ابو جعفر محمد بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه قمی ملقب به شیخ صدوق
(۳۸۱ - ۴) [این کتاب دومین اصول چهارگانه معتمد شیعه میباشد]
جزء ۱ از طهارة تا آخر حج

«فهرست عربی مشار ص ۹۰۵» ذریعہ ج ۱۴ ص ۱۹۳

* ش ۲۸۳۴

نسخ قرن دهم یا یازدهم ، قك ۱۹ × ۳۲ ، ان ۱۱ × ۲۳ ، سطر ۲۹ ص ۳۳۰ ، کاغذ اصفهانی نازک ، جلد ساغری مشکی نشانی‌ها شنکرف ، آثار مقابلہ در کتاب دیدہ میشود ولی از آخر مقداری افتادگی دارد .

(۵۹۱) * شماره ۲۸۳۸ (نسخه دیگر) جزء اول و دوم [۱۴۴]

بخط نستعلیق جلال‌الدین میرک بن غیاث‌الدین محمود باختری در ربیع الثانی ۱۱۰۶ نوشته شده قك ۲۴ × ۳۷ ، ان ۱۶ × ۲۶ ، سطر ۲۳ ، ص ۲۳۶ کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج زرد ، از آغاز مقداری افتادگی دارد .

(۵۹۲) * شماره ۲۸۸۷ (نسخه دیگر) از طهارة تا آخر زکوة [۱۴۴]

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۲۰ × ۲۹ . ان ۱۱ × ۱۸ ، سطر ۱۷ ص ۳۳۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری آلبالوئی ، نشانی‌ها شنکرف ، از آخر مقداری ناتمام است .

۴

(۵۹۳) * شماره ۲۹۱۷ (نسخه دیگر) تمام کتاب در ۴ جزء [۱۴۴]

بخط نسخ خواجه محمد بن خواجه شاه‌علی قائنی (ص ۶۲۷) در جمعه ۱۴ رمضان ۱۰۹۰ نوشته شده ، قك ۱۹ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۰ ، سطر ۲۱ ص ۸۵۷ ، کاغذ اصفهانی : جلد تیماج سیاه ضربی .
در اول کتاب اسامی والقباب مشایخ حدیث و فهرست کتاب قرار گرفته و نیز در آخر کتاب از صفحه ۸۳۶ ببعد رساله در مشیخه از میرزا محمد استر-آبادی (م - ۱۰۲۶ یا ۱۰۲۸) اضافه شده .

(۵۹۴) * ش ۲۹۱۸ (نسخه دیگر) تمام کتاب و مسانید [۱۴۴]

بخط نسخ محمد اسمعیل (بقرینه مهر ص ۸۱۹) در سال قبل از ۹۹۵

نوشته شده ، قك ۱۷ × ۳۰ ، ان ۱۹ × ۱۹ ، سطر ۲۸ ، ص ۸۵۴ ، کاغذ اصفهانی نازك جلد تیماج سبز کوبیده از داخل سوخته مطلا ، نشانی‌ها شنکرف بانضمام فهرست کتاب در اول .

در حاشیه ص ۲۲۵ چنین نوشته شده : « تمام شد مقابله این جزء با نسخی که نسبتاً صحیح بودند در دوشنبه محرم سال ۹۹۵ در بلد قزوین بکتابت حسین مشهور بشاه میرحسینی »

(۵۹۵) * ش ۲۹۲۱ (نسخه دیگر) جزء ۴۹۳۹۲ [۱۴۴]

نسخ اوائل قرن دوازدهم قك ۱۹ × ۲۹ ، ان ۱۱ × ۲۰ ، سطر ۲۷ ص ۴۵۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج آلبالوئی ، نشانی شنکرف ، از آخر کتاب افتاده و ناقص است .

(۵۹۶) * شماره ۲۹۳۹ (نسخه دیگر) تمام کتاب و مسانید [۱۴۴]

بخط نسخ حسین بن ابراهیم بن ناصر بن محمد بن خلف احسائی در ۱۹ شعبان سال ۱۰۶۹ نوشته شده ، قك ۱۹ × ۲۴ ، ان ۱۲ × ۱۷ ، سطر ۲۱ ، ص ۶۷۳ ، ک اصفهانی ، جلد کاغذی ، نشانی‌ها شنکرف .

(۵۹۷) موجز القانون للشيخ الرئيس [۱۴۵]

علاءالدین علی بن ابی الحزم القرشی معروف به ابن النفیس (م - ۶۸۷) « فهرست عربی مشار ص ۹۳۴ »

* شماره ۳۵۴۸

نسخ قرن ۱۱ ، قك ۱۱ × ۱۷ ، ان ۷ × ۱۱ ، سطر ۱۴ ، ص ۴۳۵ کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی زرد رنگ .

(۵۹۸) النجاة [۱۴۶]

شیخ الرئيس ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا (۳۷۳-۴۲۸) .
« ف . ع . م . ص ۹۴۶ »

* ش ۲۷۷۲

بخط شکسته نستعلیق محمد رضا بن سیف الدین محمود در ۳ شنبه ۱۴ شوال
۱۰۶۱ در مشهد رضوی نوشته شده .
قک ۱۳ × ۲۰ ، ان ۱۴ × ۷ ، سطر ۱۹ ، ص ۳۵۳ ، ک اصفهانی
جلد چرمی سبز کوبیده .
کاتب در حاشیه صفحه آخر نوشته است: دو بار کتاب نجات را از اول تا آخر
مقابل نمودم .

(۵۹۹) **نجات العباد** (رساله عملیه در مسائل طهارة و صلوة) [۱۴۷]

محمد حسن بن شیخ باقر
آغاز: الحمد لله رب العالمین .. فیقول العبد القاصر محمد حسن بن
شیخ باقر انه قد التمسنى جماعة من المخلصین المومنین... ان اکتب لهم رسالة
مشملة على معظم ما يحتاجون اليه من مسائل الطهارة والصلوة... وسميتها نجات
العباد... وفيه مقدمه وثلاث مقاصد وخاتمه...
انجام: وكفارة الاعتكاف ككفارة شهر رمضان على الاصح والاحوط مراعات
الترتيب فيها مثل كفارة الطهارة والله العالم بحقايق الاسرار تمت...

* شماره ۳۰۶۵

بخط نسخ حسین بن آقاعلی اصغر گلپایگانی در صفر ۱۲۶۲ تحریر شده
قک ۱۳ × ۲۰ ، ان ۱۵ × ۸ ، سطر ۱۹ ، ص ۲۳۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد
تیماجی ضربی زرشکی .

(۶۰۰) **نخبة الجوادیه** : ۰۰۰ (مجلد اول) [۱۴۸]

[شاید از آقاعبدالجواد صاحب تشریح السوره (کتاب ۳۱۹) بوده باشد]
آغاز: القول فی ماء الحمام وفيه مقالات الاولى قد صرح جمع من

الاصحاب رضوان الله عليهم بان ماء الحمام في الحكم كالجاري وهذا القول باطلاقه كما هو الظاهر من التشبيه يدل على ان ماء الحمام لا ينفعل بمجرد الملاقاة... الثانيه قد صرح ايضاً ان ماء الحمام حكمه في عدم الانفعال بالملاقاة حكم الجاري اذا كانت له مادة متصله بها... القول في ماء الغيث... القول في ماء القليل... القول في الكر... القول في كيفية الوضوء... القول في الغسل واقسامه... ومساائل متفرقه ديگر.

انجام : ولو اقرّ بنسب بان زيذا مثلاً ولدى و لا يكذب به حس ولا شرع و بعبارة اخرى لم يعرف نسب زيد بغير المقر، وان زيذاً اذا كان بالغاً عاقلاً يصدقه فلا ريب في الحاق زيد با المقر، و بنوته له .

* شماره ۲۹۴۰

شكسته نستعليق قرن سيزدهم ، قك ۱۹ × ۲۳ ، ان ۱۲ × ۱۶ ، سطر ۱۸ ، ص ۲۱۵ ، كاغذ فرنگى ، جلد تيماج قرمز .
موارد بسيارى روى كلمات خط خورده و در کنار كلمه صحيح آن تحرير شده و روى اين قرينه احتمال دارد خط مؤلف باشد .

[۱۴۹]

(۶۰۱)

نزهة الخاطر الناظر و سرور تحفة الحاضر و متاع المسافر
(ربيع الاخوان الموضح لكلمات القرآن)

تأليف فخر الدين بن محمد على النجفى

آغاز : الحمد لله الذى جعل القرآن وسيلة لنا الى اشرف منازل الكرامه و بعد فيقول الفقير الى الله الغنى فخر الدين بن محمد على النجفى انى لما عثرت بكتاب غريب القرآن المسمى بنزهة القلوب و فرحة الكروب تأليف ابى بكر محمد بن عزيز السجستانى ... النوع الاول ما اوله همزة ابا ملة ابيكم ابراهيم جعل ابراهيم اباللامه ...

انجام : ميكال و ميكايل و قرى و سلام على آل ياسين اى على آل محمد صلى الله عليه وآله وسلم قد فرغ من السواد هذه الوديعات ...

* شماره ۲۷۰۶

نسخ قرن دوازدهم محمد مؤمن بن محمد حسین ، ق ك ۱۵ X ۲۰
ان ۱۴ X ۹ ، سطر ۱۷ ، ص ۲۴۲ ، کاغذ فرنگی جلد ساغری مشکی ، صفحه
اول واز ص ۱۰۰ تا آخر کتاب نونویس شده .

(۶۰۲) نور الانوار و مصباح الاسرار [۱۵۰]

محمد بن محمد تقی مدعو به رضی الدین حسینی .
جلد اول (از آغاز قرآن تا آخر سوره اعراف و اول انفال)
این کتاب دارای خطبه است که جملگی عبارات آن از اسامی سوره قرآن
ترتیب داده شده .
در « ذریعه ج ۴ ص ۳۱۸ » معرفی شده .

* ش ۵۱۱۵

نسخ سده دوازدهم ، ق ك ۲۴ X ۴۰ ، ان ۱۷/۵ X ۲۹ ، سطر ۳۴
ص ۸۸۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی ضربی قرمز ، دارای يك سر لوحه مذهب
و خط کشی تمام صفحات ، رئیس مطالب باشنگرف نوشته شده .

(۶۰۳) نهاية الاحكام في معرفة الاحكام [۱۵۱]

علامه حلی حسن بن یوسف بن علی بن مطهر حلی (۶۴۸-۷۲۶) از کتاب
الطهارة تا آخر زکوة در ۲ قسمت (۱)

(۱) - در ریحانه الادب جلد سوم صفحه ۱۱۳ ضمن معرفی تألیفات علامه بشماره
۱۱۰ چنین مینویسد : صاحب روضات الجناب نوشته که کتاب مزبور مشتمل بر
ابواب طهارة و صلوة است . ولی این نسخه بیش از آن مقدار ابوابی است که بنقل
از صاحب روضات در ریحانه الادب ذکر شده بنابراین محتمل است از نسخ کمیات نهاییه
بوده باشد .

* شماره ۲۹۸۹

بخط نستعلیق نصراله بن ابوالقاسم در ۲۸ محرم الحرام ۱۲۴۷ نوشته شده ، قك ۱۵ × ۲۲ ، ان ۱۵ × ۸ ، سطر ۲۲ ، صفحه ۶۲۷ ، کاغذ قرنگی جلد ساغری کوبیده قرمز .

(۶۰۴) الوافی [۱۵۲]

(در جمع و ترتیب و شرح و تهذیب اخبار کتب اربعه) :

ملا محسن فیض کاشانی ، محمد بن شاه مرتضی (م-۱۰۹۱ ق) جزء اول
«فهرست عربی مشار صفحه ۹۸۱»

* شماره ۲۸۸۰

بخط نسخ ابراهیم بن محمد رضا در اوائل قرن دوازدهم نوشته شده ، قك ۱۸ × ۲۴ ، ان ۱۲ × ۱۸ ، سطر ۲۴ ، ص ۵۵۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قرمز نقابدار ، نشانی ها شنکرف .

(۶۰۵) الوافی [۱۵۲]

(جزء نهم کتاب الحسبة والاحکام والشهادات)

* شماره ۲۹۳۸

بخط نسخ زین العابدین حسینی کاشانی در روز شنبه ۲۳ ذی قعدة سنه ۱۰۹۷ (شش سال بعد از وفات مؤلف) قك ۱۹ × ۲۴ ، ان ۱۲ × ۱۷ ، سطر ۲۰ ، ص ۶۸۹ ، کاغذ خان بالغ ، جلد تیماج سیاه ، نشانیها شنکرف .

این نسخه بر فرزند مؤلف علم الهدی محمد بن ملا محسن (م-۱۱۱۲ و ۱۱۲۳) خوانده شده و علم الهدی بخط خود در حاشیه صفحه آخر چنین نوشته :

«هو الفنی بلغ سماعاً علیّ و فقه الله تعالی لمراسیه و جعل آتیه خیرا من ماضیه و کتب محمد المدعو علم الهدی ابن محمد بن مرتضی حامداً مصلیاً» .

[۱۵۲] الوافی (۶۰۶)
(جزء ۲۹۱ ، از کتاب العقل تا آخر کتاب الحجة)

* شماره ۳۲۴۸

بخط نسخ محمدجواد در سال ۱۱۳۵ نوشته شده ، قك ۱۸ X ۲۴
ان ۱۱ X ۱۷ ، سطر ۲۱ ، ص ۸۶۷ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی
نشانی‌ها شنگرف .

[۱۵۳] الوافی (۶۰۷)
فی شرح الکافیہ فی النحو (شرح متوسط (۱))

سید رکن‌الدین حسن بن محمد الاسترآبادی الحسینی (م-۷۱۷ق)
آغاز : احمد الله على عظمة جلاله حمد غریق بمطالعة جماله ... و
سمیه بالوافیه فی شرح الکافیہ
انجام : ویا امرأة اضربن اضربى فی الوقف لم یعلم انه بدل عن النون
اولم جذوف المردود ولكن آخر الكلام .

* شماره ۳۱۴۰

بخط نستعلیق ... در سال ۸۶۰ نوشته شده ، قك ۱۲ X ۲۲ ، ان
ان ۷ X ۱۵ ، سطر ۱۶ ، ص ۴۸۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه .

(۱) - کتاب کافیه در نحو تألیف عثمان بن عمر معروف بابن حاجب مالکی
است (م-۶۴۶) که شروح زیادی بر آن نوشته شده . ولی شارح مذکور (سید
رکن‌الدین) سه شرح بر کتاب کافیه نوشته : ۱ - شرح کبیر که موسوم به «السیط»
است ۲ - شرح متوسط که بنام «الوافیه» نامیده شده و کتاب مزبور است ۳ - شرح
صغیر «کشف الظنون ص ۱۳۷۰» .

(۶۰۸) الوافیہ (نسخہ دیگر) [۱۵۲]

* ش ۳۱۸۱

نسخ ربیع الثانی ۱۰۲۵ ق ، قك ۱۳ X ۱۹ ، ان ۶ X ۱۳ ، سطر ۱۶ ص ۴۲۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی نارنجی .

(۶۰۹) وسائل الشیعہ فی تحصیل احکام الشریعہ : [۱۵۴]

محمد بن الحسن ، شیخ حرءاملی (متوفای ۲۱ رمضان ۱۱۰۴ ق)
جزء پنجم « از اوائل کتاب النکاح تا آخر کتاب اللقطہ »
« ف . ع . م . ص ۹۸۹ »

* شماره ۲۹۵۵

بخط نسخ ، در ۲۰ ع ۲۶ - ۱۱۱۰ تحریر شدہ ، قك ۱۸ X ۲۳ ، ان ۱۲ X ۱۸ ، سطر ۲۳ ، ص ۸۲۱ ، کاغذ اصفہانی ، جلد مقواتی .

(۶۱۰) وسائل الشیعہ . (نسخہ دیگر) [۱۵۴]

جزء پنجم (از کتاب صید و ذبائح تا آخر لقطہ)

* شماره ۳۰۳۲

بخط نسخ ابوالقاسم شریف حسینی در ۲۶ ع ۱۶ - ۱۲۶۴ تحریر یافته
قك ۱۵ X ۲۱ ، ان ۹ X ۱۵ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۱۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد
تیماج سیاہ .

(۶۱۱) وسائل الشیعه (نسخه دیگر) [۱۵۴]

از کتاب نکاح تا آخر دیات بانضمام خاتمه مشتمل بر ۱۲ فائده

* شماره ۵۱۷۳

بخط نسخ اسمعیل بن عبدالله خونساری ، در دوشنبه ۲۲ شوال ۱۲۵۷
نوشته شده ، (آخر جزء پنجم انتهای کتاب اللقطه) قك ۲۰ / ۵ ، ان ۳۰ ، ان
۱۳ × ۲۱ ، سطر ۳۵ ، ص ۷۰۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی کوبیده مشکی .

(۶۱۲) وسائل الشیعه (نسخه دیگر) [۱۵۴]

از کتاب صید و ذبائح تا آخر دیات بانضمام خاتمه . با فهرست ابواب و
فصول .

* شماره ۵۱۹۱

بخط نسخ محمد حسن بن محمد خونساری در پنجشنبه جمادی الاول ۱۲۶۸
بر حسب فرموده حاج محمد ابراهیم تحریر شده ، قك ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۲ × ۲۲
سطر ۳۵ ، ص ۵۲۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی کوبیده سیاه .

(۶۱۳) وسائل الشیعه (نسخه دیگر) [۱۵۴]

از کتاب التجاره تا آخر کتاب نذر و اول صید و ذبائح با فهرست ابواب و
فصول .

* شماره ۵۲۰۰

بخط نسخ خوب محمد حسن بن محمد خونساری در ۱۲۶۸ نوشته شده

قك ۳۱ × ۲۱ ان ۲۲ × ۱۲/۵ ، سطر ۳۵ ، ص ۶۲۰ ، کاغذ فرنگی سفید
برقی ، جلد چرمی کوبیده سیاه ، رؤوس مطالب و عناوین باشکرف نوشته شده .

(۶۱۴) وسائل الشیعه (نسخه دیگر) [۱۵۴]

جلد سوم (از کتاب الزکوة تا آخر حج)

* ش ۵۲۱۰

بخط نسخ ... در سلخ جمادی الاخر ۱۰۹۹ (در حیاة مؤلف) نوشته شده
قك ۲۹ × ۱۸ ، ان ۲۳ × ۱۳ ، سطر ۲۸ ، ص ۸۵۶ ، کاغذ اصفهانی نازک
جلد تیماج کوبیده آلبالویی .

(۶۱۵) وسائل الشیعه (نسخه دیگر) [۱۵۴]

از کتاب زکوة تا آخر کتاب وصایا

* شماره ۵۲۵۲

بخط نسخ اسمعیل بن عبدالله در سال ۱۲۶۱ تحریر شده (نام کاتب و
تاریخ کتابت در آخر باب امر بمعروف ونهی از منکر نوشته شده)
قك ۳۱ × ۲۱ ، ان ۲۲ × ۱۲ ، سطر ۳۵ ، ص ۸۷۲ ، کاغذ فرنگی
سفید برقی ، جلد چرمی سیاه کوبیده ، رؤوس مطالب باشکرف نوشته شده .

(۶۱۶) وسائل الشیعه (نسخه دیگر) [۱۵۴]

از کتاب فرائض و مواردیت تا آخر دیات

* شماره ۵۴۱۱

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۶ × ۲۲ ، ان ۱۵ × ۹/۵ ، سطر ۲۲
ص ندارد ، کاغذ رنگی نازک و ضخیم ، جلد مقوایی .

[۱۵۵] (۶۱۷) هدایة المسترشدين (حاشیه بر معالم)

شیخ محمد تقی بن عبدالرحیم ایوان کیفی ، تألیف ۱۲۳۷
جلد اول (از آغاز معالم تا آخر نواهی)
« ف . ع . م . ص ۱۰۰۳ »

* شماره ۲۹۸۸

بخط نسخ و نستعلیق در ۱۸ رمضان ۱۲۶۰ نوشته شده ، قك ۱۵ × ۲۱
ان ۱۵ × ۸ ، سطر ۲۲ ، ص ۶۱۳ ، کاغذ رنگی ، جلد تیماج مشکی کوبیده .

[۱۵۵] (۶۱۸) هدایة المسترشدين (نسخه دیگر)

جلد اول (از آغاز معالم تا آخر مبحث تعدد امر و اول دلالة الامر
على الوحدة والتكرار)

* شماره ۵۴۴۶

بخط نسخ احمد بن محمد خونساری در ۱ ربیع الثانی ۱۲۵۵ تحریر شده
قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۱۵ × ۹/۵ ، سطر ۲۲ ، ص ۵۱۲ ، کاغذ ف. رنگی
جلد تیماج مشکی .

بخش سوم

مجموعه‌های خطی

عربی و فارسی

کتابخانه عمومی اصفهان

در این بخش ۲۳ مجموعه ۴ مشتمل بر ۸۸ کتاب بترتیب شماره
کتابخانه معرفی میشوند

مجموعه شماره ۲۷۰۴ مشتمل بر دو کتاب :

[۱] (۶۱۹)

حرز الامانی و وجه التهانى فى القراآت السبع المثنانى

(قصیده شاطبیه) - عربی

شیخ ابو محمد قاسم بن فیره شاطبی ضریح (م ۵۹۰ در قاهره)
این قصیده مشتمل بر ۱۱۷۳ بیت است و شروح زیادی بر آن نوشته اند
و بدین مصراع آغاز میشود :

بدات بسم الله فى النظم اولاً ..... و کشف ، ص ۶۴۶ ،
نسخه از این کتاب در مکتبه شیخ الاسلام عارف حکمه در مدینه معرفی
شده (دفتر پنجم نشریه مرکزی دانشگاه ص ۴۴۰)
نسخه دیگری در کتابخانه مجلس شورایی ملی وجود دارد.
(فهرست مجلس: اعتصامی ج ۲ ص ۳۰)

* شماره ۲۷۰۴/۱

بخط نسخ ولی بن احمد بن محمد نیری حافظ در ۱۲ شعبان ۷۶۱ نوشته
شده ، قك ۱۴ × ۲۰ ، ان ۱۰ × ۱۴ ، سطر ۱۱ ، ص ۱-۱۱۵ ، کاغذ
سمرقندی ، جلد چرمی :
این نسخه کمیاب از لحاظ تاریخ کتابت نیز حائز اهمیت است .

[۲] (۶۲۰)

کشف العقیله : ...

شرح قصیده عقیله اقرب ... للشاطبی) عربی

شارح کتاب در مقدمه چنین گوید : « وقد صنف الناس فى هجاء المصاحف

کتبا و کتاب المقنع من احسنها و اجمعها ثم اختصره الشيخ ابو القاسم الشاطبي رحمه الله احسن اختصار و نظم ما فيه في قصيدة سماها عقيلة اتراب القصائد في اسنى المقاصد و زاد على ما في المقنع و قد استعنت الله على بيان تلك القصيدة على شرح موجز بين معانيها و توضيح مشكلها و هو خير معين و سميت الكتاب بكشف العقيلة ...

آغاز : الحمد لله ذي القدرة القاهره و العزة الباهره و الحجة الزاهره الذي قدر جميع الاشياء بحكمته ... اما بعد فان الله تعالى جعل الكتابة من اجل صنایع البشر و اعلاها

انجام موجود : باب قطع حيث ما و وصل اينما حيث من لفظ ما الواقعة بعدها و وصل اين بما الواقعة بعدها ...
فنعم كل ماجاء في القرآن من ذلك قالوا و صول ثلاثة احرف في البقره فايضا تولوا فثم وفي النحل اينما يوجهه و في الشعراء اينما كنتم تعبدون قال ابو عمرو و اختلفوا ...

این شرح از نسخ ممتاز و نادر الوجود کتابخانہ بشمار میرود .

گر اور شماره ۶۳ صفحه اول و دوم کتاب را نمودار است

* شماره ۲/۲۷۰۴ *

نسخ قرن دهم ، قك ۱۴ × ۲۰ ، ان ۱۱ × ۱۵ ، سطر ۱۹ ، ص ۱۱۷-۲۲۱ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی .

* * * * *

مجموعه ش ۲۷۲۲ مشتمل بر دو کتاب :

(۶۲۱) حاشیه (اجد؟) بر شرح تجرید (۱) - عربی [۳]

ملا جلال الدین محمد الدوانی (م - ۹۰۷ ق)

آغاز : قال اما بعد حمد واجب الوجود على نعمائه اما هذا لا يتوقف اي هو واقع في ابتداء الكلام من غير ان يكون ههنا محمل هو تفصيل له ... قال -

(۱) توضیح مربوط باین حاشیہ در باور فی صفحه ۲۲۶ ، ص ۳۶۸ گذشت .

* * * * *

(۶۲۲) **ابطال الخلاء: ...** (عربی) [۴]

آغاز: قال فيلزم ان يكون زمان الحركة في الملاء الرقيق ساعة هذا
مم ، ضرورة انه اذا اتحدتاه . قلنام لكن لاشك ان المعاوقة غير منحصرة في
الملاء فيجوز ان ينضم ...
انجام: ويجوز ان لا يكون لتلك الافراد علاقة بالوحدة و هو ظاهر
فلا يلزم خلاف الفرض ايضاً كون الممتنع لاعلاقه له بالوحده مم لجواز ان يكون
كل ممتنع نوعاً منحصراً في فرد .

* شماره ۲۷۲۲/۲

نسخ ، قك ۱۲ × ۱۹ ، ان ۱۲ × ۱۲ ، سطر ۱۸ ص ۲۱ کاغذ اصفهانی
جلد ساغری سیاه .

* * * * *

مجموعه شماره ۲۷۲۹ - شامل دو کتاب :

(۶۲۳) **شرح جدید تجرید (۱) - عربی** [۵]

علاءالدین ملاعلی قوشچی (۰۰۰ - ۸۷۹)
مقصد اول در امور عامه با حذف مقدمه
«فهرست عربی مشار ص ۵۴۳»

* شماره ۲۷۲۹/۱

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۶ × ۲۳ ، ان ۱۴ × ۹ سطر ۲۳ ، ص ۱۸۲
کاغذ اصفهانی نازک ، جلد تیماج یک لائی .

(۱) توضیح لازم در یادرفی ص ۲۲۵ . کتاب ۳۶۷ گذشت .

[۶] (۶۲۴)
حاشیه بر حاشیه خفزی بر شرح جدید تجرید (عربی)

شیخ حسین بن ابراهیم تنکابنی

* شماره ۲۷۲۹/۲

نستعلیق محمد اشرف بن محمد صدرالدین ، در ۶ رجب ۱۰۸۹ نوشته شده
قك ۲۳ × ۶ ، ان ۱۳ × ۱۹ ، سطر ۲۶ ، ص ۳۳ ، کاغذ اصفهانی ، جلد
تیماجی يك لائی .

* * * * *

مجموعه شماره ۵ - ۲۸۴۹ مشتمل بر ۲ کتاب :

[۷] (۶۲۵) ریاض المسائل (شرح کبیر) (۱) - عربی

سیدعلی طباطبائی (م - ۱۲۳۱) از کتاب التجاره تا آخر

* شماره ۲۸۴۹/۱

بخط نسخ محمد جواد بن محمد حسن ده نوی در پنجمشنبه ۲ محرم ۱۲۶۶
نوشته شده ، قك ۲۲ × ۳۲ ، ان ۱۳ × ۲۳ ، سطر ۲۵ ، صفحه از ۱ الی
۳۵۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی سبز . نشانی‌ها شنکرف .

[۸] (۶۲۶)
رسالة در بیان الشرط فی العقود (عربی)

میرزا ابوالقاسم بن حسن قمی (م ۱۲۳۱)

(۱) شرح دریاورقی صفحه ۲۴۸ گذشت :

* شماره ۲۸۴۹/۲ *

بخط نستعلیق محمدجواد بن محمدحسن دهنوی در سال ۱۲۶۷ نوشته شده ، قك ۲۲ × ۲۲ ، ان ۱۴ × ۲۶ ، سطر ۳۷ ، ص از ۳۵۶-۳۶۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوای سبز ، نشانی‌ها شنکرف .

* * * * *

مجموعه شماره - ۳۲۰۵ مشتمل بر دو کتاب :

(۶۲۷) مختصر نافع : [۹]

محقق حلی

* شماره ۳۰۲۵/۱ *

بخط نسخ عبدالعظیم بن کر بلا مرادعلی در ۲۹ محرم ۱۲۴۵ نوشته شده ، قك ۱۵ × ۲۰/۵ ، ان ۱۵/۵ × ۹ ، سطر ۱۴-۱۹ ، ص ۱-۲۲۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه يك لائی .

(۶۲۸) التحفة القوامید فی فتد الامامید (عربی) [۱۰]

(ارجوزة فی نظم اللمعة الدمشقیة) :

قوام الدین سید محمد بن مهدی حسینی سیفی قزوینی (م-۱۱۵۰)

از کتاب الطهارة ناقسمتی از کتاب طلاق

«ذریعه ج ۳ ص ۴۶۲ ، و ف . ع . م . ص ۱۷۱»

* شماره ۳۰۲۵/۲ *

نستعلیق قرن دوازدهم ، قك ۱۵ × ۲۰/۵ ، ان ۱۵/۵ × ۹ ، سطر ۱۴ ص ۲۲۶-۲۷۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج يك لائی .

مجموعه شماره ۵ - ۳۰۸۸ شامل دو کتاب :

(۶۲۹) حاشیه بر زبدة الاصول شیخ بهائی (عربی) [۱۱]

از خود شیخ بهائی ، محمد عاملی (م-۱۰۳۱) تاریخ تألیف ۱۲ محرم ۱۰۱۸ ق

آغاز : ابھی اصل یتنی علیہ الخطاب ... قوله ابھی البهاء الحسن و باہیتہ فبہیتہ غلبہ یا الحسن و بہی البیت تبہیتہ وسعہ قوله الخطاب قدیر ادباً الخطاب الكلام الموجه نحو الغیر لفہامہ و قدیراد ...

انجام : والروایۃ التي ذکرها وان كانت غیر صحیحۃ السند الا انها مشہورۃ بین الاصحاب فیمن الاحتجاج [۴] بها ان لم نشرط القطع فی الاصول كما هو الاظهر فرغ من نقلہ الی البیاض اقل العباد عملاً و اکثرهم رجاء و املا محمدالمشہر ببہاء الدین العاملی ... فی ثانی عشر اول شہور الثامنہ من العشر الثانی بعد الالف .
«ذریعہ ج ۶ ص ۱۰۳» «فہرست سپہسالار بخش چہارم ۲۰۳»
نسخہ از این حاشیہ در کتابخانہ شخصی آقای آسید محمد علی روضاتی، در اصفہان یافت میشود .

* شماره ۱/۳۰۸۸

نسخ عبد الکریم بن محمد باقر خوئی ، قک ۱۲ × ۲۰ ، ان ۶ × ۱۳
سطر ۱۵ ص ۱ الی ۲۹۲ کاغذ اصفہانی ، جلد ساغری مشکی .

(۶۳۰) وجیزہ در علم درایہ (عربی) [۱۲]

شیخ بهائی محمد بن حسین بن عبدالصمد (م-۱۰۳۱)

وف . ع . م . ص ۹۸۴

* ش ۳۰۸۸/۲ *

نسخ عبدالکریم بن محمد باقر خوئی در قرن دوازدهم تحریر شده ، قک
 ۱۲ × ۲۰ ، ان ۶ × ۱۳ ، سطر ۱۵ ، ص از ۲۹۳ الی ۳۰۲ ، کاغذ اصفهانی
 جلد ساغری مشکی .

* * * * *

مجموعه شماره - ۳۲۱۸ مشمل بر دو کتاب

(۶۳۱) شرح ملخص الهيئة چغمینی (۱) (عربی) [۱۳]

صلاح الدین موسی بن محمود معروف بقاضی زاده رومی که در سال ۱۸۱۵
 آنرا برای الغ بیک میرزا تألیف نموده . « کشف ج ۲ ص ۱۸۱۹ » و
 « فهرست عربی مشار ص ۵۶۶ »

* شماره ۳۲۱۸/۱ *

شکسته نستعلیق ... در ۱۸ رمضان ۱۰۷۰ در اصفهان مدرسه میرزا
 رضی نوشته شده ، قک ۱۰ × ۱۷ ، ان ۶ × ۱۰ ، سطر ۱۲ ، ص ۱۹۰ ، کاغذ
 اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی .
 باحاشیه‌هایی از شرح مرحوم شیخ بهائی بر ملخص چغمینی .

(۶۳۲) [۱۴]

شرح بیست باب خواجده طوسی

در معرفت اسطرلاب (فارسی)

نظام الدین ملا عبدالعلی بیرجندی (م - ۹۲۴) که بنام خواجده ناصر -
 الدین آنرا تألیف نموده .

نسخه از این کتاب در خزانه رضوی خراسان وجود دارد .

« ذریعه ج ۱۳ ص ۱۳۰ ش ۴۳۱ »

(۱) محمود بن محمد الجغمینی الخوارزمی .

* شماره ۳۲۱۸/۲ *

بخط نستعلیق محمد قاسم بن ناصرالدین در قرن یازدهم تحریر شده
 قك ۱۰ × ۱۷ ، ان ۵ × ۱۱ ، سطر ۱۴ ، ص ۱۹۱-۴۳۸ ، کاغذ اصفهانی
 جلد تیماج آلبالوئی .

* * * * *

مجموعه شماره - ۳۲۶۸ مشمل بر ۸ کتاب

[۱۵]

(۶۳۳)

مصدق الفضل

در شرح قصیده بانث سعاد کعب بن زهیر (۱) (عربی)

شهاب‌الدین احمد بن شمس‌الدین بن عمر دولت‌آبادی ذوالی‌غزوی مشهور
 به فاضل هندی شارح کافیه (م - ۸۴۸ ق)

« ف . ع . م . ص ۸۵۵ »

* شماره ۳۲۶۸/۱۴۵ *

نسخ علی محمد بن محمد حسین ، در جمعه رجب ۱۲۶۶ تحریر شده
 قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۵ ، سطر ۲۲ ، ص ۱۶۹ . کاغذ فرنگی ، جلد
 ساغری يك لائی مشگی .

[۱۶]

(۶۳۴)

شرح مشکلات قصیده بانث سعاد کعب بن زهیر (عربی)

لطفعلی بن احمد بن لطفعلی تبریزی .

« ف . ع . م . ص ۵۵۸ » « ذریعه ج ۱۴ ص ۵ »

(۱) پس از مراجعت پیغمبر (ص) از غزوه بتوك کعب بن زهیر بخدمت آن
 حضرت رسید و قصیده مزبور را که مشتمل بر ۵۷ بیت است در مدح آنحضرت قرائت
 کرد و حضرت رسول برده بسوی او انداخت .
 (این قصیده غیر از قصیده برده بوضری مشهور است) « ذریعه ج ۱۷ ص ۱۱۰ »

* شماره ۳۲۶۸/۲

نسخ ، علی محمد بن محمد حسین (بقرینه خط کتاب قبل)، قک ۱۵ × ۲۱
ان ۱۰ × ۱۶ ، سطر ۲۴ ، ص ۳۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری مشکی .

(۶۲۵) شرح قصیده سبعة علویہ جدیدہ (عربی) [۱۷]

سید مرتضی علم الهدی علی بن ابی احمد حسین (۳۵۵-۴۳۶ ق) در کتب
تراجم و فهرست‌ها نام سید مرتضی جزء شارحین قصیده مزبور دیده نشد و در
هیچیک از کتب چنین شرحی بسید مرتضی نسبت داده نشده ولی در آغاز کتاب
چنین مینویسد :

« فان القوائد السبع العلویات نظم الشيخ ... عزالدین عبدالحمید بن ابی
الحدید ... قد احتوت علی فضائل کثیرة ومحاسن نکت اثیرة ... وقد شرحها
السیدالسند الاورع مؤسس الدین وهادی الطریق الصدق والیقین الرضی المرضی
السید المرضی علم الهدی قدس الله ...

آغاز : تو کلت علی الله ربی و ربکم بواجب الوجود استعین و بارشاده
سبیل الحق استبین فان القوائد ...

الا ان النجد المجد بیض ملخوف ...
الوجد الطریق المرتفع وقد يتسع فيه فیسمى نجداً وان لم یکن مرتفعاً ...
انجام : قوله الدرمن الفاظها لكنه درله ابن ابی الحدید بفصل ... قوله
الدرج عمل الفاظها اصلاً للدر و تفصیل الدر تحسینہ بان یجعل بین کل درین خردة
قوله هی دون مدح الله اه اجادوا حسن فی کل ما قاله عظم الله ثوابه وحشره مع
احبته والحمد لله رب العالمین تمت النسخة الشریفه .

* شماره ۳۲۶۸/۳

سطر ۱۷ ، ص ۵۹ سایر خصوصیات مانند کتاب اول مجموعه است .

(۶۲۶) قصیده برده بوحید (عربی) [۱۸]
(کواکب الدریه فی مدح خیر البریه)

محمد بن سعید دولابی بوسری (م - ۶۹۴ ق)
 « ف ، ع ، م ، ص ۷۰۴ » و « ذریعہ ج ۱۴ ص ۶ » شرح بعضی از
 لغات مشککہ آن بفارسی نوشتہ شدہ .

* ش ۳۲۶۸/۴

متن بخط نسخ و شرح لغات بخط نستعلیق علی محمد بن محمد حسین
 سطر ۹ ، ص ۱۹ سایر خصوصیات مانند شماره اول مجموعہ است .

[۱۹] (۶۳۷)
قصیدہ فرزدق در مدح حضرت امام سجاد (ع) (عربی)

ہمام بن غالب بن صعصعہ (م - ۱۱۰ یا ۱۱۱ ق)
 « ف ، ع ، م ، ص ۷۰۷ »

* شماره ۳۲۶۸/۵

نسخ ... سطر ۱۹ ، ص ۱۹-۲۱ ، خصوصیات دیگر گذشت .
 ۴

[۲۰] (۶۳۸)
قصیدہ عینیہ حمیریہ (عربی)

اسمعیل بن محمد بن زید بن ربیعہ حمیری (م - ۱۹۳ ق)
 « ف ، ع ، م ، ص ۷۰۶ » (ذریعہ ج ۱۷ ص ۱۲۲) .

* شماره ۳۲۶۸/۶

سطر ۱۷ ، ص ۲۱-۲۴ . سایر خصوصیات گذشت .

[۲۱] (۶۳۹)
قصیدہ رائیہ (عربی)

متحمل است از قصائد سید اسمعیل حمیری باشد .

آغاز: نظرت فازرت با الفزال الاحور

وسطت فاردت کـل لیث قسور

و تمايلت عجباً فنکس راسه

غصن النقا یبدي اعتذار مقصر

انجام: ثقلت عاتقها بمد حك فانبرت

تمشى اليك لثقلها بتبـختر

صلى عليك الله ما اهدى لنا

منك النسيم اريح مسك از فر

* شماره ۲۲۶۸/۷

سطر ۱۷ ، ص ۲۵-۴۴ ، سایر خصوصیات بمآند قبل است .

(۶۴۰) قصیده جلجلید (عربی) [۲۲]

عمرو بن عاص .

معروفست هنگامیکه وفود روم و عجم بر معاویه وارد شدند معاویه به

عمرو عاص نامه نوشت و خراج مصر را از او طلب کرد عمرو عاص در جواب معاویه

قصیده مزبور را فرستاد .

آغاز: معاویه الخال لاتجهل و عن سبل الحق لاتعدل

* * * * *

انجام. فان كنت فيها بلغت المنى ففى عنقى علق الجلجل

* شماره ۲۲۶۸/۸

نسخ علی محمد بن محمد حسین (بقرینه خط کتاب اول) ، قک ۱۵ × ۲۱

ان ۱۵ × ۹ ، سطر ۱۷ ، ص ۴۴-۴۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری سیاه .

مجموعه شماره ۳۲۷۳- محتوی سه کتاب

(۶۴۱) اعتقادات صدوق (عربی) [۲۲]

ابو جعفر محمد بن علی بن الحسین ... بابویه قمی .
(ف . ع . م . ص ۶۲۵ ، بعنوان « العقائد »)

* شماره ۳۲۷۳/۱

نستعلیق قرن سیزدهم ، قك ۱۴ × ۲۰ ، ان ۱۴ × ۱۵ ، ص ۶۳
کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

(۶۴۲) ترجمه اعتقادات صدوق (فارسی) [۲۴]

ابوالفتح حسینی ، مشتمل بر ۳۴ باب .
مترجم کتابرا با اشاره شاهزاده مهین بانوسلطان خانم ، ترجمه نموده .
آغاز : بعد از محامد و اقیات کریم و اهب العطیات و حکیم معطی المسئلات
و مفتاح الابواب ... که این کلمه چند است ظاهر و واضح ... در شرح و ترجمه
الفاظ و عبارات کتاب اعتقادات منسوب به شیخ صدوق ... که بموجب اشاره
با بشارت و فرمان لازم الادعان نواب مستطاب ... حضرت شاهزاده مهین
بانوسلطان خانم ... داعی ابوالفتح حسینی ترتیب داده ...
انجام : و شیخ رحمه الله فرمود که این خبر را استخراج نمودیم باسناد
آن به شرح امیرالمومنین در کتاب توحید این است ترجمه خلاصه اعتقادات که
تمام یافت .

* ش ۳۲۷۳/۲

ص ۱۱۳ ، سایر خصوصیات نسخه شناسی بمانند قبل است .

(۶۴۳) ترجمه منهاج الکرامه (۱): ... (فارسی) [۲۵]

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم رب سهل و يسر ولا تعسر شكر و سپاس پروردگار یرا که مقدس است بکمال از انباز وضد و معاند ...

انجام: و مشغول نگرداند دنیا اورا از آنکه حق بمستحق برساند و منع نکند مستحق را از حق خویشتن و الله اعلم و احکم بالصواب والیه المرجع والمآب واستغفر الله العظيم والحمد لله رب العالمین قد وقع ...

* ش ۳/۳۲۷۳ *

ص ۱۸۴ سایر خصوصیات نسخه شناسی بمانند شماره اول مجموعه است. مذاجات نامه‌ای در پنج صفحه درخاتمه این کتاب بفارسی تحریر شده.

*****

مجموعه شماره ۳۲۸۲- مشتمل بر ۵ کتاب

(۶۴۴) خصائص امیر المؤمنین [۲۶]

از کتاب خصایص الائمة الاثنی عشر (عربی)

سید رضی، محمد بن حسین بن موسی (۳۵۹-۴۰۴ یا ۴۰۶)

د ف . ع . م . س ۳۳۰

ش ۱/۳۲۸۲

نسخ در ویش فرج بن محمد صفی اردبیلی، در سال ۱۰۷۰ تحریر شده (نام کتاب و سنه کتابت در کتاب سوم مجموعه نوشته شده) قک ۱۶ × ۲۱، ان ۱۶ × ۹، سطر ۲۱، ص ۵۴، کاغذ اصفهانی، جلد چرمی صربی یشمی، حاشیه‌هایی در شرح بعضی از روایات و لغات و احادیث دیده می‌شود.

(۱) کتاب منهاج الکرامه فی الامامه تألیف حسین بن سید الدین یوسف علامه حلی (۶۴۸-۷۲۶ ق) است که آنرا بنام سادگان محمد خدا برده او تألیف کرده.

(۶۴۵) منتخب نهج البلاغه: ... (عربی) [۲۷]

* شماره ۲/۳۲۸۲

سطر ۲۲ ، ص ۵۴-۷۸ (سایر خصوصیات مانند شماره قبل است)

(۶۴۶) [۲۸]

اربعین حدیث موسوم به معارف یقین (فارسی) :

محمد باقر واعظ تبریزی .

* ش ۳/۳۲۸۲

ان ۱۷×۹ ، سطر ۲۳ ، ص ۷۸-۲۶۵ سایر خصوصیات گذشت.

(۶۴۷) سراج المنیر^۴ (فارسی) : [۲۹]

محمد باقر واعظ تبریزی

مرتب بر ۱۲ طلیعه در آداب نافله شب .

طلیعه اول در بیان آداب که در محل خوابیدن باید رعایت کرد .

» دوم در تحریض و ترغیب بر قیام لیل و فضل آن .

» سوم در اعمالی که در جوف لیل بدان عمل باید کرد .

» چهارم در اوقات نماز شب .

» پنجم در آدابیکه مراعات آن قبل از شروع بنافله شب سزاوار است.

» ششم در کیفیت ۸ رکعت نماز نافله شب .

» هفتم در ادعیه که در اثنای نافله شب و شفع باید خواند ،

» هشتم در آداب نماز شفع .

- طلوعه نهم در آداب نماز وتر .
  - دهم در آدابی که بعد از نماز وتر بعمل باید آورد .
  - یازدهم در آداب نافله صبح
  - دوازدهم در فضیلت دعای اخوان بظهر غیب .
- آغاز بعد از بسمله :** حمدی چون نفس صبح صادق مقرون صداقت و ثنای چون اشعه انوار هدایت مشحون با آثار سعادت ...
- انجام :** خاتمه بنا بر این احادیث اگر مؤمنی در حق این عاصی غریب بحر معاصی که بوسیله این پریشان رقم کرد دل‌های عارفان مکرمت شیم در یوزه فیض میکند دعائی کنند هر آینه مأجور دارین خواهند بود والسلام .

* شماره ۳۲۸۲/۴

این کتاب در حاشیه رساله سوم (اربعین) از صفحه ۸۲ تا ۱۰۲ واقع شده سایر خصوصیات نسخه‌شناسی گذشت .

(۶۴۸) **مضی الاعیان** (فارسی) [۳۰]

در بیان اظهـار اسامی شافع روز حشر وائمه اثنی عشر از زبر و بینات محمد بن حیدر خونساری
 مؤلف کتاب را بنام شاه عباس حسینی صفوی بهادرخان تألیف نموده
آغاز : الحمد لله السميع البصير اللطيف الخبير الذي بيده الملك وهو على كل شيء قدير ... وبعد بدانکه این رساله است مسمی به **مضی الاعیان** ...
 مزین بنام همایون ... شاه عباس حسینی صفوی بهادرخان ... سبب از تحریر
 این رساله آنکه روزی این کمینه خادم علما العبد القبر المحتاج ... ابن محمد
حیدر الخنساری ... در بحر تفکر فرورفته و در دنیای تحیر غوطه خورده
 ناگاه بخاطر رسید که از زبر و بینات آیه کریمه الله نور السموات ... اسامی حضرات
 ائمه علیهم السلام ... بیرون آورد ...

انجام : نظم جهت تاریخ تالیف کتاب
 صدشکر که در ثنای شاه دوجهان
 تاریخ رساله را واسمش زخرد
 کـردم ز اسرار نکته چند بیان
 چون پرسیدم گفت (مضی الاعیان)
 ۱۰۱۳ ق

* شماره ۳۲۸۲/۵

سطر ۲۳ ، ص ۲۶۵ - ۳۳۴ سایر خصوصیات گذشت .

*****

مجموعه شماره ۵۳۲۸ - مشتمل بر دو کتاب :

(۶۴۹) انوار التنزیل (عربی) [۳۱]

قاضی عبدالله عمر البیضاوی (م ۶۸۵ یا ۶۹۲)
 يك جزء از اول قرآن تا آیه «بل تتبع ملة ابراهيم حنیفا»

* شماره ۵۳۲۸/۱

شکسته نستعلیق بد ... قرن دوازدهم ، قک ۱۶ × ۲۲ ، ان ۱۰ × ۱۵
 سطر ۱۷ ، ص ۱ الی ۱۴۴ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج سیاه پاره .

(۶۵۰) حاشیه بر تفسیر انوار التنزیل (عربی) [۳۲]

شیخ بهائی (۱)

* شماره ۵۳۲۸/۲

ص از ۱۴۵ الی ۱۹۲ کاغذ فرنگی سفید ، سایر خصوصیات مانند کتاب
 قبل است .

(۱) - رك ص ۲۱۹ ، کتاب شماره - ۳۶۱

مجموعه شماره - ۵۳۳۸ ، محتوی دو کتاب :

(۶۵۱) جامع المقاصد (عربی) [۳۳]

محقق کرکی علی بن الحسین بن عبدالعالی (متوفای غدیر ۹۴۰)
(ازتجارة تا آخر وصایا)

* شماره ۵۳۳۸/۱

نسخ بد قرن یازدهم ، قك ۱۲ × ۲۱ ، ان ۷ × ۱۴ ، سطر ۲۷ ص
۱۶۷-۱ کاغذ اصفهانی نخودی ، جلد تیماج سیاه ، يك ورق از اول کتاب افتاده.

(۶۵۲) شرح ملخص الهيئة چغمینی (عربی) [۳۴]

موسی بن محمود معروف بقاضی زاده رومی

* شماره ۵۳۳۸/۲

نستعلیق قرن دوازدهم ، ان ۵ × ۱۲ ، سطر ۱۹ ، ص ۱۶۸-۲۷۹
مقداری آخر کتاب افتادگی دارد ، سایر خصوصیات گذشت .

*****

مجموعه شماره ۵۳۹۶ شامل دو کتاب :

(۶۵۳) [۳۵]

حاشیه بر تفسیر انوار التنزیل بیضاوی (عربی)

وجیه الدین عبدالسلام علوی (۱)

از ابتدای قرآن تا آخر آیه ۷۵ از سوره مائده

(۱) جهت اطلاع بیشتر بصفحه ۲۲۲ کتاب ۳۶۳ رجوع شود .

* شماره ۵۳۹۶/۱

نسخ قرن یازدهم قک ۱۴ × ۲۲ ان ۱۴ × ۷ ، سطر ۲۱ ، ص ۱۱ الى ۲۶۳ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی کوبیده قهوه‌ای .

[۳۶] (۶۵۴) حاشیه بر تفسیر انوار التنزیل : ... (عربی)

آغاز موجود از خطبه : المدى الاسنى فى تعمق رقايق دقايق القرآن

ح ادرك فى سماء البلاغة اقمارها وشموسها وذلك فى مضمار البراعة ...

(پس از ۵ صفحه مقدمه وارد باصل مطلب شده وچنین مینویسد) :

الحمد لله الذى انزل الفرقان على عبده الخ حصر جنس الحمدا وجميع افراده

فيه تعالى وتقدس حقيقة كما هو مذهبه الادعاء كما هو مذهب صاحب الكشاف اعلم ان

التنزيل تحريك من الاعلى الى الاسفل على سبيل التدریح ...

انجام موجود : فقال والذين يؤمنون بما انزل اليك وما انزل من

قبلك وبالآخرة هم يوقنون ثم اشار الى ان من جاز تلك الصفات و فازنيل تلك

السمات حصل له سعادة الدارين وسيادت الكونين حيث قال اولئك على هدى من

ربهم يعنى فى الدنيا اولئك هم المفلحون يعنى .

* ش ۵۳۹۶/۲

سطر ۱۷ ص از ۲۶۴ الى ۵۱۵ ازاول و آخر ناقص است ساير خصوصيات

بمانند شماره قبل است .

*****

مجموعه شماره ۵ - ۱۱۳۵۷ مشتمل بر دو کتاب :

[۳۷] (۶۵۵) تاریخ کرمان (فارسی)

احمد علیخان کرمانی

این کتاب و کتاب جغرافیای کرمان (شماره بعد) گویا ترجمه باشد از متن

کتابی که نام مؤلف آن معلوم نشد و صاحبان تراجم نیز از مترجم آن نامی نبرده اند!

آغاز: الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد... آنچه در تاریخ عرب و یهود و کلدانیان مسطور است کرمان منسوب است به کرمان ابن هیتال ابن عیلام ابن ارفخشدا بن سام ابن نوح علیه السلام و بعضی از کتب تواریخ مثل معجم البلدان و قاموس و غیره بفتح کاف...

انجام: فوراً حکمی و مأموری باو عنایت میکنند احکام مخالف یکدیگر بدست مدعی و مدعی الیه داده میشود تا که قبول افتد و چه در نظر آید.

* شماره ۱/۱۱۳۵۷

نستعلیق شکسته محمد یزدی در ۱۸ ج ۱-۱۳۱۸ نوشته شده [نام کاتب و سنه کتابت در آخر شماره دوم مجموعه نوشته شده]
قک ۲۲ × ۲۴ ، ان ۱۳ × ۲۶ ، سطر ۱۹ ص ۱۸۹ ، کاغذ فرنگی آبی جلد چرمی قرمز .

(۶۵۶) جغرافیای مملکت کرمان (فارسی) [۳۸]

محمول است از احمد علیحان کرمانی باشد
آغاز: ابتدای خاک بلوچستان کرمان از کوچ کردون تا بمپور پنج فرسخ از آنجا تا فهره شش فرسخ...
انجام: دیگر ذرفرضه بندر تیز متعلق بکرمان نوع ماهی است شکم اورا که میشکافند بچه ماهی در شکم او هست محمد راقم اوراق گوید :
(کاتب شرح حال خود را بدنبال کتاب در سه صفحه نوشته است)

* ش ۲/۱۱۳۵۷

شکسته نستعلیق محمد یزدی در ۱۸ ج ۱-۱۳۱۸ نوشته شده ص ۹۸ سایر مشخصات در کتاب اول مجموعه ذکر شد .

مجموعه شماره ۵ - ۱۱۳۷۶ مشتمل بر ۶ کتاب :

(۶۵۷) تاریخ هندوستان (فارسی) [۳۹]

علی محمد اصفهانی متخلص به طغرل

از ابتدای دورانی که هندوستان بچنگ انگلیسها افتاد تا تاریخ تحریر.

مؤلف کتاب را بامر ظل السلطان در سه شنبه ۱۷ محرم ۱۳۱۴ برشته تحریر

در آورده (و بنظر میرسد که این کتاب «تمم عالم‌نمای مسعودی» (۱) باشد)

آغاز : اگرچه از این کتاب مقصود اصلی افتادن هندوستان بچنگ دولت

قوی شوکت انگلیس و چگونه از دست دادن مسلمانان خارج شدنست ... مکرر

در باب مرهته و تشکیل آنطایفه و چگونگی آنها نگاشتیم از برای اینکه برای

خوانندگان مختصر اطلاعی ...

(گراور شماره ۶۴ نمایشگر صفحه اول کتاب است) ←

انجام : مملکت نیپال که مابین تبت و شمالی هندوستان در کوهستان

همالیه واقع است مملکت موصوف دارای شش کروور جمعیت و دو کروور نیم تومان

مالیات است اما معلومات از مملکت نیپال سوای دارالخلافه آنجا خبر نداریم

تبت . فی شهر محرم الحرام ۱۳۱۴.

* شماره ۱/۱۱۳۷۶

بخط نستعلیق محمد حسن طباطبائی محرر نائینی در قرن چهاردهم نوشته

شده قك ۱۹ × ۳۰ ، ان ۱۰ × ۱۹ . سطر ۱۷ ، ص ۱-۴۷ ، کاغذ فرنگی

جلد مقوایی عطف‌میشن .

(۱) - بخش اول صفحه ۱۲۴ ، کتاب ۱۸۸

بسم الله الرحمن الرحيم

اگر چه در این کتاب مقصود اصلی افادون هندوستان بچنگ و دولت توپوگرافیک
انگلیس و چگونه از دست مسلمانان خارج شدند و در آن مقصد بقدریکه
مقصود بدست پایدار کوشیده ام و از هر جا دارکنار و گوشه هر چه بچنگ آورد
ایم و ایستادگی در صدق مطلب داشته ایم گفتم که این خود واضح است
کتابی در این باب مخصوص نوشته شده است آثار این مطلب این عبد جان
علی محمد صفحانی است که سبب الابر حضرت مستطاب اقدس والاروحنا
فداء برشته تکرر در آوردم ولی از حضور رحمت ظهور آنحضرت مستطاب
استبدان یاد کنم که آنچه خالی از ناسب نباشد منظم باین مختصر تمام ننهاد
اگر گاه گاهی از مطلب هندوستان و در آمدن او از چنگ سلاطین مسلمانان
خارج شده ایم و مجدداً رجوع بمطلب اصلی خود نموده ایم مخصوصاً ما اظهار
افاده علمی نموده بحث تاریخ و ارباب کلام ما را باین زینت در انداخته پس
مغوار لایحه کنندگان و بخشش از بزرگان دارم

مکرر دریا

برنده و تکمیل انظار و حکومتم انشا الله تعالی

آر

[۴۰] **جغرافیای هندوستان** (۶۵۸)

سید حسین حسینی ابن سید رضای شیرازی ، مترجم هندی (۱)
با فهرست کتاب از صفحه ۴۹-۷۵ مجموعه .

* شماره ۱۱۳۷۶/۲

ص ۷۶-۲۳۱ ، سایر خصوصیات نسخه شناسی مانند شماره قبل است .

[۴۱] **مقدمه بر تاریخ پرتگیز [پرتقال] فارسی:** (۶۵۹)

نویسنده مقدمه نامی از خود ذکر نکرده ولی احتمال میرود مقدمه
مذکور از مترجم تاریخ پرتقال و یا مؤلف آن بوده باشد (۲)

* ش ۱۱۳۷۶/۳

ص ۲۳۱-۲۳۵ ، سایر خصوصیات بمانند کتاب قبل است .

[۴۲] **تاریخ پرتقال (فارسی)** (۶۶۰)

ترجمه عیسی ، مترجم مخصوص ظل السلطان (۳)

* ش ۱۱۳۷۶/۴

ص (۲۳۶-۲۶۹) : خصوصیات دیگر مانند کتاب قبل است .

(۱) آغاز و انجام و سایر خصوصیات کتاب مزبور در بخش اول صفحه ۸۱
بشماره ۱۱۹ مفصلاً ذکر شده .

(۲) رجوع شود به تاریخ پرتقال بخش اول صفحه ۲۲ شماره ۳۳ و ۳۴ .

(۳) آغاز و انجام و خصوصیات دیگر در بخش اول صفحه ۲۲ ، شماره ۳۳

و ۳۴ گذشت .

- (۶۶۱) جزائر بریتانیا (فارسی) [۴۳]
احتمال میرود بجمع آوری علی محمد اصفهانی متخلص به طفرل بوده باشد.

* شماره ۱۱۳۷۶/۵

صفحه (۲۷۰-۳۰۹) خصوصیات دیگر در شماره قبل گذشت.

- (۶۶۲) [۴۴] مجموعه قوانین مصوبه دولت انگلیس
در هندوستان (فارسی)

مترجم قوانین مذکور معلوم نشد. محتمل است عیسی، مترجم هندی ظل السلطان و صاحب ترجمه «تاریخ پرتقال» بوده باشد.

* ش ۱۱۳۷۶/۶

صفحه (۳۰۹-۸۰۵) سایر خصوصیات گذشت.

*****

- (۶۶۳-۶۶۸) مجموعه شماره ۱۱۳۷۸ [۴۴-۳۹]

مشمول بر :

کتابهایی که در مجموعه شماره ۱۱۳۷۶ شماره قبل گذشت.

بخط نسخ ... در قرن چهاردهم نوشته شده. ک ۱۹ × ۲۹ ان ۱۱ × ۱۹
سطر ۱۹ صفحه ۸۰۹ کاغذ فرنگی جلد تیماج مینائی رنگ عناوین کتاب با قلم
نوشته شده.

مجموعه شماره ۱۱۴۲۲ - مشتمل بر دو کتاب :

(۶۶۹) تاریخ روسیه تألیف سرکی سالاوووا [۴۵]

ترجمه محمود میرزا بمراقبت و نگارش علی محمد شمس الشعراء (۱)
(از صفحه ۴۳۲ الی ۴۶۳ کتاب شماره ۴۶ میباشد .)

* ش ۱/۱۱۴۲۲

شکسته نستعلیق اوایل قرن ۱۴ ، فک ۱۷/۵ × ۲۲ ، ان ۱۱ × ۱۵
سطر ۱۵ ، ص ۱ الی ۷۲ کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

(۶۷۰) وصیت و نصیحت و حکایت نقل از کتاب روضة الصفا [۴۶]

آغاز : وصیت لقمان پسر را ، لقمان پسر خود تاران را گفت که ...
انجام : و بعد از آن اسکندر فیلسوفه را بخلعت‌های گرانمایه و تشریفات
فاخره سرافراز گردانید .

* ش ۲/۱۱۴۲۲

صفحه ۷۲-۱۲۹ ، سایر خصوصیات مثل کتاب قبل میباشد .

*****

(۶۷۱-۶۸۴) [۴۷-۶۰]

مجموعه شماره ۱۱۴۲۵ - مشتمل بر ۱۴ کتاب و رساله:

چون تمامی رسالات و کتب این مجموعه از روی نسخه بعد شماره

(۱) نسخه دیگر این کتاب در بخش اول ص ۳۳ بشماره ۵۱ ذکر شده و شرح
تفصیلی آن در صفحه ۳۵ ضمن کتاب شماره ۴۶ مذکور است .

(۱۱۴۲۶) نوشته شده لذا شرح تفصیلی رساله مزبور را در مجموعه بعدی
ملاحظه فرمائید .

* ش ۱۱۴۲۵ *

نسخ ذیقعه ۱۳۰۹ ، قك ۱۸ × ۲۲ ، ان ۱۰ × ۱۵ ، سطر ۱۳ ، ص
(صفحات هر رساله مستقلاً شماره گذاری شده) ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری
قرمز ضربی گل و بوته دار .

* * * * *

مجموعه شماره - ۱۱۴۲۶ ، مشتمل بر ۱۴ رساله و کتاب بشرح ذیل

[۴۷]

(۶۸۵)

اطلاعات فنیّه راجع ببغداد

(احوال خصوصیه وطبیعیه (فارسی)

ترجمه محمدعارف ، منشی دارالترجمه خاص همایونی ناصرالدین شاه
از ترکی عثمانی بفارسی

بنابر آنچه از مقدمه کتاب استفاده میشود مترجم ترجمه مزبور را وسیله
محمدحسن خان صنیع الدوله به ناصرالدین شاه قاجار تقدیم نموده .

آغاز : یکی از ولایات وسیع و مهمه آسیائی دولت علیه عثمانی ولایت
بغداد است .

انجام : وهنا نام محل مستور بایک نوع ریگ نرم و قرمز رنگ است
قدتم هذه النسخه ...

* ش ۱۱۴۲۶/۱ *

بخط نستعلیق محمدقلی نوری در ۱۸ مجرم ۱۳۰۲ نوشته شده ، قك
۱۷ × ۲۱ ، ان ۱۱ × ۱۵ ، سطر ۱۳ ، ص ۱۰۷ ، کاغذ فرنگی ، جلد
مقوائی .

(۶۸۶) **جغرافیای خرطوم و سودان (فارسی) :** [۴۸]

(خوشه‌چینی اخبار)

تألیف احمد مدحت افندی ، ترجمه محمدعارف منشی

آغاز : مسئله مصریه که در این ایام تمامی اروپا را مشغول میسازد عبارت از طغیان اهالی سودان است ...

انجام : امتعه قطنیه و حریریه و باروت و توتون و کاغذ و غیره بخرطوم آورده مبادله بامتعه آفریک کرده و میکند انتهى .

* ش ۱۱۴۲۶/۲

صفحه ۲۳ ، سایر مشخصات در کتاب اول مجموعه ذکر شده .

(۶۸۷) **صاحب الغار فی المرو (فارسی) :** [۴۹]

ترجمه محمدعارف منشی

مترجم مقاله مزبور را از مجله عربی «الانسان» که در اسلامبول چاپ و نشر شده ترجمه نموده .

آغاز : رساله علمیه عربیه که موسوم به «الانسان» و در ۱۵ روز یکدفعه در اسلامبول بطبع رسیده منتشر میشود تفصیلات عجیبه آتییه را در شماره پنجم و مخصوص به نصف اول شهر شوال هذه السنه روایت از جریده «تیوکوکوروس» روسی کرده مینویسد ...

انجام : از حکایت او معلوم میشود که اسمش «احمد بدرالدین» بوده و اکنون عمرش نیز بحدود یکصد و چهل و سه رسیده است قدتم .

* ش ۱۱۴۲۶/۳

صفحه ۳۵-۴۳ ، سایر مشخصات در کتاب اول مجموعه ذکر شد.

(۶۸۸) ذکر احوال حکمرانان خراسان (فارسی) : [۵۰]

معین‌الدین ... (۱)

آغاز : معین‌الدین در روضه هشتم از کتاب عبدالرحمن جامی نقل قول کرده میگوید در زمان قدیم حکمرانان خراسان درهرات نشسته بهسایر ...
انجام : از شعرا حکیم ازرقی ومولانا سعیدورکن ضامن ومولانانیاهی ومیرسید محمد جامه‌باف وغیره از رجال خراسانند ربیع‌الاول ۱۳۰۲ .

* ش ۱۱۴۲۶/۴

تاریخ تحریر ربیع‌الاولی ۱۳۰۲ ، صفحه ۳۰ ، سایر مشخصات ذکر شد.

(۶۸۹) [۵۱]**عمارات سلطنتی دولت فخیمه روس (فارسی) :**

محتمل است ترجمه ویانگارش محمدعارف منشی باشد

آغاز : ممالک وسیعه اروپائی دولت روس که در قدیم الایام یکی از شعب بحر محیط شمالی واز ممالک حاره بودن آن از استخوانهای مکنوزه حیوانات بحریه وبریه مفهوم میشود .

انجام : ودر شهر (باغچه‌سرای) خطه وسیعه قریم نیز عمارتی است ... ولی بشهر مذکور رفتن و عمارت مذکور را تماشا نمودن بمامیسر نشد .

* ش ۱۱۴۲۶/۵

ص ۶۳ ، سایر مشخصات در کتاب اول گذشت .

(۱) - ممکن است از کتاب تاریخ هرات عبدالرحمن جامی نقل شده باشد

(۶۹۰) [۵۲]
وضع حالیه ولایات حلب و بغداد و ایران و ترکستان (فارسی)

مترجم محمد عارف، منشی ظل السلطان (محملاً) ترجمه از جریده حوادث است که بقلم یک نفر سیاح نوشته شده ولی مطالب مربوط بایران فقط ترجمه شده. آغاز: ایران - آنگاه که بایران عبور کردم این قطعه را از حیثیت شدت تعصب و تمدن با آنطوریکه حکایت میکنند ندیدم ...
انجام: اگر مورخین این پادشاه جلیل القدر را مؤسس و بنیان [گزار] سلطنت قاجاریه قرار دهند حق دارند و سزاوار است که اعلی حضرت ناصرالدین شاه معنون بهمان عنوان جلیل شده صفحات تواریخ قاجاریه را باسم سامی خود مزین فرمایند انتهى .

* ش ۱۱۴۲۶/۶

ص ۱۹ ، سایر مشخصات گذشت .

۴

(۶۹۱) [۵۳] تاریخ قره چیان (فارسی)

از احمد مدحت افندی ، مترجم محمد عارف منشی (بقرینه کتابهای قبل) مشتمل بر ۷ مبحث و یک تکلمه از مترجم
آغاز: قره چی ها که کولبارچه بدوش گدائی کرده کوه و صحرا و گرما و سرما نگفته در یک وضع اسرت و پریشانی اغلب جاهای کره زمین را زیارت کرده و میکنند ...
انجام: روزی دیده نشد که این قوم در او بهای خود بیکدیگر نچسبیده و فحش نداده و کتک کاری نکرده آسوده نشسته اند .

* ش ۱۱۴۲۶/۷

ص ۶۸ ، سایر مشخصات گذشت .

(۶۹۲) احوال مادام لاوالت فرانسوی (فارسی) [۵۴]

مترجم محمد عارف منشی (بقرینه کتابهای اول) .

آغاز : یکی از مشاهیر هزاران زنان جهان که ترجمه احوال آنها صحیفه آرای تواریخ ملل است (مادام لاوالت) است که مزیت نسوانیه خود را باطواررستم پسندانه خود مزج نموده خدمات جان نثاری بازدیاد شأن وملت و پادشاه خود کرده است ...

انجام : اما (کنت دی لاوالت) دربان را از پنجه فقر و فاقه رهانید و (ناپلئون) سوم نیز بآن سه نفر دیگر آنچه شایسته پادشاهی و بنده نوازی بوده بجا آورد انتهى الکلام .

* ش ۱۱۴۲۶/۸

ص ۱۲ ، سایر مشخصات گذشت .

(۶۹۳) مخادعات سیاسیه یکزن (ماروزییا) [۵۵]

تألیف احمد مدحت افندی ترجمه محمد عارف منشی (بقرینه کتابهای اول مجموعه) .

آغاز : نام (ماروزییا) را که عنوان مقاله قرار داده ایم اسم زنی است از زنان ازمنه متوسطه ، اگرچه مشارالیها در اواخر مائه نهم میلادی متولد شده ولی در ...

انجام : ماروزییا که ذوق و صفای جوانی و مال و جمال خود را بسرحد کمال دیده بود انجام کار درسیاه چال دیری آخر عمر خود را گذرانیده و در یکزمان غیرمعینی بدرود زندگانی نموده عدد فاسقهای ماروزییا متجاوز از پانصد نفر همه از اعظم بوده اند (احمد وحدت) .

* شماره ۹/۱۱۴۲۶

ص ۱۴ ، سایر مشخصات گذشت .

[۵۶] حسن و آنیت! (فارسی) (۶۹۴)

اثر دکتوره یای ، ترجمه محمد عارف (بقرینه کتابهای قبل)
آغاز: آن ودیعه قدرت که (حسن و آنیت!) مینامیم يك ملکه جهان‌گری
 است که همیشه نوع بنی بشر را در تحت فرمان صفا بخش خود گرفته و میگیرد...
انجام: چشم اگر این است و ابرو این نازوشیوه [عشوه] این
 الوداع ای زهد و تقوی الفراق ای عقل و هوش .

* شماره ۱۰/۱۱۴۲۶

ص ۱۵-۲۹ ، سایر مشخصات گذشت .

[۵۷] کشف جدیدی در آمریکا (فارسی) (۶۹۵)
(خوشه چینی از اخبار)

ترجمه محمد عارف منشی (بقرینه کتابهای قبل) مبنی بر اینکه در آمریکا
 آثار تمدن بسیاری قبل از تمدن اروپا مشاهده میشود .
آغاز: قطعه وسیع آمریکا که بیش از چهار مائه قبل از ممالک وحشیه
 محسوب و بین الجغرافین از منکشفات جدیده معدود میشد ... و امروز از
 ممتازترین ممالک متمدنه شمرده میشود ... در تحقیقات اخیر اثر بزرگی از
 آثار عتیقه ظاهر شده ... و واضح شده که در آن تواریخ که در قطعه اروپ آثار
 تمدن نبوده و اهالی فرنگ عموماً از تربیت و لازمه انسانیت محروم بوده‌اند
 قطعه وسیع آمریکا یکی از قطعات متمدنه و اهالی آنها نسبت به اهالی فرنگ
 از ملل با تمدن و ترقی بوده‌اند ...
انجام: چه این قبیله من القدیم دارای خط و سواد ... که موافق با

حساب هندسه و غیره هند است .

* شماره ۱۱/۱۱۴۲۶

ص ۳۱-۵۱ ، سایر مشخصات گذشت .

(۶۹۶) تاریخ قائمه بانک (فارسی) [۵۸]

ترجمه محمد عارف منشی (بقرینه کتابهای اول مجموعه) .

آغاز : قائمه‌های بانک که کاغذی است مطبوع با رنگهای مختلف و

دارای قیمت متفاوت و ... بلکه از نقود معتبرتر است .

انجام : که در این باب تقلب کنند و قلابی آنرا درست نمایند و رونوشتی

شده و از جانب مأمورین خزانه بیانگ و صرافان چند امضاء گردیده است .

* ۱۱۴۲۶/۱۲

ص ۳۶ و ۳۷ ، سایر مشخصات گذشت .

(۶۹۷) تخم مرغ صنعتی (فارسی) [۵۹]

ترجمه محمد عارف منشی (بقرینه کتابهای اول مجموعه) .

آغاز : در میان انکشافات و اختراعات آمریکائیان که پنجاه سال نمیشود

قدم بسلم ترقی گذاشته‌اند چیزها دیده میشود که تمامی خلق دنیای قدیم را

گرفتار بهت و حیرت مینماید از جمله ساختن تخم مرغ مصنوعی است ...

انجام : چه این سالها مانده و ضایع نمیشود و تخم مرغ طبیعی را احدی

نمیتواند که شش ماه پاک و پاکیزه نگاه بدارد .

* ش ۱۳/۱۱۴۲۶

ص ۳۸-۴۰ ، سایر مشخصات گذشت .

(۶۹۸) [۶۰] کیفیات فنیه و تاریخیه مشروبات الکلیه [الکلیه] (فارسی)

ترجمه محمد عارف منشی (بقرینه کتابهای اول مجموعه) .
آغاز: اگرچه مطالعه کنندگان ، عنوان مقاله مارا که دیده شکی نداریم
 که تعجب کرده خواهند گفت که نگارندگان جریده طبیه چیزیکه نافع و مفید
 نوع بشر است نیافته مشروبات الکلیه که قاتل دائم عالم بشریت و خلاف
 شریعت است بحثی از آن مینگارند ...
انجام: اما جو محصول طبیعی تاتارستان است این محصول مبارک
 بجمیع دنیا از آن اقلیم شایع شده است ... گویا گندم را به اروپ بعد از جو
 آورده اند انتهى الکلام والسلام .

* ش ۱۴ / ۱۱۴۲۶ *

س ۳۹ ، سایر مشخصات گذشت .

* * * * *

مجموعه شماره ۵ - ۱۱۴۳۹ مشمل بر ۲ کتاب

(۶۹۹) شرح حال حاج اسداله خان (فارسی) [۶۱]
 (فرزند ابراهیم بن ... حاجی قوام الدین شیرازی ، (ممدوح حافظ)

بقلم خود صاحب ترجمه در سال ۱۲۳۹ ق .

مبتنی بر چهار باب :

باب اول در کیفیت نسب

باب دوم از زمان ولادت الی دوران مغضوب شدن از سلطان . . .

(فتحعلیشاه) .

باب سوم در انحراف مزاج مبارک سلطان ...

و چهارم در تفصیل احوال بعد از سیاست ویاسا ...

آغاز: الحمد رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله

اجمعین. اما بعد چون چندی بود که بخاطر فاتر و ضمیر قاصر این بنده شرمنده و شرمنده سرافکنده ... چنین میآید که مجملی از هفصل ... احوال خود بر سبیل اجمال مرقوم قلم شکسته رقم ...

انجام: تارنجی بخاطر فاتر رسیده بیادگاری برشته تحریر کشیده تاریخ پدر پیر او بگفت که وای از جوانم هدایت اله خان امیدوارم که حضرت آفریدگار چنین مصائب نصیب دوستان ننماید و در صورت وقوع صبر جزیل که موجب اجر جمیل است عنایت فرماید .
نویسنده سپس اشعار داوری ملقب بدرویش را در مرثیه فرزندش که ۳۵ بیت است نوشته است .

* ش ۱/۱۱۴۳۹

شکسته نستعلیق مؤلف ، ۱۲۸۶ ق ، ق ک ، ۱۴ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۶
سطر ۱۲ ، ص ۱-۱۴۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج قرمز .

(۷۰۰) **فارسنامه** (فارسی) [۶۲]

ابن بلخی ... مکرر چاپ شده د ف . فا . م . ص ۱۱۵۰ ، این نسخه با نسخه‌ای که باهتمام آقای سید جلال‌الدین تهرانی چاپ شده از لحاظ بعضی عبارات اختلاف دارد و در آغاز، نسخه مزبور چند سطر و در آخر آن سه صفحه و نیم بر نسخه چاپی زیادت دارد و نیز در برخی موارد دیگر زیاداتی مشاهده میشود .

آغاز: ذکر ستایش سلطان المعظم غیاث‌الدینا والدین ... ابو شجاع محمد بن ملک‌شاه ... سبب تألیف این کتاب چون مقتضای رای سلطان لایزال چنان بود که احوال فارس که طرفی از اطراف ممالک و هم‌واره دارالامان و سریرگه ملوک فرس بوده است روشن گردانیده ...

انجام: و این دیگر گردان که اکنون بهارس اند جماعتی اند اندک عضدالدوله ایشان را از حدود اصفهان آورده بود و نسل ایشان نمانده این است احوال ماجرای فارس و فارسبان تمت .

* ش ۱۱۳۳۹/۲

شکسته نستعلیق... رمضان ۱۲۸۶ تاریخ تألیف بین ۵۰۲ الی ۵۱۰ قک
 ۱۴ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر ۱۲ ، ص ۱۴۵-۲۴۱ کاغذ فرنگی ، جلد
 تیماج قرمز.

* * * * *

مجموعه شماره - ۱۱۳۶۱ مشتمل بر دو کتاب :

(۷۰۱) ادعای مهدویت محمد احمد : ... (فارسی) [۶۳]

نام مؤلف و مترجم معلوم نشد .

آغاز : در ماه ژولیه ۱۸۸۱ ابتدای مذاکره احوالات مهدی و متابعان
 او بود همان اوقات رابه رؤف پاشا که حاکم سودان بود اطلاع دادند که شیخ
 غیر معروفی خروج کرده مسمی به محمد احمد و ادعا مینماید که آن مهدی را
 که پیغمبر (ص) ظهورش را خیر داده است من هستم ...

انجام : تماماً یکمرتبه کشته شده احدی جان بدر نبرده نعلش ایکس
 پاشا را که پیدا کرده اند بیکدست شمشیر و بدست دیگر طپانچه شش داشته است
 کسانی هم که از تبعه و هواخواهان مهدی در آن سرزمین کشته شده اند کمتر از
 قشون ایکس پاشا نبوده بلکه متجاوز و علاوه بنظر آمده است .

* ش ۱۱۳۶۱/۱

شکسته نستعلیق خوب قرن چهاردهم ، قک ۱۲ × ۱۹ ، ان ۸ × ۱۵
 سطر ۱۱ ، ص ۱۱ کاغذ اصفهانی جلد تیماجی قرمز .

(۷۰۲) نامه‌ای به ظل السلطان (فارسی) [۶۴]

در این نامه مطالبی راجع به وضع چهار محال اصفهان (محال کراج
 محال برا ان ، محال رود دشت) و نیز شرح گزستان و کویر کاو خانی تحریر
 شده . و نیز « جهت خرابی املاک خالصه و اربابی محال مابین شهر ، و همچنین

«ملاحظاتی که در باب آبادی املاک خالصه و اربابی مجال پائین شهر لازم است منظور شود» در این نامه اضافه شده .

آغاز موجود : نادر است چون زمین آنها بواسطه قرب به رودخانه شولات است در وقت بهار آب از پشته های قنات بالا زده ... مجال کراج ، مجال کراج وچی بواسطه رودخانه از یکدیگر جدا شده اند ...

انجام موجود : چند قریه را بدست یکی از عمال کاردان و با اطلاع سپرد تادر کمال مواظبت مشغول آبادی شوند .

* ش ۱۱۴۶۱/۲ *

سطر ۱۶ ، ص از ۱۲ الی ۲۲

* * * * *

مجموعه شماره - ۱۱۴۸۴ مشتمل بر دو کتاب :

(۷۰۳) تحفة المسعودیه (در امامت) فارسی [۶۵]

تألیف محمد باقر بن محمد جعفر اصفهانی الشهیر به فشارکی بامر ظل - السلطان تألیف شده .

مرتب بر پنج فصل بشرح ذیل :

فصل اول در ذکر اسامی و آباء جناب رسول و ائمه اطهار علیهم السلام .

فصل دوم در بیان معنی امامت و بیان لزوم آن ص ۲۰

فصل سوم در کلیات صفات و مقام ائمه ص ۷۵ .

فصل چهارم در ذکر جزئی از فضائل مخصوصه ص ۸۳ .

فصل پنجم در ذکر پاره از فرمایشات این مظهر علوم ص ۱۲۵ .

آغاز : الحمد لله رب العالمین الذی ارسل الرسل المکرهین و السفراء

الغرامیامین ... و بعد تراب اقدام خدام شریعت ... محمد باقر بن ... (معداد

۵ صفحه) مختصر رساله در امامت بنحو معروض عرضه داشت شد پس شروع

نمودم ... و او را مسمی بتحفة المسعودیه و مرتب نمودم او را بر پنج فصل ...

انجام : و اهتمام در فکر و مطالعه مباحثات و نظام امر معاش با کثرت

عوارض و وفور قصور در امر روزگار در کمال تعجیل در قلیل از زمان این رساله

مجموعه شماره ۵ - ۱۱۵۱۵ مشتمل بر ۲ کتاب:

(۷۰۵) اشعار اسکندرنامه (فارسی) [۶۷]

نویسنده محمد حسن توپچی، اشعار کتاب اسکندرنامه را با مرظل السلطان
و برای او بیرون نویس کرده

آغاز: فلک تاهست تو مسند نشین باش

همیشه خسرو روی زمین باش

انجام: چون مخبط شد اعتدال مزاج

نه عزیمت روا بود نه علاج

* ش ۱/۱۱۵۱۵ *

شکسته نستعلیق محمد حسن توپچی، در ربیع الثانی ۱۳۲۲ شروع
و در ظهر جمعه جمادی الاولی ۱۳۲۲ اختتام یافته، قک ۱۸ × ۲۲، ان
۱۴ × ۲۰، سطر مختلف، ص ۷۶، کاغذ فرنگی، جلد تیماجی قرمز.

(۷۰۶) اشعار کتاب رموز حمزه (فارسی) [۶۸]

کاتب، محمد علی منشی خلوت اشعار کتاب را بدستور ظل السلطان بیرون
نویس کرده

مکسائند گورد شیرینی

آغاز: این جعل رؤیتان! که می بینی

* * * * *

شده سیلاب آمدگله را برد

انجام: قضا پا در مکافات بیفشرد

زبان در دهان پاسبان سراسر است

چگویم که ناگفتنم بهتر است

* ش ۱۱۵۱۵/۲

شکسته نستعلیق محمدعلی منشی خلوت آشتیانی ، از ۱۲ شعبان ۲۲

شروع و در اواخر رمضان ۱۳۲۲ پایان یافته ، قک ۱۸ × ۲۲ ، ان ۱۴ × ۲۰
سطر مختلف ، ص ۹۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماجی .

پایان جلد اول

فہرست نسخ خطی کتابخانہ عمومی فرهنگ اصفہان
از خداوند منان توفیق تالیف جلد دوم و تقدیم آنرا
بخوانندگان گرامی آرزو مندم.

فهرست ماخذ و منابعی که مورد استفاده قرار گرفته‌اند

- ۱ - ایضاح المکنون (ذیل بر کشف الظنون) : اسماعیل پاشا بغدادی جلد ۲
- ۲ - تاریخ نظم و نثر در ایران : سعید نفیسی « ۲
- ۳ - تجارب السلف باهتمام و تصحیح عباس اقبال آشتیانی
- ۴ - دیوان انوری بتصحیح سعید نفیسی ص ۴۴۱
- ۵ - ذخیره خوارزمشاهی سلسله انتشارات انجمن آثار ملی ش ۵۱ « ۱
- ۶ - الذریعه الی تصانیف الشیعه : آشیخ آغا بزرگ تهرانی « ۲۰
- ۷ - ریحانة الادب : مدرس خیابانی « ۶
- ۸ - شیراز در گذشته و حال : حسن امداد
- ۹ - فارسنامه ابن بلخی . باهتمام و تصحیح سید جلال الدین تهرانی
- ۱۰ - فهرست بنگاه ترجمه و نشر کتاب
- ۱۱ - فهرست کتب خطی کتابخانه ملی . تهران : سید عبداللہ انوار جلد ۲
- ۱۲ - « « « « سپهسالار : دانش پژوه و منزوی « ۲
- ۱۳ - « « « « مجلس شورایی ملی : اعتصامی و حائری و ... ۱۸
- ۱۴ - « « « « مرکز دانشگاه تهران : دانش پژوه و منزوی ۱۴
- ۱۵ - « « « « دانشکده الهیات : سید محمد باقر حجینی ۱
- ۱۶ - فهرست کتب خطی کتابخانه غرب همدان : جواد مقصود
(هنوز چاپ نشده)
- ۱۷ - فهرست کتب چاپی فارسی : خان بابامشار جلد ۲
- ۱۸ - فهرست کتب چاپی عربی : خان بابامشار ۱
- ۱۹ - فهرست مؤلفین کتب چاپی : خان بابامشار ۶
- ۲۰ - فیه مافیہ مولوی رومی بتصحیح بدیع الزمان فروزانفر
- ۲۱ - قاهوس الاعلام : میر شمس الدین محمد سامی از نوادی رومی ۶
- ۲۲ - کتاب خط و خطاطان : حبیب ترکی
- ۲۳ - کشف الظنون : حاجی خلیفه (چاپ جدید) ۲
- ۲۴ - معجم الادباء : یاقوت رومی ۲۰
- ۲۵ - معجم المؤلفین : عمر رضا کچاله ۱۵
- ۲۶ - معجم المطبوعات : یوسف سرکیس ۲
- ۲۷ - مجمع الفصحاء : هدایت ۲
- ۲۸ - نادرشاه افشار : باهتمام دکتر رضا زاده شفق از انتشارات
انجمن آثار ملی ص ۳۹
- ۲۹ - نسخه های خطی . نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تبریز
- ۳۰ - وفیات الاعیان : احمد بن محمد بن خلدان جلد ۲
- ۳۱ - هدیه العارفين : اسماعیل پاشا بغدادی جلد ۲

فهرست اسامی کتب

ادعای مہدویت		حرف آ			
۷۰۱	۳۶۲	ف	محمد احمد	زبان صفحہ شماره	
۲۵۴	۱۷۶	ع	اربعین : شیخ بهائی	عربی ۱۷۵-۱۷۴	آیات الاحکام
			اربعین حدیث موسوم	از ش ۲۴۹ تا ۲۵۲	
			بہ معارف یقین :		
۶۴۶	۳۴۲	ف	واعظ تبریزی	عربی ۳۳۱	ابطال الخلاء
۸	۵		ارشاد مجلہ ترکی و فارسی	۱	ابواب الجنان
۱۷۸ تا ۱۷۶		ع	ارشاد الاذهان .	۱۷۵	احتجاج طبرسی
۲۶۳ تا ۲۵۶		ع	ازش	۲	احوال تراکمه
۹	۵	ف	لمس انقلاب		احوال جمال الدین افغانی :
۱۸۰ تا ۱۷۸		ع	الاستبصار .		رک ترجمہ احوال
۲۶۹ تا ۲۶۴			ازش		شیخ جمال الدین
۲۷۰	۱۸۰	ع	الاسفار الاربعہ .	۳	احوال روس و افغانستان و
۲۷۱	۱۸۰	ج ۲	» »	۲	هندوستان
۲۷۲	۱۸۱	ج ۳	» »		احوال مادام لاوالت
۷۰۵	۳۶۵	ف	اشعار اسکندر نامہ	۳۵۷	فرانسوی
۱۰	۶	ف	اشعار انوار سہیلی		احوال و وقایع مملکت
			اشعار نقیب الممالک	۴	مصر
۷	تا ۶	ف	شیرازی	۵	اخلاق محسنی
۱۳ تا ۱۱			ازش	۴	اخلاق ناصری
۷۰۶	۳۶۵	ف	اشعار کتاب رموز حمزہ		ادیان و عقائد مختلفہ و
			اطلاعات فنیہ راجع		واثبات دین حنیف
۶۸۵	۳۵۳	ف	بیغداد	۴	اسلام

۳۰۶	۱۹۲	ع	بغیة الطالب	۶۴۱	۳۴۰	ع	اعتقادات صدوق
			بهجة الحدائق فی شرح	۱۴	۷	ف	اقبال نامه جهانگیری
۳۰۷	۱۹۲	ع	نهج البلاغه				اقوم المسالك . رك
۳۰۸	۱۹۴	ع	البيان فی الفقه				ترجمه اقوم المسالك
			البيان الشافی المنتزع				اکمال الدين واتمام-
۳۰۹	۱۹۴	ع	من البرهان الكافی	۲۷۳	۱۸۱	ع	النعمة
				۱۸۲	و ۱۸۱	ع . ص	القیه ابن مالک . ع . ص
				۲۷۶-۲۷۴		ش	امثال عرب وحکایات
							غریبه
۲۲	۱۵	ف	تاریخ اصفهان	۱۵	۹	ف	امثال و اخبار و حکایات
			تاریخ آسیای وسطی	۱۶	۹	ف	انس الوحید : رك
			ش ۲۳-۲۵				انيس الوحید
۲۶	۱۸	ف	تاریخ الفی ج ۱				انساب امام زادهها
۲۷	۱۹	ف	تاریخ الفی ج ۲	۱۷	۱۱	ف	انقلاب فی الاسلام بین -
۲۸	۲۰	ف	تاریخ بابل				الخواص والعوامف
۲۹	۲۰	ف	تاریخ بخارا	۱۸	۱۱	ف	انوار البلاغه
			تاریخ بخارا (خلاصه)	۱۹	۱۲	ف	انوار التنزیل
			ش ۳۰-۳۳	۲۷۷	۱۸۲	ع	انوار التنزیل
۳۳	۲۲	ف	تاریخ پرتقال	۶۴۹	۳۴۴	ع	انيس الفرید : رك
۳۴	۲۳	ف	"				انيس الوحید
۶۶۰	۳۵۰	ف	"				انيس الوحید فی شرح
۳۵	۲۳	ف	تاریخ جنگ استرین				کتاب التوحید
			تاریخ جنگ مشرف	۲۷۸	۱۸۳	ع	ایران و ایرانیان
۳۶	۲۳	ف	زمین ج ۱	۲۰	۱۳	ف	ایران و مسئله ایران
			تاریخ جنگ مشرق	۲۱	۱۴	ف	ایضاح الفوائد ج ۱
۳۷	۲۲	ف	زمین ج ۲	۲۷۹	۱۸۴	ع	" " ج ۲
			تاریخ جنگ مشرف	۲۸۰	۱۸۴	ع	
۳۸	۲۲	ف	زمین ج ۱				ب
			تاریخ جهانکشی	۱۹۲ تا	۱۸۴	ع	بحار الانوار
۲۰	۲۵	ف	مادری	۳۰۵	الی ۲۸۱	ع	ازش

			تاریخ حیات فو بلاس:		
			رك ترجمه تاریخ		
			حیات فو بلاس		
			تاریخ دولت روم:		
			رك تاریخ قیصره		
			شیرازی		
			تاریخ دولت عثمانی ف	ص ۲۵-۲۹	
				ش ۴۱-۴۴	
۶۰	۴۰	ف	تاریخ گزیده		
			تاریخ مارك . رك		
			كاشف الكرب		
۶۱	۴۱	ف	تاریخ مغولها		
۶۲	۴۱	ف	تاریخ ناپلئون		
۶۳	۴۲	ف	تاریخ نادرشاه		
			تاریخ و جغرافیای		
۶۴	۴۳	ف	پنجاب		
			تاریخ هندوستان:		
۶۵	۴۴	ف	ترجمه اردشیر		
			تاریخ هندوستان:		
۶۵۷	۳۴۸	ف	علیمحمد طغرل		
			تاریخ هندوستان: رك		
			عالم نمای مسعودی		
			تاریخ هندوستان: رك		
			عالمگیر نامه		
			تاریخچه مدرسه		
۶۶	۴۶	ف	دارالفنون		
			التیان فی اعراب		
۳۱۰	۱۹۵	ع	القرآن		
			التیان فی اعراب		
۳۱۱	۱۹۷	ع	القرآن		
			تجارب السلف		
			ص ۴۶-۴۹		
			ش ۶۷-۶۹		
۳۱۲	۱۹۷	ع	تجوید القرآن		
۳۱۳	۱۹۷	ع	تحریر اقلیدس		
			تحریر القواعد المنطقیه:		
			رك شرح شمسیه		
۶۹	۴۹	ف	تحفة الابرار		
			تاریخ حیات فو بلاس:		
			رك ترجمه تاریخ		
			حیات فو بلاس		
			تاریخ دولت روم:		
			رك تاریخ قیصره		
			شیرازی		
			تاریخ دولت عثمانی ف	ص ۲۵-۲۹	
				ش ۴۱-۴۴	
			تاریخ رشیدی	ف ۲۹	
			تاریخ روسیه	ف ص ۳۰-۳۴	
				ش ۴۶-۵۳	
			تاریخ روسیه	ف ۳۵۲	
			تاریخ سلاطین آل عثمان:		
			رك مرقات الزمان		
			تاریخ شوالیه دنکیشٹ ف	۳۴	
			تاریخ عسگری عثمانی ف	۳۵	
			تاریخ قائمه بانگک ف	۳۵۹	
			تاریخ قره چیان ف	۳۵۶	
			تاریخ قیصره یا دولت		
			روم		
			تاریخ قیصره ناصره	ف ۳۶	
			همایونی: رك		
			کتاب قیصره ناصره		
			تاریخ کاشغر جزء ۱		
			از مجلد ۱	ف ۳۷	
			تاریخ کاشغر جزء ۲		
			از مجلد ۱	ف ۳۸	
			تاریخ کرمان: میجر		
			سایکس	ف ۳۹	
			تاریخ کرمان: احمد		
			علیخان	ف ۳۴۶	

	رک احوال روس .	۷۳	۵۰	ف	تحفه حکیم مؤمن
	ترجمه احوال شیخ جمال	۷۲ و ۷۱	۵۰	ف	تحفه الزائر
۸۰	الدین افغانی ف	۵۲			تحفه السعديه فی شرح
	ترجمه احوال مادام لاوالت:	۳۱۴	۱۹۸	ع	القانون ج ۱
	رک احوال مادام لاوالت				تحفه السعديه فی شرح
	فرانسوی	۳۱۵	۲۰۰	ع	القانون ج ۵ و ۴
	ترجمه احوال و وقایع مملکت	۶۲۸	۳۳۳	ع	التحفة القوامیه
	مصر : رک احوال و				تحفه المؤمنین . رک تحفه
	وقایع ...				حکیم مؤمن
	ترجمه اس انقلاب : رک				تحفه المسعودیه :
	اس انقلاب	۷۰۳	۳۶۳	ف	فشار کی
۶۴۲	ترجمه اعتقادات صدوق ف	۳۴۰			تحفه المسعودیه :
	ترجمه ادعای مهدویت	۷۴	۵۰	ف	لاریجانی
	محمد احمد : رک				تحفه المسعودیه :
	ادعای مهدویت ...	۷۵	۵۱	ف	واعظ یزدی
	ترجمه اطلاعات فنیہ راجع	۶۹۷	۳۵۹	ف	تخم مرغ صنعی
	بغداد : رک اطلاعات	۷۶	۵۲	ف	تذکره الائمة
	فنیہ ...				تذکره الخواتین . رک
۶۴۲	ترجمه اعتقادات صدوق ف	۳۴۰			نقل مجلس
۸۱	ترجمه اقوال المسالك ف	۵۵		ع	تذکره الفقهاء
	ترجمه امثال عرب : رک	۳۱۸-۳۱۶		ش	
	امثال عرب ...				تذکره شعرا و نمونه از
	ترجمه ایران و ایرانیان :	۷۷	۵۳	ف	اشعار آنان
	رک ایران و ایرانیان	۷۸	۵۳	ف	تذکره محمد شاهی
	ترجمه ایران و مسئله ایران :	۷۹	۵۴	ف	تذکره متیم خانی
	رک ایران و مسئله ایران				ترجمه الجریده فی شرح
۸۲	ترجمه بعض آیات ف	۵۷			التقصیده الشاطیبه ف
	ترجمه تاریخ آسیای وسطی :	۸۶	۵۸		ترجمه احوال تراکمه :
	رک تاریخ آسیای وسطی				رک احوال تراکمه
	ترجمه تاریخ ابن خلدون :				ترجمه احوال روس و
	رک ترجمه و فیهات الاعیان				افغانستان و هندوستان :

ترجمه تاریخ بخارا : رك		ترجمه تاریخ بخارا : رك	
تاریخ بخارا ش ۲۹		تاریخ بخارا ش ۲۹	
ترجمه تاریخ پرتقال : رك		ترجمه تاریخ پرتقال : رك	
تاریخ پرتقال		تاریخ پرتقال	
ترجمه تاریخ جنگ استریا		ترجمه تاریخ جنگ استریا	
رك تاريخ جنگ استریا		رك تاريخ جنگ استریا	
ترجمه تاریخ جنگ مشرق		ترجمه تاریخ جنگ مشرق	
زمین : رك تاريخ		زمین : رك تاريخ	
جنگ ...		جنگ ...	
ترجمه تاریخ حیات		ترجمه تاریخ حیات	
فوبلاس ج ۱ ف ۵۶	۸۳	فوبلاس ج ۱ ف ۵۶	۸۳
ترجمه تاریخ حیات		ترجمه تاریخ حیات	
فوبلاس ج ۲ ف ۵۷	۸۴	فوبلاس ج ۲ ف ۵۷	۸۴
ترجمه تاریخ دولت عثمانی :		ترجمه تاریخ دولت عثمانی :	
رك تاريخ دولت عثمانی		رك تاريخ دولت عثمانی	
ترجمه تاریخ رشیدی :		ترجمه تاریخ رشیدی :	
رك تاريخ رشیدی		رك تاريخ رشیدی	
ترجمه تاریخ روسیه :		ترجمه تاریخ روسیه :	
رك تاريخ روسیه		رك تاريخ روسیه	
ترجمه تاریخ شوالیه دنکیشت :		ترجمه تاریخ شوالیه دنکیشت :	
رك تاريخ شوالیه ...		رك تاريخ شوالیه ...	
ترجمه تاریخ عسگری :		ترجمه تاریخ عسگری :	
رك تاريخ عسگری		رك تاريخ عسگری	
ترجمه تاریخ فخری :		ترجمه تاریخ فخری :	
رك تجارب السلف		رك تجارب السلف	
ترجمه تاریخ قائمه بانگ :		ترجمه تاریخ قائمه بانگ :	
رك تاريخ قائمه بانگ		رك تاريخ قائمه بانگ	
ترجمه تاریخ قره چیان :		ترجمه تاریخ قره چیان :	
رك تاريخ قره چیان		رك تاريخ قره چیان	
ترجمه تاریخ کاشغر :		ترجمه تاریخ کاشغر :	
رك تاريخ كاشغر		رك تاريخ كاشغر	
ترجمه تاریخ مغولها :		ترجمه تاریخ مغولها :	
رك تاريخ مغولها		رك تاريخ مغولها	
ترجمه تاریخ ناپلئون :		ترجمه تاریخ ناپلئون :	
رك تاريخ ناپلئون		رك تاريخ ناپلئون	
ترجمه تاریخ نادرشاه :		ترجمه تاریخ نادرشاه :	
رك تاريخ نادرشاه		رك تاريخ نادرشاه	
ترجمه تاریخ و جغرافیای		ترجمه تاریخ و جغرافیای	
مملکت پنجاب : رك		مملکت پنجاب : رك	
تاریخ و جغرافیای پنجاب		تاریخ و جغرافیای پنجاب	
ترجمه تاریخ هندوستان :		ترجمه تاریخ هندوستان :	
رك تاريخ هندوستان		رك تاريخ هندوستان	
ترجمه تخم مرغ صنعتی :		ترجمه تخم مرغ صنعتی :	
رك تخم مرغ صنعتی		رك تخم مرغ صنعتی	
ترجمه تعلیم تاریخ روسی :		ترجمه تعلیم تاریخ روسی :	
رك تعليم تاريخ روسی		رك تعليم تاريخ روسی	
ترجمه توحید مفضل ف ۵۷	۸۵	ترجمه توحید مفضل ف ۵۷	۸۵
ترجمه جغرافیای تاریخی		ترجمه جغرافیای تاریخی	
آبه گلنیه : رك جغرافیای		آبه گلنیه : رك جغرافیای	
آبه گلنیه		آبه گلنیه	
ترجمه جغرافیای خرطوم و		ترجمه جغرافیای خرطوم و	
سودان : رك جغرافیای		سودان : رك جغرافیای	
خرطوم ...		خرطوم ...	
ترجمه جغرافیای گلطیه : رك		ترجمه جغرافیای گلطیه : رك	
جغرافیای گلطیه		جغرافیای گلطیه	
ترجمه جغرافیای هندوستان :		ترجمه جغرافیای هندوستان :	
رك جغرافیای هندوستان		رك جغرافیای هندوستان	
ترجمه جنگ تر کمان : رك		ترجمه جنگ تر کمان : رك	
جنگ در تر کستان		جنگ در تر کستان	
ترجمه جنگ روسیه و فتح		ترجمه جنگ روسیه و فتح	
تر کمان : رك جنگ		تر کمان : رك جنگ	
روسیه و فتح تر کمان		روسیه و فتح تر کمان	

- ترجمه حسن و آئیت : رك
حسن و آئیت
ترجمه خصائص الحسينيه رك
فیوضات المسعودیه
ترجمه خلاصه تاریخ بخارا
رك تاريخ بخارا ش ۳۰ و ۳۱ و ۳۲
ترجمه روزنامه تام : رك
عقائد جمهوری طلبان
فرانسه
ترجمه روزنامه تان یا
لوتان ف ۵۹ ۸۷
ترجمه روزنامه تایمس ف ۶۰ ۸۸
ترجمه روزنامه مارسیل .
رك نزاع درسامسون
ارمنستان
ترجمه روزنامه جات
هندوستان ف ص ۶۱-۶۴
ش ۸۹-۹۷
ترجمه سفرنامه اوئیلز
بایران : رك سفرنامه
اوئیلز
ترجمه سفرنامه بابن و هو سذ :
رك سفرنامه بابن ...
ترجمه سفرنامه خبیوق :
رك سفرنامه خبیوق
ترجمه سفرنامه مادام
دی یوردند : رك سفرنامه
مادام ...
ترجمه سفرنامه وامبری :
رك سیاحت تركستان
ترجمه سفرنامه هانری لانسدل :
- رك سفرنامه دكتر
هانری ...
ترجمه شرح فقه اكبر ف ۶۵ ۹۸
ترجمه صاحب الغار فی المرو:
رك صاحب الغار ...
ترجمه قوانین انگلیس در
هندوستان : رك مجموعه
قوانین مصوبه دولت ...
ترجمه كتاب سانپتیت
كنت ف ۶۵ ۹۹
ترجمه كشف جدیدی در
آمریک : رك كشف
جدیدی در آمریک
ترجمه کیفیت مشروبات
الکلی : رك کیفیات
فنیه و تاریخیه مشروبات
الکحلیه
ترجمه مخادعات سیاسیة
یکزن : رك مخادعات
سیاسیه ...
ترجمه مختصر نافع ف ۶۶ ۱۰۰
ترجمه مختصری از جغرافیای
زمین ف ۷۰ ۱۰۳
ترجمه مروج الذهب ف ۶۶ ۱۰۱
ترجمه مروج الذهب ف ۶۸ ۱۰۲
ترجمه منهاج الکرامه ف ۳۴۱-۳۴۳
ترجمه مفتاح الفلاح ف ۷۰ ۱۰۴
ترجمه نهج البلاغه ف ۷۰ ۱۰۵
ترجمه وضع حالیه ایران :
رك وضع حالیه ولایات
حلب ..

مجمع البیان	ترجمه و فیات الاعیان		
تفسیر معالم التنزیل : رك	جزء ۲	ف ۷۱	۱۰۶
معالم التنزیل	ترجمه و فیات الاعیان		
تفسیر نور الانوار : رك	جزء ۴	ف ۷۲	۱۰۷
نور الانوار	ترجیعات هاتف	ف ۷۲	۱۰۸
تفسیر واحدی : رك الحاوی	ترکیب خالد بر الفیه : رك		
لجميع المعانی	تمرین الطلاب		
تفسیر و سبط : رك الحاوی لجميع المعانی	تشریح السوره (تفسیر		
تفسیر و سبط طبرسی : رك	سوره نصر)	ع ۲۰۲	۳۱۹
جوامع الجامع	تشریح العوالم	ف ۷۳	۱۰۹
تقویم سنه ۱۳۲۰ ف ۷۷	التصريح بغوامض		
تلخیص المعانی : رك	التلویح	ع ۲۰۳	۳۲۰
شرح تلخیص المفتاح	التصريح بمضمون		
تمرین الطلاب	التوضیح	ع ۲۰۴	
ع ۲۰۹			۳۲۲ و ۳۲۱
توحید صدوق	تعلیم تاریخ روسی	ف ۷۳	۱۱۰
ع ۲۰۹ و ۲۱۰	تفسیر امام حسن عسگری ع	ع ۲۰۵	۳۲۴
ش ۳۳۳ و ۳۳۴	تفسیر بیضاوی : رك		
توحید مفضل	انوار التنزیل		
ع ۲۱۰	تفسیر سوره نصر : رك		
ع از ص ۲۱۱ تا ۲۱۳	تشریح السوره		
از ش ۳۳۶ تا ۳۴۳	تفسیر صافی	ع ص ۲۰۶ و ۲۰۷	
تهذیب الوصول	ش ۳۲۵-۳۲۷		
ع ۲۱۳			
ج	تفسیر القرآن : محی الدین		
جامع الاخبار	عربی	ع ۲۰۷	۳۲۸
ع ۲۱۴	تفسیر قرآن	ع ۲۰۴	۳۲۳
جامع الفوائد : رك	تفسیر قرآن : ...	ف ۷۶	۱۱۱
کنز الفوائد	تفسیر قرآن : ...	ف ۷۶	۱۱۲
جامع المقاصد	تفسیر کشاف : رك الکشاف		
ع ۲۱۴ و ۲۱۵	عن حقایق التنزیل		
۳۴۶-۳۴۸	تفسیر مجمع البیان : رك		
جامع المقاصد			
ع ۳۴۵			
جزائر بریتانیا			
ف ۳۵۱			

حاشیه بر زبدة الاصول ع	۶۲۹ ۳۳۴	حاشیه شرح تجرید :
حاشیه شرح تجرید :		
اردبیلی ع	۳۶۷ ۲۲۵	حاشیه شرح تجرید :
حاشیه شرح تجرید :		
دوانی ع	۲۲۶ و ۲۲۷	حاشیه شرح تجرید
حاشیه شرح تجرید	۳۶۹ و ۳۶۸	
حاشیه شرح تجرید		
(اجد) : دوانی ع	۶۲۱ ۳۲۹	حاشیه شرح تجرید :
حاشیه شرح تجرید :		
لاهیجی ع	۳۷۰ ۲۲۷	حاشیه شرح جامی ع از ص ۲۲۸ تا ۲۳۰
حاشیه شرح جامی ع		از ش ۳۷۱ تا ۳۷۶
حاشیه شرح شمسیه ع	۲۳۱ و ۲۳۰	حاشیه بر شرح عضدی بر
حاشیه بر شرح عضدی بر	۳۷۸ و ۳۷۷	
مختصر الاصول ع	۲۳۲ و ۲۳۱	حاشیه شرح کافیه :
حاشیه شرح کافیه :		
از ش ۳۷۹ تا ۳۸۱		رک حاشیه شرح جامی
رک حاشیه شرح جامی		
حاشیه بر شرح مطالع ع	۲۳۴ و ۲۳۳	حاشیه بر فوائد الضیائیہ :
حاشیه بر فوائد الضیائیہ :		
از ش ۳۸۲ تا ۳۸۵		رک حاشیه شرح جامی
رک حاشیه شرح جامی		
حاشیه کشف التنزیل ع	۲۳۵ و ۲۳۴	حاشیه مختصر نافع ع
حاشیه مختصر نافع ع	۳۸۷ و ۳۸۶	حاشیه بر مطالع الانوار ع
حاشیه بر مطالع الانوار ع		
حاشیه مطول ع	۲۳۸ و ۲۳۷	حاشیه مطول ع
حاشیه مطول ع		
ش ۳۹۰-۳۹۳		
حاشیه بر معالم : سلطان ع	۳۹۴ - ۲۳۹	حاشیه بر معالم : سلطان ع
حاشیه بر معالم : سلطان ع		
« » « شروانی ع	۳۹۵ ۲۳۹	« » « شروانی ع
« » « شروانی ع		
حاشیه بر معالم شیخ		
محمد تقی : رک		
هدایة المسترشدين		
حاشیه ملا عبداللہ : رک حاشیه		
بر تہذیب المنطق		
حاشیه بر من لا یحضرہ		
الفقیہ ع	۳۹۶ ۲۴۰	الحاوی لجمیع المعانی ع
الحاوی لجمیع المعانی ع		
حدائق السحر ف	۱۲۹ ۸۸	حدائق السباحہ ف
حدائق السباحہ ف		
حدائق الناضرہ (صلوۃ) ع	۳۹۸ ۲۴۲	حدائق الناضرہ ج ۲ ع
حدائق الناضرہ ج ۲ ع		
حدائق المتقین ف	۱۳۱ ۸۹	حرز الامانی : شاطبی ع
حرز الامانی : شاطبی ع		
حسن و آئیت ف	۶۹۴ ۳۵۸	حفظ الصحہ ف
حفظ الصحہ ف		
حقایق فیض ع	۴۰۰ ۲۴۲	حقیقۃ الاخبار فی احوال
حقیقۃ الاخبار فی احوال		
آل قاجار ف	۱۳۳ ۹۰	حکایات مضحک ف
حکایات مضحک ف		
حیوۃ القلوب ف	۱۳۵ ۹۲	الحکمة المتعالیہ : رک
الحکمة المتعالیہ : رک		
الاسفار الاربعہ		
خ		
خصائص امیر المؤمنین ع	۶۴۴ ۳۴۱	خصال صدوق ع
خصال صدوق ع		
خلاصہ الاقوال ع	۴۰۱ ۲۴۳	خلاصہ المنہج ف
خلاصہ المنہج ف		
ش ۱۳۷-۱۴۱		

ذ	د
ذخیره خوارزمشاهی ف ۱۰۶ ۱۶۰	دامغ المعاند: رك كنز الفوائد
ذخیره المعاد فی شرح الارشاد ع ۲۴۴ ۴۰۳	الدروس الشرعیه ع ۲۴۴ ۴۰۳
ذکر احوال حکمرانان ف ۳۵۵ ۶۸۸	دره نادری: رك تاريخ جهانگشای نادری
ذکر الشیعه ع ۲۴۴ ۴۰۵	دزدان لامافیا ف ۹۴ ۱۴۳ و ۱۴۲
ذکر الشیعه ع ۲۴۵ ۴۰۶	دلیل الهدی: رك شرح قطر الندی
ر	دیوان امیر حسینی ف ۹۵ ۱۴۴
ربیع الاخوان: رك نزهة الخاطر الناظر	دیوان حافظ ف ۹۶ ۱۴۵
رواشح السماویه ع ۲۴۵ ۴۰۷	دیوان حافظ ف ۹۶ ۱۴۶
روضه الانوار عباسی ف ۱۰۷ ۱۶۱	دیوان خاقانی ف ۹۶ ۱۴۷
روضه البهیة ج ۱ ع ۲۴۶ از ۴۰۸	دیوان خمسه نظامی ف ۹۶ ۱۴۸
روضه البهیة ج ۲ ع ۲۴۷ از ۴۱۲	دیوان سعدی کلیات ف ۹۷ ۱۴۹
روضه البهیة ج ۳ ع ۲۴۸ از ۴۱۶	دیوان سعدی کلیات ف ۹۸ ۱۵۰
روضه الصفا ج ۱ ف ۱۰۷ ۱۶۲	دیوان ظهیر فاریابی ف ۹۹ ۱۵۱
روضه الصفا ج ۲ ف ۱۰۸ ۱۶۳	دیوان عاشق اصفهانی ف ۹۹ ۱۵۲
روضه المتقین: رك شرح من لا یحضره الفقیه	دیوان مثنوی مولوی ف ۹۹ ۱۵۳
رياض السیاحه ف ۱۰۸ ۱۶۴	دیوان مسیحی . ترکی ۱۰۱ ۱۵۴
رياض المسائل ع از ۲۴۸ تا ۲۵۱	دیوان منصف تهرانی ف ۱۰۳ ۱۵۵
رياض المسائل ع از ۲۲۸ تا ۲۳۲	دیوان نظامی گنجوی: رك دیوان خمسه نظامی
رياض المسائل ع ۲۳۲ ۶۲۵	دیوان نقیب الممالک شیرازی: رك اشعار نقیب الممالک
ر	دیوان نورعلیشاه ف ۱۰۴ ۱۵۶
زاد المعاد ف.ع ۱۰۸ و ۱۰۹	دیوان همای شیرازی ف ۱۰۴ ۱۵۷
ش ۱۶۵-۱۶۷	دیوان همای شیرازی ف ۱۰۵ ۱۵۸
	دیوان یغما جندقی ف ۱۰۶ ۱۵۹

شرح ارشاد علامه : رك	۴۲۹ ۲۵۱	ع	زبدة الاصول
مجمع الفائدة ...			
شرح اشارات بوعلی ع	۴۳۴ ۲۵۳	ع	
شرح الفیه ابن مالک ع	۴۳۵ ۲۵۳	ع	
شرح انموذج زمحشری ع	۴۳۶ ۲۵۴	ع	
شرح اوضح المسالك : رك			
التصريح بمضمون			
التوضیح			
شرح بیست باب			
خواجه	۶۳۲ ۳۳۵	ف	
شرح تجرید قوشچی ع از ص ۲۵۴ تا ۲۵۶	۲۲۴ ۱۴۹	ف	سفرنامه امین الملک
از ص ۴۳۷ تا ۴۴۵			
شرح تجرید قوشچی ع	۱۷۳ ۱۱۱	ف	بفرنگ
شرح تجرید لاهیجی : رك			سفرنامه اوئیلز بممالک
شوارق الالهام			ایران
شرح تلخیص المفتاح			سفرنامه باین و هو سه فرانسوی
(مختصر) ع ص ۲۵۶-۲۵۸	۱۷۴ ۱۱۱	ف	بجنوب ایران
ش ۴۴۶-۴۵۰	۱۷۵ ۱۱۳	ف	سفرنامه بلوچستان
شرح تلخیص المفتاح	۱۷۶ ۱۱۴	ف	سفرنامه خیوق (خیوه)
(مطول) ع	۱۷۷ ۱۱۵	ف	سفرنامه مادام دی یورندف
شرح تلخیص المفتاح			سفرنامه ظل السلطان
(مطول) ع	۱۷۸ ۱۱۶	ف	بفرنگ
شرح تهذیب الاحکام ع			سفرنامه وامبری : رك
شرح جامی : رك			سیاحت ترکستان
فوائد الضیائیه			سفرنامه دکتر هانری
شرح حال ابوالدنیامعمر	۱۷۹ ۱۱۷	ف	لانسدل
مغربی ف	۱۸۰ ۱۱۸	ف	سفینه النجاة
شرح حال حاج	۱۸۱ ۱۱۹	ف	سیاحت ترکستان
اسداله خان ف			
شرح حال مختصر هفت			
تن از سلاطین	۴۳۱ ۲۵۲	ع	شرایع الاسلام
عثمانی ف	۴۳۳ -		

۴۶۸	۲۶۷	ع	ابن میثم	شرح حکمة العین :	۴۵۳	۲۵۹	ع	بخاری
۴۶۹	۲۶۸	ع	ملا صدرا	شرح حکمة العین :	۴۵۴	۲۶۰	ع	طالبش
۴۷۰	۲۶۸	ع	میبدی	شرح رساله ابن زیدون : رذ				شرح العیون
۴۷۱	و				۴۵۵	۲۶۰	ع	شرح شافیه ابن حاجب
۶۲۶	۲۳۲	ع	الشرط فی العقود	شرح شمسیه	۲۶۳	۲۶۲	ع	ص
۴۷۲	۲۶۸	ع	الشفاء (منطق)	ش	۴۶۰	۴۵۶		
۴۷۳	۲۶۹	ع	الشفاء (طبیعیات)	شرح قصیده ابن الفارض ف	۱۸۴	۱۲۲		
۴۷۴	۲۶۹	ع	الشفاء (الهیات)	شرح قصیده بان سعاد ع	۶۳۳	۳۳۶		
۴۷۵	۲۶۹	ع	شمس العلوم فی اللغة	شرح قصیده سبعة علویه				
۴۷۶	۲۷۱	ع	ج ۳۰۳	حدیدیه	۶۳۵	۳۳۷	ع	
۴۷۷	و		شوارق الالهام	شرح قطر الندی ج ۱	۴۶۱	۲۶۳	ع	
				شرح قطر الندی ج ۲	۴۶۲	۲۶۴	ع	
				شرح کافی	۴۶۳	۲۶۵	ع	
				شرح کافی ابن حاجب ع	۴۶۴	۲۶۵	ع	
				شرح کافی ابن حاجب :				
				استر آبادی : رذ الوافیہ				
				شرح امعه : رذ روضة البهیہ				
				شرح مثنوی. دفتر اول : رذ				
				مکاشفات رضوی				
				شرح مشکلات قصیده				
				بان سعاد	۶۳۴	۳۳۶	ع	
				شرح مطالع الانوار	۴۶۵	۲۶۶	ع	
				شرح ملخص الهيئة	۶۳۱	۳۳۵	ع	
				شرح ملخص الهيئة	۶۵۲	۳۴۵	ع	
				شرح من لا یحضره الفقیه ع	۴۶۶	۲۶۶	ع	
				شرح نهج البلاغه				
				ابن ابی الحدید ع	۴۶۷	۲۶۷	ع	
				شرح نهج البلاغه				
				عالم کبیر				
				(تاریخ هند)				
۱۸۷	۱۲۴	ف						

۶۴۰ ۳۳۹ ع	قصیده جلجلیه	۱۸۸ ۱۲۴ ف	عالم نمای مسعودی
۶۳۹ ۳۳۸ ع	قصیده رائیه		عقائد جمهوری طلبان
۶۳۸ ۳۳۸ ع	قصیده عینیه حمیریه	۱۸۹ ۱۲۶ ف	فرانسه
	قصیده فرزدق در مدح حضرت		عقد العلی للموقف
۶۳۷ ۳۳۸ ع	سجادع	۱۹۰ ۱۲۸ ف	الاعلی
۲۷۹ و ۲۷۸ ع	قواعد الاحکام ج ۱	۴۷۹ ۲۷۲ ع	علم الله تعالی
ش ۴۹۴ و ۴۹۳			عمارات سلطنتی دولت
۴۹۵ ۲۷۹ ع	قواعد الاحکام ج ۲	۶۸۹ ۳۵۵ ف	روس
ص ۲۸۳-۲۷۹ ع	قوانین الاصول	۱۹۱ ۱۲۸ ف	عهد نامه ترکمان چای
ش ۵۱۳-۴۹۶		۱۹۲ ۱۲۹ ف	عین الحیوة
۲۰۱ ۱۳۴ ف	قوانین مدراس	۱۹۳ و	
	ک		غ
۲۰۲ ۱۳۵ ف	کاشف الکرب	۴۸۰ ۲۷۳ ع	غریب القرآن
	الکافی (اصول و فروع و	۴۸۱ ۲۷۴ ع	غریب القرآن والحديث ع
۵۱۴ ۲۸۳ ع	روضه)		ف
ص ۲۸۵-۲۸۴ ع	الکافی (فروع و روضه)	۷۰۰ ۳۶۱ ف	فارسنامه ابن بلخی
ش ۵۲۲-۵۱۵		۱۹۴ ۱۲۹ ف	فرق شیعه
۵۲۳ ۲۸۶ ع	الکافیة فی النحو		فقه معالم : رکن معالم الدین
۵۲۴ و		۱۹۵ ۱۳۰ ف	فنون عسگریه
۲۰۳ ۱۳۶ ف	کامل العلائی	ص ۲۷۸-۲۷۵ ع	فوائد الضیائیة
	کتاب الفکر : رکن توحید	ش ۴۹۱-۴۸۲	
	مفضل	۱۹۶ ۱۳۱ ف	فیوضات المسعودیه
	کتاب قیصره ناصره	۱۹۷ ۱۳۲ ف	فیه ما فیه
۲۰۴ ۱۳۷ ف	هما یونی		ق
	الکشاف عن حقایق		
ص ۲۸۸-۲۸۶ ع	التنزیل	۱۹۸ ۱۳۳ ف	قابوس نامه
ش ۵۲۷ ۵۲۵		۴۹۲ ۲۷۸ ع	القانون فی الطب
۶۹۵ ۳۵۸ ف	کشف جدیدی در آمریک	۱۹۹ ۱۲۳ ف	قران سعیدین
۵۲۸ ۲۸۸ ع	کشف الحق و نهج الصدق ع	۲۰۰ ۱۳۴ ف	قرش الحروف
۶۲۰ ۳۲۸ ع	کشف العقیله	۶۳۶ ۳۳۷ ع	قصیده برده بو صریه

معارف یقین: رك اربعین حدیث واعظ تبریزی معاشقات ام و حم باخانم کرمانی ف ۱۵۶ ۲۳۰	المختصر : رك تلخیص المفتاح (مختصر) مختصر المعانی: رك شرح تلخیص المفتاح مختصر النافع ع ۲۹۷ ۵۵۱ و ۵۵۲
معالم الاصول : رك معالم الدین ... ع ۳۰۴ ۵۷۱	مختصر النافع ع ۳۳۳ ۶۲۷
معالم التنزیل معالم الدین و ع ۳۰۵-۳۰۷ ش ۵۷۲-۵۷۷	مختلف الشیعه ع ۲۹۸ ۵۵۳
ملاذ المجتهدین ع ش ۵۷۷-۵۷۲	مخزن الاسرار : رك دیوان خمس نظامی ف ۱۴۹ ۲۲۴
معدن الجواهر : رك دیوان همای شیرازی ع ص ۳۰۷ و ۳۰۸ ش ۵۷۸-۵۸۲	مخزن الوقایع ع ص ۲۹۸ و ۲۹۹ ش ۵۵۴-۵۵۸
مفاتیح الشرایع ع ص ۳۰۸ و ۳۰۷ ش ۵۸۲-۵۷۸	مرض نقرس و معالجات آن ف ۱۵۱ ۲۲۵
مفتاح الفلاح ع ص ۳۰۸ و ۳۰۹ ش ۵۸۳-۵۸۵	مرض نقرس و معالجات آن ف ۱۵۱ ۲۲۶
مفتاح الفنون ف ۱۵۶ ۲۳۱	مرض نقرس و معالجات آن ف ۱۵۲ ۲۲۷
مقامات حریری ع ۳۰۹ ۷۸۶	مرقات الزمان فی احوال سلاطین آل عثمان ف ۱۵۲ ۲۲۸
مقباس العرفان ع ۳۱۰ ۵۸۷	مسالك الافهام ع ص ۳۰۰-۳۰۲ ش ۵۵۹-۵۶۸
مقدمه بر تاریخ پرتگیز ع ۳۵۰ ۶۵۹	مشارق الانوار ع ۳۰۲ ۵۶۹
مکاشفات رضوی ف ۱۵۸ ۲۳۲	مشاهیر اسلام ف ۱۵۴ ۲۲۹
ملاذ الاخیار : رك شرح تهذیب : مجلسی ع ۳۱۱ ۵۸۸	مشکلات القرآن ع ۳۰۳ ۵۷۰
مناقب آل ابی طالب ع ۳۱۵ ۵۸۹	مصادق الفضل ع ۳۳۶ ۶۳۳
مناهج ع ۳۱۵ ۵۸۹	مضی الاعیان ع ۳۴۳ ۶۴۸
منتخبات اشعار اسدی و فردوسی ف ۱۵۸ ۲۳۳	المطول : رك شرح تلخیص المفتاح (مطول) ع ۳۴۳ ۶۴۸
منتخبات اشعار مسعودی ف ۱۵۸-۱۶۰ ش ۲۳۴-۲۳۶	
منتخبات مثنوی ف ۱۶۱ ۲۳۷	

منتخب التواریخ	ف	۱۶۱	۲۳۸	نهج الحق و كشف الصدق :
ناصری	ع	۳۴۲	۶۴۵	رك كشف الحق ...
منتخب نهج البلاغه	ف	۱۶۲	۲۳۹	و
منطق الطير	ع	ص ۳۱۵-۳۱۷		الوافی
من لا يحضره الفقيه	ش	۵۹۰-۵۹۶		ع ص ۳۲۱ و ۳۲۲
موجز القانون	ع	۳۱۷	۵۹۷	ش ۶۰۴-۶۰۶
				الوافیه (شرح كافیہ)
				ع ۳۲۲ ۶۰۷
				الوافیه «شرح كافیہ»
				ع ۳۲۳ ۶۰۸
				وجیزه در علم درایه
				ع ۳۳۴ ۶۳۰
				وجیزه گلستان سعدي
				ف ۱۶۸ ۲۴۶
				وسائل الشیعه
				ع ص ۳۲۳-۳۲۵
				ش ۶۰۹-۶۱۶
				وصیت و نصیحت و
				حکایت
				ف ۳۵۲ ۶۷۰
				وضع حالیه و آیات حذب
				و بغداد و ایران و
				ترکستان
				ف ۳۵۶ ۶۹۰
				ه
				هدایة المسترشدين
				ع ۳۲۶ ۶۱۷
				هشت بهشت
				ف ۱۶۹ ۲۴۷
				ی
				یادکار سیاسی
				ف ۱۷۲ ۲۳۸
نافع فی مختصر الشرایع:				
رك مختصر نافع				
نامه ای به ظل السلطان	ف	۳۶۲	۷۰۲	
النجاة : بوعلی	ع	۳۱۷	۵۹۸	
نجاة العباد	ع	۳۱۸	۵۹۹	
نجوم الفرقان	ف	۱۶۴	۲۴۰	
نخبة الاخبار	ف	۱۶۴	۲۴۱	
نخبة الجوادیه ج ۱	ع	۳۱۸	۶۰۰	
نزاع در سامسون				
ارمنستان	ف	۱۶۵	۲۴۲	
نزهة الخاطر الناظر	ع	۳۱۹	۶۰۱	
نزهة القلوب	ف	۱۶۶	۲۴۳	
نقل مجلس	ف	۱۶۶	۲۴۴	
نگارستان	ف	۱۶۷	۲۴۵	
نور الانوار	ع	۳۲۰	۶۰۲	
نهاية الاحكام	ع	۳۲۰	۶۰۳	

فهرست اعلام کتاب و همچنین فهرست مؤلفین و امکانه و نیز فهرست شماره های
بعثت فهرست نشدن تمام کتب به مجلد دوم و کول کردید

من نسخه لا ۲۲۵

سازگار حسن ارمیم

۱۱۴۱۲

پسر از حدود شالیان حاکم سلطنت در حدود حدود بر سر بکر محمد سول از حدود اول دوم
 مخزن آن در که دفتر اول که قبر از بن سمن که یافت شامی
 اعتقاد کوکب کوکبه ولت عقیبه عثمانیه بود چنانکه مسعودی که از سال ۶۰۰
 هجری الی ۶۰۰ و در حاکم سلطنت از در طول از غزیرت بکلیت ام
 وقت او که مدت نصف سال باشد و احوالات معاشرین را فهرست اجاز
 کاین کتاب نامی نیز مشتمل خواهد بود بر بیانات و قوه عقیبه از سال ۶۰۰
 الی ۷۰۰ یعنی در زمان اوردت عثمان غازی و شرح خصمه با هم ظهور و بکلیت
 کوان سعادت است از چگونگی تاسیس و تشکیل دولت عقیبه عثمانیه و طریقی
 اوردت و سلطنت غازی عثمانی و کیفیت احوال امپراتور کرامیه و عیسویه که طریقی
 اوست بر جمع و احوال شده است

گراور ۶۵ - تاریخ دولت عثمانی ، صفحه اول کتاب

الباب الملك الامان و ذکر حکومت مستر که در
 فن القاب و در بیان اول نواب الکتاب الی الی
 له دستت و در کتاب نواب غزیرت
 شماره ۱۲ اصلا

A Shahab ul- Hamaleh

de

P. notesworth sykes

15.11.94

الهی الجناب الافخم شهاب الممالک
 نایب الایالت کرمان من جنیبه
 پیچمر سا یلس قونسل انگلیس فی کرمان

گراور ۶۶ - تاریخ کرمان ، صفحه آخر کتاب ۵۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ الْمَلَأَ وَالطَّيِّبِينَ وَصَبَّأً مِنْ
 أَنْصَابِ الْبَيْتِ وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَى عَلِيٍّ ابْنِ أَبِي
 طَالِبٍ وَآلِهِ مِنْ دُونِ مَنْ دَكَ أَيْفُكُمْ مِنْ رِجَالِكُمْ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَوْصِيَانِهِ الطَّاهِرِينَ يَا
 عَبْدَ وَوَصِيَّ الْأَمِيرِ الْأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ صَلَوَاتُ
 اللَّهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ عَلَى عَدَائِكُمْ لِعَجَبِ إِلَى بَيْتِ الْبَيْتِ
 يَا جَبْرَائِيلَ عَرَضَ مَبْدُودًا فِي دَعْوَى دَوْلَتِ

مُدَّتْ زَادَهَا اللَّهُ نُفْرَةً وَسُؤْدَةً وَأَمْرًا
 وَتَشْرَافًا صَاحِبِ بَيْتِ أَبِي سَهْمَانَ وَدَسَائِرِ
 الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ وَاللَّيْلِ الْبَيْتِ
 نَعِيمٌ وَذِكْرٌ نَاصِرٌ وَسُؤْدَةٌ الْمَسْعُودِيَّةُ
 ظَهَرَ مَوْلَا أَبُو مَوْلَى الْعَالَمِينَ عَمَلِ اللَّهِ فَرِحَ
 حَسَنُ بْنُ سَهْمَانَ الْوَاعِظُ الْبُرُوقِيُّ الْكَلْبِيُّ الْكَلْبِيُّ
 كَرِيمٌ وَرَجُلٌ مِنْ سَفَرِ كَرِيمٍ سَأَلَ دَرَسِيَّةً
 بُوَدِمَ وَأَتَا رَضِيَ الْمُرَادِيَّةُ بِشِكْرِ الْمُرَادِيَّةِ
 عَظِيمِ بْنِ زَوْجِ بْنِ جَدِّهِ كِتَابُ رَضِيَ الْمُرَادِيَّةِ
 وَمَوَاعِظُ جَسُوكَانَ بُوَدِمَ دَرَسِيَّةً
 كِتَابُ رَضِيَ الْمُرَادِيَّةِ كِتَابُ رَضِيَ الْمُرَادِيَّةِ
 شَيْخَانِ الْأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ وَاللَّيْلِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گراور ۶۷ - تحفة المسعوديه و تبصرة الشيعة . آغاز ديباچه كتاب ۷۵

میزان و در شان او نازل شده است این آیه مبارکه
 والا حنا و رال و اصحاب او که حفظ شریعتند در
 زمان و دانه احکامشان بر مرکز ایمان و ایمان است
 بقدم مکتوب جمع کنند این اوراق بعد از آنکه تمام کرد
 در اسباب فتنه و توأم لبیب نفع در نوارنج
 اسلام و افریجه بانضمام آنچه در آنک نالیف کرده بود
 دو فرقه اسلام و افریجه از قواعد در موم خود و آنچه
 که رجوع کرده اند بران امة اسلام و آنچه در آنک
 میشود بدان امر اسلام از مستقبل بمقتضای شواهد
 مجربیات حاکی است بر قبول ان لهذا ناچار شده
 که قطع حاصل کم با موری که کان عمیکم عاقل از رجال
 اسلام نکار کند یا دلیل معارض بر او میاورد و ان

۱۱۴۲۶
 ترجمه کتاب نور السالك در معرفت کتب مالک

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بزرگ است خدايکه قرارداد است از شايع عدل
 را و فریفت داده است نوع انسان را بعضی بر بعضی
 اهلیت داده است انرا بعلل برای حسن تدبیر
 معرفت ما موز فرموده است او را بقوی و برهین کالی
 نه صفت و زبان کاری ستاین میکند خداوند که
 ستاین شدات در هر زمان به زبان و درود و عهد
 او سید ما محمد صلی الله علیه و آله که مرسل است بکتاب

گراور ۶۸ - ترجمه اقوام السالك . مقدمه كتاب ۸۱

بعضی از ایشان منکره قبول کرده اند و این کفر با عقل
 در میان ارباب احتیاج که میگویند آنچه بود قضا و قدر
 بدست ما هیچ نیست نما عبادت و نما معصیت ما را هیچ
 اختیاری نیست و بعضی از ایشان قدیانی که میگویند
 خدای تعالی بنده را قدرت مطلق داد است بر عبادت
 و معصیت هر چه خواهد کفل و او مستقی است از برای
 خواستن از خداوند تعالی برای عبادت و طاعت است
 و جماعت است که بنده را علی مختار است عبادت
 با اختیار می کند اما بدقتی خطایه عیب و خلقت
 افعال جنکات اوست با اختیار ایشان و بنده محتاج
 است بیاری خواستن از خدای عزوجل که بی توفیق
 از هیچ عبادت نتواند کرد و توفیق قوی ایاک نعبد
 عزیز است بکن از قبیل ضعف التفات است
 بیاری خواستن که اول ذکر غایب کنن پس او را
 مخاطب کنن و این در بعضی اخبار است که از جمل
 بدانان چون عمل گویند پس از برای خداوند را چنانکه
 غایب کرده است در بویست او بر همه جوانان بر میزند
 دل ایشان میا کند بر هیچ عبادت او و چون بصفت
 در حجابی و در حقیق او را بخوانند میل ایشان نیست بر کون
 و چون مالک بوم للذین یکنون بانگشست هر کارها
 بر زمین باویند ترا می برستیم و این کفری و از تو یاری بخوام
 بر بیاستن این برستند و این کفری که مقدم در کتب
 و عبادت ایشان مخصوص باشد بر روی خدای تعالی

بعضی از ایشان منکره قبول کرده اند و این کفر با عقل
 در میان ارباب احتیاج که میگویند آنچه بود قضا و قدر
 بدست ما هیچ نیست نما عبادت و نما معصیت ما را هیچ
 اختیاری نیست و بعضی از ایشان قدیانی که میگویند
 خدای تعالی بنده را قدرت مطلق داد است بر عبادت
 و معصیت هر چه خواهد کفل و او مستقی است از برای
 خواستن از خداوند تعالی برای عبادت و طاعت است
 و جماعت است که بنده را علی مختار است عبادت
 با اختیار می کند اما بدقتی خطایه عیب و خلقت
 افعال جنکات اوست با اختیار ایشان و بنده محتاج
 است بیاری خواستن از خدای عزوجل که بی توفیق
 از هیچ عبادت نتواند کرد و توفیق قوی ایاک نعبد
 عزیز است بکن از قبیل ضعف التفات است
 بیاری خواستن که اول ذکر غایب کنن پس او را
 مخاطب کنن و این در بعضی اخبار است که از جمل
 بدانان چون عمل گویند پس از برای خداوند را چنانکه
 غایب کرده است در بویست او بر همه جوانان بر میزند
 دل ایشان میا کند بر هیچ عبادت او و چون بصفت
 در حجابی و در حقیق او را بخوانند میل ایشان نیست بر کون
 و چون مالک بوم للذین یکنون بانگشست هر کارها
 بر زمین باویند ترا می برستیم و این کفری و از تو یاری بخوام
 بر بیاستن این برستند و این کفری که مقدم در کتب
 و عبادت ایشان مخصوص باشد بر روی خدای تعالی

گراور ۶۹ - تفسیر قرآن . . . صفحه اول و دوم کتاب ۱۱۲

لایحه اسناد جامع
 این خداوند است که بندگان را در این دنیا و آخرت
 محیطان بر ب و بیس از هر چه باشد و این است که از او
 ما را امری علی عشاء و الا انسان و ما من اعانه الله فوضع علیه
 و قسرت و قلمای انسان را از بچسبها و او هر چه علیه قسرت از کون
 و غسل و غسل و حمام و المس و لا یفقد العسل بلون او هر
 بستقر العسل بعد از اربع عشر مده و یستفرغ بما علی العسل و حنط
 و التریضی و الاحمر و الغایب و التریضی و التریضی و التریضی و التریضی
 الموضع و ای وضع هر چه العسل قور و یهدد و کایدع التریضی و التریضی
 یضع علیه ما یضع علی نوح العیاشه ثم ابیاب العیاشه
 معون امرنم و حسن تعلیم
 بنفوسنا و انما انشاء
 استقام

المیرزا محمد تقی
 امیر الصفه

مدرسه علمیه نجف
 شماره ثبت ۱۱۳۴

گراور ۷۰ - کامل علانی ، صفحه آخر کتاب ۲۰۳

این نسخه از کتاب الفقه العرفی است
 که در کتابخانه مجلس شورای اسلامی
 نگهداری می‌شود و در فهرست نسخه‌های
 خطی آن درج شده است. این نسخه
 در حدود سال ۱۲۰۰ هجری قمری
 در تبریز کاتب شده است.

بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله هدانا لهذا الذی کنا علی الضلاله
 جهلنا الفرقان فضلا بین الحق والباطل ان والصلوة والسلام
 ط من غیرنا من التفتکین بجملة وجعله الفرقان وعلی اللہ
 سیتا بن عتمة وخطیفة الجاهد فی يوم الفرقان انما جسد
 فقد خطر بی الالفاتق وخطر بخاطر الفاصول مع ضیق
 الجمان وقرام الاشتغال انما فترج السور الباری کریم

القدر الراضیة فی کتاب العیون وکلام رب العالمین النور
 بواسطه روح الامین ط قلب بدی المرسلین مخضرا فان
 الاختصار علی نحو ما اشرحت ایزنه زمانا قبل هذا
 من اللغة والنور والقریب وکلاما يتعلق بها وشارح
 نزلهایا ویا سب مفا مائنا ویمینها بشرح السور
 کما یؤت اختتام بشرح الایز سائلا من رب العالمین
 یوفق لنا فی تحصیل رضائک بفضله وجموده ان وجود
 کریم وارجو من الناظرین ان یفوضه کلها امری
 من تفسیر کل کلماتها مفردة ومرتبة لاننا مشوقون
 و فی بادى النظر غیر معلومة فالفهم من هج حقیقة النظر
 والناسقل منها وان وجد واخطاه فعلیهم الاصلاح
 وعلی الله احوهم وعلیه التوکل ویر الاعصام اوتد

گزاره ۷۶ - تشریح السوره ، صفحه اول و دوم کتاب ۳۱۹

اغلاطی کہ باید قبلًا تصحیح شود

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
ج	۱۵	بعد از کلمہ اصل کتاب باید «و» اضافه شود	
۴۶	۲۱	داری	دارای
۵۱	۱	ملی	عمومی
۵۲	۱۷	السعودیہ	المسعودیہ
۵۳	۱	ملی	عمومی
۵۳	۴	بعد از کلمہ شعر باید «را» اضافه شود	
۵۵	۱	ملی	عمومی
۵۷	۱	»	»
۵۹	۱	»	»
۱۰۹	۹	در سمت چپ باید [۱۲۲] نوشته شود	
۱۱۶	آخر	بفرہنگ	بفرہنگ
۱۳۴	۸	لسنہ	لسنہ
۱۶۳	۱	کتابخانہ	کتابخانہ
۱۶۹	۲۲	تبلیسی	تبلیسی
۱۹۴		شمارہ ۳۰۹ اشتباہا تکرار شدہ	
۲۱۳	۱۴	۳۴۴	۳۴۳
۲۱۹	۲۰	الحسن	الختین
۲۲۵	۱۸	شروع	شروع
۲۲۶	۱۵	رشتکی	رشتکی
۲۲۷	۲۰	»	»
۲۴۵	۱۸	الذکری	ذکری
۲۴۶	۲	۴۰۷	۴۰۸
۲۴۶	۶	(کہ)	زائد است
۲۵۶	۲۰	المفتاح	المفتاح
۲۷۵	۲	۳۸۱	۴۸۱
۲۹۵	۵	شرح	شرح
۲۹۷	۲	الاحیاء	الاحیاء
۳۱۱	۲	۵۸۶	۵۸۷
۳۲۶	۱۲	هدایہ المسترشدین	هدایہ المسترشدین
۳۴۷	۱۹	ذر	در

Ministry of culture and art
Department of Libraries

CATALOGUE OF MANUSCRIPTS OF
ISFAHAN PUBLIC LIBRARY

Vol I

Edited by
Javad Maghsood
Tehran oct 1970